Dit document vormt een onderdeel van de website https://www.religies-overzichtelijk.nl *Hier vindt u tevens de koppelingen naar de andere teksten en de indexen, de toelichtingen en de afkortingen*

Laatste bewerking: 08-03-2022

[a] De religies van de Hettieten en de Hurrieten [1]

1 Inleiding tot de Hettitische religie 5
1.1 (1) Historisch overzicht 6
1.2 (2) Kenmerken van de Hettitische goden 7
1.2.1 Algemene trekken van de Hettitische goden 8
1.2.2 De relatie god en dier 9
1.2.2.1 Heilige dieren 10
1.2.2.2 Nadere opmerkingen over de relatie tussen mens en dier 11
1.2.3 Steencultussen 12
1.2.4 Fetisjen en dierenvellen 13
1.2.5 Symbolen als voorstelling van de goden 14
1.3 (3) Het pantheon van Ḫattuša 15
1.3.1 Inleiding tot het pantheon van Ḫattuša 16
1.3.2 De Kanisisch-Cappadocische godenkring 17
1.3.2.1 De oudste Kanisisch-Cappadocische goden in Assyrische koopmansteksten 18
1.3.2.2 Kanisisch-Cappadocische godheden, genoemd in latere Hettitische teksten 19
1.3.2.3 De cultus van Kanisisch-Cappadocische goden volgens de Assyrische koopmansteksten 20
1.3.3 De IE hemelgod 21
1.3.4 De Hattische godenkring (1) 22
1.3.5 De Hattische godenkring (2) 23
1.3.6 Het pantheon van de stad Ḫattuša in de Oud-Hettitische tijd (1) 24
1.3.7 Het pantheon van de stad Ḫattuša in de Oud-Hettitische tijd (2) 25
1.3.8 Locale cultussen 26
1.3.8.1 De geschiedenis van Nerik 27
1.3.8.2 De stadsgoden van Nerik 28
1.3.8.3 Feesten en ceremoniën van Nerik 30
1.3.9 De Syrische godenkring 31
1.3.9.1 Inleiding tot de Syrische godenkring 32
1.3.9.2 De godin Ḫebat 33
1.3.9.3 De goden van Ḫaššu(wa) 34
1.3.9.4 De Karuileš šiuneš-godengroep 35
1.3.9.5 De goden van Malita 36
1.3.9.6 Sumerische Vader- en Moedergodheden in een overlevering uit Eridu 37
1.3.10 De Hurritische godenkring 38

1.3.10.1 Inleiding tot de Hurritische godenkring 39
1.3.10.2 Het Hurritische pantheon van Ḫattuša 40
1.3.10.3 De geografische verdeling van de Oost-Hurritische en de West-Hurritische godenkringen 41
1.3.10.4 De verspreiding van de Hurritische religie 42
1.3.11 De Kanaänitische en Sumerische goden in Ḫattuša 43
1.3.12 Vernieuwing van het ritueel en syncretistische tendenzen 44
1.3.13 Cultuscontinuïteit in Anatolië en Noord-Syrië 45
1.4 (4) Het sacrale koningschap 46
1.4.1 Het vroege Hettitische koningschap 47
1.4.1.1 Het pre-Hettitische koningschap op grond van Akkadische teksten 48
1.4.1.2 Het vroege Hettitische koningschap op grond van Hettitische teksten 49
1.4.1.2.1 De afhankelijkheidsrelatie van Ḫattuša ten opzichte van Zalpa 50
1.4.1.2.2 De afhankelijkheidsrelatie van Kaniš ten opzichte van Zalpa 51
1.4.1.2.3 Matrilineaire versus patrilineaire erfopvolging 52
1.4.2 De charismatische krachten van de koning 53
1.4.3 De jaarkoning 54
2 De berggoden van Centraal-Anatolië 55
2.1 (5) De heiligheid der bergen 56
2.2 (6) De aard en de iconografie der berggoden 57
2.2.1 De aard van de berggoden 58
2.2.2 De iconografie van de berggodenbeeldjes 59
2.2.2.1 Beschrijvingen van berggodenbeeldjes 60
2.2.2.2 Berggoden in combinatie met andere godheden 61
2.3 (7) De verering van de bergwereld 62
2.3.1 Cultusplaatsen in de heilige natuur 63
2.3.2 Het cultusfeest bij Zippalanda 64
2.3.2.1 De belangrijkste aspecten van het cultusfeest bij Zippalanda 65
2.3.2.2 Ceremoniën en toelichting m.b.t. het cultusfeest bij Zippalanda 66
2.3.3 Het cultusfeest in het Puškurunuwa-gebergte (1) 67
2.3.4 Het cultusfeest in het Puškurunuwa-gebergte (2) 68
2.3.5 Het cultusfeest in het Ḫalwana-gebergte 69
2.3.6 Het cultusfeest in het Ḫura-gebergte 70
2.3.7 Het cultusfeest in het Šidduwa-gebergte 71
2.3.8 Het cultusfeest in het Taḫa-gebergte 72
2.4 (8) Matriarchaat en bergcultus 73
2.4.1 Het bergcultusfeest van de stad Kaštama 74
2.4.2 De status van de godentriade van Kaštama 75
2.4.3 Mogelijke pre-Hettitische matriarchale structuren in Anatolië 76
2.4.3.1 De mythe van Illuyanka en de mythe van de verdwenen weergod 77
2.4.3.2 De matrilineaire rol van de Tawananna 78

2.4.4 Berg, troon en koningschap ... 79
2.5 (9) De heiligheid van het water ... 80
2.5.1 Niobe en de Tantaliden ... 81
2.5.2 Andere heilige plaatsen waar water uit de rotswand sijpelt ... 82
2.6 (10) De bergheersers ... 83
2.6.1 Stier en weergod ... 84
2.6.1.1 De verering van de stiergod in Anatolië ... 85
2.6.1.2 De geleidelijke identificatie van stiergod en weergod (1) ... 86
2.6.1.3 De geleidelijke identificatie van stiergod en weergod (2) ... 87
2.6.2 De twee stieren ... 88
2.6.2.1 De dubbele stier in literatuur en archeologie ... 89
2.6.2.2 De oorsprong van de dubbele stier ... 90
2.6.3 De berggod Šarruma ... 91
2.6.3.1 Šarruma in Kizzuwatna en Lycië ... 92
2.6.3.2 Šarruma en andere goden ... 93
3 Syrië en Cappadocië ... 94
3.1 (11) De godin Ištar en de bergen ... 95
3.1.1 Algemene karakterisering van Ištar ... 96
3.1.1.1 Ištars functies, familierelaties en minnaars ... 97
3.1.1.2 Ištars astrale verschijningsvormen ... 98
3.1.1.3 Ištar in de Hettitische sculptuur ... 99
3.1.1.4 Ištars dienaressen ... 100
3.1.1.5 Ištar en de bergen in Noord-Syrië ... 101
3.1.2 De Ištar van het Amanus-gebergte ... 102
3.1.3 De heerseres van de Libanon ... 103
3.1.4 Aphrodite en Adonis ... 104
3.1.5 Ištar en de berg Bišaiša ... 105
3.1.6 Inana en de berg Ebeḫ ... 106
3.2 (12) De bergmoedergodinnen ... 107
3.2.1 Inleiding tot de bergmoedergodinnen ... 108
3.2.2 De bergmoedergodin Kubaba ... 109
3.2.2.1 Oorsprong en verbreiding van de Kubaba-verering ... 110
3.2.2.2 Kubaba bij de Hettieten ... 111
3.2.2.3 Kubaba bij andere volkeren ... 112
3.2.3 De berggodin Išḫara ... 113
3.2.3.1 Oorsprong en verbreiding van de Išḫara-verering ... 114
3.2.3.2 De cultus van Išḫara in Kummanni (Kizzuwatna) ... 116
3.2.3.3 Išḫara en haar cultus in Ḫattuša (1) ... 117
3.2.3.4 Išḫara en haar cultus in Ḫattuša (2) ... 118
3.2.4 Liluri, de heerseres der bergen (1) ... 119
3.2.5 Liluri, de heerseres der bergen (2) ... 120

3.3 (13) Bergdemonen 121
3.3.1 De Zevengodheid 122
3.3.1.1 De Zevengodheid in het Nabije Oosten 123
3.3.1.2 De cultus van de Zevengodheid 124
3.3.2 De demones Wišuriyanza 125
3.3.3 De Heer der tongen 126
3.3.4 Bezweringen en het gebergte 127
3.3.5 Uitzettingen 128
3.4 (14) De andere wereld en de berg 129
3.4.1 Het motief van de wegvoering naar gene zijde in Klein-Azië en de Kaukasus 130
3.4.2 De andere wereld in het Gilgameš-epos 131
3.5 (15) De heilige godenbergen 132
3.5.1 De 'witte berg' 133
3.5.2 De berg Ḫazzi en omgeving 134
3.5.2.1 Locatie en naam van de berg Ḫazzi 135
3.5.2.2 De berg Ḫazzi in de traditie 136
3.5.2.3 Het gebied rond de berg Ḫazzi als strijdplaats van goden en monsters 138
3.5.2.3.1 De mythen van Ba'al en diens antagonisten 139
3.5.2.3.2 De mythe van Ḫedammu 140
3.5.2.3.3 De mythe van Zeus en Typhon 141
3.5.2.3.4 De slangengodheden van de oertijd 142
3.5.3 De berg Am(m)arig(g)i 143
4 Concordantietabel 144

1 Inleiding tot de Hettitische religie

1.1 (1) Historisch overzicht

De belangrijkste **pre-IE stadstaten** in Centraal-Klein-Azië zijn:

1. Kaniš-Neša op de Kültepe bij Kayseri;
2. Purušhanda ten zuiden van het zoutmeer Tuz Gölü.
3. Hattuš, de latere Hettitische stad Ḫattuša in Centraal-Anatolië. Hier en in Zalpa hadden zich de Hattiërs gevestigd, wier taal verwant is aan Noordwest-Kaukasische talen.
4. Zalpa, aan de monding van de rivier de Kızıl Irmak (klass. Halys) bij de Zwarte Zee.

b. **Veroveringen door de binnenvallende IE stammen** vanaf 2000 v.Chr.:

1. De IE veroveraars, machtig dankzij de strijdwagen, kwamen via de Kaukasus en/of de Dardanellen Klein-Azië binnen en troffen een bevolking die cultureel en technisch (agrarisch en metallurgisch) op een hoger niveau stond.
2. Ze vestigden zich o.a. in
   i. Luwië (Zuidwest-Klein-Azië);
   ii. Palā, het latere Blaene, aan de noordkust ten westen van de Kızıl Irmak.
   iii. Kuššar ten zuiden van Sivas.

c. **Veroveringen door de Hettieten** in de 17e eeuw v.Chr. zoals weergegeven in de zgn. Anitta-tekst:

1. Koning Pithana van de dynastie van Kuššar verovert Kaniš, dat nu de residentie wordt.
2. Koning Uḫna van Zalpa valt Kaniš aan en neemt het beeld van de god Šiuš mee naar Zalpa.
3. Koning Anitta, de opvolger van Pithana in Kaniš, onderneemt veldtochten tegen
   i. de stad Šalatiwara bij Konya;
   ii. koning Piyušti van Hattuš, wat mislukt;
   iii. koning Ḫuzziya van Zalpa, van waaruit hij het beeld van de god Šiuš terugvoert naar Kaniš;
   iv. de stad Purušhanda, die zich overgeeft.

d. De **toestand rond 1550 en conclusies**:

1. Hattuš is, vreemd genoeg, de nieuwe hoofdstad geworden, nu Ḫattuša genoemd. Kaniš is sindsdien politiek volkomen betekenisloos geworden.
2. De IE kenden wel een politieke organisatie (een vergadering van krijgsheren) en probeerden het inheemse matrilineaire systeem te vervangen door een patrilineair stelsel, maar werden overigens cultureel en politiek sterk beïnvloed door de autochtonen.

1.2 (2) Kenmerken van de Hettitische goden

1.2.1 Algemene trekken van de Hettitische goden

a. De Hettieten hebben nagenoeg de gehele **inheemse godenwereld** overgenomen. Deze kan beschouwd worden als een voortzetting van de oude neolithische **landbouwgodsdienst** van de cultuur van Çatalhöyük en Hacılar Höyük uit het 8e en 7e millennium v.Chr.

b. De **kern van de neolithische landbouwideologie** zowel in delen van Azië als Europa is als volgt:
   1. Het kosmische ouderpaar in de gestalten van **Vader Hemel** met de stier als symbool en **Moeder Aarde** verenigen zich. De laatste ontvangt de bevruchtende regen en brengt de vegetatie voort.
   2. **Wasdom en vegetatie** worden vervolgens voorgesteld als een **jonge mannelijke god** of een **schone maagd**.

c. De mannelijke **hemelgod** blijft min of meer een **onveranderlijk** type.
   De **aardgodin** kan echter in een **veelheid van voorstellingen** tot uitdrukking komen, zoals godinnen en geesten van
   1. de onderwereld;
   2. de haard;
   3. het noodlot;
   4. de geboorte;
   5. bronnen;
   6. rivieren;
   7. bergen.

d. De goden worden beschouwd als de **machten en krachten van de natuur**, maar ook als **persoonlijke antropomorfe gestalten** wie niets menselijks vreemd is. Naast menselijke eigenschappen als moed, angst en vreugde kennen ze ook honger, die, evenals hun toorn, door spijsoffers gestild wordt. Verder wonen de hoogste goden, net als koningen, in paleizen.

De **verblijfplaats van de zielen der goden** varieert:
   1. Het godenbeeld is hun lichaam en staat meestal in tempels.
   2. De noodlots- en geboortegodinnen wonen bij de wateren of aan de rand van de aarde.
   3. De weergoden wonen op heilige plaatsen in het gebergte.

e. De **iconografie der goden**:
   1. In de **pre-Hettitische cultuur** kende men slechts enkele typen voorstellingen van goden, zoals
      i. de tweelinggod;
      ii. de godentriade;
      iii. de getroonde godin;
   2. De **Hettieten** stelden een **vaste iconografie** in. Voorbeelden:
      i. **Mannelijke goden** dragen
         (1) een gehoornde muts, waarbij het aantal hoorns het belang van de god uitdrukt;
         (2) een korte rok;
         (3) schoenen met een gekrulde neus.
      ii. **Vrouwelijke goden** dragen
         (1) een cilinderkroon (*polos*);
         (2) een lange plooirok.
      iii. De weergod staat op
         (1) twee bergen met zijn
         (2) stier.
      iv. De **beschermgod van het jachtgebied** staat op een hert.
      v. De **landgodin** staat op een luipaard.
      vi. De **maangod**, die overigens samen met de zonnegod is afgebeeld, draagt een spitse gehoornde muts met daarboven de maansikkel en vleugels op zijn rug.
      vii. De **zonnegod** draagt een ronde muts met daarboven de zonneschijf met vleugels en in zijn rechterhand een herdersstaf.

1.2.2 De relatie god en dier

1.2.2.1 Heilige dieren

a. Een theriomorfe voorstelling van de goden stamt uit de periode van de jagersculturen. Deze voorstelling is intussen verlaten en vervangen door het **dier als begeleider** van de goden.

b. Nog in Çatalhöyük en later golden als **heilige dieren**:
   1. de **stier**:
      i. een bebaarde god, staand op een stier;
      ii. vgl. de latere Hettitische weergod van de mannelijke vruchtbaarheid, gesymboliseerd door een stier, diens begeleider.

   2. de **luipaard**:
      i. de 'zittende godin', verbonden met de luipaard in vorm van dierenvellen of vergezeld van levende dieren die zij zoogt;
      ii. een reliëf in Çatalhöyük van twee tegenover elkaar staande luipaarden die de aanwezigheid van de godin vertegenwoordigen;
      iii. het luipaardmotief waarvan de ontwikkeling loopt van een pre-Hettitische godin der wilde dieren Inar(a) via de 'zonnegodin der aarde' naar de Klein-Aziatische Artemis.

   3. het **hert (zie ook 2.3.3-4.a)**:
      i. geschilderde herten op wanden van cultusvertrekken in Çatalhöyük;
      ii. bronzen herten- en andere figuren als opzetstuk voor een standaard uit Alaca Höyük en Ḫattuša eind 3e mill. v.Chr.;
      iii. de beschermgod, staand op een hert, als reliëf uit Alaca Höyük;
      iv. cultusbeeldjes van herten uit de Oud-Hettitische periode;
      v. de hertengod Ruwa en de godin Ruwata uit het 1e mill. v.Chr. lijken voorzettingen van de hertencultus en de beschermgod van de wilde dieren;
      vi. Artemis van Efeze, de opvolgster van Ruwata, wordt
         (1) in haar cultusbeeld geflankeerd door herten;
         (2) op Lydische munten zittend op haar wagen door herten getrokken;
      vii. afbeelding van een hert met rad op een vaasscherf die als amulet is gebruikt in de 8e eeuw v.Chr.

   4. het **everzwijn**;

   5. de **bij**, die als heilig dier een grote verbreiding kende van Klein-Azië tot Kreta en Griekenland.

1.2.2.2 Nadere opmerkingen over de relatie tussen mens en dier

a. Van theriomorfe goden is dus geen sprake, behalve de **stier** als (symbool van) de weergod en de belichaming van de mannelijke vruchtbaarheid. Wel kan men de heilige dieren zien als mogelijke **epifanieën** der goden of soms als aan hen gelijkwaardig.

b. Het feit dat godinnen een veelheid aan dierlijke begeleiders hebben, heeft als oorzaak dat de **meesteres der wilde dieren** uit de jagersculturen bij de overgang naar de landbouwcultuur **trekken van de moedergodin** heeft aangenomen.

c. **Heilige dieren in de cultus** (volgens de Anitta-tekst):
   1. Koning Anitta heeft op het terrein van de tempels van de troongodin, de weergod en de god Šiuš de volgende dieren uitgezet:
      i. twee leeuwen;
      ii. zeventig wilde zwijnen;
      iii. negen 'rietland'-zwijnen;
      iv. herten;
      v. luipaarden (hett. *paršana*);
      vi. steenbokken.

   2. Tijdens het EZEN KI.LAM-feest ('poortgebouw- of marktfeest') worden **in processie** deze zelfde dieren, uitgevoerd in edelmetaal of lapis lazuli, meegevoerd. Sommige krijgen een offer van wijn of wierook. Alleen van de godin Inar(a) (everzwijn en luipaard) en de 'zonnegodin der aarde' (luipaard) is hier het toebehorende dier duidelijk.

1.2.3 Steencultussen

a. Zeer oud is de **verering van ruwe, opgerichte stenen** (hett. sg. *ḫuwaši*) die niet de goden zelf vertegenwoordigen, maar de plaats waar zij zich openbaren.

b. De **plaatsen waar de stenen zelf zich bevinden**, eveneens *ḫuwaši's* genoemd, zijn
   1. heiligdommen in de vrije natuur, waar ze vaak op het altaar werden gezet;
   2. tempels, waar ze naast het godenbeeld staan.

c. **Verbreiding van de steencultus**:
   1. Centraal-Anatolië:
      Hier is de grootste concentratie *ḫuwaši's*, die immers van Hattische en Cappadocische herkomst zijn en die voornamelijk verbonden zijn met agrarische godheden.
   2. Zuidoost-Anatolië en Noord-Syrië:
      Hierheen verspreidde de cultus zich.
   3. Vergelijkbare steencultussen vindt men in
      i. Syrië;
      ii. Palestina:
         Jakob richt een steen op, zalft deze en noemt hem *beth Elohim* ('het huis van God');
      iii. Arabië:
         Verering van de steen *nuṣb* in Duma, die volgens Porphyrius zowel de functie van altaar als van een godenbeeld had.

1.2.4 Fetisjen en dierenvellen

a. Herders maakten van zwarte en witte schapen- en geitenvachten **schilden voor een godheid**.

b. **Symboliek**:
   1. Deze schilden werden soms voorzien van een gouden schijf die de zonnegodin symboliseerde.
   2. In andere manifesteerden zich de beschermgoden van het land, die wasdom en vruchtbaarheid bevorderden.

c. **Voorbeelden** van vachtfetisjen:
   1. Een vachtfetisj van de godin Ḫannaḫanna, die hing in een eik in haar heiligdom t.b.v. het heil van het koningschap. Vergelijk het gulden vlies uit Colchis uit de Argonautensage.
   2. Een vachtfetisj van de god Kappariyamu, die aan palen was bevestigd en waaraan men offerde.
   3. De vachtfetisjen van de god Zitḫariya en de beschermgod van de stad Ḫatenzuwa (^{d}LAMMA ^{uru}Ḫatenzuwa) werden in een gebouw in Ḫattuša vervangen, waarna ze nieuwe namen kregen ('beschermgod vacht' resp. 'beschermgod van de stad Zapatiškuwa' (^{d}LAMMA ^{uru}Zapatiškuwa)). De vacht van Zitḫariya werd op veldtochten meegenomen en daarna met een feest vereerd.

d. Commentaar Berends:
   De Hettitische term voor een dergelijke vachtfetisj is *kurša*. Haas beschrijft deze als een schild, gemaakt van een dierenvel. Veel anderen beschouwen de *kurša* als een 'buidel, gemaakt van een dierenvel', zoals Hrach Martirosyan (Notes on Anatolian loanwords in Armenian), Piotr Taracha (Religions of second millennium Anatolia), C.E. Arnold (Ephesians), J. Colavito (Jason and the Argonauts through the ages).

1.2.5 Symbolen als voorstelling van de goden

1. De **zonneschijf** (*šittar*) uit Centraal-Anatolië:
   a. **Kenmerken**:
      i. Als symbool zijn de zonneschijven te vergelijken met de standaardopzetstukken uit de 'Vorstengraven' van Alaca Höyük.
      ii. Ze zijn gemaakt van goud of een ander metaal.
      iii. Ze werden vereerd in tempels van verschillende goden, maar voornamelijk in die van de Zonnegodin van Arinna en haar dochter Mezulla.

   b. **Voorbeelden**:
      i. De gouden schijf uit Magnesia ad Sipylum (?) met een tienbladige rosette in het middelpunt.
      ii. De teksten beschrijven offers aan de zonneschijven, zoals de zonnegodinnen van Arinna, die overleden koninginnen voorstellen of aan hen gewijd zijn. Genoemd worden Nikkalmati, Ašmunikkal, Daduheba, Ḫenti en Tawananna (zie 2.4.3.2-4).

2. Het **wollen voorwerp** (*uliḫi*) uit Zuidoost-Anatolië:
   Kenmerken:
   a. Het was waarschijnlijk een kluwen of een lus.
   b. Het werd in een vat bewaard.
   c. Het kreeg offers en werd aan het hoofddeksel van de 'Godin van de nacht' (en niet de 'Zwarte godin') gehangen.
   d. Commentaar Berends:
      DINGIR GE_6 wordt tegenwoordig vertaald door 'Godin van de nacht' i.p.v. de 'Zwarte godin', een naam, kenmerkend voor de Ištar van Šamuḫa (Gary Beckman, Ištar of Nineveh reconsidered, in: Journal of Cuneiform Studies, 1998). Anderen zien in 'Godin van de nacht' een onafhankelijke godin uit Kizzuwatna, die later met de Ištar van Šamuḫa is vereenzelvigd (Jared L. Miller, Studies in the origins, development and interpretation of the Kizzuwatna rituals, Wiesbaden 2004).

3. **Vaten** in de vorm van borsten, dieren en wapens als symbolen voor Šawuška vereerd in Šamuḫa.

4. De **stier** in de vorm van een beeld of vaas als symbool voor de weergod.

5. De **gebalde vuist** in vaasvorm als symbool voor de weergod.

6. De **knuppel** als symbool voor de berg.

7. Het **zwaard** als symbool voor de krijgsgod Šulinkatte.

8. **Beeldbrood** als symbool voor een god. Wanneer men van het beeldbrood eet en uit gewijde vaten drinkt, komt men dichter bij God. Vandaar de frase bij feestrituelen 'De koning drinkt de godheid'.

1.3 (3) Het pantheon van Ḫattuša

1.3.1 Inleiding tot het pantheon van Ḫattuša

1. De Hettitische godenwereld is niet op een natuurlijke wijze ontstaan en is noch een gesloten systeem, maar een **door de staat bijeengebracht pantheon in los verband**, dat telkens met elke verovering is uitgebreid met goden van de onderworpen volkeren.

2. De oudste Hettitische goden zijn dan ook de ‘goden van Kaniš’, de residentie van koning Pithana.

1.3.2 De Kanisisch-Cappadocische godenkring

1.3.2.1 De oudste Kanisisch-Cappadocische goden in Assyrische koopmansteksten

De oudste Kanisisch-Cappadocische godheden worden genoemd in Assyrische koopmansteksten uit de 18e eeuw v.Chr. Het betreft een groep godinnen uit de stad Kaniš:

1. **Kubaba = Kubabat**, die later in het 1e mill. v.Chr. de stadsgodin van Karkemiš zou worden.

2. **Ana = Anna**, de beschermgodin van Kaniš (vlgs Piotr Taracha 2009), die later geen rol meer speelt.

3. **Ḫannaḫanna** ('Stammoeder'), die als bijnaam heeft:
   'Bijenmoeder' ([*an-n*]*a-aš NIM.LAL-aš*):
   a. Telipinu-mythe (zie doc. 62: 7.3.4-b.2.i):
      Ze zendt een bij uit om de vegetatiegod te zoeken.
   b. Als **bijenmoeder** leeft ze voort in Demeter, Aphrodite en Maria met de bijen.
   c. Commentaar Berends:
      Maria wordt slechts vergeleken met de kuise bijen bij Philips van Marnix van Sint Aldegonde (1588).

4. **Maliya**, de riviergodin en beschermvrouwe der tuinen.

5. **Inar = Inara**:
   a. Heerseres van de berg Šunara bij Malatya, waaruit haar grote verspreidingsgebied blijkt.
   b. Beschermgodin van het land en het jachtgebied:
      i. Als **heerseres der wilde dieren** leeft ze voort in de Klein-Aziatische Artemis en de pre-Helleense Potnia theroon.
      ii. Het **everzwijn** is gerelateerd aan:
         (1) Artemis:
            (a) Vergelijk de mythe van de jacht op het Calydonische everzwijn (Ilias 9, 538).
            (b) Het zwijn als offer aan Artemis op Samos.
         (2) de Grote Godin in Çatalhöyük:
            zwijnenonderkaken in cultusruimten.

1.3.2.2 Kanisisch-Cappadocische godheden, genoemd in latere Hettitische teksten

1. **Tarḫu**, de weergod, met de naamvarianten **Tarḫunt**, Tarḫunzai en Tarḫunti, vereerd in Noord-Syrië en Zuidoost-Anatolië in het 1e mill. v.Chr.

2. **Pirwa**, de paardgod (of -godin, Berends).

3. **Parka**.

4. **Ḫapantali**, de godin die de schaapskudden van de godin Kamrušepa weidt.

5. **Ḫašam(m)eli**, de smidsgod, bekend als Ḫazamil in theofore persoonsnamen.

6. **Datta**, de weergod.

   De volgende goden spelen later geen rol meer:

7. **Ḫariḫari**.

8. **Ḫikiša**.

9. **Nipaš**.

10. **Tamnia**.

11. **Tuḫtuḫānum**.

1.3.2.3 De cultus van Kanisisch-Cappadocische goden volgens de Assyrische koopmansteksten

1. **Religieuze feesten (vlgs Veenhof & Eidem 2008)** ter ere van:
   a. Ana = Anna: okt./nov. - late herfst;
   b. Nipaš: maart/april - begin lente;
   c. Parka: mei/juni - zomer en graanoogst;
   d. Ḫariḫari;
   e. Tuḫtuḫānum: sept./okt. - fruitoogst.

2. **Religieuze liederen**, uitgevoerd door zangers in de 'Nesische' (Hettitische) taal ter ere van:
   a. Pirwa;
   b. Šiwat, de 'Dag';
   c. Išpanza, de 'Nacht';
   d. Aššiyaz, 'Heil';
   e. Tarawaš, 'Overvloed';
   f. Ḫalki, 'Gerst';
   g. Kamrušepa, een tovergodin;
   h. Aškašepa:
      i. de 'Genius van de poort';
      ii. naam van een berg in Palā.

1.3.3 De IE hemelgod

Šiuš is de oude stamgod van de Hettieten:

1. Koning Anitta sleept diens beeld terug naar Kaniš (zie 1.1-c.3.iii) en richt voor hem een tempel op (evenals voor de weergod Tarḫu en de troongodin Ḫanwašuit-Ḫalmašuitta).

2. Anitta spreekt over 'mijn god' of 'onze god', een Syrische gewoonte, die ook het belang van een god uitdrukt.

3. **Šiuš is de oude IE hemelgod**:
   a. Etymologie:
      i. < IE **di̯ēu-*;
      ii. Hluw. *Tiwats;
      iii. pala. *Tiyats.
   b. Šiuš is in 't bijzonder de **Hettitische zonnegod en hoogste god**, met wiens hulp de veroveringen zouden hebben plaatsgevonden. De Hettitische koningen hadden daarom als titel 'mijn zon(negod)' of 'onze zon(negod)'.
   c. De **rol van Šiuš verandert** en wordt minder belangrijk:
      i. Šiuš wordt geweerd uit de officiële staatscultus, aangezien de invloed van de Hattische zonnegodinnen te groot was.
      ii. Šiuš blijft wel de hoogste god in de private koninklijke vooroudercultus.
      iii. De koningen behouden hun titelatuur (zie 3.b).
      iv. Het woord *šiuš* betekent voortaan 'god' in de staatscultus.
      v. De Luwiërs en Palaërs blijven Šiuš onder de namen Tiyats en Tiwats als de zonnegod vereren.

1.3.4 De Hattische godenkring (1)

In Ḫattuša en andere steden treden de volgende inheemse goden in de Hettitische staatscultus naar voren:
De **triade Vader Hemel** (de weergod), **Moeder Aarde** (verschillende aardgodinnen) en **hun zoon** (de vegetatiegod:

1. Taru:
   a. de stier en weergod,
   b. vereenzelvigd met Tarḫu van Kaniš.

2. **Wurunšemu** ('Moeder van de aarde'):
   a. de aardgodin en 'Zonnegodin van Arinna' (^{d}UTU ^{URU}Arinna);
   b. ook bekend als *Ariniti, Ištanu* en hatt. *Eštan*;
   c. gemalin van Taru;
   d. vereerd in het hele land Hatti, zoals in Taḫurpa en Ḫarranašši (vgl. Taracha 2015).

3. **'Leliyaḫu, Godin, Koningin'**, aanroepingsnaam van de zonnegodin van Kakšat (^{d}UTU ^{URU}Kakšazet).

4. **'Zonnegodin der aarde'** (^{d}UTU taknaš):
   a. hatt. Eštawur:
      i. *ešta* 'zon';
      ii. *wur* 'aarde';
   b. een onderwereldgodin.

5. **Telipuna = Telipinu**:
   a. **Betekenis**:
      'sterke zoon' (of 'verheven zoon', Soysal 2018), nl. van de weergod en de aardgodin.

   b. Hij is de **vegetatiegod**:
      i. Hij verdwijnt en herrijst.
      ii. Hij wordt voorgesteld als een boer en de hoeder van de veldgewassen.

   c. Hij is nauw **verbonden met het koningschap**.

   d. Hij heeft een **wijdverbreide cultus**, m.n. in de plaatsen:
      i. Ḫattuša;
      ii. Ḫanḫana;
      iii. Hakmiš;
      iv. Nerik;
      v. Tawiniya;
      vi. Turmitta;
      vii. Kašḫa:
         (1) een zes dagen durend offerfeest;
         (2) geofferd werden:
            (a) vijftig runderen;
            (b) duizend schapen.

   e. **Gemalinnen**:
      i. **Ḫatepuna**:
         (1) Betekenis:
            'zeekind' (volgens Chr. Girbal).
         (2) Haar dienares in de cultus is een tempelprostituee.
      ii. **Tetewati = Titiuti**, eveneens verbonden met **tempelprostitutie**.

1.3.5 De Hattische godenkring (2)

1. Andere goden naast de triade:
   a. Ḫanwašuit:
      i. Betekenis:
         ‘die op de troon zit’.
      ii. Ze was waarschijnlijk oorspronkelijk de troongodin van Zalpa.

   b. Ištuštaya, een noodlotsgodin.

   c. Papaya, een noodlotsgodin.

   d. Kattaḫzipuri:
      i. de godin der magie;
      ii. geïdentificeerd met Kamrušepa.

   e. Kašku:
      i. de maangod;
      ii. Mythe van Kašku:
         Hij zou op het poortgebouw of de marktplaats van de stad Laḫzan gevallen zijn.

   f. Wurunkatte:
      i. Betekenis:
         ‘aardkoning’;
      ii. een krijgsgod.

   g. Šulinkatte:
      i. een krijgsgod;
      ii. Voorstelling van Šulinkatte:
         met zwaard en mensenhoofd;
      iii. geïdentificeerd met de Mesopotamische onderwereldgod Nergal of Ugur.

2. De godennamen geven meestal eigenschappen weer:
   a. Kattaḫa = Kattaḫi ‘koningin’.

   b. Kattešḫapi ‘koning-god’.

   c. Tetešḫapi ‘grote godin’.

   d. Zie ook 1.3.4-4.a en 5.a; 1.3.5-1.a.i en 1.f.i.

3. Godennamen komen resp. voor in mensentaal, zoals in de teksten, en in godentaal:
   a. Taḫattanuiti heet bij de goden ‘Moeder van de bron’.

   b. Wašezzili heet bij de goden ‘Leeuwgelijke koning’.

   c. Kait (de godin van de gerst) heet bij de goden ‘Hayamma’ en ‘Koningin’.

1.3.6 Het pantheon van de stad Ḫattuša in de Oud-Hettitische tijd (1)

De **belangrijkste goden** van het stadspantheon van Ḫattuša zijn:

a. **Individuele goden**:
   1. Taru, weergod en zonnegod van de hemel;
   2. de 'Zonnegodin der aarde', wrsch. Wurunšemu;
   3. Mezulla;
   4. Ḫanwašuit, de troongodin (oorspr. van Zalpa);
   5. Ḫašam(m)eli, de smidgod;
   6. Kait = hett. Ḫalki, de gerstgod;
   7. Zababa, krijgs- of pestgod;
   8. Šulinkatte, krijgs- of pestgod;
   9. Kašku, de maangod;
   10. Kuzanišu, de haardgodin;
   11. Puškuruna, een berggod;
   12. Ḫulla, een berggod;
   13. Zuliya, een riviergodin;
   14. Maliya, een riviergodin.

b. **Groepen goden**:
   1. **Dyade**:
      i. Inar(a) en Ḫapantali, beiden godinnen;
      ii. Telipinu en Ḫatepuna;
      iii. Šušumaḫi en Šimmišu.

   2. **Triade**:
      Ulza, Uliwašu en Katarzašu.

   3. **Tetrade**:
      i. Šitarzuna, Takiḫau, Taḫampu = Taḫanpiu en Waḫzašu.
      ii. Takiḫau, N.N., Kuzanišu en Taḫpillanu.

   4. **Pentade**:
      Ulza, Ulipašu, Katarzašu, Šušumaḫi en Šimmišu (een combinatie van een dyade en een triade).

   5. **Heptade**:
      N.N., Taparwašu, Tappinu, Kamamanu, Ḫulla, Telipinu en Maliya.

   6. **Veertiental** (onvolledig):
      Weergod, Wašezzili, Inar(a), Ḫapantali, Nin-egal, Zababa, Waḫzašu, Kattaḫa = Kattaḫi, Ḫašam(m)eli en Ḫaratši.

1.3.7 Het pantheon van de stad Ḫattuša in de Oud-Hettitische tijd (2)

Goden van de private koninklijke vooroudercultus:

a. In het *ḫeštā*-huis worden de volgende goden vereerd, verdeeld in een heptade en een enneade:
   1. Šiuš, de stamgod;
   2. Lelwani, de god(in) der doden;
   3. Ištuštaya, de noodlotsgodin;
   4. Papaya, de noodlotsgodin;
   5. Šiwatta, de dag des doods;
   6. Ḫašam(m)eli, de smidgod;
   7. een zonnegodheid;
   8. Nin-egal, de ‘paleisheerseres’;
   9. Kattaḫa = Kattaḫi, de ‘koningin’;
   10. Šimmišu;
   11. Tašammat;
   12. Tašim(m)eti, een goddelijke hiërodule;
   13. Telipinu;
   14. Ulipašu;
   15. Waḫiši;
   16. Zilipuri.

b. Opvallend is de aanwezigheid van **Nin-egal**:
   1. Sumerische Nin-egal ‘heerseres van het paleis’ = akk. Bēlet ekallim.
   2. Een belangrijk cultuurcentrum in Noord-Syrië is Qatna, van waaruit haar cultus zich naar Anatolië kan hebben verspreid.
   3. Mogelijk duidt echter de schrijfwijze ^{d}NIN.É.GAL een Klein-Aziatische godin aan.

1.3.8 Locale cultussen

1.3.8.1 De geschiedenis van Nerik

a. De best beschreven locale cultus is die van **Nerik of Narak** in het Ḫaḫarwa-gebergte, mod. Ada Dağ in Noord-Anatolië.

b. **Maatschappelijke situatie**:
Nerik was in strategisch en politiek opzicht onbeduidend, maar **in religieuze (cultische) zin beroemd**. Evenals Arinna en Zippalanda genoot Nerik daarom vrijdom van belasting en herendienst.

c. **Verval**:
Omstreeks 1450 v.Chr. onder koning Tutḫaliya II valt de stad ten prooi aan de nomadische Kaškeeërs. De cultus wordt verplaatst naar de vesting Hakmiš.

d. **Opleving**:
Honderd jaar later heeft koning Ḫattušili III de stad heroverd en de cultus in ere hersteld. De teksten laten een grote betrokkenheid van deze koning en diens zoon Tutḫaliya IV zien.

1.3.8.2 De stadsgoden van Nerik

1. **Taru van Nerik**:
   a. **Naam**:
      Ook eenvoudig de god van Nerik genoemd.
   b. **Genealogie van Taru**:
      Uit de sterke binding tussen Taru en zijn grootvader van moederszijde (maar niet met zijn vader) blijkt een matrilineair systeem:

      grootvader
      |
      Šulinkatte (v.) x Wurunšemu (m.)
      |
      Taru (z.) - Tešimi (goddelijke hiërodule / geliefde)

   c. **Karakter**:
      i. Hij is een **weergod** met de **stier** als heilig dier. Daarom zingen de vrouwen tijdens het cultusfeest het Hattische stierenlied.
      ii. Als **vegetatiegod verdwijnt** hij in de herfst naar de onderwereld van zijn moeder en **herrijst** in de lente als regen schenkende god.

   d. **Verblijfplaatsen**:
      i. het Ḫaḫarwa-gebergte;
      ii. Zaliyanu (berg);
      iii. Daḫalmuna (berg);
      iv. Idaḫalmuna (berg);
      v. Tagurta (berg);
      vi. Ḫulla (berg);
      vii. Puškurunuwa (berg);
      viii. Nerik (bron).

   e. **De mythe van Taru's reis naar de onderwereld**:
      i. Taru verdwijnt naar de onderwereld via:
         (1) een holte tussen de dorpen Lala en Nera;
         (2) of de bron van Nerik.
      ii. Hij verblijft in de onderwereld aan de oevers van:
         (1) negen meren of zeeën;
         (2) negen rivieren.

2. **Zaḫaluqqa**:
   a. Naam:
      i. Afkomstig van de naam van een nabijgelegen plaats.
      ii. Hij wordt ook de Nerikeeër genoemd.
   b. **Cultus van Zaḫaluqqa**:
      Hij bezit een eigen tempel en priester.
   c. **Karakter**:
      Hij is een weergod.

3. De '**Weergod van de hemel**':
   a. Deze werd tot vader van Taru gemaakt.
   b. Commentaar Berends:
      Volgens Haas is deze god dus een op zichzelf staande (naamloze) weergod, die niet gelijk is aan Taru.

4. **Wurunkatte.**

5. De **goden van Kaštama** die in het Purulliya-lentefeest van Nerik een grote rol spelen (zie 1.3.8.3-1): ⇓

a. Zaliyanu (berggod);
b. Zašḫapuna (vegetatiegodin en diens gemalin);
c. Tazzuwašši (goddelijke hiërodule en diens geliefde).

1.3.8.3 Feesten en ceremoniën van Nerik

1. Het **Purulliya-lentefeest**:
   a. Het belangrijkste feest en waarschijnlijk de oorzaak van de roem van de stad.
   b. Alle **goden verzamelen zich** en betreden de tempel van de weergod.
   c. Hier **bepalen ze het lot van het land** en zegenen ze het koningspaar, hemel, aarde en gewassen met 'leven'.
   d. Tijdens de belangrijkste rituele handeling legt de beschermgodin van het land, Inar(a), 'het huis van de golf' in handen van de koning.
   e. Commentaar Berends:
      Het is niet duidelijk wat 'het huis van de golf' voorstelt. Er is in de teksten wel sprake van een 'huis van vachten' (Mendenhall 1973).

2. Het **onweersfeest** in de lente.

3. Het **zaaifeest**.

4. Het **oogstfeest**.

5. Het **fakkelfeest**.

6. **Dierceremoniën** voor stieren, koeien en schapen.

7. Een **eikencultus**, verbonden met het koningschap.

1.3.9 De Syrische godenkring

1.3.9.1 Inleiding tot de Syrische godenkring

Door de Hettitische machtsuitbreiding in **Noord-Syrië** traden de **inheemse locale goden** toe tot het pantheon van Ḫattuša. Besproken worden achtereenvolgens:

1. **Ḫebat**, de bekendste Noord-Syrische godin (zie 1.3.9.2).

2. De **goden en de heiligdommen** die verbonden zijn met de godenbeelden en miniatuurheiligdommen die de Hettieten aantroffen in de stad **Ḫaššu(wa)** (zie 1.3.9.3).

3. De godengroep der **Karuileš šiuneš**, een type naar de onderwereld verbannen goden (zie 1.3.9.4).

4. De **goden** die verbonden zijn met de cultusinventaris van de stad **Malita** in Zuidoost-Anatolië (zie 1.3.9.5).

5. Een groep oorspronkelijk Sumerische **'Vader- en Moedergodheden'** uit Eridu in Zuid-Mesopotamië (zie 1.3.9.6).

6. Een groep uit Noord-Babylonië stammende **'Goden der diepte (onder de aarde)'**, onder wie Enmešarra en zijn kinderen (zie 1.3.9.6-2.g).

1.3.9.2 De godin Ḫebat

1. **Ouderdom**:
   De cultus van Ḫebat is zeer oud en komt reeds in teksten uit Ebla voor aan het eind van het 3e mill. v.Chr.

2. **Naamvarianten**:
   a. Ebla-teksten:
      i. Ḫeba;
      ii. Ḫapatu;
      iii. Kapatu.

   b. Lycische inscripties:
      Ḫba-ẽni ('moeder Hepa'), later Μητηρ Ἱππα/ Ἱπτα/ Είπτα.

   c. Semitisch:
      Ḥawwat.

   d. Hebreeuws:
      Ḥawwāh.

   e. Bijbels (lat.):
      Eva.

3. Ḫebat wordt **in verband gebracht met**:
   a. de '**Zonnegodin van Arinna**', met wie ze door de Hettitische koningin Puduḫeba gelijkgesteld werd;
   b. **Šarruma**, haar gemaal, een Cilicische berggod-stier (zie 2.6.3);
   c. de **bergen Agulliri en Kallištabi** (bij de Libanon), van wie zij de heerseres is.

1.3.9.3 De goden van Ḫaššu(wa)

De Hettieten onder koning Ḫattušili I veroverden rond 1500 v.Chr. de stad Ḫaššu(wa) aan de Orontes (bij Aleppo) en troffen in de tempel de volgende **godenbeelden en andere voorwerpen** aan:

1. De '**Heer van Armaruk**', een weergod, wiens epitheton verwijst naar de berg **Amarig** = Ammariggi (zie ook 3.5.3):
   a. **Identificatie en locatie**:
      Dezelfde als **Ǧebel Semān** in de streek Mukiš (ten westen van Aleppo in Noord-Syrië).
   b. **Ouderdom**:
      Als godheid bekend uit Hettitische, Hurritische en Eblaïtische teksten, dus stammend uit het **3e mill.** v.Chr.

2. **Overige goden**:
   a. **Allatum** (< hurr. *allai* 'heerseres'), een aardgodin.
   b. **Adalur**, een berggod, vgl. hurr. *adali* 'sterk'.
   c. Twee goddelijke **zilveren runderen** (zie 2.6.1.1-5.c).
   d. **Liluri**, een godin (zie 3.2.4 en 3.2.5).
   e. **Ḫebat**, een godin (zie 1.3.9.2).

3. **Ḫamri, het goddelijk vereerde miniatuurheiligdom**:
   Sacrale modelhuisjes zijn sinds het 3e mill. in heel Mesopotamië verbreid:
   a. De *ḫamri* is in het bijzonder **gewijd aan**:
      i. de weergod Adad of Teššub in Ugarit, Ḫattuša, Nuzi (bij Kīrkūk) en Assur;
      ii. de eedgodin Išḫara in Ḫaššu(wa) (zie 3.2.3;
      iii. De *ḫamri* zelf is eveneens een vereerd object.

   b. Sacrale modelhuisjes als **tweetal**:
      i. In de tempel van Šemšara ten noordwesten van Suleimaniya (midden 2e mill.) treden ze op als steenbokhuisjes. Vergelijk:
         Een steenbokkenpaar is gewijd aan Ištar en Anat.
      ii. Uit Ḫattuša komen twee torenvormige vazen, versierd met rammen en vogels.

   c. **Aardewerkkapelletjes en 'duivenhuisjes'** zijn gevonden in Ištar-tempels in Assur en Nuzi.

   d. Heilige huisjes, gewijd aan Aphrodite Urania (midden 1e mill.), zijn verbreid aan de Phoenicisch-Syrische kust m.n. bij Megiddo.

1.3.9.4 De Karuileš šiuneš-godengroep

1. Deze goden zijn **verbannen naar de onderwereld**:
   a. De **naam** van de groep duidt hierop:
      i. hurr. *enna durenna* ‘goden van de diepte (onder de aarde)’;
      ii. hett. *karuileš šiuneš* ‘vroegere goden’.
   b. Teššub heeft hen na de titanenstrijd samen met Kumarbi naar de onderwereld verbannen.
   c. In een Hettitische bezweringsrite worden ze met de Mesopotamische **Anunnakū** gelijkgesteld, die als ‘verdreven goden’ eveneens in de onderwereld thuishoren.
   d. De Karuileš šiuneš zijn **eedgoden** in Hettitische staatsverdragen en rechtergoden in bezweringsriten; ze zenden betoveringen naar de onderwereld.

2. De Karuileš šiuneš treden op in **groepen** van 7, 9 en 12 goden.

3. De Karuileš šiuneš zijn met recht **goden van het verleden**:
   a. Oorspronkelijk waren het waarschijnlijk ***dema***-godheden, **scheppergoden uit de oertijd**.
   b. Tot hen behoren eveneens de **‘Vader- en Moedergodheden’**, zoals de ouders van Ḫebat, Šawuška en Teššub.
   c. De Hurrieten kennen de verwante ***ammatina enna*** (‘vooroudergoden’).

4. Sommige onderwereldgoden zijn in lijn met de woordmagie **alliterend geordend**, zoals de groep Nara-Napšara:
   a. Nara-Napšara (als eenheid, vgl. Orientalia 59, p. 119) is de broer van de god Enki of Ea.
   b. Nara is misschien identiek aan Narru, een bijnaam van Enlil.

1.3.9.5 De goden van Malita

In de tempel van de stad Malita (Zuidoost-Anatolië) worden de volgende **beelden van (onderwereld)goden** tot de inventaris gerekend:

1. **Nāra**, een houten stier, die bij de weergod hoort.

2. Het onderwereldgodenpaar **Minki-Amunki**. Vergelijk:
   a. het Sumerische oertijdgodenpaar Enki-Ninki;
   b. de Sumerische Amanki = Umunki, een epitheton resp. een dialectvorm van Enki.

3. Het onderwereldgodenpaar **Eltara-Taištara**.

4. De god **Amizadu** = Ammizzadu. Vergelijk:
   a. Ammiṣaduga, een Babylonische koning;
   b. Amisodaros (Αμισωδαρος), een mythische Lycische koning;
   c. Misschien een afleiding van een Syrische plaatsnaam.

5. **Memešarti**, een onderwereldgod.

6. **Irpitiga** = Irbitiga = Irwetiga, de 'Heer der aarde' (*taknaš* EN-*aš*) of 'Heer van het vonnis' (*ḫannešnaš išḫāš*), wiens naam misschien Hurritisch is.

7. **Aduntarri**, de 'Ziener' (^{LÚ}ḪAL).

8. **Zulki**, de 'Zieneres' of 'Droomduidster' (^{MUNUS}ENSI) (vgl. de Sumerische Nanše).

1.3.9.6 Sumerische Vader- en Moedergodheden in een overlevering uit Eridu

1. De **mythe van de Vader- en Moedergodheden van de stad Uru-ul-la**:
   a. Een god schept in het begin der tijden een stad door een rietmat over de oerzee te spreiden.

   b. In deze oerstad Uru-ul-la wonen de Vader- en Moedergodheden.

   c. Ze heten:
      i. Heer-Vrouwe Aarde;
      ii. Heer-Vrouwe Lucht;
      iii. Heer-Vrouwe Leider der raadsvergadering;
      iv. Heer-Vrouwe Bloemknop;
      v. Heer-Vrouwe Herder;
      vi. Heer-Heerseres over de Oerstad;
      vii. Heer-Heerseres over de heilige heuvel;
      viii. Heer-Heerseres over de cultische gewoonten.

   d. Van hen stammen Anu, de hemelgod, en Enlil, de landgod.

   e. Na de scheiding van hemel en aarde worden de Sumerische Vader- en Moedergodheden (evenals de Karuileš šiuneš) naar de onderwereld verdreven, waar ze wachters worden van de zeven poorten.

2. **Commentaar Haas:**
   a. De Vader- en Moedergodheden vertegenwoordigen aspecten van de Sumerische samenleving en cultuur.

   b. Met name ideeën over een staat van dualiteit, **androgynie**, tweeëenheid en tweelingschap in de oertijd **vóór de schepping** zien we hier naar voren treden. De bewoners van de oerstad hebben derhalve nog geen geslacht aangenomen.

   c. Dat verandert **na de scheiding van hemel en aarde**, waardoor het **dualisme** boven = hemel = mannelijk en onder = aarde/onderwereld = vrouwelijk ontstaat.

   d. De **Noord-Syrische paargoden** of mythische tweelingen hebben dezelfde achtergrond, zoals:
      i. Minki-Amunki;
      ii. Muntara-Mutmuntara;
      iii. Eltara-Taištara.

   e. Zowel mythologisch als ritualistisch komen de Sumerische Vader- en Moedergodheden en de Hettitische **Karuileš šiuneš** overeen:
      i. Ze worden naar de onderwereld verstoten.
      ii. Ze worden in bezweringsrituelen aangeroepen om (ziekte)demonen naar de onderwereld te zenden.

   f. Beide groepen **verschillen** daarin dat
      i. de Sumerische Vader- en Moedergodheden als helpers in nood geliefd waren;
      ii. de Hettitische Karuileš šiuneš eedgoden waren m.b.t. staatsverdragen.

   g. Eveneens vergelijkbaar zijn de 'goden van de diepte (onder de aarde)' met de Noord-Babylonische groep **Enmešarra en zijn zeven kinderen**:
      i. Deze vertoeven ook geboeid in de onderwereld.
      ii. De Syrische korengod Dagān is volgens een tekst uit Nippur hun leider. Hij wordt aan Kumarbi gelijkgesteld.

1.3.10 De Hurritische godenkring

1.3.10.1 Inleiding tot de Hurritische godenkring

1. **Opneming van Hurritische goden in het Hettitische pantheon**:
   Na ca 1500 v.Chr. werden Hurritische religieuze voorstellingen in die van de Hettieten opgenomen. Vooral het Hettitische koningspaar Tutḫaliya II en Nikkalmati heeft hiertoe bijgedragen.

2. Na deze verandering moet men **onderscheid** maken tussen:
   a. het Hurritische pantheon van Ḫattuša;
   b. het Oost-Hurritische pantheon ten oosten van de Eufraat;
   c. het West-Hurritische pantheon ten westen van de Eufraat.

3. Er was eveneens een **vermenging van Hurritische goden met Noord-Syrische goden** vóór de Hettitische veroveringen.

4. Toch kan men wel een **kern van goden** ontwaren in het eigenlijke Hurritische pantheon.

5. Ten slotte wordt nader ingegaan op **Hurritische religieuze centra** en cultusplaatsen.

1.3.10.2 Het Hurritische pantheon van Ḫattuša

1. Vanaf de Middel-Hettitische periode zijn in Ḫattuša de **oude goden vervangen** door die van de Hurrieten.

2. **Genealogie van het Hettitisch-Hurritische pantheon**:

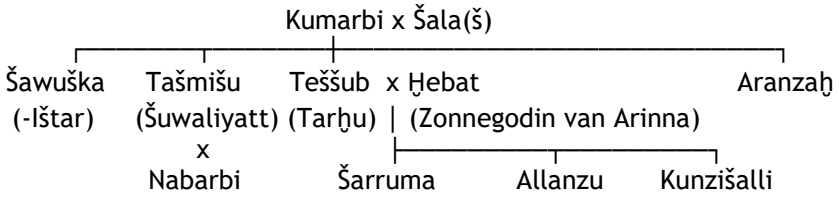

   a. **Teššub, de weergod en koning der goden**:
      i. De **stieren** die diens strijdwagen trekken, heten:
         (1) Šeri(š) en Ḫurri(š) of
         (2) Šeri(š) en Tilla.

      ii. Zijn **wapens**, die ook als zelfstandige goden optreden, zijn:
         (1) de bliksem van Teššub;
         (2) de donder van Teššub;
         (3) de stormen van Teššub;
         (4) de regenwolken van Teššub.

   b. **Ḫebat**, de van oorsprong Syrische godin, is Teššubs gemalin.

   c. **Tašmišu**, Teššubs broer en vizier.

   d. **Šawuška**:
      i. Zuster van Teššub.

      ii. Stadsgodin van **Nineve**, het religieuze centrum van de Hurrieten ten tijde van hun vorst Tišatal (ca 2000 v.Chr.).

      iii. Ze is gelijkgesteld aan **Ištar**.

      iv. **Functies**:
         (1) godin der seksualiteit;
         (2) godin van de oorlog;
         (3) godin van de opstanden;
         (4) beschermgodin van usurpators;
         (5) godin van de geneeskunst, wier roem tot in Egypte reikte.

1.3.10.3 De geografische verdeling van de Oost-Hurritische en de West-Hurritische godenkringen

1. Het **gebied van het Oost-Hurritische pantheon**:
   a. Tussen de meren Van en Urmia.
   b. Ten oosten van de rivier de Tigris tussen de Kleine Zab en het Zagros-gebergte.
   c. De stad Ugarit, aangezien zich hier een Hurritische kolonie bevond, die de Hurritische goden van Mitanni vereerde.
   d. Mari aan de Eufraat.

2. Het **gebied van het West-Hurritische pantheon**:
   a. Alalaḫ en Kizzuwatna (Noord-Syrië en Zuidoost-Anatolië).
   b. Ḫattuša, waarvan het pantheon vanuit politieke motieven is samengesteld.

3. De geografische **grens** tussen beide groepen kan men daarmee **langs de Eufraat** trekken.

4. Na de verovering van Noord-Syrië namen de Hettitische priesters zowel de Noord-Syrische als de daar vereerde Hurritische goden in hun ‘administratie’ op.

1.3.10.4 De verspreiding van de Hurritische religie

1. De **belangrijkste goden** van de Hurrieten in hun **kerngebied van het Armeense Hoogland** zijn:
   a. Teššub, de weergod;
   b. Šawuška, Teššubs zuster;
   c. Šimige, de zonnegod;
   d. Kušuḫ, de maangod;
   e. Tilla, de stiergod, nauw verbonden met Teššub.
   f. Kumarbi:
      i. vader der goden;
      ii. een korengod;
      iii. Urkiš als cultuscentrum;
   g. Ugur, de oorlogsgod (en van origine een substraatgod);
   h. Eše-ḫawurni ('Aarde-Hemel').

2. De geografische verspreiding van de **Hurritische cultusplaatsen** in westelijke richting:
   a. De **verering van Šawuška** vond plaats in:
      i. **Nineve**, waarvan zij de stadsgodin was en dat tevens het religieuze centrum van de Oost-Hurrieten was;
      ii. Šamuḫa aan de Eufraat;
      iii. Lawazantiya in het Taurus-gebergte;
      iv. Ḫattarina in Kizzuwatna;
      v. Tameninga in Kizzuwatna.

   b. Ook verspreidden zich verschillende cultustradities en de verering van bergen naar Anatolië, m.n. de streek rond Ḫattuša:
      i. **Šapinuwa** was een religieus centrum, in het gebied waarvan de volgende **bergen vereerd** werden:
         (1) Ḫalunuwa;
         (2) Ḫarana;
         (3) Ṭahanzi;
         (4) Šārwa;
         (5) Lapašunuwa;
         (6) Ḫazalmuna;
         (7) Maršuwa.

      ii. Eveneens vanuit Šapinuwa verspreidden zich **koninklijke reinigingsriten**, zoals:
         (1) *itkalzi*;
         (2) *itkaḫi*.

1.3.11 De Kanaänitische en Sumerische goden in Ḫattuša

1. Samen met de Hurritische goden uit Noord-Syrië bereikten ook Kanaänitische **goden** en mythen Ḫattuša:
   a. **Iršapa**:
      i. Hij is de Hurritische **beschermgod der handelaren** en als zodanig bekend in Ḫattuša.
      ii. Oorspronkelijk is hij de Kanaänitische **Rešef**:
         (1) Een god van
            (a) de onderwereld;
            (b) de oorlog;
            (c) de donder en bliksem.
         (2) Cultuscentrum in **Byblos**:
            (a) In zijn tempel werd hij vereerd in de gedaante van een steen sinds het 3^{e} mill.
            (b) Hij vormde een triade met Ba‘al en Ba‘alat.
         (3) Tempel in **Gunu**:
            Hier heette hij **Rasap**:
            (a) ugar. *ršp gn*;
            (b) ebl. *rasap gunu*(*m*)^{ki}.

   b. De **mythe van Elkunirša**:
      i. In Hettitische teksten overgeleverd.
      ii. Hoofdpersonen:
         (1) Elkunirša = Kanaänitische El qône arṣ (‘de schepper der aarde’);
         (2) Ašertu = Aṯirat;
         (3) Ba‘al, de weergod;
         (4) Ištar = Anat.
      iii. Elkunirša woont in een tent aan de oever van de Eufraat, hetgeen herinnert aan de nomadische levenswijze van de vroegere Semieten.

2. Reeds vroeg bereikten **Sumerische goden Noord-Syrië**, vanwaar ze in Ḫattuša bekend werden. In de groep der **Karuileš šiuneš** (’de vroegere goden’) werden de volgende Mesopotamische goden opgenomen:
   a. **Alalu**;
   b. **Anu**;
   c. **Antu** (fem.);
   d. **Enlil**;
   e. **Ninlil**.

1.3.12 Vernieuwing van het ritueel en syncretistische tendenzen

1. Door de aanwas van verschillende religieuze stromingen waren de Hettitische priesters genoodzaakt het **pantheon** en de **cultus opnieuw in te richten** en te ordenen.

2. **Nauwkeurige regulering** van de cultus is **van belang**, want overtreding van de religieuze voorschriften kan grote gevolgen hebben, zoals sterfte en misoogsten.

3. Het **koninklijk paar** en soms de kroonprins leidde in aanwezigheid van de priesters de **cultische feesten** in voor- en najaar in de belangrijkste religieuze centra. Voorbeelden:
   a. Het koninklijk paar leidde het nieuwjaarsfeest Purulliya in de steden Nerik, Zippalanda en Ḫattuša.
   b. De Hattische tradities werden nauwgezet gevolgd, wat blijkt uit de vastlegging van de gezangen die door Hattische vrouwen ten gehore werden gebracht.
   c. Het voorjaarsfeest Andaḫšum duurde 38 dagen.
   d. Het herfstfeest Nuntarriyašḫa duurde 21 dagen.

4. Met name onder koning Ḫattušili III (13e eeuw) vond er **syncretisme** plaats **door goden aan elkaar gelijk te stellen** en **in families onder te brengen**:
   a. **Taru-Tarḫu** en **Teššub**.
   b. **Šulinkatte** en de Noordoost-Babylonische obab. **Ugur** uit Nuri, beiden oorlogsgoden.
   c. **Wurunšemu**, de Zonnegodin van Arinna, en **Ḫebat**, die bovendien gemalin van Teššub werd.
   d. **Locale goden** werden **zonen of het stierkalf van Teššub** en diens vrouw:
      i. de weergoden van Nerik en Zippalanda;
      ii. de Cilicische berggod en stiergod Šarruma (zie 2.6.3).
   e. De godin **Mezulla**, die de Zonnegodin van Arinna toebehoort, werd de **dochter van Ḫebat**.

5. **Identificaties** tussen goden zijn echter **nooit absoluut** en kunnen dat ook niet zijn, zodat de namen van de individuele goden blijven bestaan.

1.3.13 Cultuscontinuïteit in Anatolië en Noord-Syrië

Het Hettitische ritueel vertoont de trekken van een zeer oude ononderbroken traditie:

1. De zeer **gedetailleerde vormgeving van het ritueel**.

2. **Archaïsche magische handelingen**.

3. Overblijfselen van verdwenen **maatschappelijke structuren**, m.n. die van het matriarchaat, die we vinden in het Purulliya-feest en in de mythe van Illuyanka.

4. Elementen in de Hettitische teksten worden bevestigd door **archeologische vondsten** die duizenden jaren terugreiken:
   a. **Godennamen** uit de teksten van de Assyrische handelskolonie keren weer in Hettitische teksten.

   b. Vondsten van **zonneschijven** uit de Vroege tot Midden-Bronstijd.

   c. Vondsten van **dubbelgodheden** uit Alaca Höyük, Kültepe en Hacılar Höyük.

   d. Namen en voorstellingen van **goden uit Ebla** (3e mill.):
      i. Ḫebat, de latere hoofdgodin der Hettieten;
      ii. Adamma, de latere *paredros* van Kubaba-Kybele (zie 3.2.2.2);
      iii. De wijze waarop goden, zoals Am(m)arig(g)u en Adarwan, worden voorgesteld (zie 3.5.3).

   e. Vondsten uit Çatalhöyük:
      i. Beeldjes van een **bebaarde god op een stier**.
      ii. Een **jonge god op een luipaard**.
      iii. Een zittende **godin, geassocieerd met luipaarden**, die in de teksten weerkeert als:
         (1) Inar(a), de heerseres der wilde dieren;
         (2) 'Zonnegodin der aarde';
         (3) Ḫebat, de landgodin:
            (a) In Yazılıkaya is zij eveneens uitgebeeld, maar nu in reliëf, staande op een luipaard, evenals de jonge god Šarruma, haar gemaal.
            (b) J. Mellaart:
            De jonge god uit Çatalhöyük (4.e.ii) is de gemaal van de luipaardgodin (4.e.iii).
      iv. Wandschildering in het cultusvertrek van de luipaardgodin van een **danser, bekleed met een luipaardvel**:
         (1) Overeenkomst met de luipaardmaskerades en -dansen tijdens het Hettitische Poortgebouwfeest.
         (2) De luipaarddans lijkt een relict van de rituele dansen uit de tijd van de jagersculturen.

1.4 (4) Het sacrale koningschap

1.4.1 Het vroege Hettitische koningschap

1.4.1.1 Het pre-Hettitische koningschap op grond van Akkadische teksten

1. Er is sprake van oorlog in de 23e eeuw v.Chr. (m.chr.) tussen de Akkadische koning Naramsuen en een coalitie van 17 Klein-Aziatische en Syrische koningen, onder wie:
   a. **Pamba**, de koning van Hatti;
   b. **Zipani**, de koning van Kaniš.

2. Het lijkt zeker dat er in Klein-Azië koninkrijken hebben bestaan, ook getuige de vermelding van Kaniš in Eblaïtische teksten.

1.4.1.2 Het vroege Hettitische koningschap op grond van Hettitische teksten

1.4.1.2.1 De afhankelijkheidsrelatie van Ḫattuša ten opzichte van Zalpa

1. Tekst m.b.t. een paleisbouwritueel (1) (zie ook 2.4.4-4):
   De volgende elementen zijn van belang:
   a. Koning Labarna spreekt de **troongodin Ḫanwašuit van Zalpa** toe,
   b. die hij niet tot zijn volk rekent,
   c. maar wel als vriend ziet en
   d. wie hij een glazen schotel met eten aanbiedt.
   e. Ḫanwašuit bevindt zich achter de bergen; ze is de troongodin van het land bij de zee,
   f. die hem, de koning, de regering en de koninklijke koets gebracht heeft.

2. Bericht m.b.t. de koningszonen Hakkarpili en Ḫappi:
   Het feit dat beiden **in Zalpa resideerden**, betekent dat zij de rechtmatige koningen van Ḫattuša waren.

3. Tekst m.b.t. een dodenritueel:
   Een Hettitische koning wordt na zijn dood **in Zalpa bijgezet**.

4. Tekst m.b.t. een troonsbestijgingsritueel:
   Dit ritueel vindt plaats in Zalpa.

1.4.1.2.2 De afhankelijkheidsrelatie van Kaniš ten opzichte van Zalpa

1. Tekst m.b.t. de oorlog tussen Pithana en Uḫna:
   Koning Pithana van Kuššar verklaart Kaniš tot nieuwe residentie, waarop koning **Uḫna van Zalpa** hem aanvalt **om zijn rechten te hernemen**.

2. Tekst m.b.t. historische gebeurtenissen tussen Ḫattuša, Kaniš en Zalpa:
   a. Dit politieke document bevat een **sage**:
      i. Een koningin uit Kaniš krijgt dertig zonen, die ze in een bak in de rivier de Kızıl Irmak plaatst. Ze komen aan in Zalpa, waar ze opgroeien.
      ii. Als volwassenen keren ze terug naar Kaniš. Hun moeder heeft intussen dertig dochters gekregen en grootgebracht. De zonen, op één na, herkennen hun moeder en zusters niet en huwen de meisjes. (Het slot ontbreekt.)

   b. Commentaar Haas:
      i. H. Otten (1974):
         (1) De sage is een herinnering aan de Indo-Europeanen, die vanuit zee binnendrongen.
         (2) De jongste zoon waarschuwt voor endogamie.
         (3) De koningin weerspiegelt de soevereine positie van Klein-Aziatische vorstinnen in de Oud-Assyrische periode.

      ii. V. Haas:
         (1) Uit Ottens interpretatie zou volgen dat het merendeel van de bevolking Indo-Europees was. Daarentegen blijkt dat:
            (a) het desbetreffende namenmateriaal in Oud-Assyrische teksten weinig IE woordstammen bevat;
            (b) de invloed van de **inheemse instellingen blijvend** was.
         (2) De **heerschappij** wordt in ieder geval door de **moeder aan de dochters** overgedragen.
         (3) De **gemaal** van de nieuwe koningin van Kaniš moet **uit Zalpa** komen.

3. Anitta-tekst m.b.t. de koning van Purušhanda:
   a. **Inhoud**:
      i. De koning van Purušhanda heeft zich aan Anitta, de koning van Kaniš, onderworpen en biedt hem zijn troon en zijn ijzeren scepter aan.
      ii. Vervolgens brengt Anitta hem naar het troonvertrek in Zalpa.

   b. **Commentaar Haas:**
      Met name uit jongere afschriften van de tekst blijkt volgens Haas dat het troonvertrek in Zalpa staat. De **kroningsplaats** is derhalve **Zalpa** en de **residentie** is **Kaniš**.

1.4.1.2.3 Matrilineaire versus patrilineaire erfopvolging

Het heeft ongeveer een eeuw geduurd voordat de Hettitische koningen hun ambt zonder problemen aan hun zonen konden overdragen. **Tot dan toe gold de matrilineaire erfopvolging**:

1. Alleen een prins uit Zalpa mocht de dochter van de koningin uit Kaniš huwen (zie 1.4.1.2.2-2.b.ii(2) en 2.b.ii(3)).

2. In Ḫattuša heerste naast de koning een **priesterkoningin, de Tawananna**, de vertegenwoordigster van de landgodin Wurunšemu.

3. De koning stamde uit familie van de Tawananna, maar mocht haar niet huwen.

4. Ḫattušili I legitimeert zijn koningschap door zich te beroepen als de neef van de Tawananna.

5. Pas veel **later** werd het ambt van de **Tawananna toegevoegd aan het koningschap van de gemalin van de koning**. (Zie echter 2.4.3.2-2)

1.4.2 De charismatische krachten van de koning

1. Tot de publieke gemeenschap horen mensen, goden en andere *numina*, tussen wie nauw contact bestaat door vele intensieve cultushandelingen.

2. De cultus is erop gericht **vruchtbaarheid en wasdom** van planten, dieren en mensen te bevorderen. De **koning** is hierin de eerstverantwoordelijke:
   a. Hij is de **opperpriester** en bemiddelaar tussen goden en mensen.

   b. Hij is de **rentmeester** van het land, waarvan de eigenaar de weergod of de aardgodin is.

   c. Hij **bezit heilzame, levensbevorderende krachten**, reden waarom hij door de priesterschap met zorg, taboes en rituelen omringd wordt om hem van alle smetten vrij te houden.

   d. Hij onderneemt **jaarlijkse cultusreizen** om de vruchtbaarheid en het welzijn van land en volk in stand te houden. Daarom is er een nauwe verbondenheid tussen de koning en Telipinu, de god der vruchtbaarheid.

1.4.3 De jaarkoning

1. De gedachte dat de koning vruchtbaarheid en wasdom kan bevorderen, gaat terug tot het idee van
   a. de vegetatie- of jaarkoning, die naast de priesterkoningin zijn tijdelijke functie uitoefende;
   b. de rituele koningsmoord bij het uitblijven van helende krachten.

2. De **jaarkoning Ḫupašiya**:
   a. De **mythe van Illuyanka (versie 1)** (zie ook 2.4.3.1 en 3.4.1-1):
      i. Er is een strijd gaande tussen de winterdraak Illuyanka en de weergod.
      ii. In die strijd is de rol van de mens Ḫupašiya onontbeerlijk.
      iii. Daarom eist hij in ruil voor zijn hulp seksuele gemeenschap met de godin Inar(a), wat zij toestaat.
      iv. Daarna organiseert zij een feest en nodigt behalve Ḫupašya ook de goden en Illuyanka uit.
      v. Illuyanka wordt dronken gevoerd en door Ḫupašya geboeid, waarna de weergod hem doodt.
      vi. Inar(a) voert vervolgens Ḫupašya weg naar het land Tarukka, maar doodt hem wanneer hij een verbod overtreedt.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. De mythe werd gereciteerd tijdens het **Purulliya-feest**, een Hattisch 'feest der aarde' (hatt. *fur*), verbonden met de lente en de vruchtbaarheid.
      ii. De verbintenis tussen Ḫupašiya en de godin of haar priesteres is een ***hieros gamos***, waardoor de krachten der vruchtbaarheid bevorderd worden.
      iii. De rol van Ḫupašiya brengt echter **taboes** mee, die door overtreding zijn ondergang teweegbrengen, een voorbeeld van **rituele regicide**.
      iv. De mythe die op het feest in aanwezigheid van de koning gereciteerd werd, kan daarom beschouwd worden als een **etiologische mythe van het sacrale koningschap**, dat gelegitimeerd werd door de godin Inar(a).
      v. Het land Tarukka ligt overigens tussen Ḫattuša en Zalpa.

3. De **priesterkoning Idariš**:
   a. Vaststelling van de **functies** van deze figuur:
      i. Hij komt voor in de teksten betreffende het feest in het **Puškurunuwa-gebergte** in Centraal-Anatolië (zie 2.3.3).
      ii. Hij wordt 'Idariš, de bergkoning' (^{m}I-da-ri-iš LUGAL.ḪUR.SAG), genoemd.
      iii. Waarschijnlijk was hij de **priesterkoning van de berggod** en had hij als functie de bevordering van de vruchtbaarheid van het gebergte en de kudden.
      iv. Zijn **ambt doet denken aan dat van de jaarkoning**. Hij was zeker geen hofpriester.

   b. Een andere, bekende priesterkoning in het antieke Italië is de **Rex Nemorensis** van het Diana-heiligdom bij het Meer van Nemi. Diana was de heerseres van bergen, wouden, planten en dieren.

2 De berggoden van Centraal-Anatolië

2.1 (5) De heiligheid der bergen

1. Het karakter van de bergen roept bij de mensen zowel een gevoel van **ontzag en eigen nietigheid** als een gevoel van **angst en dreiging** op. Men vreest het gevaar van lawines en plotseling omslaand weer met wolkbreuken en onweer.

2. **In de bergen** bevinden zich **numineuze machten**: er zijn goddelijke bergen, berggoden en demonen. De **stier van de weergod** laat zich horen als de donder. In de lente is er strijd tussen de goden en de winterdemonen. Het gevecht tussen Ninurta en Asag, een van oorsprong Sumerische mythe, is hiervan een voorbeeld.

3. In Anatolië is het de weergod in zijn door stieren getrokken strijdwagen, die het gevecht aangaat met de winterdemon Illuyanka.
   De **koning beklimt 's morgens vroeg het gebergte** om de **weergod** en de **zonnegod** hun zegen af te smeken ten behoeve van het land en hen te bidden zijn eigen krachten voor hetzelfde doel te vergroten.

4. Enkele **Hettitische en Luwische namen van heilige bergen of berggoden** zijn:
   a. Tutḫaliya (tevens een koningsnaam);
   b. Arnuwanda (tevens een koningsnaam);
   c. Tamuri (tevens de naam van een persoon);
   d. Šarlaimi (de 'verhevene');
   e. Šariyana (het 'pantserschubbengebergte');
   f. Ḫalalazipa (het 'reine gebergte');
   g. Šaluwanta (de 'geweldige berg');
   h. Šarraššila (de 'koninklijke');
   i. Aškašepa (de 'poort');
   j. Šittara (de 'berg van de zonneschijven').
   k. Commentaar Berends:
   Haas' vertaling van de bergnamen 5 t/m 8 is niet te verifiëren.

2.2 (6) De aard en de iconografie der berggoden

2.2.1 De aard van de berggoden

1. De bergen zijn niet slechts **passieve locaties** (toneel en woonplaats der goden), maar ook **wezens vol dynamiek**, waarvan de berggoden het vitale principe uitmaken.

2. De **verering van de berggoden stoelde op de vrees** die de (menselijke) bergbewoners, herders en jagers voor hen koesterden en die de **basis vormde voor de cultus in Ḫattuša**:
   a. In staatsverdragen staan de berggoden te boek als **eedgoden**.
   b. In teksten m.b.t. het ritueel worden ze in **offerlijsten** genoemd.
   c. In tempelinventarissen worden **beeldjes** van hen beschreven, die ook als archeologische vondsten opduiken.

2.2.2 De iconografie van de berggodenbeeldjes

2.2.2.1 Beschrijvingen van berggodenbeeldjes

1. Enkele met name genoemde berggoden(beeldjes) zijn:
   a. **Išk[i-...]** uit de tempel te Zanzišna:
      i. Een houten, staande mannenfiguur, één el hoog, gekleed en geverfd in de kleur *kunziyala*.
      ii. De naam van de koning en van wilde dieren staan op het beeld gegraveerd.
      iii. Ogen en wenkbrauwen zijn van lapis lazuli.
      iv. In de rechterhand houdt hij een bronzen knuppel.
      v. In de linkerhand een schild met de afbeelding van een leeuw en een arend.
      vi. Toegevoegd als bezit zijn een drinkvat, twee hoorns en tien *talla*-hulpmiddelen.

   b. **Malimaliya**:
      i. Een ijzeren mannenfiguur (gemaakt op bevel van koning Tutḫaliya IV), $1^1/_2$ el hoog, met gouden ogen.
      ii. Hij staat op een leeuw van ijzer.

   c. **Ḫalalazipa**:
      i. Een ijzeren, staande mannenfiguur, één el hoog, met daarboven een ijzeren arend en daaronder een houten leeuw.
      ii. Hij staat op een berg, die voorzien is van een knuppel, een maansikkel en een koperen zonneschijf.

   d. **Ziwana**:
      Een ijzeren mannenfiguur, $1^1/_2$ el hoog, met onder hem twee ijzeren bronnen, één el hoog.

   e. **Arwaliya**:
      Een berg, voorzien van zonneschijf, maansikkel en daarboven een arend.

   f. Taliya:
      Een berg, voorzien van zonneschijf, maansikkel en daarboven een arend.

2. **Overeenkomende motieven in de iconografie van de berggoden**:
   De weergave van de berggoden is niet gebaseerd op een vast iconografisch type, maar er zijn veel attributen en overeenkomsten die hen toch als zodanig karakteriseren:
   a. Het zijn **mannelijke** figuren.

   b. Het zijn **beschermers van de dierenwereld**:
      i. De inscriptie ‘gedierte des velds’ duidt hierop.
      ii. Arend en leeuw als begeleiders.
      iii. Vergelijk afbeeldingen van de beschermgod van het jachtgebied, die ook dieren als hert en arend als begeleiders heeft.

   c. De **knuppel** of strijdknots is hun symbool.

   d. De **weergod is vaak staand op de berggod** afgebeeld (zie 2.2.2.2).

2.2.2.2 Berggoden in combinatie met andere godheden

De **bergen zijn de natuurlijke verblijfplaats van de weergoden**. Daarom komen ze vaak **samen** voor in afbeeldingen, teksten en de rite:

1. **Weergoden** zijn vaak staande **op de rug van een berggod** afgebeeld, hetgeen als een cultusbeeld van de weergod moet worden begrepen:
   a. Tekst m.b.t. cultusinventarissen, geparafraseerd:
      i. Een gouden mannenfiguur, zittend (op berggoden).
      ii. In de rechterhand houdt hij een knots.
      iii. In de linkerhand houdt hij een gouden heilsymbool.
      iv. Daaronder twee zilveren berggoden die voorwaarts gaan.
   b. Reliëfafbeelding op een rots bij Yazılıkaya bij Boğazköy:
      i. Een god, staande op de gebogen nekken van twee kleinere goden.
      ii. Deze dragen spitse mutsen, waarop een hoorn.
   c. Reliëfafbeelding op een rots bij Hanyeri in de Anti-Taurus (ten zuidoosten van Kayseri): Een stier met de voorpoten op een berg.

2. Weer- en berggoden worden **samen in tempelinventaristeksten** (hier geparafraseerd) genoemd en **staan in elkaars tempels**:
   a. De 'stad Mamnanta':
      i. Weergod - een stier van ijzer.
      ii. Berg(god) Arnuwanda - een strijdknots.
   b. De berggod Ḫalalazipa staat in een weergodtempel.

3. Weer- en berggoden krijgen een **gemeenschappelijk offer**:
   a. Een schaap voor de weergod van Šaḫpina.
   b. Een schaap voor de weergod 'Koning'.
   c. Een schaap voor de berg Piškurunuwa (!).
   d. Een schaap voor de weergod van Zippalanda.
   e. Commentaar Berends:
      ad 3.c.:
      De spelling Piškurunuwa moet waarschijnlijk Puškurunuwa zijn (bron: Orientalia 79, p. 18).

4. Ook **andere godheden staan op bergen**, bijvoorbeeld:
   De god Kalli, staand op de berg Kallištabi, waarvan hij het *numen* is.

2.3 (7) De verering van de bergwereld

2.3.1 Cultusplaatsen in de heilige natuur

1. **Planten en dieren maken deel uit van de heiligheid van de bergen**, die ze bewonen:
   a. Bergen als Huiyatar (de 'dierenwereld') of Ḫarana (de 'arendsberg') tonen in hun namen de nauwe relatie met de dieren die daar thuishoren, zoals herten, leeuwen, luipaarden, beren en arenden.

   b. De koning drinkt ter ere van de berg Aškašepa uit een leeuwvormige beker.

2. **Heiligdommen** in de natuur waar men de goden het meest nabij is, liggen **bij bijzondere bronnen, rotsen en bomen**:
   a. Drie bronnen en een eik, waarin een schapenvacht hangt als fetisj van het koningschap, vormen het heiligdom van de moedergodin Ḫannaḫanna en de vegetatiedemon Miyatanzipa met haar bijen.

   b. Een eik is de offerplaats voor Telipinu.

   c. Een heilig woud is de verzamelplaats van Tašḫapuna, de gemalin van Zaliyanu van Kaštama, en 'duizend goden'.

   d. De heilige rots Timuwa bij de stad Tala krijgt in voor- en najaar een wijnoffer uit een zilveren beker.

   e. Op een rots bij de stad Taḫniwara heeft men een beeld van de berggod Malimaliya geplaatst.

   f. Ook sacrale gebouwen worden in dergelijke natuurheiligdommen neergezet.

3. De **cultusplaatsen of bijzondere locaties in de natuur krijgen zorg en aandacht**:
   a. Verstoring van dergelijke plaatsen door vernieling of diefstal vereist boetedoening.

   b. Koning Tutḫaliya IV verricht restauratiewerkzaamheden en beveelt geregeld offers te brengen aan bergen, bronnen en rivieren.

   c. Bovendien zijn er in voor- en najaar feestceremoniën in de bergen ter ere van de berggoden (zie 2.3.2).

2.3.2 Het cultusfeest bij Zippalanda

2.3.2.1 De belangrijkste aspecten van het cultusfeest bij Zippalanda

1. **Locatie**:
   Zippalanda ligt niet ver van de Ḫaḫarwa-bergketen (mod. Ada Dağ) bij het dorp Kargı.

2. **Tijdstip**:
   In het **voor- en najaar** in het midden van de desbetreffende maand.

3. **Deelnemers**:
   Honderden mannen, vrouwen, jongens en meisjes uit de **omliggende dorpen**.

4. **Doel**:
   Het is een **vegetatiefeest**, gericht op
   a. het bevorderen van de krachten des wasdoms van de bergen;
   b. het gunstig stemmen van de berggod en andere *numina* ten opzichte van de mensen, in 't bijzonder ten opzichte van de koning.

5. **Middel**:
   Men poogt een **verbinding** tot stand te brengen **met de goden** door middel van
   a. het cultusfeest op zichzelf;
   b. wedstrijden;
   c. cultische maaltijden;
   d. een streng gereguleerd ritueel.

6. **Aangeroepen goden**:
   a. Arnuwanda, berggod (vgl. de plaats lyc. Αρναβανδοις);
   b. Tutḫaliya, berggod;
   c. Puškurunuwa, berggod;
   d. Šarrišša, berggod;
   e. Telipinu, vegetatiegod.

7. **Uitvoerende personen**:
   a. Koning en koningin;
   b. prinsen;
   c. lijfwachten;
   d. jagers;
   e. overig koningsgevolg;
   f. bezweringspriesters;
   g. een officier;
   h. de 'beeldaanbidder'-priester, die (tevens) koning en priesters moet beschermen tegen kwalijke (demonische) invloeden.

2.3.2.2 Ceremoniën en toelichting m.b.t. het cultusfeest bij Zippalanda

1. De opeenvolgende **ceremoniën**:
   a. Onder gezang van de Gala-priester en begeleiding van snaarinstrumenten wordt de goden verzocht bij de offertafels aanwezig te zijn om hun heil over het koningsechtpaar uit te spreken.

   b. De berggodenbeelden worden in een bepaalde volgorde opgesteld en aanbeden.

   c. Koning en koningin smeken de zegen van de berggoden af ten gunste van henzelf en de kudden in het gebergte:
      i. Men verlangt 'boodschappen van heil', zodat de berggod de majesteit in al zijn kracht en de Tawananna op de ijzeren troon aantreft.
      ii. Terwijl de officier buigt, roept de 'beeldaanbidder' de individuele bergen aan t.b.v. de vruchtbaarheid en de bescherming van runderen en schapen.

2. Enkele **bijzonderheden uit het ritueel**:
   a. **Boodschappen van heil**:
      i. Dit zouden goede *omina* zijn, dus mantische voortekens.
      ii. Misschien is hiertoe een schapenlever gebruikt als mantisch middel.

   b. **Troon van ijzer**:
      Dit is een oeroud symbool van heerschappij, waarop zowel godinnen (bijv. Kamrušepa) als koninginnen (de Tawananna) plaatsnemen.

   c. **Brood van het onweer**:
      Dit wordt alleen gebakken m.b.t. een regenmagisch ritueel.

   d. **Tonen van de afgesneden penis** van een offerdier aan de koning om diens kracht te vergroten.

2.3.3 Het cultusfeest in het Puškurunuwa-gebergte (1)

1. **Algemene opmerkingen**:
   a. Het **lentefeest Andaḫšum** is vernoemd naar de hallucinogene saffraan die in de offerspijzen is gemengd om de krachten der goden te vermeerderen.
   b. Het koninklijk paar, de kroonprins en hun gevolg reizen naar verschillende delen van het land om tijdens dit feest de goden te vereren.

2. **Locatie**:
   De berggod Puškuruna of Waškuruna wordt vereerd in
   a. Ḫattuša;
   b. **Ankuwa** = wrsch. mod. Ališar-Tepe (de feestlocatie).

3. De **reis van het koningspaar naar de feestlocatie**:
   a. 32e dag van het feest:
      Vaststelling van de route naar Puškurunuwa.
   b. 33e dag van het feest:
      Overnachting in Ḫaitta.
   c. 34e dag van het feest:
      Het koningspaar bestijgt de berg vanuit Katapa, woont de ceremoniën bij en vertrekt 's avonds naar Haršanaša (schrijf- of zetfout; dit moet zijn Ḫarranašša).

4. De **eerste cultushandelingen**:
   Na aankomst bij de sacrale poort (*ḫilammar*) worden de volgende ceremoniën verricht:
   a. Het **hertenritueel**:
      i. Een danser danst voor een kudde heilige herten van de berggod.
      ii. De herten krijgen brood en water.
      iii. Commentaar Haas:
         De tempel van Apollo Hylates ten westen van Episkopi op Cyprus (8e - 4e eeuw v.Chr.) bezat eveneens een hertenkamp.

   b. Diverse **offers** voor
      i. de bron Wiriyatum;
      ii. een haardplaats;
      iii. de god Šuwaliyat;
      iv. de god Kiki;
      v. heilige voorwerpen in het aanwezige gebouw:
         (1) schild;
         (2) troon;
         (3) haard;
         (4) venster;
      vi. de heilige boom van de smidgod Ḫašam(m)eli;
      vii. de nabijgelegen bron;
      viii. Commentaar Haas:
         (1) Er is dus weer sprake van een heiligdom met een boom (vi) en een bron (vii).
         (2) ad d.2.iv:
            Kiki vlgs Haas; dit is mog. een interpretatiefout, nl. < dḫal!(ki)-ki. Zie bijv. Daniel Schwemer 2011, in: ws. Index Generalis, p. 256, n. 3.

   c. **Offerceremonie ten gunste van de Idariš**, de 'bergkoning' (zie 1.4.3-3 en 2.3.4)).

2.3.4 Het cultusfeest in het Puškurunuwa-gebergte (2)

De cultushandelingen van het Andaḫšum-feest eindigen dus met een **offer aan Idariš**:

1. De handelingen volgen een **model**, waarbij telkens
   a. een heer wordt toegevoegd tot er zeven zijn die een **dronk uitbrengen**;
   b. aan dezelfde en aan andere godheden een dronk wordt uitgebracht, nl.:
      i. de berg Puškurunuwa;
      ii. de berg Puškurunuwa, de moedergodin en de godheid N.N.;
      iii. de berg Puškurunuwa en de Zonnegodin van Arinna;
      iv. de berg Puškurunuwa en de weergod van de hemel;
      v. de berg Puškurunuwa en de godheden N.N.;
      vi. de berg Puškurunuwa en de godheden N.N.;
      vii. de berg Puškurunuwa en Idariš, de bergkoning;
      viii. de berg Puškurunuwa ter beëindiging.

2. Het **rituele model** ziet er dan zo uit:
   a. De koning brengt staande een dronk uit ter geruststelling van de berg Puškurunuwa (enz.).
   b. Het Ištar-muziekinstrument wordt bespeeld.
   c. De schenker reikt de koning een brood dat hij breekt.
   d. Eén heer (enz.) brengt een dronk uit ter geruststelling.

2.3.5 Het cultusfeest in het Ḫalwana-gebergte

Het cultusfeest, dat gevierd wordt als het **onweert**, is over **twee dagen verdeeld**; de eerste dag in de bergen, de tweede dag in de stad Urišta:

1. De **cultushandelingen in het gebergte**:
   a. Priesters, bezweringspriesters en hoogwaardigheidsbekleders halen het **beeld van Ḫalwana** uit zijn tempel in Urišta en brengen het **naar het bergheiligdom**, waar zich een opgerichte steen en een populier naast een rivier bevindt.

   b. De **offers voor Ḫalwana** bestaan uit brood, bier en vlees.

   c. De mensen, ook uit de omringende dorpen, gebruiken een gemeenschappelijke **cultische maaltijd** van brood en bier.

   d. Er is een **worstelwedstrijd** ter ere van de god.

   e. ’s Avonds brengt men het **beeld terug naar de tempel in Urišta**.

   f. Er worden **offers** van vlees, brood en bier gebracht.

2. De **cultushandelingen in Urišta**:
   a. Op de tweede dag wordt Ḫalwana in het eigen **huis van de priester** geëerd.

   b. De **offers** zijn weer vlees, brood en bier.

   c. Ook nu is er een **cultische maaltijd**, waarna de god de mensen zal beschermen, hun gewassen zal laten gedijen en hun vee zal vermeerderen.

2.3.6 Het cultusfeest in het Ḫura-gebergte

1. **Offers en offermaaltijden**:
   a. Bij een **opgerichte steen** slacht men een **rund en vier schapen**.

   b. De **koning offert** deze aan de oorlogsgod **Zababa**.

   c. Men legt **spijsoffers** op het altaar:
      i. *danna*-gebak;
      ii. twee zoete broden;
      iii. koek;
      iv. zemelen.

   d. Men brengt **plengoffers**:
      i. bier;
      ii. wijn;
      iii. *walḫi*-drank.

   e. Men roept: **'Naar de oven'**.

   f. Van de **warme broden** neemt men een hap, breekt ze en legt ze op het altaar.

   g. Men **drinkt** driemaal staande **wijn** en breekt drie **broden**, die op de opgerichte steen worden gelegd.

   h. Men **drinkt voor alle goden** op rij.

   i. Men neemt het **godenbeeld** op, evenals het vlees, en brengt beide naar de keuken.

   j. Het feest duurt de hele dag.

2. **Cultusspelen**:
   Er zijn allerlei spelen en wedstrijden, die te beschouwen zijn als **magische vruchtbaarheidsriten** voor het gewas.

2.3.7 Het cultusfeest in het Šidduwa-gebergte

1. In het **voorjaar als het dondert**, worden de volgende **offers** gebracht, nadat alles is klaargezet en naar de berg gebracht:
   a. *danna*-gebak;
   b. een rund en een schaap voor Šidduwa;
   c. een schaap voor de weergod;
   d. een schaap voor de zonnegod;
   e. een schaap voor de beschermgod;
   f. een geitenbok voor de Zevengodheid.
   g. meel en bier op de offertafel.

2. De **volgende dag** brengt men *šiyammi*-pap, meel, bier en *danna*-gebak naar de tempel van de god. De godenbeelden worden naar hun stèles gebracht.

3. Er is sprake van een **ceremonie, gericht op de berggod, bij een eik**:
   a. **Fragment van een gebed**:
      i. Onder de eik worden het godenbeeld en offergaven geplaatst.
      ii. De berggod Šidduwa wordt aangesproken en men zegt dat de eik voor hem is 'aangekleed'.
      iii. Šidduwa wordt gevraagd welgezind te zijn.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. **Eiken** waren in dit gebergte **heilig** en bezaten een eigen cultus:
         (1) Ter ere van de weergod van de stad Kuliwišna wordt een eik uit het gebergte gehaald.
         (2) Deze eik werd **behangen met *taḫapši*** (banden of gordels).
      ii. Dit laatstgenoemde gebruik is of was wijdverbreid:
         (1) Armenië:
         Kleren van zieken werden in geneeskrachtige bomen gehangen om de ziekte te helen.
         (2) Georgië:
            (a) In de boom bij iemands graf worden kleren gehangen.
            (b) In Rkoni ('eikel') in K'arthelien stond een boom waaraan offers gebracht werden en die met woldraden e.d. behangen was.

2.3.8 Het cultusfeest in het Taḫa-gebergte

Tijdens het Purulliya-feest wordt de weergod van Zippalanda in het Taḫa-gebergte geëerd:

1. **Locatie**:
   Taḫa is waarschijnlijk de **Karababa Dağ**, in de omgeving van Alaca Höyük (voor commentaar, zie Hett. en Hurr. termen: *Taḫa*).

2. **Tekstfragmenten**:
   a. De **adoranten lopen naar boven** onder begeleiding van de **beurtzang** van vrouwen en meisjes in de Hattische taal:
   maa wiulla wiulla wiulla maa izzi wiulla wiulla šahabuna wiulla.

   b. De **weergod van Zippalanda, Taru**, wordt opgeroepen **wakker** te worden en te beseffen dat koning Tabarna, die de de priester is van de Zonnegodin van Arinna, de moeder van Taru, hem de berg opdraagt.

   c. Er volgt een rituele handeling waarbij de **tempel wordt geopend** en de betrokken functionarissen zich buigen voor de god.

   d. Commentaar Berends:
   ad b.2.:
      i. Haas noemt de weergod van Zippalanda bij de naam 'Taru', wat niet in de tekst staat. Bovendien geven Haas e.a. hem elders een andere naam, zoals Wašezzili e.var., een identificatie die in Die Welt des Orients, vol. 27-28, p. 213 weer betwijfeld wordt.
      ii. De weergod van Zippalanda is daarnaast alleen in Ḫattuša de zoon van de Zonnegodin van Arinna, maar in Zippalanda was hij de zoon van de Zonnegodin van de aarde (en van de weergod van de hemel) (bron: WP Weather god of Zippalanda).

2.4 (8) Matriarchaat en bergcultus

2.4.1 Het bergcultusfeest van de stad Kaštama

1. **Locatie**:
   Nabij **Amasya**, bekend van de sage van Farhād en Šīrīn, voor wie hij de bergen klieft om water naar haar tuin te leiden.

2. **Goden**:
   De triade van Kaštama
   a. **Zaliyanu**, de regenschenkende berggod en beschermgod van Kaštama (^{d}LAMMA ^{uru}Kaštama);
   b. **Zašḫapuna**, diens gemalin en vegetatiegodin, wier beeld een gouden vrouwenfiguur is, staande op een ijzeren berg;
   c. **Tazzuwašši**, minnares van Zaliyanu.

3. **Belangrijkste adorant**:
   Wanneer de koning tijdens de feestreis in de herfst in Taštarišša is aangekomen, gaat de **kroonprins** naar Kaštama.

4. **Cultushandelingen**:
   a. De **kroonprins wordt ontvangen** door de *ḫazigara*-meisjes, die *ḫarupi*-koekjes rondstrooien.

   b. Priesters, bezweringspriesters en priesteressen bewijzen hem eer.

   c. De **prins** trekt in de stad het ***šipahi*-kleed** aan.

   d. De priester van de beschermgod van Kaštama heft diens **schild**.

   e. De *kantikipi*-functionaris neemt de **speer** van *šuruḫḫa*-hout van de god Zababa op.

   f. De bezweringspriester neemt de **speer** van Zaliyanu op.

   g. De **koks** nemen twee ***tapišana*-bekers** en gaan voor de prins uit.

2.4.2 De status van de godentriade van Kaštama

De goden van Kaštama nemen deel in het Purulliya-feest van Nerik (zie ook 1.3.8.2-5 en 1.3.8.3):

1. In de **opstelling van de godenprocessie** gaat opvallend genoeg de godin Zašḫapuna **voorop**, zelfs vóór de weergod van Nerik, Taru, en ook vóór Zaliyanu, omdat haar graanoogst het grootst is.

2. De goden van Kaštama zijn eens opgenomen in de cultus van Nerik en spelen zelfs een leidende rol, waarbij **Zašḫapuna** in feite de **gemalin** wordt **van zowel Zaliyanu als Taru**.

3. De **dominante positie van Zašḫapuna** blijkt ook uit het volgende:
   a. Zij staat hiërarchisch boven haar gemaal, gesymboliseerd door het beeldje van de godin die op een berg (Zaliyanu) staat (zie 2.4.1-2.b).

   b. Ze kan gekarakteriseerd worden als bergheerseres, aangezien ze ook in andere gebergten vereerd werd.

   c. In haar heiligdom in de natuur verzamelen zich alle goden van het land.

   d. Haar hoge positie t.o.v. andere goden is uniek in Anatolië. Vergelijkbaar zijn:
      i. Persephone, want beiden zijn vegetatiegodinnen en maagden (*-puna* ‘kind’ en *kore*);
      ii. de Syrische godin Šala(š) (‘dochter’), de ‘Heerseres van het gebergte’ (‘^{d}NIN.ḪUR.SAG.GÁ’).

2.4.3 Mogelijke pre-Hettitische matriarchale structuren in Anatolië

2.4.3.1 De mythe van Illuyanka en de mythe van de verdwenen weergod

1. De **mythe van Illuyanka (versie 2)** (zie ook 1.4.3-2.a):
   a. **Inhoud**:
      i. De weergod als bevorderaar van vruchtbaarheid en groei wordt verslagen door de winterdraak Illuyanka en van zijn organen, hart en ogen, beroofd.
      ii. De god brengt dan bij een sterfelijke vrouw een zoon voort om zijn lichaamsorganen terug te krijgen.
      iii. Deze zoon huwt later de dochter van Illuyanka en eist van zijn schoonvader het hart en de ogen van zijn vader, de weergod, op.
      iv. De zoon geeft zijn vader de organen terug, die daarop opnieuw de strijd aangaat met Illuyanka en hem doodt.
      v. De zoon verzoekt zijn vader ook hem te doden, aangezien hij getuige was van de strijd.

   b. **Commentaar Haas:**
      De **matriarchale achtergrond van de mythe** blijkt uit het volgende:
      i. De bruidegom trekt bij zijn schoonvader in huis, dus bij de familie van zijn vrouw, en eist een bruidegomsgeschenk (**matrilocaliteit**).
      ii. De zoon vraagt zijn vader hem te doden, omdat hij anders verplicht is zijn schoonvader te wreken (**sibbelidmaatschap**).

2. De **mythe van de verdwenen weergod**:
   a. **Inhoud**:
      i. De weergod is verdwenen.
      ii. De grootvader van de weergod eist van de vader dat hij zijn zoon terugvindt, omdat anders de dood hem wacht.

   b. **Commentaar Haas:**
      Ook hier zien we **matriarchale tendenzen**:
      i. De band tussen grootvader en kleinzoon loopt via de dochter resp. de moeder en is sterk. Vergelijk de genealogie van Taru (zie 1.3.8.2-1.b).
      ii. De machtigste god, de weergod, is als vader onbeduidend.
      iii. Vergelijk de aanwijzing tot koning door grootvader Ḫattušili I van kleinzoon Muršili I nog in het begin van de Hettitische geschiedenis (16^{e} eeuw v.Chr.).
      iv. Het systeem waarin de macht van de grootvader overgaat naar de kleinzoon, toont evenwel slechts de overgang van een matrilineair naar een patrilineair systeem.
      v. Commentaar Berends:
         (1) ad b.1.ii.:
         Haas noemt hier de 'vader' de zoon van de 'grootvader', dus niet diens schoonzoon, hetgeen in het verband van een matrilineair systeem te verwachten zou zijn.
         (2) De termen matriarchaat/matriarchaal en matrilineariteit/matrilineair worden door elkaar gebruikt; beter is het de laatstgenoemde termen aan te houden.

2.4.3.2 De matrilineaire rol van de Tawananna

1. ‘Tawananna’ was oorspronkelijk een **naam**, nl. van de vrouw van koning Labarna, maar werd later een **functie**, nl. die van **priesterkoningin** naast de koning. Ze wees de troonopvolger aan en gaf haar ambt door aan diens dochter.

2. Commentaar Berends:
   Zoals Joost Blasweiler (2013) heeft gesteld, is hett. *labarna* of hatt. *tabarna* een functietitel die niet teruggaat op een persoonsnaam, i.c. Labarna, de traditionele stichter van het Oude Rijk, wiens titel in dit geval dus gebruikt is als persoonsnaam. Evenals de titel *labarna* reeds vóór de eerste koningen bestond, zo was ook de functietitel *tawananna* al oud en niet afkomstig van iemand die ‘Tawananna’ zou hebben geheten.

3. De Tawananna kon de zuster zijn van de koning, zijn dochter of tot een familie behoren uit wier midden de koning werd aangesteld.

4. De Tawananna’s werden na haar dood als **verschijningen van de Zonnegodin van Arinna** vereerd (zie 1.2.5-1.b.ii). Zo was er de Tawananna Walanni, de Tawananna Nikkalmati enz. Maar ook bij leven werden de Tawananna’s beschouwd als verschijningsvormen van de Grote Godin.

5. Overige aanwijzingen voor een matrilineair systeem:
   a. Griekse berichten hierover m.b.t. Klein-Azië.
   b. D.J. Wölfel, Die Religionen des vorindogermanischen Europas (Halein, 1980):
      In het MZ-gebied vinden we voorbeelden van koninginnenerfrecht bij vroege staatsvorming, maar bewijzen van een moederrechtelijk systeem zijn er (nog) niet.

2.4.4 Berg, troon en koningschap

De **troon** hangt niet alleen nauw samen met het **koningschap**, maar ook met het **gebergte**:

1. De **bergtop** werd beschouwd als de **natuurlijke troon van de berg- of weergod**.

2. Ook een **rotsformatie** in het gebergte, die op een troon leek, gold als zodanig. Bijvoorbeeld een dergelijke **natuurlijke godentroon op de Kızıl Dağ** ('de rode berg') ten noordoosten van de Kara Dağ ('de zwarte berg') ten noorden van Karaman:
   a. De Hettitische koning Hartapuš (8e eeuw v.Chr.) liet een reliëf maken, waarop hijzelf op een troon zit, evenals inscripties op beide bergen, gewijd aan de weergod Tarḫu.

   b. Later verrees op de Kara Dağ een Byzantijnse kerk, de heiligheid van de plaats bevestigend.

3. Tekst betreffende een **ritueel uit het ((Ḫ)išuwa-feest,** dat uit Kizzuwatna afkomstig is, maar in Ḫattuša werd gevierd:
   a. Een **offer aan 'de stenen troon, bergen en rivieren'**.

   b. Dit offer werd gebracht, niet op de berg, maar aan een speciaal hiertoe vervaardigde 'andere stenen troon' in een tempel.

   c. De belangrijkste **goden van dit feest** zijn:
      i. Ešuen-Hišue, de Hurritische naam van Manuzi(ya), de weergod, de god van de gelijknamige berg en stadsgod van Kummanni;
      ii. Liluri, een godin, de gemalin van Manuzi(ya).

   d. Koningin Puduḫeba, zelf afkomstig uit Kizzuwatna, liet de rituele tekst opnieuw kopiëren. De naam van het feest heeft niets van doen met het land Išuwa, maar mogelijk wel met de goddelijke arend Ešuen-Hišue, de verschijningsvorm van Manuzi(ya).

4. Tekst betreffende een **paleisbouwritueel** (2):
   a. Het **gesprek** tussen de **troongodin Ḫanwašuit van Zalpa** (een hypostase van de aardgodin) en **koning Labarna van Ḫattuša** gaat als volgt verder met de troongodin (zie 1.4.1.2.1-1):
      i. Ze verzoekt de zon om de bergen (Pentaya, Ḫarka, Tutḫaliya, Šidduweni en Puškurunuwa) op hun plaats te houden.
      ii. Ze verzoekt de bergen om de zonnegod niet te verheffen.
      iii. Alleen de koning zal de zonnegod verheffen.

   b. Er is sprake van een **machtsverdeling tussen Ḫattuša en Zalpa**:
      i. Zalpa heerste in pre-Hettitische tijd over Ḫattuša en moet nu zijn invloedssfeer inperken tot de bergen ten noorden van Ḫattuša.
      ii. De koning van zijn kant beroept zich op de weergod en de zonnegod en vermijdt verwantschapsbetrekkingen met Zalpa.
      iii. De bergen hoeven dus niet de zonnegod te eren, want ze vallen nu onder de heerschappij van de troongodin van Zalpa.
      iv. De Hettitische **koning en de zonnegod zijn nauw verbonden**:
         (1) Šiuš, de mannelijke lichtgod, werd aanvankelijk met de zonnegod geïdentificeerd (maar later publiekelijk vervangen door de inheemse vrouwelijke zonnegodheid).
         (2) Een titel van de koning was 'mijn zon(negod)'.
         (3) De koning kleedde zich tijdens de cultus in het gewaad van de zonnegod.

2.5 (9) De heiligheid van het water

2.5.1 Niobe en de Tantaliden

1. De **heiligheid van het water**:
   Beken en bronnen in het gebergte werden vaak **beschouwd als heilig en als woonplaatsen van *numina***:
   a. Een offeraar brengt een dronk uit op de berg Agulliri, de berg Kallištabi, de bron Šamura en de rivier Šitarbu.
   b. Een beeld van de berg Ziwana toont onderaan twee bronnen van ijzer.

2. De **Tantaliden en het Sipylos-gebergte**:
   Een rotswand in het Sipylos-gebergte (mod. Spil Dağ) werd beschouwd als heilige plaats die verband hield met de Tantaliden:
   a. Er is daar een rots die op een **zitbank** lijkt,
      i. oorspronkelijk waarschijnlijk een altaar;
      ii. gezien als de troon van de **zonnegod**;
      iii. de **troon van Pelops**, de zoon van de Lydische koning Tantalus, genoemd.

   b. De **Tantaliden** komen voor in de overleveringen in dit gebied en zouden **contact kunnen** hebben gehad **met de Hettitische cultuur**:
      i. **Tantalus** en de koningsnaam **Tutḫaliya** worden samen genoemd.

      ii. De **mythe van Tantalus**:
         (1) Tantalus **stelt de goden op de proef** door hun het vlees van zijn eigen zoon aan te bieden.
         (2) **Commentaar Haas:**
         Het motief om de goden op de proef te stellen teneinde zich te vergewissen van hun goddelijke inzichten en bekwaamheden, is **kenmerkend voor de Klein-Aziatische en Syrische traditie**.

   c. Niobe en het beeld van de moedergodin:
      Ult dezelfde rotswand, waaruit water sijpelt, hebben de Hettieten een negen meter hoog **beeld van de moedergodin** vervaardigd, die uitziet over de **vruchtbare velden**:
      i. Er zijn verschillende toespelingen gemaakt op wie het beeld voorstelt:
         (1) Turkse naam:
            (a) *Bereket Ilâhesi* 'godin der vruchtbaarheid';
            (b) *Taş Suret* 'steenfiguur'.
         (2) Pausanias:
         De Magnesiërs vereren het beeld van de **moedergodin, Cybele, vervaardigd door Broteas, de zoon van Tantalus**.
         (3) Antieke periode:
         Het beeld is de versteende figuur van **Niobe**, wier tranen (het sijpelende water) blijven vloeien.
         (4) Commentaar Berends:
         Er is verwarring over twee monumenten: de rotsformatie aan de zuidrand van Manisa en het beeld in de nis van een rotswand langs de D250. Zie hiervoor Overige niet-IE termen: *Bereket Ilâhesi*. De exacte locatie van de 'troon van Pelops' is niet goed vast te stellen, maar waarschijnlijk in de omgeving van het beeld in de nis in de bergkloof Yarık Kaya.

      ii. De **mythe van Niobe**:
         (1) Niobe is gehuwd met de zanger Amphion, door wiens spel de stenen zich opstapelden tot de stadsmuur van Thebe.
         (2) Niobe krijgt zeven zonen en zeven dochters, waardoor ze zo trots is geworden dat ze Leto bespot, die maar twee kinderen, Apollo en Artemis, heeft voortgebracht.
         (3) Uit wraak doden beiden de kinderen van Niobe, die van verdriet versteent en blijft huilen.

2.5.2 Andere heilige plaatsen waar water uit de rotswand sijpelt

1. Dal bij de ruïnestad **Saradschik**:
   Reliëf in de rotswand van een één meter hoge figuur met lang haar, waar eens water sijpelde.

2. Rotswand bij **Imamkulu** (ten zuidoosten van Kayseri):
   a. Reliëf van de naakte godin Ištar, staande op een boom, naar wie de weergod in zijn strijdwagen over twee berggoden rijdt. Ook hier komt water uit de bergwand te voorschijn (zie 2.6.1.3-2.b).
   b. Commentaar Berends:
      De boom is volgens anderen (ws. Hittitemonuments.com en Hazenbos 2002) een gevleugeld *awiti*-wezen. Duidelijk is wel dat de weergod over drie berggoden rijdt. Uit het individuele rotsblok waarop het relief is gemaakt, en dat bovendien op een geleidelijk aflopende helling ligt, kan natuurlijk geen water te voorschijn komen.

3. De **Georgische Niobe-mythe**:
   a. Een jonge **vrouw** op de vlucht voor de Perzen wordt op eigen verzoek **in een steen veranderd**. Zij zou tot de familie van de Gogoladze uit het dorp Sabue behoren.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. Bij droogte zouden de vrouwen een steen in de beek duwen en deze verzoeken hen een stukje te volgen. Bij veel regen zetten ze de steen juist ver van de oever.

      ii. De steen heette **Kalkva 'steenvrouw'**.

      iii. Hier is sprake van een **waterrite**. Dergelijke riten zullen ook bij bovengenoemde heilige plaatsen hebben plaatsgevonden.

2.6 (10) De bergheersers

2.6.1 Stier en weergod

2.6.1.1 De verering van de stiergod in Anatolië

Sinds onheugelijke tijden geloofde men dat de **stiergod**, de **god van de mannelijke vruchtbaarheid en schenker van regen**, zijn woonplaats had in de bergen van Anatolië:

1. Çatalhöyük (7e mill.):
   a. Wandschilderingen van stierenkoppen.
   b. Stierenhoorns op haardsteden.

2. Alaca Höyük (m.n. de 'Vorstengraven'):
   Stierenstandaarden t.b.v. ommegangen.

3. Assyrische rolzegels:
   Stiergod op een sokkel.

4. Oud-Hettitische pronkvaas uit İnandıktepe:
   Stiergod op een sokkel en gehurkte stier die met een dolk in de hals wordt geslacht (voorbeeld van een stierenoffer).

5. Bericht van koning Ḫattušili I over diens rooftochten in Syrië:
   a. Tempel van Ḫaḫḫa:
      Een zilveren stier.
   b. Tempel van Zalpar:
      Een zilveren rund.
   c. Tempel van Ḫaššu(wa):
      Twee zilveren runderen (zie 1.3.9.3-2.c).

6. Cultuslied tijdens het feest van Nerik:
   a. De vrouwen zingen het **stierenlied** in het Hattisch:
      awan kaitgahillu taru elli liphaippin
      'de koning gaat achter de stieren aan'

   b. **Commentaar Haas:**
      i. Het lied heeft blijkbaar **wasdom en oogst** als thema.

      ii. De hierin voorkomende Hattisch-Anatolische naam ***Taru*** is die van de weergod en betekent volgens Haas waarschijnlijk 'stier' (of 'weergod' (Soysal 2004), Berends).
      Vergelijk:
      (1) gr. ταυρος 'stier';
      (2) kelt-ital. *tarvos* 'stier';
      (3) georg. *Tarosi* 'weer';
      (4) laz. *Taron* 'weer';
      (5) hurr. *tilla* 'stier';
      (6) hurr. *šeri*(*š*);
      (7) hatt. *taru* > *Taruš*, een bergnaam;
      (8) hurr. *Šenū-tilla* 'twee stieren', een bergnaam;
      (9) hurr. *Šera* (< *šeri*), een bergnaam.

2.6.1.2 De geleidelijke identificatie van stiergod en weergod (1)

1. Eerst staat de **stiergod nog los van de weergod**:
   a. Tekst uit Nuzi:
      i. Teššub is verbonden met Šawuška van Nineve.
      ii. Tilla is verbonden met Ištar, de 'heerseres van de *dūru*' (de (binnen)'muur' van Babylon).

   b. Bezweringstekst uit Ebla:
      Enlil heeft een wit-zwarte stier met apotropeïsche eigenschappen.

   c. Apotropeïsche stierenamuletten uit Tell Brak, Nineve, Ur, Assur en Ḫattuša.

2. De **verdringing van de stiergod door de weergod**:
   a. Deze vond plaats **sinds het begin van het 2e mill. v.Chr.**, waarbij de **stiergod begeleider of hulpgeest van de weergod** werd. Vergelijk de mythe van de berg Bišaiša (zie 3.1.5-2).

   b. De **weergod kreeg eigenschappen van de stiergod**, die diens **manifestatie** werd. Vergelijk de Hurritische hymne aan Teššub van Halab:
      Teššub is de zoon en het rund van de hemelgod Anu.

   c. De **stier als offerdier van de weergod**:
      i. Afbeelding in gedreven brons uit Boğazköy:
         (1) Man met stierenkop in zijn handen.
         (2) Ook in teksten komt deze scène vaak voor.

      ii. Orakelraadpleging door koning Muršili II:
         Aan Teššub van de berg Manuziya in Kummanni moet een stier geofferd worden.

      iii. Tekst uit Boğazköy:
         Aan de weergod van Ḫurša (Kizzuwatna) moeten één stier en acht schapen (dus negen dieren) geofferd worden.

      iv. Vondsten van kleine bronzen stierenfiguren uit het begin van het 2e mill. v.Chr. bij Gaziantep (Klzzuwatna).

2.6.1.3 De geleidelijke identificatie van stiergod en weergod (2)

Er vond een **verschuiving** plaats van de **eigenschappen betreffende regen, donder en bliksem**, van stiergod naar weergod:

1. **Oorspronkelijk** was de **stiergod de schenker van regen** ter bevruchting van de aarde:
   a. urart.-hurr. *ḫurišḫi* 'bewateraar' < hurr. *Ḫurri*(*š*), een stierennaam.

   b. Waterbekkens, voorzien van stierenkoppen, gewijd aan Teššub, zoals die welke gevonden zijn in Dokuz, Hirfanlı en Kültepe.

2. **Later** overheerste de voorstelling van de **weergod van Ḫattuša** in zijn met stieren bespannen wagen, **die regen, donder en bliksem brengt**:
   a. De stieren heetten Šeri(š) en Ḫurri(š) of Tilla.

   b. Reliëf van Imamkulu (zie 2.5.2-2.a):
   De weergod rijdt over de bergen.

   c. Reliëf van Malatya A/11 (1e mill. v.Chr.):
   Gelijksoortige voorstelling.

   d. De storm werd gezien als de broeder van de weergod (i.c. de Hurritische Tašmišu als de broeder van Teššub, Berends).

   e. De bliksem is eveneens een god.

   f. Ceremonie tijdens het Andaḫšum-feest:
   Het beeld van de weergod wordt uit zijn tempel gehaald, op zijn wagen geplaatst waarvoor twee gouden stierenfiguren gespannen zijn, en naar een ander gebouw gebracht.

2.6.2 De twee stieren

2.6.2.1 De dubbele stier in literatuur en archeologie

1. De **stier als dubbelgod of tweelinggod** trad **vooral in Noord-Syrië** naar voren, maar we treffen hem ook elders aan:
   a. Cultus in Ḫaššu(wa):
      Twee zilveren stieren, geroofd door koning Ḫattušili I en naar Ḫattuša gebracht (zie 1.3.9.3-2.c).

   b. De stieren Šeri(š) en Ḫurri(š) of Tilla.

   c. Tekst betreffende het ((Ḫ)išuwa-feest:
      Er is sprake van de bergnaam Šēnu/a-tilla 'twee stieren'.

   d. Mesopotamië:
      Bij de weergod Adad horen de stieren:
      i. Šeri(š) en Ḫurmeš(i) of
      ii. Šeri(š) en Māgiru.

   e. Plengvat in de vorm van een stierenpaar uit Büyükkale (Midden-Hettitisch rijk) m.b.t. begrafeniscremonieel.

   f. Tekst betreffende een ritueel:
      Twee offerstieren voor Teššub.

   g. Magische rite door de bezweerster Tunnawi:
      Twee aardewerken runderen als gebruiksvoorwerp.

   h. Inventaristekst:
      Twee zilveren runderen.

   i. Dubbelestier-standaarden uit Anatolië (3e mill. v.Chr.).

   j. Oud-Assyrische brief van de slavin Walawala:
      'Voor Ištar en Išḫara twee stieren' (onzeker; wordt bedoeld: ieder twee stieren ?).

2. De **dubbelestiergod als bemiddelaar en helper**:
   a. De stierennaam Māgiru, de 'volgzame' of 'gewillige', heeft betrekking op zijn functie als helper.

   b. Hurritische tekst:
      Šeri(š) en Ḫurri(š) zijn verbonden met of gelijk aan de goddelijke tweeling Šin-urḫi-na (de 'twee rechtvaardigen').

   c. Gelofte van koningin Puduḫeba:
      De Cilicische stiergod Šarruma verschijnt als de twee Šarrumanni, die op hun beurt zich als bemiddelaars tot Šarruma moeten richten.

   d. De dubbele antropomorfe of tauromorfe god is vaak wegens zijn functie (bemiddelaar of helper) als amulet afgebeeld en gebruikt.

2.6.2.2 De oorsprong van de dubbele stier

1. De **dubbele stier** was oorspronkelijk een **zelfstandig godenpaar**, onafhankelijk van de weergod:
   a. In offerlijsten komt de dubbele stier wel voor samen met
      i. de bergen Namni en Ḫazzi;
      ii. het oergodenpaar Hemel en Aarde.

   b. Misschien ligt aan de dubbele stier een **kosmologische verklaring** ten grondslag:
      i. Ḫurri ('dag') en Šeri ('nacht') zijn voortgekomen uit de paring van Duisternis en Chaos, zoals bij Hesiodus.
      ii. Šeri(š) en Ḫurri(š) komen voor in een offerlijst voor de vadergoden van Teššub, dus in een godengeneratie, voorafgaand aan Teššub.

2. Vondsten uit Ur, Nineve, Byblos en Tell Brak:
   Amuletten van de dubbele stier uit het 3e mill. v.Chr.

3. **Antropomorfe dubbelgoden zijn eveneens oud**:
   a. De tweelingzusters Ninatta en Kulitta (zie 3.1.1.4-1.a).

   b. De dubbelgodin Maliyanni (zie 3.1.1.4-1.a.iii(2)).

   c. Het Mesopotamische godenpaar Kardu en Sakardu, de boden van de zonnegod.

   d. Het Mesopotamische godenpaar Ḫaniš en Šullat.

   e. Een marmeren beeldje van een dubbelgod uit Çatalhöyük (Neolithicum).

   f. Een tweelingfiguurtje van goudblik uit Alaca Höyük.

   g. Een tweekoppig marmeren beeldje uit Kaniš (Kültepe).

2.6.3 De berggod Šarruma

2.6.3.1 Šarruma in Kizzuwatna en Lycië

1. **Locatie van verering**:
   a. Šarruma werd vereerd in Zuidoost-Anatolië en Noord-Syrië, maar zijn cultus concentreerde zich in het oude koninkrijk **Kizzuwatna**, waarvan Kummanni (later de antieke landstreek Commagene aan de Sarus (turk. Seyhan)) de hoofdstad was.
   b. Commentaar Berends:
   Haas lijkt een (historische) relatie te leggen tussen Kummanni en Commagene, wat m.i. niet juist is. Tegenwoordig localiseert men de stad Kummanni in Sirkeli Höyük ten westen van de rivier de Ceyhan (gr. Pyramos / Pyramus); vergelijk bijv. Olivier Casabonne, in: Acta Orientalia Belgica 2009. Het voormalige koninkrijk Commagene, daarentegen, ligt veel verder oostelijk aan de noordoever van de rivier de Eufraat en niet aan de Sarus (Seyhan), die door de stad Adana stroomt.

2. Locale **reliëfs en inscripties**:
   a. Malatya:
   Koning Sulumeli vereert 'Šarruma, de bergkoning', die op een luipaard staat afgebeeld.
   b. De Gezbel-pas bij Hanyeri in de Anti-Taurus, die de weg naar Syrië vormt:
      i. Reliëf van een Hettitische prins voor een berggod, op wiens schouders een stier, Šarruma, met zijn voorpoten staat (midden 2^{e} mill. v.Chr.).
      ii. Droom van koning Ḫattušili I over een goddelijke stier die met zijn hoorns de koning de weg door de pas wees naar Syrië.

3. Hiëroglifeteken van Šarruma:
   Een menselijk onderlichaam met vier strepen.

4. Droom van koningin Puduḫeba:
   Šarruma van de stad Uda vraagt haar om twaalf offerplaatsen in het gebergte in te richten, iets wat de koningin belooft en hem tevens als berg aanspreekt.

5. Lycië:
   Šarruma bleef herinnerd als theofoor element van de persoonsnaam *Pige-sarmas* ('gave van Šarruma').

6. Çatalhöyük:
   Het concept van de jonge god op een luipaard als gemaal van de Grote Godin is zeer oud en vergelijkbaar met het paar Šarruma en Ḫebat.

2.6.3.2 Šarruma en andere goden

1. De **opneming van Šarruma in het pantheon van Ḫattuša**:
   a. Koning Šuppiluliuma I stelde zijn zoon Telipinu aan als onderkoning van Ḫalpa (Ḫalap) en als priester van Šarruma.
   b. In verband hiermee heeft een eedaflegging plaatsgevonden, waarin Šarruma en **Umbu** (de Noord-Syrische maangod) wordt verzocht de eedbrekers te doden.

2. In een tekst waarin de goden gerangschikt zijn (KUB 39), zit Šarruma op de knieën van **Ḫebat** naast de **weergod** en de godin **Mezulla**.

3. Šarruma en Ḫebat:
   a. Van oudsher vormden, m.n. in Noord-Syrië, de Grote Godin en de berggod **een paar** (zie 3.1.1.5 en 3.1.2). Dat gold ook voor **Ḫebat en Šarruma**:
      i. Hettitische offerlijsten:
         Hun namen worden tot één begrip samengevoegd:
         (1) De koning drinkt staande voor Ḫebat-Šarruma.
         (2) Brood (...) en een schaap (...) voor Ḫebat-Šarruma.
      ii. Een visorakel:
         Een vis zwemt over tekens voor begrippen die in een waterschaal zijn aangebracht, t.w.: koning - hoofd - Ḫebat-Šarruma.

   b. In Ḫattuša brachten de priesters sedert het midden van de 13e eeuw v.Chr. de goden in **families** onder, waarbij de Hurritische weergod Teššub en Ḫebat tot echtpaar en Šarruma tot hun zoon en stierkalf (*ḫubiti*) werden gemaakt, hetgeen gekunsteld aandoet. Ḫebat en Šarruma horen immers samen en Teššub is in deze context een *Fremdkörper*.

   c. Commentaar Berends:
      Volgens de nieuwste inzichten is de relatie Ḫebat-Šarruma altijd die van moeder-zoon geweest. Zie de categorie Kunst en schrift: voorwerp: god [jong] **op een luipaard.**

3 Syrië en Cappadocië

3.1 (11) De godin Ištar en de bergen

3.1.1 Algemene karakterisering van Ištar

3.1.1.1 Ištars functies, familierelaties en minnaars

1. **Functies**:
   Ištar is de Semitische godin van de
   a. **seksualiteit** en hartstocht;
   b. opstand en **strijd**;
   c. wildheid, chaos, wanorde en bedreiging.

2. **Familierelaties**:
   a. Ištar is de **dochter van**
      i. **Anu**, de hemelgod, of
      ii. **Sîn**, de maangod.
   b. Ištar heeft geen
      i. moeder;
      ii. echtgenoot;
      iii. kinderen.

3. **Minnaars**:
   Ištar wordt beschouwd als **hoer, die met stervelingen slaapt en deze vernietigd**:
   a. Dumuzi (wel een god) laat zij wenen.
   b. Een schaapherder, die verloren in het woud zit.
   c. Een herder, die in een wolf verandert en verjaagd wordt.
   d. Een man, die in een paard verandert en geslagen wordt.
   e. Išullanu, een tuinman, die verkommert.
   f. Gilgameš, de koning van Uruk:
      i. Deze wijst haar liefde af.
      ii. Ištar eist van haar vader Anu de hemelstier om mensen en land te verwoesten.
      iii. Ištar dreigt anders de poorten van de hel te openen en de doden los te laten op de levenden.
      iv. Ištar krijgt de hemelstier, maar Gilgameš en Enkidu doden deze.

4. De belangrijkste **wezens die Ištar begeleiden**:
   a. duif;
   b. zwaluw;
   c. valk;
   d. steendemonen (zie doc. 62: 5.7);
   e. goddelijke hiërodulen (zie 3.1.1.4).

3.1.1.2 Ištars astrale verschijningsvormen

1. Ištar verschijnt aan de hemel als **Venus** in twee gedaanten en hoedanigheden, nl. als
   a. de **avondster** met de vrouwelijke eigenschappen van de godin der liefde;
   b. de **morgenster** met de mannelijke eigenschappen van de godin van de oorlog.

2. Ištar vertoont **overeenkomsten of identificaties met andere godheden**, nl. met:
   a. de Oud-Zuid-Arabische mannelijke god **'Attar**, die eveneens verschijnt als
      i. de avondster onder de vrouwelijke naam 'Attart of Astarte, de godin der liefde;
      ii. de morgenster onder de naam 'Attar van het Oosten, de god van de oorlog.

   b. de Sumerische godin **Inana**, met wie Ištar werd gelijkgesteld, ook in 'astraal' opzicht:
      i. Inana is de 'Heerseres des hemels'.
      ii. Ištar is de 'Grote koningin des hemels', die op de toppen van de bergen woont.

   c. de Hurritische godin **Šawuška**, met wie Ištar werd gelijkgesteld:
      i. Šawuška ('de grote, verhevene' of 'heerseres' (Haas)) was de stadsgodin van de Hurritische stad Nineve.
      ii. Ištar was overal zeer populair en bezat een tempel in Nineve.
      iii. Omstreeks 1450 v.Chr. werd Šawuška-Ištar in het Hettitische pantheon opgenomen.
      iv. Ištars dubbele verschijningsvorm speelt ook een rol in de sculptuur (zie 3.1.1.3-1).

   d. de Ugaritische godin **Anat**, met wie ze overeenkomt:
      i. Ze is de dochter van een hemelgod, El.
      ii. Ze heeft geen moeder.
      iii. Ze is zowel de godin van de liefde als de godin van de oorlog.
      iv. Ze is schrikaanjagend, ook tegenover haar vader.

3.1.1.3 Ištar in de Hettitische sculptuur

1. **Reliëfs van Yazılıkaya**:
   a. Šawuška-Ištar **met haar mannelijke eigenschappen** van de morgenster is geplaatst in de rij der mannelijke goden. Ze draagt
      i. een spitse godenmuts;
      ii. een bijl in de rechterhand;
      iii. vleugels.
   b. Šawuška-Ištar **met haar vrouwelijke eigenschappen** van de avondster is geplaatst in de rij der vrouwelijke goden. Ze draagt
      i. een *polos*;
      ii. verder geen onderscheidende voorwerpen.

2. **Reliëf van Malatya**:
   Šawuška-Ištar is als volgt afgebeeld:
   a. Ze draagt
      i. vleugels;
      ii. een muts met hoorns;
      iii. wapens.
   b. Ze staat op twee vogels, waarschijnlijk duiven.

3. **Reliëf van Imamkulu**:
   Dit is waarschjnlijk een **Syrische** voorstelling van Ištar:
   a. Ze kijkt naar links.
   b. Ze draagt vleugels.
   c. Ze draagt een vijfpuntige kroon.
   d. Ze staat op een boom.
   e. Ze spreidt haar armen, die de zomen van haar geopende kleed vasthouden om haar broeder de weergod te ontvangen.
   f. Vergelijk de Ugaritische Ba‘al, die haar broeder en geliefde is.

3.1.1.4 Ištars dienaressen

Šawuška-Ištar is verbonden met twee groepen van vier haar dienende goddelijke hiërodulen, die te beschouwen zijn als haar hypostasen en tevens haar dualistische karakter weergeven:

1. De groep van **vier gelukbrengende dienaressen**:
   a. De dubbelgodheid **Ninatta-Kulitta**:
      i. = **Kulittanātu** bij de **Assyriërs**:
         (1) Hun beelden bevonden zich in de tempel van Ištar in Arbēla,
         (2) samen met de vergelijkbare Šina-marātu ('twee dochters').
      ii. = **Ninattanni** bij de **Hettieten en de Hurrieten**:
         (1) Deze werden als kleine beeldjes gebruikt in bezweringsriten.
         (2) Men bakte ook beeldbroden in hun gestalten.
      iii. Ninatta-Kulitta lijkt op de rivier- en tuingodin **Maliya**:
         (1) Deze is eveneens een dubbelgodin.
         (2) Ze is ook bekend als Maliyanni.
      iv. Commentaar Berends:
         Van enkele door Haas genoemde namen kan ik geen bevestiging vinden: Kulittanātu (Kulittanati ?) en Šina-marātu (akk. *mārtu* = 'dochter').

   b. De overige twee gelukbrengende dienaressen:
      i. **Šental-irte** 'de zevenborstige';
      ii. **Namrazunna** 'mij verlicht de maan'.

   c. De gelukbrengende goddelijke hiërodulen doen denken aan de Ugaritische Kōṯarat-godinnen:
      i. Zeven geboortehelpsters, die leven en vruchtbaarheid schenken.
      ii. Reliëf in Tell Chuēra (Noord-Syrië) (midden 3e mill. v.Chr.):
         (1) Ze zitten naast elkaar op een bank.
         (2) Gekleed in harige gewaden en met hoge hoeden op hun hoofd.
         (3) Op hun schoot:
            (a) kinderen;
            (b) een hoefdier;
            (c) een kalf;
            (d) een kat (vgl. de zogende godin in 1.2.2.1-b.2.i.);
            (e) twee geiten.
      iii. Vooral de Noord-Syrische Ištar uit het 3e mill. v.Chr. heeft trekken van de moedergodin, getuige teksten uit Ebla:
         Ištar (of Išḫara) wordt betiteld als AMA-ra 'moeder'.

2. De groep van **vier ongelukbrengende dienaressen**:
   a. Zij heten:
      i. Taruwi (vgl. de Hettitische *tarpi*-demon);
      ii. Ali (vgl. de Babylonische Alû-demon);
      iii. Ḫalzari;
      iv. Šinandadukarni.

   b. Zij verstoren de huiselijke vrede door strijd, afgunst, luiheid en de ongehuwde staat der dochters.

3. Commentaar Berends:
   Victor Haas, maar ook RIA (i.c. SUḪUR.LÁL), bestempelt het bovengenoemde gevolg van Šawuška-Ištar als een groep goddelijke hiërodulen. Hiërodulen worden echter in verband gebracht met tempelprostitutie, iets waarvan naar mijn mening geen sprake is. H.G. Güterbock ('Perspectives on Hittite civilization', in: Assyriological Studies no. 26, 1977, p. 68-69) verwerpt deze karakterisering eveneens en geeft als alternatief 'goddelijke dienaressen' (*lady attendant*).

3.1.1.5 Ištar en de bergen in Noord-Syrië

1. De cultus van Šawuška-Ištar (of van de godin onder een andere naam in latere tijden) heeft lang stand gehouden in Noord-Syrië en Zuidoost-Klein-Azië, zelfs tot in de Islamitische tijd.

2. Haar cultus was verbonden met die van de bergen en de berggoden, meestal als hun geliefde. Vergelijk de godin Zašḫapuna (zie 1.3.8.2-5.b).

3. Tekst uit Ebla (3e mill. v.Chr.):
   Een offerleveringslijst o.a. m.b.t. de berggod Am(m)arig(g)u, die ook later bij de Hettieten bekend is.

4. Goddelijke bergen uit het gebied:
   a. Amanus (zie 3.1.2);
   b. dḪAR = mod. Ǧebel Sinjār (Syrië);
   c. Bišaiša(bḫi) (onbekende locatie) (zie 3.1.5);
   d. Ebeḫ = mod. Ǧebel Ḥamrīn (ten zuiden van Kīrkūk, Irak) (zie 3.1.6).

3.1.2 De Ištar van het Amanus-gebergte

1. **Algemene karakterisering van de Amanus**:
   a. De Amanus was beroemd wegens zijn **cipressen**, die een koning van Nineve ook in zijn tuin wilde laten aanplanten.

   b. De bergketen bestaat uit meerdere **toppen**:
      i. Het gebergte zelf kent men als de **'Amaneïsche bergen'**, hett.-hurr. *papana amana* (Haas: *pabana amana*).
      ii. De berg **Tibar** 'de berg der terebinten'.
      iii. De berg **Adalur**, die met de godin Liluri verbonden is.

2. De **cultusfeesten van de Ištar van Amanus**:
   Ze trad daarin op samen met haar dienaressen Ninatta en Kulitta:
   a. **Duivenceremoniën**:
      Er is sprake van het volgende:
      i. Vergoddelijkte of cultisch vereerde duiven, waaraan offers gebracht werden.
      ii. Duivenvormige vaten.
      iii. Een duivenfeest.
      iv. Een duivenlied in de Hurritische taal.
      v. Een aardewerken plaquette uit Alalaḫ (2e mill. v.Chr.), waarop Ištar twee duiven in heraldische houding vasthoudt.
      vi. De duif is ook het symbool van Aphrodite Urania, de liefdes- en duivengodin, wier cultus zich verbreidde via de Syrische kust (Adonis!) naar Egypte (in de verschijning van Hathor) en de berg Eryx op Sicilië (Venus Caelestis).

   b. De ceremonie **'Feestacte van de klacht'**:
      De inhoud is onbekend, maar deze zal waarschijnlijk de dood van Adonis betreffen.

   c. **Oorsprong** van op de berg Amanus verrichte **hoogte-cultus van Ištar**:
      i. Deze gaat waarschijnlijk terug op de verering van een locale berggodin of regen schenkende godin, later geïdentificeerd als de Babylonische Ištar.
      ii. Godin en berggod vormden vaak een paar in dergelijke hoogte-cultussen.
      iii. Een berg kan zelfs naar de godin vernoemd zijn.

3.1.3 De heerseres van de Libanon

1. **Algemene karakterisering van de Libanon**:
   a. Hettitische eedsverdragen met Syrische vorsten:
      De volgende bergen staan hierin centraal:
      i. **Libanon** = Lablana;
      ii. **Hermon** = Šaria (Šariyana);
      iii. **Bišaiša**.

   b. In de omringende culturen speelde de Libanon een grote rol, zowel in **economisch en strategisch** opzicht als ook in de **fantasie** van de daar wonende volkeren wegens de geheimzinnigheid van de **cederwouden** op de flanken van het gebergte.

2. **Hettieten en de Libanon**:
   Het gebergte vormde de **zuidelijke grens van hun rijk**.

3. Egypte en de Libanon:
   a. Het gebergte vormde de **noordelijkste grens** van hun invloedssfeer in Voor-Azië wegens het economische belang van het **cederhout**.

   b. De Libanon fungeerde als een **mythisch decor** voor het sprookje van de broeders Anubis en Bata.

4. **Israël en de Libanon**:
   Het O.T. spreekt over **heiligdommen en tuinen der goden** (geen nadere bronvermelding, Berends).

5. **Mesopotamië en de Libanon**:
   Gilgameš-epos in verschillende versies:
   a. Gilgameš en Enkidu gaan naar de Libanon om de cederdemon Humbaba te verslaan.

   b. Ze verwonderen zich over het cederwoud, dat een diepe indruk maakt en dat ze zien als de woonplaats der goden en de heilige plaats van de godin Irnini (Ištar).

   c. Door de strijd met Humbaba raken de Hermon en de Libanon verstoord. Ze sidderen door het woord van Gilgameš, die de woonplaatsen van de Annunakū, de onderwereldgoden, opent.

   d. Vergelijk Psalm 29, 6:
      [Yahweh] doet ze opspringen als een stierkalf, den Libanon en de Sirjon als een jonge woudos.

6. **Phoenicië en de Libanon**:
   Ištar wordt niet rechtstreeks genoemd als heerseres van de Libanon, maar wel in andere verschijningen:
   a. **Ba'alat** ('Heerseres') was de stadsgodin van Byblos en heerste over de cederwouden.

   b. **Astarte** werd in de gedaante van een steen in de steden Tyrus en Sidon vereerd.

   c. De **Syrische Aphrodite** was hier bekend.

   d. De cultus van de hemelse **godin in Aphaca** (mod. Afqa).

3.1.4 Aphrodite en Adonis

1. **Locatie van haar verering**:
   a. Niet ver van een bron in een rotswand langs de rivier de **Nār Ibrahim = Adonis** stond de **tempel van Aphrodite**.

   b. Hier groeide nog tot in de 20e eeuw een **vijgenboom** die 'Onze lieve vrouwe Venus' genoemd werd. De plaats was heilig voor Christenen en Moslims.

   c. De maagd Maria werd door de Maronieten **'Ceder van de Libanon'** genoemd, een typisch heidense naam.

2. **Adonis**:
   a. Langs dezelfde rivier werd Adonis vereerd.

   b. De **mythe van Adonis**:
      i. Hij was de geliefde van Aphrodite, maar werd door een zwijn, gezonden door Artemis of Ares, gedood.
      ii. Zijn bloed kleurde de rivier rood en liet rode anemonen bloeien.
      iii. Aphrodite beweende hem ieder jaar, evenals het volk dat in klaagceremoniën om hem rouwde.

3.1.5 Ištar en de berg Bišaiša

1. **Locatie van de berg Bišaiša**:
   De exacte ligging is onbekend, maar hij zal wel **tussen Aleppo en Ras Šamra** liggen op grond van de vermelding in de eedsverdragen tesamen met de Libanon en de Hermon.

2. De **mythe van Ištar en Bišaiša** (de zgn. Bišaiša-tekst, CTH 350.3 - KUB 33.108):
   a. De god Bišaiša ziet Ištar op zijn berg liggen en wil wegens haar schoonheid met haar slapen. Hij dwingt haar ertoe.

   b. Ištar springt woedend op, zodat Bišaiša bang wordt en haar smeekt hem niet te doden. Hij biedt haar heil en leven aan en spreekt over de gevechten tussen de goden van het weer, de zee en de bergen.

3. **Indeling van de mythe van Ištar en Bišaiša naar cultuur**:
   a. De mythe is een product van een vermenging van de Hurritische en kust-Syrische cultuur en wordt als zodanig tot de Kanaänitische mythen gerekend.
   b. Vervolgens werd het verhaal in de Kanaänitische groep van de Hettitische mythologie ondergebracht.

4. **Thema van de mythe van Ištar en Bišaiša**:
   Het thema is tweeledig:
   a. De **strijd van de weergod** tegen andere goden en demonen, waarbij de berggod Bišaiša eraan herinnert dat de berggoden de weergod hadden overwonnen. Door de godin te verkrachten heeft hij dus de weergod uitgedaagd.

   b. Het oude recht van de god de ***hieros gamos*** met de godin op de berg te verrichten.

5. **Opmerkingen**:
   a. Het genoemde oude recht op de *hieros gamos* werd volgens Haas de weergod ontnomen. Hierin zien we de religieuze tegenstellingen tussen de autochtone Syrische en de nieuwe Hurritisch-Hettitische priesterschap.

   b. Uit offerlijsten blijkt dat er een relatie is tussen de Hurritische godin Šawuška en de berg Bišaiša.

3.1.6 Inana en de berg Ebeḫ

1. De Sumerische **mythe van Inana en de berg Ebeḫ**:
   a. De berg Ebeḫ wil zich niet aan de godin Inana onderwerpen. Dier vader, de hemelgod An, waarschuwt haar, maar ze rust zich uit tot de strijd met Ebeḫ en Asag, de demon van de winter, vorst en ziekte.

   b. In een wilde dans, met haar armen zwaaiend en bijtend in de nek van Ebeḫ behaalt ze de overwinning.

2. Commentaar Haas:
   a. De Sumerische **Inana** werd later geïdentificeerd met de Semitische **Ištar**, de heerseres van de Noord-Syrische bergen en de Zagros.

   b. Ebeḫ is de **Ǧebel Ḥamrīn**.

   c. De **mythe van Inana en de berg Ebeḫ drukt twee zaken uit**:
      i. De strijd tegen de machten van de winter in het voorjaar. Het is dus een natuurmythe.
      ii. De vrees van de Babyloniërs voor de bergvolkeren, zoals de Guteeërs, in het noorden.

   d. De **beschrijving van de berg lijkt op die van de Libanon** in het Gilgameš-epos. Ook nu is de berg de woonplaats van de Anunnakū en wordt hij bedekt met reusachtige bomen waaronder wilde dieren leven.

3.2 (12) De bergmoedergodinnen

3.2.1 Inleiding tot de bergmoedergodinnen

1. Het **geloof in berggodinnen** was in grote delen van het **oostelijke Middellandse-Zeebekken** verbreid. Een voorbeeld is de bergheerseres met scepter, geflankeerd door twee leeuwen en tegenover zich een adorant of een jonge god op een zegel uit Kreta.

2. In Anatolië vindt men vooral **berggodinnen in hun moederlijke aspect** (Tašḫapuna vormt enigszins een uitzondering, zie 2.3.1-2.c en 2.4.1-2.b), waarbij godin, berg en troon oorspronkelijk een eenheid vormden (godin = berg = troon):
   a. De **berg** is een **verschijningsvorm van de moedergodin**. Vergelijk de Sumerische Ninhursanga, wier naam en epitheta haar aspecten tonen:
      i. 'Heerseres van het gebergte' (*Ninhursanga*).
      ii. 'Moeder der goden' en 'Moeder van alle kinderen'.

   b. De **troon** is **identiek aan de berg en dus ook aan de godin**:
      i. Wanneer de koning op de troon gaat zitten, wordt hij geadopteerd door de godin.
      ii. In de voor-Hettitische tijd in Anatolië werd de troon belichaamd door de Hattische godin Ḫanwašuit, de heerseres over de gebergten.

   c. De **bergttroon bij andere volkeren in Klein-Azië**, zoals de Phrygiërs, de Lyciërs en de Lydiërs:
      i. de Phrygische rotstroon;
      ii. de 'troon van Pelops' in het Sipylos-gebergte;
      iii. de 'troon van Nahat' (een godin) in Armenië.

3. Het **heilig huwelijk van godin en god**:
   a. **Oorspronkelijk** was de voorstelling dat de **hemelstier naar de berg afdaalde** en deze bevruchtte.

   b. **Later** kwam het idee van de regen schenkende **weergod die door de godin** (aardmoeder, berg) **ontvangen werd**.

   c. Oud-Assyrische zegelafbeeldingen:
      i. de **godin zittend op een stier**;
      ii. de **godin** samen met de **weergod staand op een stier**;

   d. Oud-Assyrische brief van de slavin Walawala:
      De berggodin Išḫara en Ištar krijgen twee stierenbeelden als offer.

3.2.2 De bergmoedergodin Kubaba

3.2.2.1 Oorsprong en verbreiding van de Kubaba-verering

De geschiedenis van de verering van Kubaba is oud en lang:

1. 3e millennium v.Chr.:
   a. Kroniek van de tempel van Marduk:
      Kubaba van Kiš, een voormalige waardin, had de hegemonie over Sumer.
   b. Commentaar Berends:
      In tegenstelling tot Haas stellen andere auteurs dat er geen relatie is tussen de Sumerische koningin en de Anatolische godin. Zie bijv. Eckard Fram in: Sybils, scriptures and scrolls, 2017, p. 443.

2. **Kubaba is sinds de18e eeuw v.Chr. de stadsgodin** en 'Koningin' **van Karkemiš** (bij Ğerablus a/d Eufraat):
   a. Maṭruna (< sem. *maṭr* 'regen'), de dochter van koning Aplahanda, noemt zich 'Dienares van Kubaba', d.w.z. priesteres van de godin.
   b. Koning Ini-Teššub I (15e eeuw v.Chr.) noemt zich 'Knecht van Kubaba', d.w.z. de priester van de godin.
   c. Commentaar Haas:
      Teksten uit Ebla (3e mill.):
      i. *Karkemiš* betekent 'Vesting-Kamiš'.
      ii. Kamiš is een West-Semitische god (vgl. moab. Chamoš).

3. 2e en 1e millennium v.Chr.:
   a. Teksten van de Oud-Assyrische handelskolonie in de **voor-Hettitische periode**:
      Vermelding van de godin **Kubabat**.
   b. **Hettitische rituele literatuur** (13e eeuw v.Chr.):
      Verering van **Kubaba** (zie 3.2.2.2).
   c. De **Phrygiërs en Lydiërs** zetten haar verering voort onder de naam **Kybele resp. Kybebe** (zie 3.2.2.3-1) en creëerden troonplaatsen voor haar.
   d. Ook de **Grieken en Romeinen** namen haar over als gr. **Κυβελη** en lat. **Cybele** (zie 3.2.2.3-3).

3.2.2.2 Kubaba bij de Hettieten

1. De rol van **Adamma** m.b.t. Kubaba:
   a. Hettitische rituele literatuur (13e eeuw v.Chr.):
      Kubaba wordt telkens **samen met Adamma genoemd**. Ook in Ugarit was dit godenpaar bekend.

   b. Adamma was een **Syrische godin**:
      i. Kalender van Ebla:
         De maand mei was naar haar genoemd: *itu* ^{d}*adammaum*.
      ii. Haar naam met het vrouwelijke determinatief is Adamtum.

   c. Het **woord *Adamma***:
      i. *Adamma* is waarschijnlijk femininum, aangezien het als **toevoeging bij Kubaba** wordt genoemd ('Adamma Kubaba').
      ii. *Adamma* is mogelijk een samenstelling van ***ada* 'vader' en *amma* 'moeder'**. De etymologie van *Kubaba* is overigens onbekend.
      iii. Commentaar Berends:
         ad a.3.ii:
         Volgens K. van der Toorn (Dictionary of deities and demons in the Bible) is er weinig steun voor deze etymologie en betekent haar naam 'aarde, grond'.

2. **Reliëfs en stèles uit Karkemiš en Malatya**:
   a. **Attributen** van Kubaba:
      i. spiegel;
      ii. granaatappel;
      iii. vogel (duif ?);
      iv. haas;
      v. leeuw;
      vi. stier.

   b. **Functies** van Kubaba o. gr. v. haar attributen:
      i. heerseres van het leven;
      ii. heerseres van de vruchtbaarheid;
      iii. moeder der dieren;
      iv. de personificatie van de heerschappij, wanneer ze is afgebeeld, zittend op een stier.

3.2.2.3 Kubaba bij andere volkeren

1. **Phrygiërs en Lydiërs**:
   a. Kubaba heet bij deze volkeren **phryg. Kybele** resp. **lyd. Kybebe**.

   b. Kybele is de grote Phrygische **moedergodin**.

   c. Cultusbeeld van Kybele uit de Phrygische zuidoostelijke vestingpoort op de heuvel Büyükkale (waar het toenmalige Hettitische paleis in Ḫattuša zich bevond):
      i. Afmeting: 1,5 m hoog; periode: 7e of 6e eeuw v.Chr.
      ii. De staande godin heeft een grote *polos* op haar hoofd.
      iii. Ze wordt geflankeerd door twee muzikanten:
         (1) één (de *auletes*) met een mondband (*phorbeia*) en dubbele fluit (*aulos*);
         (2) een ander (de *kitharistes*) met een zevensnarige *kithara*.

2. **Syrië**:
   Kubaba krijgt **trekken van Ištar** in het 1e mill.:
   Kubaba wordt in het Hluw. schrift weergegeven als duif.

3. **Griekenland**:
   a. Marmeren plaat uit het Metroion van Kybele-Agdistis te Rhamnus:
      Hierop staat de naam *Adamma* geschreven als titel van een priesteres.

   b. Kybele werd **geïdentificeerd met Rhea of Ge**.

   c. **Mythe van Agdistis** (naar Pausanias 7.17.10-12; bron: theoi.com (Agdistis)):
      i. Doordat de Hemelgod (Zeus) ongemerkt zijn zaad op de Aarde heeft laten vallen, wordt zij zwanger en baart een wezen dat tweegeslachtelijk is. Het heet Agdistis. De goden, echter, verafschuwen een dergelijk wezen en ontmannen het.
      ii. Ult de mannelijke geslachtsdelen groeit een amandelboom. Wanneer Nana, een Naiade en de dochter van de riviergod Sangarius, amandelnoten aan het verzamelen is, verbergt ze enkele amandelen in haar boezem. Later blijkt ze zwanger te zijn en ze bevalt van Attis.
      iii. Attis wordt een schone jongeling, op wie Agdistis, nu van het vrouwelijk geslacht, verliefd wordt. Attis moet van zijn verwanten echter huwen met de dochter van de koning van Pessinus. Wanneer de bruiloft een aanvang neemt, verschijnt Agdistis, die, woedend over het 'verraad' van Attis, hem krankzinnig maakt. Attis ontmant vervolgens zichzelf (en ook de koning doet dit) en sterft.
      iv. Agdistis krijgt spijt van haar daad en vraagt aan Zeus het lichaam van Attis niet te laten vergaan. Attis zou volgens Pausanias begraven zijn aan de voet van de heuvel Agdistis in Phrygië. Volgens Hesychius en Strabo is Agdistis dezelfde als Kybele, die in Pessinus vereerd werd.

   d. De **genealogie van Kybele-Agdistis**:

```
Hemelgod x Aarde
          |
        Agdistis (masc./fem.)   Sangarius
         |     ↓                   |
         |   amandelboom   x  Nana    koning van Pessinus
         ↓            (masc.)  |              |
        Agdistis (fem.)      Attis    x     dochter
        (= Kybele)
```

3.2.3 De berggodin Išḫara

3.2.3.1 Oorsprong en verbreiding van de Išḫara-verering

1. **Algemene opmerkingen**:
   a. Išḫara gaf haar naam aan de berg Išḫara bij Tarsus (hett. Tarša) in het land Kizzuwatna.

   b. Ze was de hoogste godin van het Hettitische pantheon in het verdrag tussen Ramses II en Ḫattušili III:
   'de heerseres der bergen en rivieren van het Hatti-land'.

2. **Oorsprong en verspreiding van de Išḫara-cultus**:
   a. Išḫara werd **oorspronkelijk vereerd in Ebla** (Noord-Syrië) **in het 3e mill. v.Chr.** Ze was daar de **godin der liefde en de seksuele kracht**, zoals Ištar.

   b. Derde dynastie van Ur (ca 2000 v.Chr.):
   Verering van Išḫara in een tempel in Drehem ten zuiden van Nippur.

   c. Oud-Babylonische periode:
   Verering van Išḫara in tempels in
   i. Larsa;
   ii. Ḫarbidum (bij Kiš);
   iii. Sippar;
   iv. Urum (Noord-Babylonië).

   d. Jagidlim-dynastie (ca 1850 v.Chr.):
   Išḫara is als minnares gassocieerd met
   i. Dagān, een Syrische korengod;
   ii. Amurru, de Amoritische landgod.

   e. Tell al-Rimaḫ (ten westen van Mōṣul):
   De meest noordoostelijke verbreiding van Išḫara.

   f. Oud-Assyrische handelskolonies (*kāru*, sg. *kārum*) in Klein-Azië (1800 - 1700 v.Chr.):
   Verering van Išḫara in tempels.

   g. Oud-Assyrische brief van de slavin Walawala:
   Stierenbeeldjes als offer aan Išḫara.

   h. Oud-Assyrische namen en namen uit Alalaḫ:
   Išḫara als theofoor element.

   i. Ugarit:
   Išḫara wordt genoemd samen met de godheden
   i. Šimige;
   ii. Nubadig;
   iii. Bišaiša(bḫi), de berg(god);
   iv. Allani, de heerseres der onderwereld;
   v. Ḫutena-Ḫutellurra, noodlotsgodinnen.
   vi. Commentaar Berends:
   ad b.9.v:
   Men moet waarschijnlijk eerder denken aan moedergodinnen: √*ḫod-* 'opheffen', nl. van het kind dat na de geboorte aan de vader wordt aangereikt ter aanvaarding (bron: Mauro Giorgieri, in: Studien zu den Boğazköy-Texten, band 45, 1999, p. 141). ⇓

3. **Symbolen van Išḫara**:
   a. Oud-Babylonische periode:
      i. Bašmu, de slang uit de oertijd (zie 3.5.2.3.4-2).
      ii. later de schorpioen.

   b. Ugarit:
      De koning brengt een drankoffer aan *’ušḫr ḫlmṭ*, d.i. Išḫara ḫulmiṭṭu:
      i. akk. *ḫulmiṭṭu* ‘slang’ of ‘hagedis’;
      ii. hebr. *ḫomeṭ* ‘hagedis’;
      iii. syr. *ḫulmāṭā* ‘hagedis’;
      iv. Commentaar Berends:
         ad c.2.i:
         K. van der Toorn, Family religion in Babylonia, Ugarit and Israel, p. 173, geeft de voorkeur aan *ḫulmiṭṭu* ‘hagedis’, aangezien deze vier poten heeft.

   c. Hettitische tekst:
      Schorpioen, slang en hagedis zijn symbolen van Išḫara in Kummanni.

3.2.3.2 De cultus van Išḫara in Kummanni (Kizzuwatna)

Hettitische tekst uit de periode van koning Šuppiluliuma I (ca 1350 v.Chr.):

1. De inhoud betreft de **organisatie van de cultus van de godin Išḫara**, m.n. in de steden Niriša en Tarša:
   a. Koning Talzu laat op de berg Išḫara drie stenen oprichten voor de goden Muwanu, Muwatalli en een vuurgod. Ook laat hij voorwerpen van goud, zilver en brons ten behoeve van de cultus vervaardigen, w.o. een beeld van een meisje.

   b. Dan volgt een lijst van de goederen van een landgoed, die onder het tempelbezit vallen, niet alleen landerijen en de veestapel, maar ook dorpen en steden.

   c. Ten slotte worden de jaarlijks te leveren tempelbenodigdheden genoemd, zoals kleden en bronzen voorwerpen voor de godin en de priesterschap.

2. De **priesterschap**:
   a. Deze bestond uit een priesteres, de *entu*, en een priester, die van oudsher het hele gebied beheerden, zowel in economisch als cultisch opzicht.

   b. Het gaat om een theocratische priesterstaat, die tot in de Romeinse tijd bestond:
      Strabo (Geographica 12):
      De priester van Comana is in rang de tweede na de koning van het land.

   c. Rituele literatuur:
      Deze kan geschreven zijn in twee talen:
      i. in het Hettitisch m.b.t. cathartische rituelen door de Išḫara-priester Ammiḫatna, waarin deels Hurritische tradities doorklinken;
      ii. in het Luwisch m.b.t. rituelen voor de godin.

3.2.3.3 Išḫara en haar cultus in Ḫattuša (1)

1. Vanuit het zuiden drong de cultus van Išḫara door tot in Ḫattuša. **Ze wordt genoemd samen met**
   a. de Ugaritische goden (zie 3.2.3.1-2.i):
      i. Allani;
      ii. Ḫutena-Ḫutellurra;

   b. de verder onbekende Syrische goden uit Emar:
      i. Ḫalma;
      ii. Tangara of Šangara;
      iii. Tuḫḫiura.

2. **Cultusbijzonderheden**:
   a. Išḫara's feesten werden in voor- en najaar gevierd.

   b. Opvallend is een rite waarbij het beeld van Išḫara ter reiniging tussen twee vuren werd gedragen.

   c. Teksten betreffende het ((Ḫ)išuwa-feest vermelden tempels en cultushandelingen m.b.t. Išḫara.

3.2.3.4 Išḫara en haar cultus in Ḫattuša (2)

1. Išḫara en de maangod:
   a. Išḫara en de maangod Kušuḫ zijn, wanneer ze samen voorkomen, eed- en vervloekingsgoden:
      i. De Tawananna spreekt uit hun naam een vloek uit.
      ii. Išḫara is de veroorzaker van de zgn. Išḫara-ziekte:
         (1) De 'Zoon van Išḫara' is een ziektedemon.
         (2) In Babylonië is de 'Greep van Išḫara' een bepaalde ziekte.

   b. Eveneens in Babylonië roept men de hulp in van Išḫara bij een maansverduistering.

2. **Ḫamrišḫara**:
   a. Hettitische tekst betreffende het dodenritueel:
      Išḫaralli is de titel van een priesteres van Ḫamrišḫara.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. Ḫamrišḫara is de **Išḫara van de *ḫamri's***, de miniatuurtempeltjes.
      ii. Er lijkt een verband tussen de **godin van de seksuele liefde en de tempelprostituee** die uit het raam van haar huis hangt:
         (1) Išḫara is een vorm van Ištar, in wier tempel te Assur zich de oudste miniatuurtempeltjes bevonden.
         (2) Išḫara werd in Alalaḫ als IŠTAR-ra geschreven.
         (3) Išḫara lijkt op Aphrodite Parakyptusa, die uit het raam hangt.

3.2.4 Liluri, de heerseres der bergen (1)

1. **Oorsprongsgebied van Liluri**:
   a. Liluri werd reeds sinds oeroude tijden ver voor de komst van de Hettieten vereerd in het gebied van de rivier de **Orontes in het westen tot de Boven-Eufraat in het oosten**. Als godin was ze daar verreweg dominant.

   b. Het tweede lid van de naam, ***-luri***, **komt in deze streek vaker voor**:
      i. Elluri (berg);
      ii. Adalur(i) (berg);
      iii. Upelluri (wereldreus);
      iv. Impaluri (vizier van Kumarbi);
      v. Lulluri (steen).

2. De **cultus van Liluri in Kizzuwatna**:
   a. Teksten betreffende het Hettitische (Ḫ)išuwa-feest:
      De **aanroepingen en krijgszangen in de Hurritische taal zijn van belang**:
      i. Koning Ḫattušili III en koningin Puduḫeba verzoeken de weergod Manuzi(ya) en de berggodin Liluri om de vijand te vernietigen.
      ii. Het krijgslied 'Gezang van de god Zababa' over de belegering van de stad Uršu door koning Ḫattušili I.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. **Liluri en de weergod Manuzi**(ya) (maar oorspronkelijk de berg zelf) vormen een **paar**.
      ii. De god **Ešuen-Hišue** (of Ešue/Ḫešui):
         (1) Hij is misschien dezelfde als Manuzi(ya).
         (2) Hij is misschien een krijgsgod, aangezien hij met de (Mesopotamische, Berends) god Zababa is vergeleken.
         (3) Hij is evenals Manuzi(ya) voorgesteld als de arend Eribuški.
         (4) Hij lijkt op de bergdemon Adarwan uit het Am(m)arig(g)u-gebergte.
         (5) Hij is misschien oorspronkelijk de gemaal van Liluri.
      iii. Commentaar Berends:
         Haas suggereert dat Ešue, Manuzi(ya) en Eribuški mogelijk aan elkaar gelijkgesteld kunnen worden. Ik ben een dergelijke uitgesproken identificatie nog niet in andere bronnen tegengekomen. Ik houd het daarom erop dat we te maken hebben met drie onafhankelijke individuen: twee goddelijke arenden en een weergod die dezelfde naam draagt als de berg waartoe hij behoort.

3.2.5 Liluri, de heerseres der bergen (2)

1. Tekst uit Meskene-Emar (Syrië):
   Liluri is **gelijkgesteld met de Sumerische 'Meesteres van de hoofdtooi'**: Nin.men.na = hett. ^{d}tal-mi-il-lu-ra.

2. De **cultus van Liluri in Ḫaššu(wa)** (a/d Orontes, Noord-Syrië):
   a. Bericht van Ḫattušili over zijn buit (zie 1.3.9.3):
      Beelden van
      i. Teššub, de weergod en 'Heer van Ḫalpa';
      ii. Allatum (godin);
      iii. Adalur (berg);
      iv. Liluri (berggodin);
      v. twee runderen van zilver.

   b. **Commentaar Haas:**
      Liluri werd dus **geassocieerd**, niet alleen met bergen, maar ook **met een weergod en runderen of stieren**, net zoals tijdens het (Ḫ)išuwa-feest (zie 3.2.4-2):
      i. De *purapši*-priester biedt Liluri en Manuzi(ya) twee vergulde stierenhoorns aan.
      ii. Men biedt runderen aan als bloedoffer.

3. **Offerlijsten m.b.t. bergen en hun cultus**:
   Er worden brood, pap en wijn geofferd, en door klaagpriesters op de hoorns geblazen en gezongen:
   a. De koning brengt plengoffers aan de volgende bergen:

      i. Amanus
      ii. Manuziya
      iii. Šuwarziya
      iv. Kurkuddunni
      v. Kalzatapiyari
      vi. Namni
      vii. Ḫazzi
      viii. Kanzar[....]
      ix. Zallamura
      x. Zullitta
      xi. Kurḫi
      xii. Edna
      xiii. Ḫeḫe
      xiv. Muliyanta
      xv. Ilišša
      xvi. Zupaniun
      xvii. Tišna
      xviii. Uppana
      xix. Uwallallaki
      xx. Šera
      xxi. Šēna-tilla
      xxii. Gurna
      xxiii. Teririun
      xxiv. Šaraššila
      xxv. Šurila
      xxvi. Šurumiya
      xxvii. Uliggama
      xxviii. Tuttuwa

   b. Liluri wordt dikwijls genoemd:
      Een priester plaatst voor Liluri een beker wijn op een stenen tafel en de koning plengt wijn uit een kan.

   c. Een priester richt een spreuk tot Liluri in de Hurritische taal, waarvan de betekenis onbekend is:

      Kauzibi ilwai daae lilurenna abatenna tiyarenna manuzuna.

3.3 (13) Bergdemonen

3.3.1 De Zevengodheid

3.3.1.1 De Zevengodheid in het Nabije Oosten

1. **Algemene opmerkingen**:
   a. Het **geloof in** de aanwezigheid van allerlei **demonische wezens** in bergen, kloven, wouden, rivieren, bronnen en moerassen is oud en wijdverbreid.

   b. Voor de bevolking van Mesopotamië golden die locaties vooral voor de bergen in het noorden en het oosten, de steppen in het westen en de moerassen langs de rivieren.

   c. De demonen die Mesopotamië in de ogen van haar bewoners teisterden, waren bijvoorbeeld:
      i. de **Zevengoden of Zeven Boze goden, geleid door de pestgod Erra**;
      ii. de wind- en stormdemonen;
      iii. Gallû, een schade berokkenende geest.

   d. In Klein-Azië kende men ook de Zevengodheid die vrees aanjoeg, maar ook zegen bracht. Zij stond eveneens onder leiding van een pestgod, Jarri, een oudere vorm van Erra.

   e. Commentaar Berends:
      De Hettieten schreven de naam van de Zevengodheid met het Sumerogram ^{d}IMIN.IMIN.BI ('zeven, zeven'), waarvan de uitspraak waarschijnlijk was *Šepitta* naar het akk. *Sebitti* (bron: Alfonso Archi 'The heptad in Anatolia', in: Hethitica XVI, 2010).

2. Het **demonische karakter van de Zevengodheid in Klein-Azië**:
   a. In de **steden** van Klein-Azië wordt de Zevengodheid genoemd samen met een andere god die demonische trekken heeft:
      i. De stad Šapitta:
         23 goden, onder wie de Zevengodheid en Jarri.
      ii. Een andere, niet nader genoemde stad:
         de Zevengodheid en de weergod van het woud.
      iii. De stad Iššanašši:
         20 goden, onder wie de Zevengodheid, de godin Šawuška van NIneve en de weergod Ḫarana.

   b. Het **offerdier** van de Zevengodheid is de **geitenbok**.

   c. Beelden of een beschrijving van het **uiterlijk van de Zevengodheid** zijn niet overgeleverd, behalve een fragment waarin de beeltenis van de Zevengodheid wordt beschreven als zijnde bedekt met vruchten en bladeren van edelmetaal.

3.3.1.2 De cultus van de Zevengodheid

1. Tijdens de **voorjaars- en najaarsfeesten offerde men aan de Zevengodheid van de berg**:
   a. Voorjaarsfeest voor de berg Puškurunuwa.

   b. Feestritueel voor de berg Ziwana:
      Drankoffers voor
      i. de berg Ziwana;
      ii. de weergod van de berg Ziwana;
      iii. de pestgod Jarri;
      iv. de Zevengodheid van de berg Ziwana.

   c. Najaarsfeest voor de berg Šidduwa:
      Offers voor
      i. het beeld van Šidduwa:
         (1) brood;
         (2) voorraadvaten;
         (3) cultusstenen;
         (4) *danna*-gebak;
         (5) een rund;
         (6) een schaap;
      ii. de weergod: een schaap;
      iii. de zonnegod: een schaap;
      iv. de beschermgod: een schaap;
      v. de Zevengodheid: een geitenbok.

2. **Sommige goden hebben elk hun eigen Zevengodheid**, aan wie een geitenbok geofferd wordt:
   Er is een Zevengodheid van de zonnegod, van de weergod en van de beschermgod.

3. De **Zevengodheid als een groep 'struikrovers' die andere goden belaagt**:
   Bezweringsritueel ten gunste van de koninklijke familie, gericht aan de beschermgod van de huid en ter afwering van de Zevengodheid:
   a. De priesteres plaatst een tafel aan de rechterkant van de weg en legt daarop drie koeken.

   b. Bloedoffer van een geitenbok.

   c. Breken van twee broden voor de Zevengodheid.

   d. Breken van een koek voor de moedergodin.

   e. Bloedoffer van een geitenbok voor alle mannelijke goden. Het bokje wordt op de tafel gelegd.

   f. Spreuk van de priesteres waarin ze zegt:
      Aan de Zevengodheid is een offer gebracht. Eet en drinkt ! De Zevengodheid, echter, moet verdwijnen en de beschermgod van de huid zal de krachten des wasdoms ontvangen tot heil van de koninklijke familie.

   g. **Commentaar Haas:**
      Uit dit gebed blijkt dat de demonische **Zevengodheid in feite een vegetatiegod** was, die door cultische verering heil moest brengen.

3.3.2 De demones Wišuriyanza

1. Wišuriyanza is een **'boze vrouw' die mensen ellende bezorgt**:
   a. **Betekenis** van Wišuriyanza:
   hett. *wišuriya* 'krommen, buigen, verwringen' > *wišuriyawar* 'het wurgen' > *wišuriyanza* 'de **wurgster**'.

   b. Ze lijkt op de Syrisch-Mesopotamische demones Lamaštu.

2. **Woonplaats** van Wišuriyanza:
   In het **gebergte Šuppina** bij de rivier de Zippira ter hoogte van het dorp Kanzapida.

3. **Bezweringsritueel** door de vrouw Ḫatiya uit het dorp Kanzapida:
   a. Neerleggen van offergaven, w.o. vissen.

   b. Ze brengt (het beeld van) Wišuriyanza naar de rivier en wast haar, nadat ze een tent heeft opgezet.

   c. Ḫatiya spreekt de demones aan en zegt dat ze haar gereinigd heeft en dat ze verwacht dat Wišuriyanza de offerheer weer gezond en wel maakt.

   d. Vervolgens neemt ze een vis, doet een stukje brood in zijn bek, gooit de vis in het water en verzoekt de vis het stukje brood naar Wišuriyanza te brengen.

3.3.3 De Heer der tongen

1. De Heer der tongen (*lalaš išḫaš*, Berends) is een mythische heks die een **rol heeft in geboorteriten**.

2. **Toverspreuk** in verhaalvorm tegen de Heer der tongen:
   a. Men vraagt: 'Heer der tongen, waarheen gaat gij ?'.

   b. Hij antwoordt: naar de wegen om te vreten, naar de leeuw om deze aan een paal te binden, naar een bloem om deze te breken en naar een mens om deze te beheksen met boze tongen. Hij wordt daarin niet gehinderd.

   c. Dan is er sprake van een bron, een boom, leeuwen en schapen, die alle verdorren.

   d. Weer wordt gevraagd: 'Heer der tongen, waarheen gaat gij ?'.

   e. Hij antwoordt: naar de bergen om mij te verheffen, naar het dal om te grijpen, naar de wegen om te vreten. Maar nu verhinderen de genii van de bergen, dalen, wegen en het boze de plannen van de Heer der tongen.

   f. Ten slotte is er sprake van een boom waaronder een blinde en een dove zitten; ook is er een lamme. Zij zien, horen en lopen natuurlijk niet. Net zo kunnen de tovenaars (de ziektedemonen) de offeraar niet zien, horen en om hem heen lopen.

   g. **Commentaar Haas:**
      i. De offeraar, d.w.z. degene voor wie de rite met de toverspreuk bestemd is, blijft dus gevrijwaard van ziekte.
      ii. De zin van de toverspreuk, evenals de mythische achtergrond, blijft grotendeels verborgen.

3.3.4 Bezweringen en het gebergte

1. De **wildernis** van de bergen bezit de eigenschap **schadelijke demonische invloeden in zich op te nemen**. Bezweringstoverij kent daarom twee mogelijkheden:
   a. Aangezien bij magische handelingen krachten vrijkomen die wederom kunnen veranderen in kwalijke miasmen, worden bezweringsrituelen om die reden uitgevoerd in **onbewoond gebied**.

   b. Ook kunnen schadelijke krachten volgens de 'zondebok'-methode **verdreven** worden vanuit bewoond gebied **naar de wildernis**.

2. **Voorbeelden van bezweringsrituelen**:
   a. Het plaatsen van kleine **godenbeeldjes in en op de rotsen in de bergen**.

   b. **Bezwering van de oude goden van de onderwereld**:
      i. Men graaft een kuil op een daarvoor uitgekozen plaats en zingt het 'Lied ter oproeping van de godheden'.
      ii. Daarna maakt of zet een priester op een reine plaats bij water een beeld van Ištar.
      iii. Men vult een kan met water en legt hierin een stuk zilver en zeven kiezelstenen. De rand van de kan is met gras besmeerd.
      iv. Het beeld van Ištar krijgt een kleed, blauwe wol om haar middel, rode wol om haar borst en een halsketting van sierstenen. Ze houdt een klein kookvat in haar hand.

   c. 'Ziektekiemen' of andere **verontreinigingen** van een ziek persoon in bewoond gebied kunnen d.m.v. een rituele handeling **op een geitenbokje worden overgedragen**. Het dier jaagt men vervolgens de bergen in.

   d. De bezweerster neemt een stukje tin, omwonden met een boogpees, en houdt dit tegen de rechterhand en tegen de rechtervoet van de zieke. Vervolgens raakt ze een muis aan met het voorwerp en beveelt dat de **muis het boze meeneemt naar de bergen**, de heuvels en de dalen.

3.3.5 Uitzettingen

1. Als een zware straf gold van oudsher de uitzetting van een persoon die een misdrijf heeft begaan, naar de bergen waar hij aan de demonische machten werd overgeleverd.

2. Voorbeeld:
   Volgens een Oud-Hettitische Paleiskroniek (CTH 265) werden twee beambten verdreven:
   Men bracht Šarmaššu naar de berg Taḫaya en bond hem en diens metgezel Nunnu vast aan een ossenkar.

3.4 (14) De andere wereld en de berg

3.4.1 Het motief van de wegvoering naar gene zijde in Klein-Azië en de Kaukasus

1. De **mythe van Illuyanka (versie 1)** (zie ook 1.4.3-2.a en 2.4.3.1):
   a. Nadat Ḫupašiya met de godin Inar(a) geslachtsgemeenschap heeft gehad, voert ze hem weg naar een huis op een rots in het land Tarukka.

   b. Hij mag echter niet het venster openen, omdat hij dan zijn gezin zal zien en zal willen terugkeren.

   c. Ḫupašiya breekt het verbod echter en wordt door Inar(a) gedood.

   d. **Commentaar Haas:**
      i. Het betreft het **sprookjesmotief van de gesloten deur**.
      ii. Het **venster** symboliseert hier de **grens tussen deze wereld en de andere wereld**.

2. De **mythe van Amirani**:
   Ḫupašiya leeft voort als de held Amirani in **Georgië en de Kaukasus**:
   a. De pleegvader van Amirani is door een demon van een oog beroofd.

   b. Amirani brengt het oog terug, maar wordt daarvoor als straf naar een berg gevoerd en daaraan vastgeklonken.

   c. Hij wordt (volgens een jongere versie) door de bergen weer bevrijd en keert als de geweldige bergmens terug. De gier die hem pijnigde, hebben ze gedood.

   d. **Commentaar Haas:**
      Ook hier treffen we de **motieven** aan van de **geroofde organen en de wegvoering**.

3.4.2 De andere wereld in het Gilgameš-epos

1. Het **gebergte in het hiernamaals**:
   a. In Anatolië, Noord-Syrië en Mesopotamië kende men het begrip akk. *emēdu-šadāšu* 'zijn berg bereiken', d.w.z. sterven.

   b. Voor de Sumeriërs en Akkadiërs lag het hiernamaals of de andere wereld waarschijnlijk in de **bergen van het noorden**.

2. De **tocht van Gilgameš door het gebergte Māšu**:
   a. Gilgameš gaat op zoek naar de andere wereld, waarheen de onsterfelijke Utnapištim is weggevoerd, en komt bij het Māšu-gebergte.

   b. De poorten van de Māšu zijn de in- en uitgang van de zon en worden bewaakt door de verschrikkelijke Schorpioenmensen.

   c. Toch mag Gilgameš naar binnen om de weg van de zonnegod te volgen.

   d. Na negen dubbeluren in het donker te hebben gelopen, voelt hij de noordenwind; na nog eens drie dubbeluren ziet hij het licht.

   e. Hij komt in een sprookjeswereld waar edelsteenbomen groeien, zoals de carneool- en de lapis-lazuli-boom.

3. Het **probleem van de locatie van de berg Māšu**:
   a. Aangezien de zon in het oosten opgaat, zou de Māšu ten oosten van Uruk, de stad van Gilgameš, in Elam gelegen moeten zijn.

   b. Volgens de tekst ligt de uitgang van de zon (de plaats van zonsopgang) in het noorden, want de held voelt de noordenwind en ziet later het licht.

   c. Voor een gebergte Māšu in een noordelijke streek zijn er de volgende mogelijkheden:
      i. aram. Ṭūrā da-Mašē = Ṭūr 'Abdin = Kašiyari-gebergte;
      ii. aram. Masik = arm. Masis = Ararat;
      iii. arm. Nech-Masis = turk. Süphan Dağ, een vulkaan ten noorden van het Van-meer;
      iv. gr. Masion Oros, de benaming voor al deze bergen als geheel.

   d. **Conclusie**:
      Er was misschien een Mesopotamische traditie volgens welke de **Māšu in Armenië** lag.

3.5 (15) De heilige godenbergen

3.5.1 De 'witte berg'

1. **Locatie en naam**:
   a. De 'witte berg' is de machtigste berg van Anatolië met een hoogte van bijna 4000 m en met sneeuw bedekt; de berg ligt **bij Kayseri** (voorh. Mazaca = Eusebia = Caesarea ad Argaeum).

   b. De berg kent **verschillende namen**:
      i. turk. Erciyaş Dağ = oturk. Ardsas;
      ii. hiërogl.-hett. Ḫarhara = Ḫarka:
         (1) Deze naam is vermeld in de zgn. Tekirderbent-inscriptie bij een bron op de berg.
         (2) De namen zijn afgeleid van een Hettitische woord *ḫarki-* 'wit'.
      iii. gr. Argaios = lat. Mons Argaeus (< stam αργι- 'wit, helder').

2. De Argaios is een **vroegere vulkaan** die nog in de antieke tijd werkzaam was, getuige bijv.
   a. munten met een afbeelding van de uitbarstende vulkaan (zie 5.b);
   b. de beschrijving van Strabo (XII, 989-990).

3. **Oud-Turkse literatuur**:
   'De tocht van Sajjid Batthāl':
   Op de top van de Ardsas is de **ingang naar de bron van de hel**, waar de slangenkoningin Jamlichâ woont, die over de daar aanwezige **slangen** en een draak heerst.

4. **Reisbeschrijving van W.J. Hamilton** (1842):
   a. Het verhaal over een reiziger uit Frangistan, die een **bijzondere plant** zoekt, die alleen op de top van de Argaios groeit, maar die bewaakt wordt door een **slang**,
   b. De reiziger probeert tijdens het slaapuur van de slang de plant mee te nemen, maar slaagt daar niet in en wordt door het dier gedood.
   c. Hij wordt later als boek (!) teruggevonden.

5. De **cultus van de berg Argaios**:
   a. Er zijn geen Hettitische of Griekse schriftelijke mededelingen over een cultus van de berg.

   b. Er zijn wel **munten** met
      i. op de ene zijde de vlammende vulkaan tussen waarschijnlijk twee cultuspalen;
      ii. op de andere zijde **Tyche van** Caesarea ad Argaeum, de stadsgodin van Mazaca, **op wier hoofd de vulkaan staat**.

   c. Commentaar Haas:
      Een relatie tussen berggodin en berg kwam hier reeds in het 2^{e} mill. v.Chr. voor.

3.5.2 De berg Ḫazzi en omgeving

3.5.2.1 Locatie en naam van de berg Ḫazzi

1. De Ḫazzi ligt ten zuiden van de monding van de rivier de Orontes **aan de Turkse kust op de grens met Syrië** in de Golf van Iskenderun.

2. De berg kent **verschillende benamingen**:
   a. Oudste naam: hurr. Ḫazzi;
   b. turk. Kel Dağ;
   c. syr. Ǧebel al-Aqra (‘de kaalhoofdige berg’);
   d. gr. Oros Kasion (< Ḫazzi);
   e. lat. Mons Casius;
   f. ugar.-kan. Ṣāpôn of Ṣāfôn (‘de noordberg’).

3. **Algemeen**:
   De Ḫazzi was de machtigste berg uit de streek, een **heilige berg** waarlangs de goden uit de hemel afdaalden.

3.5.2.2 De berg Ḫazzi in de traditie

1. Euhemerus (bij Eusebius, Ευαγγελικη προπαρασκευη, 2.2):
   Ḫazzi is genoemd naar koning Kasios, die op de berg bij Zeus op bezoek was.

2. Philon van Byblos (bij Eusebius, Ευαγγελικη προπαρασκευη, 1.10):
   De **mythe van Aion en Protogonos en hun nageslacht**:
   a. De berg Kasion is genoemd naar de reus Kassios, die deze in bezit had genomen, iets wat ook drie andere bergen hun naam opleverde (Om de personen (i.t.t. de bergen) aan te duiden, is voor de mannelijke uitgangen gekozen, Berends).
   b. Genealogie van Kassios:

```
        Aion    Protogonos
          |          |
      Genos x  Genea
  ┌──────────┼──────────┐
  Phos       Pyr       Phlox  (die het vuurmaken uitvonden)
   |          |          |
  Kassios   Libanos   Antilibanos   Braty (Haas) = Brathy
```

3. Teksten uit Ugarit:
   a. Aan de berggod Ṣāpôn werd geofferd en hij beweende de zieke koning Keret.
   b. Op de bewolkte top van de Ṣāpôn zou het paleis van de dondergod Ba‘al-Ṣāpôn staan. Het paleis zou gebouwd en ingericht zijn door de goddelijke ambachtsman Kōṯar-wa-Ḫasīs. Hier zal Ba‘al ook begraven worden door zijn zuster Anat, nadat hij in zijn functie van vegetatiegod zijn jaarlijkse dood is gestorven door de hand van de onderwereldgod Môt (zie ook 3.5.2.3.1-1).

4. Teksten uit Israël:
   a. Jesaja 14: 12-14:
      De berg Ṣāpôn is de verzamelplaats van de goden in het uiterste noorden en de top ervan steekt boven de sterren uit.
   b. Vergelijk ook Job 26: 7 en Psalmen: 89: 13.

5. Hettitisch-Hurritische teksten:
   Na de verovering van het Noord-Syrische gebied waarin de Ḫazzi ligt, werd de berg opgenomen in de cultus. In een ceremonie voor de berg is een tweetal gezangen overgeleverd:
   a. het ‘Lied van de zee’, met een mythische inhoud;
   b. het ‘Lied van het koningschap’, nl. van de god Teššub, gereciteerd n.a.v. de troonsbestijging van de koning.

6. Hellenistisch-Seleucidische traditie:
   a. De heer van het gebergte is nu Zeus Kasios, de weergod met de arend.
   b. Op munten is een tempel ter ere van Zeus Kasios te zien, waarin een berg of een steen staat, of volgens sommigen een offermaal (vgl. cointalk.com./threads/zeus-kasios.337057, met kop van Trajanus; en britishmuseum. org/collection/object/C_1893-0104-29, met kop van Septimus Severus).

7. Romeinen:
   a. Aan de god van donder en bliksem Jupiter Casius werden door keizer Trajanus en zijn zoon Hadrianus in 113 na Chr. zilveren schalen en een vergulde stierenhoorn geofferd, dezelfde voorwerpen die ook Teššub ontving.
   b. Toen Hadrianus op de top zijn offer bracht, werden priester en offerdier door de bliksem gedood.
   c. Keizer Julianus offerde in 363 na Chr. een hecatombe aan Jupiter Casius, nadat deze hem in een droom verschenen was. ⇓

8. Christelijke en Islamitische traditie:
   a. St.-Barlaam:
      i. Ten tijde van de kruistochten stond op de noordoostkant van de Ḫazzi het populaire klooster van St.-Barlaam, waarschijnlijk op de plek waar eens de tempel heeft gestaan van de god van de berg Kasion, sindsdien ook de Mons Parlerius genoemd.
      ii. Commentaar Berends:
         ad 8.a.i:
         De genoemde tempel was van Zeus Kasios (bron: Wachtang Djobadze, Archeological investigations in the region west of Antioch-on-the Orontes, 1986, p. 9).
      iii. Het visioen van Barlaam:
         Barlaam, geboren aan de voet van de Kasion en in de 6^{e} eeuw de martelaarsdood in Antiochië gestorven, kreeg op pelgrimstocht naar Jeruzalem in een visioen de opdracht de vorst der demonen op de berg te verdrijven en de heerschappij van Christus te vestigen. Barlaam voerde deze opdracht uit en ging wonen in een kluis op de berg.

   b. De Armeense Gregorianen uit het gebied brengen op 19 juli een jaarlijks offer aan Barlaam in de ruïnes van het klooster.

   c. De Islamitische Nosairieten:
      Deze secte voert bij zonsopgang riten uit, die doen denken aan de oude antieke gebruiken.

3.5.2.3 Het gebied rond de berg Ḫazzi als strijdplaats van goden en monsters

3.5.2.3.1 De mythen van Ba‘al en diens antagonisten

1. De **mythe van Ba‘als dood**:
   a. In het voorjaar herleeft de donder- en vruchtbaarheidsgod Ba‘al-Ṣāpôn, die door Môt, de god van de onderwereld, in diens verblijf was uitgenodigd en vervolgens werd gedood.

   b. Ba‘al is het type van de in de herfst stervende en in de lente herrijzende god.

   c. Môt wordt beschreven als een kosmisch monster, wiens opengesperde muil reikt van de aarde tot de hemel.

2. De **mythe van Ba‘al en Jamm**:
   a. De zeegod Jamm eist van El de uitlevering van Ba‘al en de toestemming voor de bouw van een paleis. El willigt de eisen in.

   b. Ba‘al, echter, neemt zijn wonderwapens op, die Kōṯar-wa-Ḫasīs voor hem heeft vervaardigd: de knuppels Jgrš (‘Opdrijver’) en Ajmr (‘Verdrijver’). Daarmee overwint hij Jamm door slagen tegen de schouder en tussen de ogen.

   c. Jamm heeft de volgende verschijningsvormen:
      i. Lotan (*ltn*), een zevenkoppig zeemonster, dezelfde als Leviathan;
      ii. Leviathan, eveneens een zeemonster uit het O.T. en de tegenstander van Jahweh;
      iii. *tnn*, een draak, i.e. Tunnanu, dezelfde als Tannîn;
      iv. Tannîn, een slangenmonster met een dubbele staart.
      v. Commentaar Berends:
         Dictionary of deities and demons in the Bible:
         Ze zijn alle te beschouwen als chaosmonsters die in de zee leven (p. 265) en worden soms met Jamm geïdentificeerd (p. 739).

3.5.2.3.2 De mythe van Ḫedammu

1. De mythe van Ḫedammu
   a. is in het Hettitisch overgeleverd;
   b. maakt deel uit van de Kumarbi-cyclus, maar
   c. hoort oorspronkelijk toch tot de Noord-Syrisch-Kanaänitische traditie, aangezien er geen Hurritische toespelingen op het verhaal bestaan.

2. **Inhoud**:
   De god **Kumarbi** probeert het **koningschap des hemels**, dat hem ontnomen is, **op Teššub terug te winnen** door het draakachtige **monster Ḫedammu** voort te brengen:
   a. Kumarbi benadert hiertoe de zeereuzin Šertabšuruḫi, die de eveneens gigantische amfibie Ḫedammu baart.

   b. Het monster blijkt een plaag te zijn, daar het het land verwoest, het vee verslindt en steden vernietigt.

   c. Ištar van Nineve meldt de verschrikkingen aan de goden. Ea, de god der wateren en mensenvriend, roept Kumarbi ter verantwoording en de andere goden tot actie, aangezien zij afhankelijk zijn van de offers die de mensen brengen.

   d. Men besluit dat Ištar Ḫedammu met haar charmes uit het water moet lokken. Ḫedammu komt te voorschijn, slaperig van verliefdheid, zodat de goden hem kunnen overmeesteren (zie ook 3.5.2.3.4-3.b.iii).

3.5.2.3.3 De mythe van Zeus en Typhon

1. **Naam en mythologische verwantschap van Typhon**:
   a. De naam Typhon hangt waarschijnlijk samen met de bergnaam **Ṣāpôn**.

   b. De mythe van de strijd tussen Zeus en Typhon is mogelijk gebaseerd op die tussen de **weergod en Illuyanka** (zie 1.4.3.-2.a).

2. **Geboorte en uiterlijk van Typhon**:
   a. Nadat **Zeus** het koningschap des hemels heeft veroverd op Kronos en de overwinning heeft behaald in de Gigantomachie, **zint zowel Kronos als Ge**, de moeder der Giganten, **op wraak**. De wraak bestaat in de schepping van het monster Typhon.

   b. Er zijn **twee versies van Typhons geboorte**:
      i. Scholiën B bij Ilias 2.783:
         Kronos besmeert een ei met zijn sperma en verzoekt Hera dit onder het gebergte Arimon in Cilicië te begraven. Zo wordt Typhon uitgebroed, een half menselijk half draakachtig wezen.
      ii. Bibliotheca van Pseudo-Apollodorus (beschrijving vanaf hier tot en met c.):
         Ge, de aarde, laat zich door Tartaros bevruchten en baart Typhon in een grot in Cilicië.

   c. **Uiterlijk**:
      i. Typhon is zo groot dat zijn kop de sterren raakt.
      ii. Zijn handen reiken van de avond tot de ochtend.
      iii. Zijn bovenlichaam is menselijk, maar uit zijn armen steken drakenkoppen.
      iv. Zijn onderlichaam bestaat uit sissende slangen.
      v. Zijn lichaam is geheel gevleugeld.
      vi. Uit zijn ogen en mond flitsen en golven vuur en vlammen.

3. De **strijd**:
   a. Typhon komt op de goden af, maar deze vluchten naar Egypte en veranderen in dieren.

   b. Zeus slingert dan eerst bliksemschichten naar het monster, daarna bedreigt hij hem met een gouden sikkel.

   c. Typhon vlucht vervolgens naar het Kasion-gebergte.

4. **Commentaar Haas:**
   a. De vuurspuwende Typhon is volgens Haas gebaseerd op de vulkanische uitbarsting van de berg.

   b. Strabo:
      i. De rivier de Orontes (= Puranu = Arantu) heette vroeger Typhon, omdat het gewonde monster woelend, zoals lavastromen, het bed van de rivier gevormd zou hebben.
      ii. Commentaar Berends:
         (1) De Puruna/Purana/Puran is waarschijnlijk niet de Orontes, maar òf de Pyramus in Cilicië (Turk.) òf de Afrin in Turkije en Syrië. Zie (Hawkins & Weeden “chapter 21”, p. 8 (2017)).
         (2) De Orontes is door in Syrië wonende Macedoniërs ‘Axius’ genoemd naar een rivier(god) in hun thuisland. Zie D. Ogden, The legend of Seleucus, p. 11.

3.5.2.3.4 De slangengodheden van de oertijd

Volkert Haas stelt dat de slangenmonsters en draken die zo veelvuldig voorkomen in de mythen van Noord-Syrië, misschien de oorspronkelijke en later verdrongen godheden waren in dit gebied:

1. De strijd tussen goden en slangendemonen weerspiegelt hun **onttroning**.

2. De ***bašmu*-slang** was betrokken bij de eedaflegging in een Oud-Babylonisch rechtsdocument: men zwoer bij de *bašmu*-slang van Išḫara, de Noord-Syrische godin (zie 3.2.3.1-3.a.i).

3. De **mythe van Perseus en Andromeda**:
   a. **Inhoud**:
      i. Cassiopeia, de moeder van Andromeda, zou de zeegodinnen beledigd hebben.
      ii. Om die reden wordt de dochter als zoenoffer aan een rots geklonken om te worden verslonden door een door Poseidon gezonden zeemonster.
      iii. Wanneer de held Perseus bij de kust ter hoogte van Joppa (Palestina) het meisje ziet, doodt hij de draak, bevrijdt Andromeda en brengt bij haar zijn troonopvolger voort.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. De mythe bestond al in de 6^{e} eeuw v.Chr. en kon evengoed ontstaan zijn aan de Syrische kust i.p.v. Joppa.
      ii. De mythe sluit aan bij de Noord-Syrische drakenmythologie.
      iii. Met name de parallel met de mythe van het zeemonster Ḫedammu is opvallend, waarin ook een zeegodin, Šertabšuruḫi, voorkomt (zie 3.5.2.3.2-2.a).
      iv. Haas vraagt zich af of Andromeda oorspronkelijk de priesteres van de draak is geweest.

4. De **Leviathan**:
   a. Volkert Haas stelt dat het monster dat beschreven wordt in Daniël 7: 7-8, de Leviathan is en een symbool voor Syrië.

   b. **Commentaar Berends**:
      i. In dit bijbelboek wordt de naam Leviathan niet genoemd.
      ii. De Leviathan komt wel voor in andere bijbelboeken, zoals Job 3: 8, Psalmen 74: 14 en 104: 26 en Jesaja 27: 1.
      iii. Het vierde dier, het in Daniël genoemde monster, is niet Syrië, maar het Seleucidische rijk (vgl. V.H. Matthews & J.C. Moyer, The Old Testament: text and context, 2012, p. 269).

3.5.3 De berg Am(m)arig(g)i

1. **Locatie en naam**:
   a. De berg Am(m)arig(g)i ligt ten zuidoosten van de Ǧebel al-Aqra **tussen Reyhanlı en Aleppo**.

   b. **Benamingen**:
      i. ebl. Am(m)ariku;
      ii. hett. Armaruk (< Ar-ma-ru-uk, foutief voor Ammarik);
      iii. hurr. Am(m)arig(g)i/u;
      iv. arab. Ǧebel Semān.

2. **Historische bijzonderheden**:
   a. Eblaïtische leveringslijst (3e mill. v.Chr.):
      Twee schapen als offergave voor Am(m)ariku.

   b. Vermelding van de buit bij de Hettitische verovering door koning Ḫattušili I van de stad Ḫaššu(wa):
      Een beeld van de weergod 'Heer van Armaruk' van de berg Am(m)arig(g)i.

   c. Hurritische teksten betreffende reinigingsrituelen:
      Men gebruikte water uit de bronnen bij de berg Am(m)arig(g)i.

3. De **berggod Adarwan van het Am(m)arig(g)i-gebergte**:
   a. Bezweringsritueel uit Ebla tegen slangen:
      De god Adarwan, de 'Heer der arenden' (BE Á ^{mušen} Á ^{mušen}), wordt verzocht regen te schenken als remedie tegen de slangen die zich wegens de droogte in het gebied hebben vermeerderd en een plaag vormen voor de bevolking.

   b. **Commentaar Haas:**
      i. De **arend** is ook de **begeleider van de (latere) Hettitische berggoden** en beschermgoden van het land:
         (1) De god Ešuen wordt als arend in de (H)išua-rituelen vereerd.
         (2) De weergod Manuzi(ya) heeft de arend Eribuški als begeleider.
      ii. De **berggod als regenschenker**:
         (1) In Ebla is de berggod dus een schenker van regen en niet de weergod zoals bij de Hettieten.
         (2) Ook in Kaštama is de berggod Zaliyanu de regenschenker (zie 2.4.1-2.a).

4 Concordantietabel

Zoek (nogmaals) uw onderwerp in de rechterkolom, selecteer en kopieer de term(en) in de linkerkolom en zoek hiermee in de tekst (Ctrl-C, Ctrl-home, Ctrl-F, Ctrl-V)

1. Index van namen
2. Index van categorieën en termen

1. Index van namen

Adalur	Adalur = ^{d}A-da-lu-ur = Atallura = hett. ^{d}A-ta-al-lu-ur = Dilur = ebl. Da-lu-ri^{ki} (Turk./Syr.) (berg(god), wrsch. in omg. Amanus-gebergte (Leemans 1960, p. 8, n. 1) [Adilur, Atalur, Daluri]
Adamma	Adamma (1) (ebl.) = ^{d}a-da-ma = Adamtum = obab. Admu = hurr. Adammateri (NW-Sem.-H/H) (godin) [*zie ook* Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Adamma Kubaba' (NW-Sem.-H/H)] [Adama, Adamu]
Adamtum	Adamma (1) (ebl.) = ^{d}a-da-ma = Adamtum = obab. Admu = hurr. Adammateri (NW-Sem.-H/H) (godin) [*zie ook* Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Adamma Kubaba' (NW-Sem.-H/H)] [Adama, Adamu]
Adarwan	Adarwan = ^{d}A-dar-wa-an (H/H-NW-Sem.-Syr.) (berg(god), wrsch. in omg. Ammarik-gebergte (Alfonso Archi, in: Orientalia vol. 66, 1997, p. 424))
de 'Heer der arenden' (BE Á ^{mušen} Á	Adarwan: 'BE Á ^{mušen} Á ^{mušen}' ('Heer der arenden') (H/H) (berg(god))
Adonis	Adonis (1) (Gr.-NW-Sem.) (god)
Duma	Adummatu (akk.) = klass. Dumatha = bijb. Duma = mod. arab. Dūmat al-Jandal (S.A.) (topogr./archeol. site, tussen Tabuk en 'Ar'ar, prov. Al-Jawf) [Dawmat al-Jandal, Dumah, Dūmah, Dumat al-Jandal, Al-Jouf, Adumata]
Aduntarri	Aduntarri = cun. ^{LÚ}ḪAL ('Ziener') (H/H) (god) [Adunterra, LUḪAL]
'Ziener' (^{LÚ}ḪAL)	Aduntarri = cun. ^{LÚ}ḪAL ('Ziener') (H/H) (god) [Adunterra, LUḪAL]
Aion	Aeon = gr. Aion (Αιων) (Gr.-NW-Sem.) (reus)
de Afrin in Syrië	Afrin = turk. Afrin Cayı = kurd. Rubara Efrin = Çemê Efrînê = arab. Nahr 'Ifrīn = nass. Aprê = gr. (Strabo 16.2.8) Oenoparas = Oenobaras (Oinoparas = Oinobaras = Οινοπαρας = Οινοβαρας) = lat. Uphrenus (Azië) (rivier, 1. van Bozkaya, Aşağı Kalecik, Deliçay; 2. van Hasancalı, Kocabeyli (alle in prov. Kilis, Turk.); via Dayr Şawwān (samenvloeiing), Afrin (stad), Der Ballout (alle in prov. Aleppo, Syr.); naar de r. Orontes bij Antiochië (prov. Hatay, Turk.) [Nahr 'Afrīn, Nahr Afrin, Nahr Ifrin, Apre, Ufrenus]
Agdistis (m/v)	Agdistis (1) (Αγδιστις) (1) (Gr.-Phryg.) (hermaphroditische godheid) [Agdestis]
Het heet Agdistis	Agdistis (1) (Αγδιστις) (1) (Gr.-Phryg.) (hermaphroditische godheid) [Agdestis]
heuvel Agdistis	Agdistis (3) (Αγδιστις) (3) = lat. Agdus (Arnobius, Adversus Nationes 5.5) = phryg. Agdos (Αγδος) (Turk.-Phryg.) (berg, wrsch. liggend tNOv Tekören, het dorp tNv Ballıhisar (antiek Pessinus), prov. Eskişehir, İç Anadolu Bölgesi (bron: Anatolia Antiqua (2010), p.156)
Agulliri	Agulliri (Syr.-H/H)) (berg(god), onbekende loc., mog. omg. Kizzuwatna (D'Agostino 2015, p. 33, n. 50))
akk.	Akkad = sum. Agade (akk.) (Irak) (archeol. site, onbekende loc., tussen Sāmarrā en Bagdad; rijk), Akkadisch, Akkadiër
Akkadiërs	Akkad = sum. Agade (akk.) (Irak) (archeol. site, onbekende loc., tussen Sāmarrā en Bagdad; rijk), Akkadisch, Akkadiër

Akkadische	Akkad = sum. Agade (akk.) (Irak) (archeol. site, onbekende loc., tussen Sāmarrā en Bagdad; rijk), Akkadisch, Akkadiër
Alaca Höyük	Alaca Höyük (Turk.-H/H) (archeol. site, Hett. naam onbekend (mog. Arinna), tNOv Boğazkale en tNWv Alaca, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Alacahöyük, Alacahüyük, Euyuk,Evuk, Eyuk]
Alalaḫ	Alalaḫ = Alachtum = Tell Açana (Turk.-NW-Sem.-H/H) (archeol. site, tOv Antiochië (Antakya) en tZWv Tayfursökmen, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi) [Alalah, Alalach, Alalakh, Alakhtum, Tell Atchana]
Alalu	Alalu = Alalus (H/H-Sum.) (god)
Ali (vgl. de Babylonische Alû-demon	Ali (3) (H/H) (godin, dienares van Šawuška-Ištar)
Allani	Allani (ugar.) = akk. Allatu = Allatum (NW-Sem.-Mes.-H/H) (godin)
Allatum	Allani (ugar.) = akk. Allatu = Allatum (NW-Sem.-Mes.-H/H) (godin)
Allanzu	Allanzu (H/H) (godin)
Alû	Alû (Mes.) (demon) [Alu]
Amaneïsche bergen	Amanus = gr. Amanos (Αμανος) = hett.-hurr. Papana Amana ('Amaneïsche bergen') = turk. Alma Dağ = it. Montenegro = nl. Zwarte Berg = arab. Jabal al-Lukkam = Jebel al-Lukkam = mod. Nur-gebergte = turk. Nur Dağları (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tOv de Golf van Issus, tZv Kahramanmaraş = Germanicea en tNv de mond van r. Orontes, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi) [*zie ook* Brathy (Βραθυ) (Turk.-NW-Sem.-Gr.) (berg(god))] [Alma Dag, Ǧebel al-Lukkām, Nur Daglari, Nurgebergte]
Amanus	Amanus = gr. Amanos (Αμανος) = hett.-hurr. Papana Amana ('Amaneïsche bergen') = turk. Alma Dağ = it. Montenegro = nl. Zwarte Berg = arab. Jabal al-Lukkam = Jebel al-Lukkam = mod. Nur-gebergte = turk. Nur Dağları (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tOv de Golf van Issus, tZv Kahramanmaraş = Germanicea en tNv de mond van r. Orontes, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi) [*zie ook* Brathy (Βραθυ) (Turk.-NW-Sem.-Gr.) (berg(god))] [Alma Dag, Ǧebel al-Lukkām, Nur Daglari, Nurgebergte]
Amasya	Amaseia (Αμασεια) = lat. Amasia = arm./turk. Amasya (Turk.-H/H) (topogr., tZWv Samsun en tOv Çorum, prov. Amasya, Karadeniz Bölgesi) [Amassia, Amasea]
Amirani	Amirani = Amiran (Georg.) (myth. fig.)
Amisodaros (Αμισωδαρος)	Amisodarus = gr. Amisodaros (Αμισωδαρος = Αμισοδαρος) = (Plut.) Isaras (Ισαρας) (Gr.-Lyc.) (myth.koning of zeerover)
Amizadu	Amizadu = Ammizzadu (H/H) (god)
Ammizzadu	Amizadu = Ammizzadu (H/H) (god)
Am(m)arig(g)u	Ammarik = hurr. $^{\text{ḪUR.SAG}}$Am-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem'ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Amarig	Ammarik = hurr. $^{\text{ḪUR.SAG}}$Am-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem'ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Ammariggi	Ammarik = hurr. $^{\text{ḪUR.SAG}}$Am-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem'ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig,

	Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Ammarik	Ammarik = hurr. ḪUR.SAGAm-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem‘ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Armaruk	Ammarik = hurr. ḪUR.SAGAm-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem‘ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Ar-ma-ru-uk	Ammarik = hurr. ḪUR.SAGAm-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem‘ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Ǧebel Semān	Ammarik = hurr. ḪUR.SAGAm-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem‘ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Ǧebel Semān	Ammarik = hurr. ḪUR.SAGAm-ma-ri-ig (KUB XIX, 29, vs 8) = hett. Armaruk = ebl. Amariku = arab. Ǧebel Semān = Jebel Semān = Jabal Sem‘ān = Jabal Laylūn = de berg Simeon (3) = Simon (2) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), tNWv de stad Aleppo en tZWv Darat Izza, gvm. Aleppo) [Am(m)arig(g)u, Amarig, Ammariggi, Ar-ma-ru-uk, Gebel Seman, Jebel Seman, Jabal Seman, Jabal Laylun]
Ammiḫatna	Ammiḫatna (H/H) (priester) [Ammihatna]
Ammiṣaduga	Ammisaduqa (Mes.) (koning) [Ammisaduka, Ammiṣaduga, Ammi-Saduka, Ammi-Saduqa]
Amphion	Amphion (Αμφιων) (Gr.) (tweelinggod; broer van Zethus)
Amoritische	Amurru (1) (NW-Sem.) (vrm. koninkrijk), Amoritisch, Amoriet
Amurru	Amurru (2) (akk.) = Amurrum = Ilu Amurru = sum. ^{d}MAR.TU = Martu = Mardu = Ǧardu = AN-AN-MAR-TU = ^{d}Il-Amurrim (Amor.) (god)
Anu, de hemelgod	An (1) = akk. Anu (1) (Mes.) (god)
haar vader Anu	An (1) = akk. Anu (1) (Mes.) (god)
Anu. [voorafgegaan door een spatie]	An (2) = Anu (3) (H/H-Mes.) (god)
Anu;	An (2) = Anu (3) (H/H-Mes.) (god)
Ana = Anna	Ana (3) = Anna (3) (H/H) (godin)
Nahat	Anāhitā: Anahit: ‘Nahat’ (Arm.) [Anahita]
Anat, [voorafgegaan door een spatie]	Anat (1) = hebr. ‘Ănāt = ‘Ănāth (pl. Anathot (1) = ‘Anātōt(1)) = ugar. ‘nt = phoen. ‘Anōt = eg. Anit = Anti = Antit = Anant = ʿnt = gr. Anath (Αναθ) (NW-Sem.) (1. godin, 2. bijb. fig.) [Anath, Anatot]
Anat. [voorafgegaan door een spatie]	Anat (1) = hebr. ‘Ănāt = ‘Ănāth (pl. Anathot (1) = ‘Anātōt(1)) = ugar. ‘nt = phoen. ‘Anōt = eg. Anit = Anti = Antit = Anant = ʿnt = gr. Anath (Αναθ) (NW-Sem.) (1. godin, 2. bijb. fig.) [Anath, Anatot]

anat.	Anatolië = gr. Ανατολια = lat. Anatolia = turk. Anadolu ≈ Klein-Azië (*zie aldaar*) (Azië) (streek, (deel van) Aziatisch Turkije), Anatolisch, Anatoliër
Anatolië	Anatolië = gr. Ανατολια = lat. Anatolia = turk. Anadolu ≈ Klein-Azië (*zie aldaar*) (Azië) (streek, (deel van) Aziatisch Turkije), Anatolisch, Anatoliër
Anatolische	Anatolië = gr. Ανατολια = lat. Anatolia = turks Anadolu ≈ Klein-Azië (*zie aldaar*) (Azië) (streek, (deel van) Aziatisch Turkije), Anatolisch, Anatoliër
Centraal-Anatolië	Anatolië, Centraal-
Noord-Anatolië	Anatolië, Noord-
Zuidoost-Anatolië	Anatolië, Zuidoost-
Andromeda	Andromeda (Ανδρομεδα = Ανδρομεδη) (Gr.) (myth. fig.)
Anitta	Anitta (H/H) (koning)
Ankuwa	Ankuwa = wrsch. mod. Alişar Höyük (Turk.-H/H) (archeol. site, tNOv Alişar (dorp), tZv Sorgun en tNWv Sarıkaya (tNv Kayseri), prov. Yosgat, İç Anadolu Bölgesi) [Alisar Höyük, Alisar Hoyuk, Alisar Huyuk]
Antilibanos	Antilibanus (Αντιλιβανος) = hett. Šaryāna ? (Orientalia Lovaniensia Periodica, vol 1-4, p. 59) = nl. Anti-Libanon = arab. Jibāl Lubnān aš-Šarqiyyah (Lib.-Syr.-Gr.-Phoen.) (gebergte/myth. fig., grens Libanon en Syrië) [eng. Anti-Lebanon, Jebel esh-Shurky]
Antiochië	Antiochië aan de Orontes = Groot-Antiochië = gr. Αντιοχεια ή επι Οροντου = Αντιοχεια ή επι Δαφνῃ = Αντιοχεια ή Μεγαλη = lat. Antiochia ad Orentem = Antiochia in Syria = mod. turk. Antakya (Turk.-Gr.) (topogr./archeol. site, tWv Aleppo (Syr.), prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi)
Antioch-on-the Orontes	Antiochië aan de Orontes = Groot-Antiochië = gr. Αντιοχεια ή επι Οροντου = Αντιοχεια ή επι Δαφνῃ = Αντιοχεια ή Μεγαλη = lat. Antiochia ad Orentem = Antiochia in Syria = mod. turk. Antakya (Turk.-Gr.) (topogr./archeol. site, tWv Aleppo (Syr.), prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi)
Anti-Taurus	Anti-Taurus = gr. Αντιταυρος = lat. Antitaurus Mons = turk. Aladağlar (Turk.) (gebergte, van Mersin naar Malatya)
Antu	Antu = Antum (H/H-Mes.) (godin)
Anubis	Anubis (2) (Eg.) (sprookjesfig.)
Afqa	Aphaca (Αφακα) = Apheca = mod. Afqa (Lib.-Gr.) (topogr., tZv Aaqoura, gvm. Mount Lebanon), Aphacitis (Αφακιτις) (Venus) [Afeka, Afka]
Aphaca	Aphaca (Αφακα) = Apheca = mod. Afqa (Lib.-Gr.) (topogr., tZv Aaqoura, gvm. Mount Lebanon), Aphacitis (Αφακιτις) (Venus) [Afeka, Afka]
Aphrodite	Aphrodite (Αφροδιτη) (Gr.) (godin), Aphroditisch [Afrodite]
hemelse **godin in Aphaca**	Aphrodite: 'Aphacitis', ~ = ~ van Aphaca = gr. 'Aphakitis' (Αφακιτις) (Gr.) (godin) [Ἀφακῖτις, Aphrodite Aphacitis] [foutief: Architis]
Aphrodite Parakyptusa	Aphrodite: 'Parakyptusa' = gr. 'Parakyptousa' (Παρακυπτουσα), ~ (Gr.) (godin) [Aphrodite Parakyptusa]
Aphrodite Urania	Aphrodite: 'Urania' = gr. 'Ourania' (Ουρανια) (Gr.-NW-Sem.) (godin) [Aphrodite Urania]
Syrische Aphrodite	Aphrodite: 'Urania' = gr. 'Ourania' (Ουρανια) (Gr.-NW-Sem.) (godin)
Aplahanda	Aplahanda (NW-Sem.-Hurr.) (koning)
Apollo	Apollo (1) (Απολλων) (Gr.– L/R) (god), Apollinisch
Apollo Hylates	Apollo (1): 'Hylates' (Ὑλατης), ~ (Gr.) (god) [Apollo Hylates]
arab.	Arabië = Arabisch schiereiland (Azië) (streek), Arabisch, Arabier (Arabisch sprekende inwoner van M.O. en N-Afrika)

Arabië	Arabië = Arabisch schiereiland (Azië) (streek), Arabisch, Arabier (Arabisch sprekende inwoner van M.O. en N-Afrika)
Oud-Zuid-Arabische	Arabië: Oud-Zuid-Arabisch = Ṣayhadisch [Sayhadisch]
Masik = arm. Masis = Ararat	Ararat, Grote (alg.) = < gr. Sept. (Gen. 8:4-5) Αραρατ = < hebr. ’rrṭ (’ărārāṭ) (eig. Urartu) = aram. Masik (V. Haas) = arm. Masis = Azad Masis = Azat Masik = kurd. Çiyayê Agirî = Grîdax = perz. Kūh-e Nūḥ = turk. Büyük Ağrı Dağ (Turk.) (berg, tNOv Doğubeyazıt en tZWv Jerevan (Arm.), prov. Ağrı, Doğu Anadolu Bölgesi) [Massis, Ciyaye Agiri, Gridax, Kuh-e Nuh, Buyuk Agri Dag]
Arbēla	Arba-ilu (ass.) = Arbela = gr. Αρβηλα = mod. Arbil = Erbil = Irbil (Irak) (topogr./archeol. site, tZOv Mosul en tNv Kirkuk) [Arba-ilo, Arbēla]
Ares	Ares (1) (Αρης) (Gr.) (god)
‘witte berg’	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli 2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. ‘De witte berg’ (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Ardsas	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli 2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. ‘De witte berg’ (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Argaios	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli 2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. ‘De witte berg’ (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Erciyaş Dağ	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli 2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. ‘De witte berg’ (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Ḫarhara	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli 2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. ‘De witte berg’ (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Ḫarka	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli 2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. ‘De witte berg’ (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Mons Argaeus	Argaeus, Mons (lat.) = Argaios (Αργαιος) (gr.) = hiërogl.-hett. Ḫarhara = (V. Haas) Ḫarka = (Galhano 2012) Ḫarga = (Demanuelli

	2019) hett. Ḫargaya = luv. (Demanuelli 2015) Harhrara = oturk. Ardsas = nturk. Erciyaş Dağ = Erciyes Dağ = nl. 'De witte berg' (Turk.) (berg, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Argeus, Argeos, Harhara, Harka, Harga, Hargaya, Harkiya, Erciyas Dag, Erciyes Dag]
Arimon	Arimon (Turk.) (berg, onbekende loc., mog. in Cilicië)
Arinna	Arinna (1) (Turk.-Hett.) (archeol. site, onbekende loc., mog. de loc. van Alacahöyük tNOv Boğazkale, vrm. Boğazköy, en tNWv Alaca, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi)
Armeense Hoogland	Armeense Hoogland = Armeense Plateau = arm. Haykakan Leṙnašxarh (Azië) (streek, tOv Anatolië, tZv de Kaukasus, tWv Centraal-Azebeidzjan en het Iraanse Plateau, en tNv Mesopotamië) [Armeens Hoogland, Armeens Plateau, Hajeren Lernashkhar]
Armeense	Armenië = Hajastan (Azië) (land met hist. zeer uiteenlopend territorium), Armeens, Armeniër
Armenië	Armenië = Hajastan (Azië) (land met hist. zeer uiteenlopend territorium), Armeens, Armeniër
Αρναβανδοις	Arnabanda (Αρναβανδα) (Turk.-Lyc.) (archeol. site, omg. Tragalassos bij mod. Karabel (tNWv Demre. prov. Antalya, Akdeniz Bölgesi)
C.E. Arnold	Arnold, Clinton E. (auteur)
Arnuwanda (tevens een koningsnaam	Arnuwanda (1) (H/H) (koningsnaam) (alg.)
Arnuwanda (tevens een koningsnaam	Arnuwanda (2) (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc.)
Arnuwanda, berggod	Arnuwanda (2) (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc.)
Berg(god) Arnuwanda	Arnuwanda (2) (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc.)
Kīrkūk	Arrapḫa (akk.) = aram. Karkā d'Beṭ Ṣlōḥ = gr. (Ptol.) Korkura (Κορκυρα) = lat. Corcura = arab. Karkūk = Kerkūk = aram. (6e eeuw AD) Karḵ Sluḵ = kurd. Kerkûk = turk. Kerkük = mod. alg. Kirkuk (Irak) (topogr., tZv Arbil en tWv Suleimaniya, prov. Kirkuk) [Arrapha, Arrafa, Karka d'Bet Sloh, Karkuk, Kerkuk, Kark Sluk, Kerku, Kirkoek, Kīrkūk, Karkūh]
Artemis	Artemis (Αρτεμις) (Gr.) (godin)
Artemis van Efese	Artemis: 'Efeze', ~ van (Εφεσιης) (Gr.-Anat.) (godin) [Artemis van Efeze, Αρτεμις Εφεσιης]
Klein-Aziatische Artemis	Artemis: 'Efeze', ~ van (Εφεσιης) (Gr.-Anat.) (godin) [Artemis van Efeze, Αρτεμις Εφεσιης]
Artemis op Samos	Artemis: Samos, ~ van (Πρωτοθρονια ?) (Gr.) (godin) [Protothronia]
Arwaliya	Arwaliya (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., wel als beeld bekend) [Arwalija]
Asag	Asag = akk. Asakku (Mes.) (monster) [Azag]
Ašertu	Ashera = hebr. 'Ăšērā = akk. Ašratum = ugar. 'Aṯirat = (hett.) Ašertu (NW-Sem.) (godin) [Asherah, Ashratum, Athirat, 'Aṯrt, Ashertu]
Aṯirat	Ashera = hebr. 'Ăšērā = akk. Ašratum = ugar. 'Aṯirat = (hett.) Ašertu (NW-Sem.) (godin) [Asherah, Ashratum, Athirat, 'Aṯrt, Ashertu]
Aškašepa	Aškašepa = Ašgašepa (Turk.-H/H) (berg(godin), onbekende loc.) [Askasepa, Ashkashepa, Asgasepa, Ashgashepa]
Ašmunikkal	Ašmunikkal (H/H) (koningin) [Ashmunikkal]
Aššiyaz	Aššiyaz = Aššiyat (H/H) (god) [Assiyaz, Assiyat]
Assur	Aššur (2) = operz. Aθur = mod. Qal'at Sharqāṭ (Irak) (archeol. site, aan de r. Tigris tWv Kirkuk, gvm. Salah al Din) [Ashur, Assur, Qalat Sherqat]
Assyriërs	Assyrië = < lat. Assyria = < gr. Ασσυρια = < akk. Aššūrāyu = < akk. Aššur (3) (Azië) (rijk), Assyrisch, Assyriër [Ashur, Assur]

‘Aṯtar	Aṯtar (1) = ‘Aṯtar (1) (Mes.) (god) [Attar]
Attis	Attis (Αττις) = Atis (Ατις) = Attes (Αττης) = Attin (Αττιν) (Gr.-Phryg.) (god)
Azië	Azië (continent), Aziatisch, Aziër
Ba‘alat	Ba‘alat Gubal = phoen./ugar. *b‘lt gbl* (‘vrouwe van Gubal (Byblos)’) (NW-Sem.) (godin) [Baälat Gubal]
Babylon	Babylon (Βαβυλων) = akk. Bābili(m) = sum. Ká.dingir-ra^{k} = Tintir^{ki} = Šuanna = hebr. Bāḇel = operz. Bābiru = kass. Karanduniaš (akk.) (Irak) (archeol. site, bij Ḥillah, tOv Karbala = Kerbala, gvm. Bābil), Babylonisch, Babyloniër [Babel, Babiru, Babilim, Karanduniash]
Babyloniërs	Babylon (Βαβυλων) = akk. Bābili(m) = sum. Ká.dingir-ra^{k} = Tintir^{ki} = Šuanna = hebr. Bāḇel = operz. Bābiru = kass. Karanduniaš (akk.) (Irak) (archeol. site, bij Ḥillah, tOv Karbala = Kerbala, gvm. Bābil), Babylonisch, Babyloniër [Babel, Babiru, Babilim, Karanduniash]
Babylonische	Babylon (Βαβυλων) = akk. Bābili(m) = sum. Ká.dingir-ra^{k} = Tintir^{ki} = Šuanna = hebr. Bāḇel = operz. Bābiru = kass. Karanduniaš (akk.) (Irak) (archeol. site, bij Ḥillah, tOv Karbala = Kerbala, gvm. Bābil), Babylonisch, Babyloniër [Babel, Babiru, Babilim, Karanduniash]
met de Noord-	Babylonië, Noord-
Noord-Babylonië	Babylonië, Noord-
Noordoost-Babylonische	Babylonië, Noordoost-
Barlaam	Barlaam van de berg Casius Mons (Syrië) (heilige)
Bašmu	Bašmu (Mes.) (draak) [Bashmu, Basmu]
Bata	Bata (1) = eg. b³t³ (Eg.) (sprookjesfig.)
Bišaiša	Bišaiša = Pišaiša = Ḫatni Bišaišabḫi = Ḫatni Pišaišapḫi = ugar. pḏḏpḫ (numen) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. Jibāl an-Nuṣayriyah (RIA)) [Bisaisa, Bishaisha, Pishaisha, Pižaiža, Ḫatni Wišaišaḫpi, Ḫatni Bišaišaḫpi]
Bišaiša(bḫi)	Bišaiša = Pišaiša = Ḫatni Bišaišabḫi = Ḫatni Pišaišapḫi = ugar. pḏḏpḫ (numen) (Syr.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. Jibāl an-Nuṣayriyah (RIA)) [Bisaisa, Bishaisha, Pishaisha, Pižaiža, Ḫatni Wišaišaḫpi, Ḫatni Bišaišaḫpi]
Joost Blasweiler	Blasweiler, Joost (auteur)
Boğazköy	Boğazköy = mod. Boğazkale = antiek Ḫattuša en Yazılıkaya (Turk.-H/H) (topogr./archeol. site, tZWv Çorum (stad) en tNv Yozgat, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Boghazköy, Boghazkale, Bogazkale, Ḫattuša, Hattusha, Hattusa, Hattusas, Yazilikaya]
Brathy	Brathy (Βραθυ) = Amanus (W.F. Albright 1941) (Turk.-NW-Sem.-Gr.) (berg(god), loc. *zie* Amanus)
Broteas	Broteas (Gr.) (myth. fig., zoon van Tantalus)
Büyükkale	Büyükkale (Turk.) (heuvel, aan de oostzijde van Ḫattuša en tZOv Boğazkale (dorp), prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Böyük Kale, Buyukale]
Byblos	Byblos (Βυβλος) = phoen. Gubal = Gubla = Gebal = hebr. Geval = eg. Kebny = mod. Jbail (Lib.-Phoen.) (topogr./archeol. site, aan de kust tNv Beiroet, Libanongebergte) [Jbeil]
Byzantijnse	Byzantium = Constantinopel = gr. Byzantion = Konstantinoupolis (Βυζαντιον = Κωνσταντινουπολις) = nl. Istanboel = turk. İstanbul (Gr.-Byz.-Turk.) (topogr./rijk, Marmara), Byzantijns, Byzantijn [Istanbul]

Calydonische	Calydon (Καλυδων) (Gr.) (archeol. site, aan de r. Evinos, tOv Mesolongi en tNWv Patras, West-Griekenland), Calydonisch, Calydonër
Cappadocië	Cappadocië = gr. Kappadokia (Καππαδοκια) = lat. Cappadocia = turk. Kapadokya = arm. Gamirq = Kapadovkia = operz. Katpatuka (Turk.-Gr.) (streek, in Centraal-Turkije tussen het Tuz Gölü en Malatya), Cappadocisch, Cappadociër [Kappadocië, Kappadokië, Gamirk', Capadocia]
Cappadocische	Cappadocië = gr. Kappadokia (Καππαδοκια) = lat. Cappadocia = turk. Kapadokya = arm. Gamirq = Kapadovkia = operz. Katpatuka (Turk.-Gr.) (streek, in Centraal-Turkije tussen het Tuz Gölü en Malatya), Cappadocisch, Cappadociër [Kappadocië, Kappadokië, Gamirk', Capadocia]
Olivier Casabonne	Casabonne, Olivier (auteur)
Cassiopeia	Cassiopeia (Κασσιοπεια) = Cassiepeia (Κασσιεπεια) (Gr.) (myth. fig., moeder van Andromeda) [Kassiopeia, Kassiepeia]
Kassios	Cassius = gr. Kassios (Κασσιος) (Gr.-NW-Sem.) (myth. fig.)
Çatalhöyük	Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.) (archeol. site, tZv Küçükköy en tZOv Konya, prov. Konya, İç Anadolu Bölgesi) [Çatal Hüyük, Çatal Höyük]
Cilicië	Cilicië = lat. Cilicia = gr. Kilikia (Κιλικια) = turk. Kilikya (Turk.-Gr.) (streek, ZO-Anatolië, tussen Alanya en Antiochië, en tZv de Taurus) [Kilikië]
Cilicische	Cilicië = lat. Cilicia = gr. Kilikia (Κιλικια) = turk. Kilikya (Turk.-Gr.) (streek, ZO-Anatolië, tussen Alanya en Antiochië, en tZv de Taurus)
J. Colavito	Colavito, Jason (auteur)
Colchis	Colchis = gr. Kolchis (Κολχις) = georg. Egrisi = urart. ^{kur}Qulḫa (Eur.-Azië) (streek, aan de oostkust van de Zwarte Zee, tussen Sochi (Rusl.) via West-Georgië tot Rize (Turk.)) [Qulha, Kulcha]
Commagene	Commagene = gr. Kommagene (Κομμαγηνη) = akk. Kummuḫi (Turk.-Gr.-L/R) (vrm. koninkrijk / streek, ong. huidige prov. Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi) [Kummuhi]
Kronos	Cronus = gr. Kronos (Κρονος) (Gr.) (titan)
Cyprus	Cyprus = gr. Kypros (Κυπρος) (Gr.-Cyprus) (eiland, oostelijke MZ), Cyprisch (Cypriotisch), Cyprioot
Daduheba	Daduḫepa = Duduḫepa (H/H) (koningin) [Daduhepa, Duduhepa, Daduheba]
Dagān	Dagān = sum. ^{d}da-gan = akk. Da-gan = Dagana / Daganu = ugar. dgn (Dāgūn) = hebr. Dāgōn (NW-Sem.-Mes.) (god) [Dagan, Dagun, Dagon]
Daḫalmuna	Daḫalmuna = Taḫalmuna (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., mog. omg. Nerik-Oymaağaç Höyüğü, prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi) [Dahalmuna, Tahalmuna]
Dardanellen	Dardanellen = Straat van de Dardanellen = gr. Dardanellia (Δαρδανελλια) = Hellespont = gr. Hellespontos (Ἑλλησποντος) = turk. Çanakkale Boğazı (Turk.) (zeestraat, tussen de Zee van Marmara en de Egeïsche Zee)
Datta	Datta (H/H) (god)
Demeter	Demeter (Δημητηρ) = dor. Damater (Δαματηρ) = (Hom. Hym. II) Deo (Δηω) (Gr.) (godin)
Diana	Diana (1) (L/R) (godin)
Wachtang Djobadze	Djobadze, Wachtang (auteur)
Dokuz	Dokuz (Turk.) (topogr., tOv Bursa en tNv Eskişehir, prov. Bilecik, Marmara Bölgesi)
Dumuzi	Dumuzid (1) (sum.) = akk. Du'zu = Dūzu = hebr. Tammûz (Mes.) (god) [Duzu, Tammuz]

Ebeḫ	Ebeḫ (akk.) = Abiḫ = sum. ^{d}EN.TI = Ebiḫ = mod. Ǧebel Ḥamrīn = arab. Jabāl Hamrīn = kurd. Çiyayê Hemrîn = eng. Ḫamrin Mountains (Irak) (berg(god), tZv Kirkuk (stad) en loopt van gvm. Diyala via Salâh-ad-Dîn naar Kirkuk) [Ebeh, Ebih, Abih, Gebel Ḫamrin, Jebel Ḫamrin, Jabal Ḫamrin, Çiyayên Hemrîn]
Ǧebel Ḥamrīn	Ebeḫ (akk.) = Abiḫ = sum. ^{d}EN.TI = Ebiḫ = mod. Ǧebel Ḥamrīn = arab. Jabāl Hamrīn = kurd. Çiyayê Hemrîn = eng. Ḫamrin Mountains (Irak) (berg(god), tZv Kirkuk (stad) en loopt van gvm. Diyala via Salâh-ad-Dîn naar Kirkuk) [Ebeh, Ebih, Abih, Gebel Ḫamrin, Jebel Ḫamrin, Jabal Ḫamrin, Çiyayên Hemrîn]
ebl.	Ebla = mod. arab. Tell Mardikh (Syr.) (archeol. site, tZWv Aleppo en tOv Arihah, gvm. Idlib), Eblaïtisch
Eblaïtische	Ebla = mod. arab. Tell Mardikh (Syr.) (archeol. site, tZWv Aleppo en tOv Arihah, gvm. Idlib), Eblaïtisch
Edna	Edna = Etna (2) (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Efeze	Efeze = Efese = lat. Ephesus = gr. Ephesos (Εφεσος) = turk. Efes (Gr.-Turk.) (archeol. site, tWv Selçuk tZv İzmir, Ege)
Egypte	Egypte = Kemet = Kumat = eg. km.t = Khēmi = kopt. Χημι = akk. Miṣru = arab. Miṣr = hebr. Mitzráyim = gr. Αιγυπτος (Afr.-Eg.) (land), Egyptisch, Egyptenaar
hemelgod, El	El (1) = hebr. ’Ēl (pl. ’Ĕlôhîym = ’Ĕlōhîm (1)) = ’Il = ugar. ’ilu = phoen. / aram. ’l = akk. Ilu (NW-Sem.) (1. hoogste god der Kanaänieten (en Ugarieten), 2. later = Isr. Jahweh), Elohistisch [*zie ook* Jahweh] [Elohiym, Elohim]
van El de	El (1) = hebr. ’Ēl (pl. ’Ĕlôhîym = ’Ĕlōhîm (1)) = ’Il = ugar. ’ilu = phoen. / aram. ’l = akk. Ilu (NW-Sem.) (1. hoogste god der Kanaänieten (en Ugarieten), 2. later = Isr. Jahweh), Elohistisch [*zie ook* Jahweh] [Elohiym, Elohim]
El qône arş	El (1): ‘Qōnē ’arṣ’, ~; - hett. Elkunirša = Ilkunirša (NW-Sem.) (god) [’Ēl Qōnē ’arṣ, ’Il qōnē ’arṣ, El qone ars, El qône arş, Elkunirsa, Ilkunirsa, Elkunirsha, Ilkunirsha]
Elkunirša	El (1): ‘Qōnē ’arṣ’, ~; - hett. Elkunirša = Ilkunirša (NW-Sem.) (god) [’Ēl Qōnē ’arṣ, ’Il qōnē ’arṣ, El qone ars, El qône arş, Elkunirsa, Ilkunirsa, Elkunirsha, Ilkunirsha]
Elam	Elam = elam. Haltamti = sum. Elama = Nimma = akk. Elamū = gr. Susiana (Σουσιανα) (Azië) (vrm. rijk), Elamitisch, Elamiet
Elluri	Elluri (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Meskene-Emar	Emar = Imar = lat. (Steph. v. Byz.) Barbalissus = gr. (Steph. v. Byz.) Barbalissos (Βαρβαλισσος) = arab. Bālis (tZWv de Tell) = (archeol. site) mod. arab. Tell Meskene-Qadime = Eski Meskene (Syr.-NW-Sem.) (archeol. site, tNOv Maskanah (Meskene) aan en in het Assad-meer (Eufraat), gvm. Aleppo = Ḥalab) [Barbarissus, Balis]
Ea	Enki (sum.) = Nudimmud = akk. Ea = Niššiku (Mes.) (god) [Nishshiku, Nissiku]
Enki	Enki (sum.) = Nudimmud = akk. Ea = Niššiku (Mes.) (god) [Nishshiku, Nissiku]
Amanki	Enki: ‘Amanki’ (Mes.) (god)
Umunki	Enki: Umunki (dial.) (Mes.) (god)
Enkidu	Enkidu (Mes.) (myth. fig.)
Enlil	Enlil = Nunamnir = akk. Ellil = gr. Illinos (Ιλλινος) (Damascius) (Mes.) (god)
Narru	Enlil: ‘Narru’ (Mes.) (god)

Enmešarra	Enmešara = Enmešarra (Mes.) (god) [Enmeshara, Enmesara, Enmesarra]
Episkopi	Episkopi = gr. Episkope (Επισκοπη) (Cyprus) (topogr., tWv Limassol (Lemesos) (stad), distr. Limassol en Akrotiri (Brits))
Eribuški	Eribuški (H/H) (goddelijke arend) [Eribushki, Eribuski]
Eridu	Eridu = Eridug = akk. Irîtu = mod. Tell Abu Shahrain (Irak-Sum.) (archeol. site, tZWv An Nāṣirīyah, gvm. Dhī Qār) [Iritu]
Eryx	Eryx (Ερυξ) = lat. Erycus mons = mod. it. Monte Erice (It.) (berg, tNOv Trapani (stad), prov. Trapani, regio Sicilië)
Eštawur	Eštawur = cun. ^{d}UTU taknaš ('Zonnegodin der aarde') (H/H) (godin) [Estawur, Eshtawur, UTU taknas]
^{d}UTU taknaš	Eštawur = cun. ^{d}UTU taknaš ('Zonnegodin der aarde') (H/H) (godin) [Estawur, Eshtawur, UTU taknas]
Ešue/Ḫešui	Ešue = Ḫešue = Ḫešui = Išuwa (3) = Ešuwa (H/H) (goddelijke arend) [Ḫišue, Ḫišui, Heshue, Išuen, Ishuwa, Ešuen, Esuen]
Ešuen	Ešue = Ḫešue = Ḫešui = Išuwa (3) = Ešuwa (H/H) (goddelijke arend) [Ḫišue, Ḫišui, Heshue, Išuen, Ishuwa, Ešuen, Esuen]
Hišue	Ešue = Ḫešue = Ḫešui = Išuwa (3) = Ešuwa (H/H) (goddelijke arend) [Ḫišue, Ḫišui, Heshue, Išuen, Ishuwa, Ešuen, Esuen]
Eufraat	Eufraat = gr. Euphrates (Ευφρατης) = operz. Ufrātu = elam. Ú-ip-ra-tu-iš = sum. Buranuna = akk. Purattu = Purantu = (later ook:) Araḫtu (Turk.-Syr.-Irak) (rivier, westelijk van de Tigris, van het gebied tNv Van-meer naar de Perzische Golf) [Euphraat, Ufratu, Arahtu]
Boven-Eufraat	Eufraat, Boven-
Euhemerus	Euhemerus van Messina = lat. Euhemerus Messanensis = gr. Evemeros ho Messenios (Ευήμερος ό Μεσσηνιος) (Gr.) (mythograaf), euhemerisch [Evemerus, Euemeros, Evhemeros]
Europa	Europa (2) (Eur.) (continent), Europees, Europeaan
Eusebius	Eusebius van Nicomedia = lat. Eusebius Nicomediae = gr. Eusebios ho Nikomedeias (Ευσεβιος ό Νικομηδειας) (Syr.) (bisschop)
Eva. [voorafgegaan door een spatie]	Eva = hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin) [Hawwah, Hawwâ]
Ḥawwāh	Eva = hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin) [Hawwah, Hawwâ]
Farhād	Farhād (nperz.) = mperz. Frahād = parth. Frahāt = turk. Ferhat = d. Ferhard (Ir.) (sagenfig.) [Farhad, Frahat, Ferhad, Ferhaad, Firhat]
Frangistan	Frangistan (Eur.) (naam voor (Latijns) West-Europa bij de Islamieten)
Ge, [voorafgegaan door een spatie]	Gaea = gr. Gaia = Gaie = Ge = Ga ((ep.) Γαια = (poët.) Γαιη = att. Γη = dor. Γα) (Gr.) (godin)
Ge, de aarde	Gaea = gr. Gaia = Gaie = Ge = Ga ((ep.) Γαια = (poët.) Γαιη = att. Γη = dor. Γα) (Gr.) (godin)
Ge. [voorafgegaan door een spatie]	Gaea = gr. Gaia = Gaie = Ge = Ga ((ep.) Γαια = (poët.) Γαιη = att. Γη = dor. Γα) (Gr.) (godin)
Gallû	Gallû (Mes.) (demon) [Gallu]
Gaziantep	Gaziantep = (vóór 1921) Ayıntap = (informeel) Antep (Turk.) (topogr., tZOv Kahramanmaraş, prov. Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi) [Ayintap]
Genea [+ spatie]	Genea (Γενεα) (Gr.-NW-Sem.) (myth. fig.)
Genos	Genus (Γενος) (Gr.-NW-Sem.) (myth. fig.)
georg.	Georgië = georg. Sakartvelo (Azië-Georg.) (land), Georgisch, Georgiër
Georgië	Georgië = georg. Sakartvelo (Azië-Georg.) (land), Georgisch, Georgiër

Georgische	Georgië = georg. Sakartvelo (Azië-Georg.) (land), Georgisch, Georgiër
Gezbel-pas	Gezbel-pas = turk. Gezbeli Geçedi (Turk.) (bergpas, bij Hanyeri en Çartalçam, tNOv Adana (stad) en tZOv Kayseri, prov. Adana, Akdeniz Bölgesi)
Gilgameš	Gilgameš = Bilgameš (Mes.) (koning) [Gilgamesh, Bilgamesh]
een onafhankelijke godin uit Kizzuwatna	Godin van de nacht (1) = cun. DINGIR GE_6 (H/H) (oorspr. onafh. godin van Kizzuwatna)
Golf van Iskenderun	Golf van Alexandretta = Golf van İskenderun = turk. İskenderun Körfezi = Golf van Issus = Zee van Issus = gr. (Strabo, Steph. v. Byz.) Issikos Kolpos (Ισσικος κολπος) = lat. Issicus Sinus = Mare Issicum = Myriandrische Golf = gr. (Herod., Steph. v. Byz.) Myriandrikos Kolpos (Μυριανδρικος κολπος) = (ME) Armeense Golf = arm. Haykakan Tsots (Turk.) (baai, in de NO hoek van de MZ)
gr.	Griekenland = lat. Graecia = gr. Hellas = Ellas = Hellada = Ellada (Έλλας = Ελλας = Έλλαδα = Ελλαδα) (Eur.-Gr.) (land), Grieks (Oud-Grieks), Griek
Grieken	Griekenland = lat. Graecia = gr. Hellas = Ellas = Hellada = Ellada (Έλλας = Ελλας = Έλλαδα = Ελλαδα) (Eur.-Gr.) (land), Grieks (Oud-Grieks), Griek
Griekse	Griekenland = lat. Graecia = gr. Hellas = Ellas = Hellada = Ellada (Έλλας = Ελλας = Έλλαδα = Ελλαδα) (Eur.-Gr.) (land), Grieks (Oud-Grieks), Griek
Gunu	Gunu = ebl. *gú-nu/núm*^{ki} (Münnich 2013) (Syr.) (archeol. site, onbekende loc.)
Gurna	Gurna (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Guteeërs	Gutium (Azië) (kerngebied der Guti in het Zagros-gebrgte), Guteïsch, (pl.) Guti = Quti = Guteeërs [Goeti]
Haas	Haas, Volkert (auteur)
Hacılar Höyük	Hacılar Höyük (Turk.-Pre-Hett.) (archeol. site, tNWv Hacılar (dorp) en tZWv Burdur (stad), prov. Burdur, Akdeniz Bölgesi) [Hacilar Höyük]
Adad	Hadad = ugar./kan. Haddu = Hadda = Hadad = akk. Adad = Addu = sum. Iškur (latere identificatie) (NW-Sem.-Mes.) (god) [Ishkur, Iskur]
Ba‘al [+ spatie]	Hadad: ‘Ba‘al’ (NW-Sem.) (god) [Baäl, Baal]
Ba‘al [+ spatie]	Hadad: ‘Ba‘al’ (NW-Sem.) (god) [Baäl, Baal]
Ba‘al,	Hadad: ‘Ba‘al’ (NW-Sem.) (god) [Baäl, Baal]
Ba‘al,	Hadad: ‘Ba‘al’ (NW-Sem.) (god) [Baäl, Baal]
Ba‘als	Hadad: ‘Ba‘al’ (NW-Sem.) (god) [Baäl, Baal]
Ba‘als	Hadad: ‘Ba‘al’ (NW-Sem.) (god) [Baäl, Baal]
Ba‘al-Ṣāpôn	Hadad: Ba‘al-Zaphon = hebr. Ba‘al-Ṣāpôn = ugar. b‘l ṣpn = hurr. tšb ḫlbğ (Tešub Ḫalbaḫe (‘Teššub van Aleppo’)) = akk. ^{d}Ba-al-ṣa-pu-nu = ^{d}IM be-el ḪURSAG Ḫa-zi (‘stormgod Ba‘al van de berg Ḫazi’) = gr. Zeus Kasios (*zie aldaar*) (NW-Sem.) (god) [Baäl Sapon, Ba‘al-Zephon, Ba‘al-Zefon, Baäl Sefon, Baalsapunu]
Hadrianus	Hadrianus Augustus, Imperator Caesar Divi Traiani filius Traianus = (geb. naam: Publius (1) Aelius Hadrianus) (L/R) (keizer) [Publius Aelius Hadrianus]
Ada Dağ	Ḫaḫarwa = mog. mod. Ada Dağ (Turk.-H/H) (bergketen, tZOv Kargı (dorp) en tWv Samsun, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Haharwa, Ada Dag, Ada Dağ, Ada Dagi]
Ḫaḫarwa	Ḫaḫarwa = mog. mod. Ada Dağ (Turk.-H/H) (bergketen, tZOv Kargı (dorp) en tWv Samsun, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Haharwa, Ada Dag, Ada Dağ, Ada Dagi]
mod. Ada	Ḫaḫarwa = mog. mod. Ada Dağ (Turk.-H/H) (bergketen, tZOv Kargı (dorp) en tWv Samsun, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Haharwa, Ada Dag, Ada Dağ, Ada Dagi]

Ḫaḫḫa	Ḫaḫḫum = Ḫaḫḫa (Turk./Syr.) (archeol. site, onbekende loc.: tNWv Sanlıurfa / omg. Elbestan / r. Balikh) [Hahhum, Hahha]
Ḫaitta	Ḫaitta = hett. ^{uru}ḫa-it-ta (Turk.-H/H) (archeol. site, niet ver tOv Ḫattuša, aan de voet van de Puškurunuwa) [Haitta]
Hakkarpili	Hakkarpili (H/H) (prins)
Ḫakmiš	Ḫakmiš = Ḫakpiš (Turk.-Hett.) (archeol. site, tZWv (Doğantepe) of tNWv (Merfizon) (zie Colloquium Anatolicum X 2011)) Amasya (stad), prov. Amasya, Karadeniz Bölgesi) [Hakmiš, Hakpiš, Hakmish, Hakpish]
Aleppo	Ḥalab (oorspr. en arab.) = Ḥalba = ebl. Halam = eg. Khalebu (Tomkins 1889, p. 223) = ass. Khalvan (Sayce, in: Transactions of the Society of Biblical Archaeology vol. 7-8, 1882, p. 287) = gr. Βεροια = lat. Beroea = Beroia = Peut. Berya = (vanaf ME) hebr. ʼĀram Ṣōḇā (Aram Zobah) = Alep = turk. Halep = it. Aleppo = (archeol. site) Tell as-Sawda en Tell an-Ansari (Syr.-NW-Sem.-H/H) (topogr., tOv Antiochië (Turk.), gvm. Aleppo = Ḥalab) [Halab, Halba, Ḫalap, Ḫalpa, Halap, Halpa, Ha-lam, Haleb, Tall as-Sawda, Tell es Soda]
Halab	Ḥalab (oorspr. en arab.) = Ḥalba = ebl. Halam = eg. Khalebu (Tomkins 1889, p. 223) = ass. Khalvan (Sayce, in: Transactions of the Society of Biblical Archaeology vol. 7-8, 1882, p. 287) = gr. Βεροια = lat. Beroea = Beroia = Peut. Berya = (vanaf ME) hebr. ʼĀram Ṣōḇā (Aram Zobah) = Alep = turk. Halep = it. Aleppo = (archeol. site) Tell as-Sawda en Tell an-Ansari (Syr.-NW-Sem.-H/H) (topogr., tOv Antiochië (Turk.), gvm. Aleppo = Ḥalab) [Halab, Halba, Ḫalap, Ḫalpa, Halap, Halpa, Ha-lam, Haleb, Tall as-Sawda, Tell es Soda]
Ḫalap	Ḥalab (oorspr. en arab.) = Ḥalba = ebl. Halam = eg. Khalebu (Tomkins 1889, p. 223) = ass. Khalvan (Sayce, in: Transactions of the Society of Biblical Archaeology vol. 7-8, 1882, p. 287) = gr. Βεροια = lat. Beroea = Beroia = Peut. Berya = (vanaf ME) hebr. ʼĀram Ṣōḇā (Aram Zobah) = Alep = turk. Halep = it. Aleppo = (archeol. site) Tell as-Sawda en Tell an-Ansari (Syr.-NW-Sem.-H/H) (topogr., tOv Antiochië (Turk.), gvm. Aleppo = Ḥalab) [Halab, Halba, Ḫalap, Ḫalpa, Halap, Halpa, Ha-lam, Haleb, Tall as-Sawda, Tell es Soda]
Ḫalpa	Ḥalab (oorspr. en arab.) = Ḥalba = ebl. Halam = eg. Khalebu (Tomkins 1889, p. 223) = ass. Khalvan (Sayce, in: Transactions of the Society of Biblical Archaeology vol. 7-8, 1882, p. 287) = gr. Βεροια = lat. Beroea = Beroia = Peut. Berya = (vanaf ME) hebr. ʼĀram Ṣōḇā (Aram Zobah) = Alep = turk. Halep = it. Aleppo = (archeol. site) Tell as-Sawda en Tell an-Ansari (Syr.-NW-Sem.-H/H) (topogr., tOv Antiochië (Turk.), gvm. Aleppo = Ḥalab) [Halab, Halba, Ḫalap, Ḫalpa, Halap, Halpa, Ha-lam, Haleb, Tall as-Sawda, Tell es Soda]
Ḫalalazipa	Ḫalalazipa (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., wel als beeld bekend) [Halalazipa]
Ḫalki	Ḫalki (H/H) (god) [Halki]
Ḫalma;	Ḫalma (Mes.-H/H) (god of godin (zie G. Del Olmo Lete, in: Memoriae I.M. Diakonoff, 2005) [Halma]
Ḫalunuwa	Ḫalunuwa (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Šapinuwa (zie aldaar)) [Halunuwa]
Ḫalwana	Ḫalwana (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Urišta en Ḫakmiš) [Halwana]

Halys	Halys (Ἅλυς) = hett. Maraššantiya = turk. Kızılırmak (Turk.-Gr.-H/H) (rivier, van Dağyurdu (tNOv İmramlı), via Sivas (stad), Avanos en Kırıkkale (bij Ankara) naar Bafra en de Zwarte Zee; prov. Sivas, Kayseri, Nevşehir, Kirşehir, Ankara, Kırıkkale, Çankırı, Çorum, Sinop, Samsun) [Kizilirmak, Kizil Irmak, Kızıl Irmak, Marashantiya, Marrassandtiya, Marassanda, Marassanta]
Kızıl Irmak	Halys (Ἅλυς) = hett. Maraššantiya = turk. Kızılırmak (Turk.-Gr.-H/H) (rivier, van Dağyurdu (tNOv İmramlı), via Sivas (stad), Avanos en Kırıkkale (bij Ankara) naar Bafra en de Zwarte Zee; prov. Sivas, Kayseri, Nevşehir, Kirşehir, Ankara, Kırıkkale, Çankırı, Çorum, Sinop, Samsun) [Kizilirmak, Kizil Irmak, Kızıl Irmak, Marashantiya, Marrassandtiya, Marassanda, Marassanta]
Ḫalzari	Ḫalzari (H/H) (godin, dienares van Šawuška-Ištar) [Halzari]
Ḫanḫana	Ḫanḫana (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. Çankırı of Çorum (Burney 2018)) [Hanhana]
Ḫaniš	Ḫaniš (Mes.) (god, partner van Šullat) [Haniš, Hanish, Hanis]
Ḫannaḫanna	Ḫannaḫanna (H/H) (godin) [Hannahanna]
([*an-n*]*a-aš NIM.LAL-aš*)	Ḫannaḫanna: 'Bijenmoeder' ([*an-n*]*a-aš NIM.LAL-aš*) (H/H) (godin)
'Bijenmoeder'	Ḫannaḫanna: 'Bijenmoeder' ([*an-n*]*a-aš NIM.LAL-aš*) (H/H) (godin)
Ḫalmašuitta	Ḫanwašuit = Ḫalmašuit = (H/H) (de goddelijke troon als godin) [Ḫalmaššuitt-, Ḫalmašuitta, Ḫalmašuittu, Hanwashuit, Halmashuit, Halmashuita]
Ḫanwašuit	Ḫanwašuit = Ḫalmašuit = (H/H) (de goddelijke troon als godin) [Ḫalmaššuitt-, Ḫalmašuitta, Ḫalmašuittu, Hanwashuit, Halmashuit, Halmashuita]
troongodin van het land bij de zee	Ḫanwašuit: 'Troongodin van het land bij de zee' (H/H)
Hanyeri	Hanyeri (Turk.) (topogr., tZOv Kayseri, prov. Adana, Akdeniz Bölgesi)
Ḫapantali	Ḫapantali = Ḫapantaliya = Ḫabandali = Ḫabandaliya = Ḫapantalli = Ḫapantalliya (H/H) (godin) [Hapantali, Habandali, Hapantaliya, Habantaliya, Hapantalli, Hapantalliya, Ḫapantalija, Hapantalija, Ḫabandalija, Habandalija, Ḫapantallija Hapantallija]
Ḫappi	Ḫappi (H/H) (prins) [Happi]
^{d}ḪAR = mod. Ǧebel Sinjār (Syrië)	Ḫar = ^{d}ḪAR = ^{d}ḪAR.RA = bab. KUR NA$_4$.ḪAR^{meš} = mari ^{d}Ša-ga-ar be-el kur-da^{ki} (B. Vollemaere 2017) = hett. Tangara = Šangara = Šaggara = Šaggar = Saggar = ebl. Sa-nu-ga-ru = mod. arab. Ǧebel Sinjār = Jebel Sinjār = Ǧabal Siǧār = kurd. Çiyayê Şingalê = aram. Ṭura d'Shingar = nl. Sinjar-gebergte (Irak-Mes.-H/H) (berg(god), tNWv Sinjar (stad) (tWv Mosoel), gvm. Ninawa = Nineve) [Jabel Sinjār, Gebel Sinjar, Jebel Sinjar, Jabel Sinjar, Sindjar, Saggar, Saggara, Sanugaru, Ciyaye Singale, Şengal, Şingal, Shengal, Shingal]
Šangara	Ḫar = ^{d}ḪAR = ^{d}ḪAR.RA = bab. KUR NA$_4$.ḪAR^{meš} = mari ^{d}Ša-ga-ar be-el kur-da^{ki} (B. Vollemaere 2017) = hett. Tangara = Šangara = Šaggara = Šaggar = Saggar = ebl. Sa-nu-ga-ru = mod. arab. Ǧebel Sinjār = Jebel Sinjār = Ǧabal Siǧār = kurd. Çiyayê Şingalê = aram. Ṭura d'Shingar = nl. Sinjar-gebergte (Irak-Mes.-H/H) (berg(god), tNWv Sinjar (stad) (tWv Mosoel), gvm. Ninawa = Nineve) [Jabel Sinjār, Gebel Sinjar, Jebel Sinjar, Jabel Sinjar, Sindjar, Saggar, Saggara, Sanugaru, Ciyaye Singale, Şengal, Şingal, Shengal, Shingal]
Tangara	Ḫar = ^{d}ḪAR = ^{d}ḪAR.RA = bab. KUR NA$_4$.ḪAR^{meš} = mari ^{d}Ša-ga-ar be-el kur-da^{ki} (B. Vollemaere 2017) = hett. Tangara = Šangara =

	Šaggara = Šaggar = Saggar = ebl. Sa-nu-ga-ru = mod. arab. Ǧebel Sinjār = Jebel Sinjār = Ǧabal Siǧār = kurd. Çiyayê Şingalê = aram. Ṭura d'Shingar = nl. Sinjar-gebergte (Irak-Mes.-H/H) (berg(god), tNWv Sinjar (stad) (tWv Mosoel), gvm. Ninawa = Nineve) [Jabel Sinjār, Gebel Sinjar, Jebel Sinjar, Jabel Sinjar, Sindjar, Saggar, Saggara, Sanugaru, Ciyaye Singale, Şengal, Şingal, Shengal, Shingal]
Ḫarana	Ḫarana (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. bij Kangal (Sivas) tussen Sivas en Malatya, indien ≈ *Arane* (Garstang & Gurney, 1959), of omg. Šapinuwa = Ortaköy (Çorum) (zie aldaar)) [Harana]
Ḫaratši	Ḫaratši (H/H) (godheid) [Haratsi, Haratshi]
Ḫarbidum	Ḫarbidum (Mes.) (archeol. site, tNv Kiš (tussen Nile en Al-Mahawil), gvm. Bābil) [Harbidum]
Ḫariḫari	Ḫariḫari = wrsch. Ḫalehare = Ḫaliḫari (Taracha 2009) (H/H) (godin) [Harihari, Halehare, Halihari]
Ḫarranašša	Ḫarranašši = Ḫarranašša (Turk.-H/H) (archeol. site, niet ver van Ankuwa (Alişar Höyük) en Zippalanda (Çadır Höyük: tNWv Alişar Höyük en tZv Peyniryemez bij de r. Eyri (Barjamovic 2011), prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Harranašši, Harranassi]
Ḫarranašši	Ḫarranašši = Ḫarranašša (Turk.-H/H) (archeol. site, niet ver van Ankuwa (Alişar Höyük) en Zippalanda (Çadır Höyük: tNWv Alişar Höyük en tZv Peyniryemez bij de r. Eyri (Barjamovic 2011), prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Harranašši, Harranassi, Harranašša, Harranassa]
Hartapuš	Hartapuš (H/H) (koning) [Ḫartapuš, Hartapush]
Ḫašam(m)eli	Ḫašamili = Ḫašameli = Ḫašammeli (H/H) (god) [Ḫašammili, Ḫašammilu, Ḫašimiliu, Ḫašammiu, Ḫašmaiu, Hašmaiu, Hasmaiu, Hashameli, Hašamili = Hašameli = Hašammeli, Hasamili = Hasameli = Hasammeli]
Ḫaššu(wa)	Ḫaššu = Ḫaššuwa (Turk.-Syr.) (archeol. site, onbekende loc., mog. 1. Oylum Höyük, bij Kilis, prov. Kilis, Güneydoğu Anadolu Bölgesi, Turk. (Ünal 2015); 2. Ain Dara, tZv Afrin en tNWv Aleppo, gvm. Aleppo, Syr. (Klengel 1999)) [Ḫaššu(wa), Hassu, Hashu, Hassuwa]
Ḫatenzuwa	Ḫatenzuwa (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., tWv Nerik binnen de driehoek Kargı-Osmancık-Vezirköprü (Nerik), prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Hatenzuwa]
Ḫatepuna	Ḫatepuna = Ḫatepinu = Ḫalipinu (H/H) (godin) [Hatepuna, Hatepinu, Halipinu]
Hathor	Hathor = eg. ḥwt-ḥrw = gr. Ἄθωρ (Eg.) (godin en hemelkoe)
Ḫatiya	Ḫatija van Kanzapida (H/H) (een zekere vrouw die een bezweringsritueel uitvoert) [Ḫatiya, Hatiya]
Ḫattarina	Ḫattarina = Ḫaddarina (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. in Kizzuwatna) [Hattarina, Haddarina]
hatt.	Ḫatti (akk.) = KUR ^{uru}ḪA-AT-TI = eg. ḫtꜣ = nl. 'land Hatti' (Turk.-H/H) (rijk der pre-IE Hattiërs en later der Hettieten), Hattisch, Hattiër [Hatti-land]
Hatti	Ḫatti (akk.) = KUR ^{uru}ḪA-AT-TI = eg. ḫtꜣ = nl. 'land Hatti' (Turk.-H/H) (rijk der pre-IE Hattiërs en later der Hettieten), Hattisch, Hattiër [Hatti-land]
Hattiërs	Ḫatti (akk.) = KUR ^{uru}ḪA-AT-TI = eg. ḫtꜣ = nl. 'land Hatti' (Turk.-H/H) (rijk der pre-IE Hattiërs en later der Hettieten), Hattisch, Hattiër [Hatti-land]
Hattisch	Ḫatti (akk.) = KUR ^{uru}ḪA-AT-TI = eg. ḫtꜣ = nl. 'land Hatti' (Turk.-H/H) (rijk der pre-IE Hattiërs en later der Hettieten), Hattisch, Hattiër [Hatti-land]

Hattuš,	Ḫattuša = hett. ^{uru}Ḫa-at-tu-ša = hatt. Ḫattuš (zonder themavocaal) = turk. Hattuşaş (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Boğazkale (vrm. Boğazköy), tNWv Yozgat, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Hattuša, Hattusha, Hattuš, Hattush, Hattusa, Hattusas]
Ḫattuša	Ḫattuša = hett. ^{uru}Ḫa-at-tu-ša = hatt. Ḫattuš (zonder themavocaal) = turk. Hattuşaş (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Boğazkale (vrm. Boğazköy), tNWv Yozgat, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Hattuša, Hattusha, Hattuš, Hattush, Hattusa, Hattusas]
Ḫattušili I [+ spatie]	Ḫattušili I (H/H) (koning) [Hattušili, Hattushili, Hattusili, Hattušiliš]
Ḫattušili I.	Ḫattušili I (H/H) (koning) [Hattušili, Hattushili, Hattusili, Hattušiliš]
Ḫattušili III	Ḫattušili III (H/H) (koning, man van Puduḫeba) [Hattušili, Hattushili, Hattusili, Hattušiliš]
'Hayamma'	Hayamma *zie* Kait (H/H) (godin)
Ḫazalmuna	Ḫazalmuna (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. omg. Šapinuwa (zie aldaar)) [Hazalmuna]
Ḫazamil	Ḫazamil (H/H) (theofore persoonsnaam) [*vgl.* Ḫašameli] [Hazamil]
Ǧebel al-Aqra	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Οροϛ) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra' = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιοϛ) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra', Jabal al-Aqra', Jebel el 'Aqra', Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Ḫazzi	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Οροϛ) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra' = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιοϛ) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra', Jabal al-Aqra', Jebel el 'Aqra', Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Kasion-gebergte	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Οροϛ) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra' = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιοϛ) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra', Jabal al-Aqra', Jebel el 'Aqra', Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Kel Dağ	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Οροϛ) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra' = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios

	(Κασσιος) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra‘, Jabal al-Aqra‘, Jebel el ’Aqra‘, Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Mons Casius	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Ορος) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra‘ = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιος) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra‘, Jabal al-Aqra‘, Jebel el ’Aqra‘, Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Mons Parlerius	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Ορος) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra‘ = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιος) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra‘, Jabal al-Aqra‘, Jebel el ’Aqra‘, Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Oros Kasion	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Ορος) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra‘ = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιος) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra‘, Jabal al-Aqra‘, Jebel el ’Aqra‘, Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Ṣāfôn	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Ορος) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra‘ = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιος) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra‘, Jabal al-Aqra‘, Jebel el ’Aqra‘, Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Ṣāpôn	Ḫazzi = Ḫazi (hurr.) = hebr. Ṣāp̄ōn = Ṣāfôn = Tsāfōn = bijb. (Richt. 12:1) nl. Zafon = eng. Zaphon = ugar. ṣpn = (transcr.) Ṣapon = Ṣapānu = Ṣapūnu = gr. Kasion Oros (Κασιον Ορος) = gr. (Phil.) Kassion (Κασσιον) = lat. Casius Mons = Parlerius Mons = syr. Ǧebel al-Aqra = Jebel al-Aqra‘ = turk. Cebel i-Akra = mod. turk. Kel Dağ (Turk.-NW-Sem.-H/H) (berg(god), op de grens met Syrië, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi); als myth. fig.: Cassius = gr. Kassios (Κασσιος) (Gr.-Phoen.) [Hazzi, Hazi, Jebel el-Aqra‘, Jabal al-Aqra‘, Jebel el ’Aqra‘, Sapan, Sapān, Ṣapān, Saphon, Safon, Ṣapunu, Kel Dag]
Eva. [voorafgegaan door een spatie]	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) (‘zij van Ḥalab’, Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-*

	tu) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni ('moeder Heba(t)') = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἱππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἱπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Ḫapatu	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) ('zij van Ḥalab', Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni ('moeder Heba(t)') = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἱππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἱπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Ḥawwāh	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) ('zij van Ḥalab', Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni ('moeder Heba(t)') = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἱππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἱπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Ḫba-ẽni	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) ('zij van Ḥalab', Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni ('moeder Heba(t)') = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἱππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἱπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Ḫeba	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) ('zij van Ḥalab', Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni ('moeder Heba(t)') = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἱππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἱπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe,

	Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Ḫebat	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) (‘zij van Ḥalab’, Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni (‘moeder Heba(t)’) = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἵππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἵπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Kapatu	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) (‘zij van Ḥalab’, Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni (‘moeder Heba(t)’) = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἵππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἵπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Teššub en diens vrouw	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) (‘zij van Ḥalab’, Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni (‘moeder Heba(t)’) = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἵππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἵπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Μητηρ Ἵππα	Ḫebat = hurr. Ḫepat = Ḫepet = Ḫepa = ebl. Ḫabadu (^{d}*Ḫa-a-ba-du*) (‘zij van Ḥalab’, Archi 1994) = Ḫeba = hett.-hurr. ^{d}Ḫe-be = ^{d}Ḫe-pa-du- (Goetze, in Orientalia 1940) = hiërogl.-hett. Ḫapatu (^{d}*Ḫa-pa-tu*) = Ḫebatu (^{d}*Ḫe-ba-tu*) = Kapatu = Hluw. Ḫipatu (^{d}*Ḫi-pa-tu*) = Ḫiputa (^{d}*Ḫi-pu-ta*) = lyc. Ḫba-ẽni (‘moeder Heba(t)’) = pun. ḥwt = (transcr.) Ḥawwat = gr. Meter Hippa (Μητηρ Ἵππα) = Meter Hipta (Μητηρ Ἵπτα) = ; (de myth. en etym. verwante opvolgster) hebr. Ḥawwāh = Sept. gr. Heua (Εύα) = bijb. nl. Eva (*zie bij* Eva (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig., oorspr. godin)) (H/H) (godin) [Hepit, Hebat, Hepat, Hepet, Hepa, Habadu, Heba, Hebe, Hepadu, Hapatu, Hebatu, Xba eni, Hawwat, Havvat, Ḥawwâ, Hawwa]
Ḫedammu	Ḫedammu (H/H) (zeemonster) [Hedammu]
Heer-Heerseres over de cultische	Heer-Heerseres over de cultische gewoonten (Mes.) (godheid)
Heer-Heerseres over de heilige heuvel	Heer-Heerseres over de heilige heuvel (Mes.) (godheid)
Heer-Heerseres over de Oerstad	Heer-Heerseres over de Oerstad (Mes.) (godheid)
Heer-Vrouwe Aarde	Heer-Vrouwe Aarde (Mes.) (godheid)

Heer-Vrouwe Bloemknop	Heer-Vrouwe Bloemknop (Mes.) (godheid)
Heer-Vrouwe Herder	Heer-Vrouwe Herder (Mes.) (godheid)
Heer-Vrouwe Leider der raadsvergadering	Heer-Vrouwe Leider der raadsvergadering (Mes.) (godheid)
Heer-Vrouwe Lucht	Heer-Vrouwe Lucht (Mes.) (godheid)
Ḫenti	Ḫenti = Ḫinti (H/H) (koningin, vrouw van Šuppiluliuma I) [Henti, Hinti]
Hera [+ spatie]	Hera = Here (Ἥρα = ion. en hom. Ἥρη) (Gr.) (godin)
Hermon	Hermon = hett. Šariyana (eig. de Anti-Libanon) = akk. Saniru = Sirara = Šaria = Saria = bijb. eng. (KJV) Shenir = bijb. nl. (Hgl. 4:8, Ez. 27:5, 1 Kron. 5:23) Senir (eig. de Anti-Libanon) = bijb. nl. (Ps. 29:6, Ba‘al cyclus) Sirjon = bijb. nl. (Ps. 133:3) Sion = Sept. gr. Αερμων = lat. (Hiër.) Aermon = arm. Ahermon = (Mandelville) Ermon = hebr. Har Ḥermôn = arab. Ǧabal aš-Šaiḫ = Jabal Haramūn = (bronnen: m.n. Lundbom 2013; Aliquot 2008) (Azië) (berg, zuidelijk deel Anti-Libanon, grens Libanon (gvm. Nabatiye), Syrië (Quneitra), Israël (Golan-hoogte)) [Shariyana, Sharijana, Sariyana, Šenir, Shinnur, Sanir, Sanyr, Sirion, Siryon, Jabal aš-Shaykh, Śᵉnir, Aermōn, Har Hermon, Jabal Haramun, Jabal Haramoun]
Šaria	Hermon = hett. Šariyana (eig. de Anti-Libanon) = akk. Saniru = Sirara = Šaria = Saria = bijb. eng. (KJV) Shenir = bijb. nl. (Hgl. 4:8, Ez. 27:5, 1 Kron. 5:23) Senir (eig. de Anti-Libanon) = bijb. nl. (Ps. 29:6, Ba‘al cyclus) Sirjon = bijb. nl. (Ps. 133:3) Sion = Sept. gr. Αερμων = lat. (Hiër.) Aermon = arm. Ahermon = (Mandelville) Ermon = hebr. Har Ḥermôn = arab. Ǧabal aš-Šaiḫ = Jabal Haramūn = (bronnen: m.n. Lundbom 2013; Aliquot 2008) (Azië) (berg, zuidelijk deel Anti-Libanon, grens Libanon (gvm. Nabatiye), Syrië (Quneitra), Israël (Golan-hoogte)) [Shariyana, Sharijana, Sariyana, Šenir, Shinnur, Sanir, Sanyr, Sirion, Siryon, Jabal aš-Shaykh, Śᵉnir, Aermōn, Har Hermon, Jabal Haramun, Jabal Haramoun]
Šariyana	Hermon = hett. Šariyana (eig. de Anti-Libanon) = akk. Saniru = Sirara = Šaria = Saria = bijb. eng. (KJV) Shenir = bijb. nl. (Hgl. 4:8, Ez. 27:5, 1 Kron. 5:23) Senir (eig. de Anti-Libanon) = bijb. nl. (Ps. 29:6, Ba‘al cyclus) Sirjon = bijb. nl. (Ps. 133:3) Sion = Sept. gr. Αερμων = lat. (Hiër.) Aermon = arm. Ahermon = (Mandelville) Ermon = hebr. Har Ḥermôn = arab. Ǧabal aš-Šaiḫ = Jabal Haramūn = (bronnen: m.n. Lundbom 2013; Aliquot 2008) (Azië) (berg, zuidelijk deel Anti-Libanon, grens Libanon (gvm. Nabatiye), Syrië (Quneitra), Israël (Golan-hoogte)) [Shariyana, Sharijana, Sariyana, Šenir, Shinnur, Sanir, Sanyr, Sirion, Siryon, Jabal aš-Shaykh, Śᵉnir, Aermōn, Har Hermon, Jabal Haramun, Jabal Haramoun]
Sirjon	Hermon = hett. Šariyana (eig. de Anti-Libanon) = akk. Saniru = Sirara = Šaria = Saria = bijb. eng. (KJV) Shenir = bijb. nl. (Hgl. 4:8, Ez. 27:5, 1 Kron. 5:23) Senir (eig. de Anti-Libanon) = bijb. nl. (Ps. 29:6, Ba‘al cyclus) Sirjon = bijb. nl. (Ps. 133:3) Sion = Sept. gr. Αερμων = lat. (Hiër.) Aermon = arm. Ahermon = (Mandelville) Ermon = hebr. Har Ḥermôn = arab. Ǧabal aš-Šaiḫ = Jabal Haramūn = (bronnen: m.n. Lundbom 2013; Aliquot 2008) (Azië) (berg, zuidelijk deel Anti-Libanon, grens Libanon (gvm. Nabatiye), Syrië (Quneitra), Israël (Golan-hoogte)) [Shariyana, Sharijana, Sariyana, Šenir, Shinnur, Sanir, Sanyr, Sirion, Siryon, Jabal aš-Shaykh, Śᵉnir, Aermōn, Har Hermon, Jabal Haramun, Jabal Haramoun]
Hesiodus	Hesiodus = gr. Hesiodos (Ἡσιοδος) (Gr.) (auteur)
Hesychius	Hesychius van Alexandrië = lat. Hesychius Alexandrinus = gr. Hesychios ho Alexandreus (Ἡσυχιος ὁ Αλεξανδρευς) (Gr.) (auteur)

Hettieten	Hettieten (Azië-H/H) (volk, in Klein-Azië en N-Syrië), Hettiet, Hettitisch; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch [Hethieten, Hittieten, neshili, nesili]
Hettitisch	Hettieten (Azië-H/H) (volk, in Klein-Azië en N-Syrië), Hettiet, Hettitisch; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch [Hethieten, Hittieten, neshili, nesili]
Ḫikiša	Ḫikiša = Ḫigiša (H/H) (god) [Hikisa, Hikisha, Higisa, Higisha]
Hirfanlı	Hirfanlı (Turk.) (topogr., tNv het Hirfanlı Barajı tZOv Ankara, prov. Kirşehir, İç Anadolu Bölgesi) [Hirfanli]
Huiyatar	Huiyatar (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc.)
Ḫulla	Ḫulla = mog. Kalehisar Tepesi (Turk.-H/H) ((berg(god), tNv Alaca en tZWv Mahmudiye, prov. Alaca, Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Hulla]
Ḫumbaba	Ḫumbaba (akk.) = sum. Ḫuwawa (Mes.) (demon) [Humbaba, Huwawa]
Ḫupašiya	Ḫupašija (H/H) (myth. fig.) [Ḫupašiya, Hupašija, Hupasija, Hupašiya, Hupasiya, Hupashiya]
Ḫura	Ḫura (Turk.-H/H) (gebergte, wrsch. tNv Šamuḫa bij mod. Kayalıpınar tWv Sivas (stad), prov. Sivas, İç Anadolu Bölgesi) [Hura]
Ḫurmeš(i)	Ḫurmeš = Ḫurmeši (Mes.) (stiergod) [Hurmes, Hurmesh, Hurmesi, Hurmeshi]
Ḫurri(š)	Ḫurri = Ḫurriš = Tilla (H/H) (stiergod) [Hurri, Hurris, Hurriš, Ḫurraš, Hurrish, Tella]
Tilla	Ḫurri = Ḫurriš = Tilla (H/H) (stiergod) [Hurri, Hurris, Hurriš, Ḫurraš, Hurrish, Tella]
hurr.	Hurrieten = cun. Ḫu-ur-ri = hett. Hurlaš = eg. Ḫꜣrw = (Ras Shamra-tekst) eg. Ḫrỉ = hebr. Ḥōrî = Sept. (Gen. 34: 2) gr. Chorraios (Χορραιος) = Sept. (Gen. 36: 29-30) gr. Chorrei (Χορρει) = Chorri (Χορρι) = bijb. nl. Heviet resp. Horieten (Azië-H/H) (volk), Hurritisch = hett. *ḫurlili* (taal) [Hurriërs, Khurrieten, Choerrieten, Khurri, Ḫurri, Hurri, Hourri, Chorraioi]
Hurrieten	Hurrieten = cun. Ḫu-ur-ri = hett. Hurlaš = eg. Ḫꜣrw = (Ras Shamra-tekst) eg. Ḫrỉ = hebr. Ḥōrî = Sept. (Gen. 34: 2) gr. Chorraios (Χορραιος) = Sept. (Gen. 36: 29-30) gr. Chorrei (Χορρει) = Chorri (Χορρι) = bijb. nl. Heviet resp. Horieten (Azië-H/H) (volk), Hurritisch = hett. *ḫurlili* (taal) [Hurriërs, Khurrieten, Choerrieten, Khurri, Ḫurri, Hurri, Hourri, Chorraioi]
Hurritisch	Hurrieten = cun. Ḫu-ur-ri = hett. Hurlaš = eg. Ḫꜣrw = (Ras Shamra-tekst) eg. Ḫrỉ = hebr. Ḥōrî = Sept. (Gen. 34: 2) gr. Chorraios (Χορραιος) = Sept. (Gen. 36: 29-30) gr. Chorrei (Χορρει) = Chorri (Χορρι) = bijb. nl. Heviet resp. Horieten (Azië-H/H) (volk), Hurritisch = hett. *ḫurlili* (taal) [Hurriërs, Khurrieten, Choerrieten, Khurri, Ḫurri, Hurri, Hourri, Chorraioi]
Oost-Hurrieten	Hurrieten, Oost-
Ḫurša	Ḫurša (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., maar vlgs Max Gander (2014, p. 379) omg. Wiyanawanda(s) in Centraal-Anatolië en vlgs Haas (1982, p. 74) in Kizzuwatna) [Hurša, Hursa]
Ḫuzziya	Ḫuzzija (H/H) (koning van Zalpa = Zalpuwa) [Ḫuzziya, Huzziya. Huzzija]
Idaḫalmuna	Idaḫalmuna = Itaḫalmuna (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., mog. omg. Nerik-Oymaağaç Höyüğü, prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi) [Idahalmuna, Itahalmuna]
Idariš	Idariš (H/H) (priesterkoning) [Idaris]

Idariš, de ‘bergkoning’	Idariš: ‘LUGAL.ḪUR.SAG’ (sum.) (‘bergkoning’) (E. Badali 1991 en V. Haas 2015) (H/H) (priesterkoning)
Konya	Ikkuwaniya (luw.) = gr. Ikonion (Ικονιον) = lat. Iconium = mgr. Konio(n) (Κονιο(ν)) = mod. turk. Konya (Turk.-H/H) (topogr., tNOv Antalya en tZWv Aksaray, prov. Konya, İç Anadolu Bölgesi) [Konia]
Ilišša	Iliša = Ilišša (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Ilisa, Ilissa]
Illuyanka	Illuyanka = hett. MUŠ.Illuyankaš (H/H) (draak) [Illujanka, Illuyankas]
Imamkulu	İmamkullu (Turk.) (topogr., tZOv Kayseri en tNWv Hanyeri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [İmamkulu, Imamkullu, Imamkulu]
Impaluri	Impaluri = Impalluri (H/H) (god; vizier/bode van Kumarbi (of de zeegod ?))
Ištar	Inana (sum.) = Innin = (latere ident.) Ištar (1) (akk.) = (ouder) Eštar (Mes.) (godin, dochter van Anu of Sîn) [Inanna, Ishtar, Eshtar]
AMA-ra	Inana = Ištar (1): ‘AMA-ra’ (1) (akk.) (Syr.-Mes.) (godin)
heerseres van de *dūru*	Inana = Ištar (1): ‘Heerseres van de *dūru*’ (Mes.)
‘Grote koningin des hemels’	Inana = Ištar (1): ‘Šarrat Šamê’ (‘Koningin van de Hemel’) (Mes.) (godin) [Sharrat Shame, Sarrat Same]
‘Heerseres des hemels’	Inana = Ištar (1): ‘Šarrat Šamê’ (‘Koningin van de Hemel’) (Mes.) (godin) [Sharrat Shame, Sarrat Same]
Ištar = Anat	Inana = Ištar (1): Astarte = gr. Αστάρτη = akk. Aštartu (1) = ugar. ‘Aṯtart = phoen. Aštart = hebr. ‘Aštōret = pl. ‘Aštārōt (1) (NW-Sem.) (godin) [Ashtartu, Athtart, Ashtart, Ashtoreth, Ashtaroth, Astoret, Astarot]
Irnini	Inana = Ištar (1): Irnini (Gilg.) (Mes.) (godin)
Ištar van Šamuḫa	Inana = Ištar (1): Šamuḫa, Ištar van (H/H) (godin) [Ishtar van Samuha]
die later met de Ištar van Šamuḫa is	Inana = Ištar (1): Šamuḫa, Ištar van: ‘Godin van de nacht’ (2) (latere ident.) (H/H) (godin) [Ishtar van Samuha]
İnandıktepe	İnandıktepe (Turk.) (archeol. site, tZWv İnandık en tNOv Ankara, prov. Çankırı, İç Anadolu Bölgesi) [Inandiktepe]
Inar [+ spatie]	Inar (hatt.) = hett. Inara (H/H) (godin)
Inar(a)	Inar (hatt.) = hett. Inara (H/H) (godin)
Inara	Inar (hatt.) = hett. Inara (H/H) (godin)
bevolking Indo-	Indo-Europeanen (Eurazië) (groep volken wier talen het gereconstr. Indo-Europees als oorsprong hebben), Indo-Europees (IE)
-IE	Indo-Europeanen (Eurazië) (groep volken wier talen het gereconstr. Indo-Europees als oorsprong hebben), Indo-Europees (IE)
IE [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Indo-Europeanen (Eurazië) (groep volken wier talen het gereconstr. Indo-Europees als oorsprong hebben), Indo-Europees (IE)
Indo-Europeanen	Indo-Europeanen (Eurazië) (groep volken wier talen het gereconstr. Indo-Europees als oorsprong hebben), Indo-Europees (IE)
Ini-Teššub	Ini-Teššub I (H/H) (koning) [Ini-Tešub, Ini-Tešup, Ini-Tessub, Ini-Teshub, Ini-Teshup]
Irak	Irak = arab. al-‘Irāq = kurd. Eraq (Azië) (land), Iraaks, Irakees
Perzen	Iran = oir. *Aryānām = mperz. Ērān = (mod.) nperz. Irān = operz. Pārsa (1) = gr. Persis (Περσις) = hebr. Pāras = arab. Bilād Fāris = lat. Persia = nl. Perzië (Azië-Ir.) (land), Iraans, Iraniër; Perzisch, Pers (Ir.) [Aryanam, Parsa, Eran, Paras, Bilad Faris]
Irpitiga	Irpitiga = Irbitiga = ^{d}Ir-pi-ti-ga- (H/H) (god) [Irwetiga]
(*ḫannešnaš išḫāš*)	Irpitiga: ‘Ḫannešnaš išḫāš’ (‘Heer van het vonnis’) (OHP, vol. 3) (H/H) (god) [Hannesnas ishas]

Heer van het vonnis	Irpitiga: ‘Ḫannešnaš išḫāš’ (‘Heer van het vonnis’) (OHP, vol. 3) (H/H) (god) [Hannesnas ishas]
‘Heer der aarde’ (*taknaš* EN-*aš*)	Irpitiga: ‘Taknaš EN-aš’ (‘Heer der aarde’) (U. Lorenz-Link 2009, p. 171) (H/H) (god) [Taknas En-as]
Išḫara	Išḫara (1) = akk. Ašḫara = hett. Ušḫara = ugar. Ušḫry = (Alalaḫ) ^{d}IŠTAR-ra (Wiseman) of ^{d}BARA$_{10}$-ra (Pettinato 1979b) (Syr.substr.-Mes.-H/H) (godin) [Išhara, Ishhara, Ishara, Ašhara, Ashhara, Ashara, Ušhara, Ushhara, Ushara, Ušhry, Ushhry, Ushry]
IŠTAR-ra	Išḫara (1) = akk. Ašḫara = hett. Ušḫara = ugar. Ušḫry = (Alalaḫ) ^{d}IŠTAR-ra (Wiseman) of ^{d}BARA$_{10}$-ra (Pettinato 1979b) (Syr.substr.-Mes.-H/H) (godin) [Išhara, Ishhara, Ishara, Ašhara, Ashhara, Ashara, Ušhara, Ushhara, Ushara, Ušhry, Ushhry, Ushry]
AMA-ra	Išḫara (1): ‘AMA-ra’ (2) (akk.) (Syr.substr.-Mes.-H/H) (godin)
Ḫamrišḫara	Išḫara (1): ‘Ḫamrišḫara’ = ‘Ḫamri-Išḫara’ (Syr.substr.-Mes.-H/H) (godin) [Hamrishara]
’ušḫr ḫlmṭ, d.i. Išḫara ḫulmiṭṭu	Išḫara (1): ‘Ḫulmiṭṭu’, ~ (ugar.*’ušḫr ḫlmṭ*) (Syr.substr.-Mes.-H/H) (godin) [Hulmittu]
berg Išḫara	Išḫara (2) (Turk.-H/H) (berg, omg. Tarsus, prov. Merisn, Akdeniz Bölgesi) [Ishara]
Išk[i-...]	Iškiša (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., maar verbonden met de stad Zanzišna (Zazzišna, Zazišna) bij Çorum (stad) of tZv Amasya, prov. Çorum resp. Amasya, Karadeniz Bölgesi (bron: S. Bayram)) [Išk[i-...], Iškissa, Išk[iša], Isk[...], Iskisa]
Išpanza	Išpanza (H/H) (god) [Ispanza]
Israël	Israël = hebr. Yiśrā’ēl = Jiśrā’el = gr. Ισραηλ = arab. Isrā’īl (Azië-Isr.) (land en volk), Israëlitisch = mod. Israëlisch, Israëliet = mod. Israëliër [Israel, Yisra’el, Yisrael, Jisra’el, Jisrael, Isra’il, Israil]
hebr.	Israël: Hebreeërs = Hebreeën = hebr. ‘Iḇrîm = ‘Iḇriyyîm = gr. Hebraioi (Ἑβραιοι) = lat. Hebraei (NW-Sem.) (volk), Hebreeuws, Hebreeër [Ibrim, Ivrim, Ibriyyim, Ivriyyim]
Hebreeuws	Israël: Hebreeërs = Hebreeën = hebr. ‘Iḇrîm = ‘Iḇriyyîm = gr. Hebraioi (Ἑβραιοι) = lat. Hebraei (NW-Sem.) (volk), Hebreeuws, Hebreeër [Ibrim, Ivrim, Ibriyyim, Ivriyyim]
Iššanašši	Iššanašši (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.) [Išanašša, Issanassi, Isanassa]
Ištuštaya	Ištuštaja = Išduštaja (H/H) (godin) [Istustaja, Ishtushtaja, Isdustaja, Ishdushtaja, Ištuštaya, Išduštaya, Istustaya, Ishtushtaya, Isdustaya, Ishdushtaya]
Išullanu	Išullanu (Mes.) (myth. fig.) [Isullanu, Ishullanu]
het land Išuwa	Išuwa (1) (Turk.-H/H) (onafh. staat, later Hett., tussen Malatya en Elaziğ) [Ishuwa, Isuwa]
Italië	Italië = Italia (Eur.-It.) (land), Italiaans, Italiaan
ital.	Italië: Italisch, Italiër (betreffende de antieke Italische volken) (Ital.)
Jakob	Jacob = Jakob = Ja’akow = hebr. Yā‘āqōḇ = arab. Ya‘qūb (NW-Sem.-Isr.) (bijb. fig.) [Ya‘aqob, Ya‘qub]
Joppa	Jaffa = Jafa (arab.) = hebr. Yāp̄ō = Yafo = mod. hebr. Tel Aviv-Yafo = ass. Japu = Jappu = eg. Yapu = Yepu = bijb. nl. Jafo (2 Kron. 2:16) = Sept. gr. Ιοππη = Vulg. lat. Joppe (Isr.) (topogr., tNOv Jeruzalem, district Tel Aviv) [Yāfō, Japho, Joppa, Tel Aviv-Jaffa, Japha, Ya-pu, Ye-pu]
Jagidlim	Jagidlim = Iagitlim = Yaggid-Lim = Jaggid-Lim (Mes.) (koning van Mari, 19^{e} eeuw v.Chr.)
Jahweh	Jahweh = JHWH = (vroeger ook) Ēl (1) = gr. (Dode Zeerollen 4Q120) ΙΑΩ = gr. (Clem. v. Alex.) Ιαουαι = Ιαουε = gr. (Diod. v.

	Sic.) Ιαω = gr. (Porphyrius) Ιευω = gr. (Epiph. v. Sal.) Ιαβε = eng. Yahweh = YHWH (NW-Sem.) (god) [Yah, Yahu, Yaho, Ja, Jaw, JW, Jah, Jhw, JHW, Jahu, Jehowah, Jehovah, Jehova, El, Elohim]
Yahweh	Jahweh = JHWH = (vroeger ook) Ēl (1) = gr. (Dode Zeerollen 4Q120) ΙΑΩ = gr. (Clem. v. Alex.) Ιαουαι = Ιαουε = gr. (Diod. v. Sic.) Ιαω = gr. (Porphyrius) Ιευω = gr. (Epiph. v. Sal.) Ιαβε = eng. Yahweh = YHWH (NW-Sem.) (god) [Yah, Yahu, Yaho, Ja, Jaw, JW, Jah, Jhw, JHW, Jahu, Jehowah, Jehovah, Jehova, El, Elohim]
Jamlichâ	Jamlichâ (Turk.) (slangenkoningin) [Jamlicha, Yamlikha]
Jeruzalem	Jeruzalem = hebr. Yərûšālayim = arab. Ûršalîm-Al Quds = akk. URU ^{KUR} U-Ru-Sa-lim^{ki} = gr. Hierousalem (Ἱερουσαλημ) = gr./lat. Hierosolyma (Ἱεροσολυμα) = lat. Ierusalem = (Amarna) Urušalim = nl./lat. Salem = gr. (Sept.) Σαλημ = gr. (Fl.Jos.) Solyma (Σολυμα) = hebr. Šālēm = arab. Sālim = on. Jorsalir (gen. Jorsala) (Isr.) (topogr./archeol. site) [Yerushalayim, Urshalim, Urushalim, Shalem, Salim]
Christus	Jezus: 'Christus' (Χριστος) = 'Messias' (Μεσσιας = hebr. Māšîaḥ), ~ (Chr.-Isr.) (profeet) [Christos, Masiah, Mashiah, Mashiah]
Julianus	Julianus II = Julianus de Afvallige = Iulianus Apostata = (geb. naam: Flavius (10) Claudius Iulianus) (L/R) (keizer (331-363)) [Flavius Claudius Julianus, Flavius Claudius Iulianus, Julianus Apostata]
Jupiter Casius	Jupiter (1): 'Casius' (2), ~ (L/R) (god)
Kait	Kait (H/H) (godin)
'Hayamma'	Kait: 'Ḫaiamma' (H/H) (godin) [Haiamma, Haia(-)amma, ha-a-ia-am-ma, Hayamma, Hajamma]
'Koningin'	Kait: 'Koningin' (3) (H/H) (godin)
Kakšat	Kakšat = Kakšaz(et) (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., wrsch. omg. Zalpa (Haas 1994), prov. Sinop, Karadeniz Bölgesi) [Kaksat, Kaksazet]
Kalli	Kalli (H/H) (berggod, *numen* van de berg Kallištabi)
Kallištabi	Kallištabi (Turk.-Syr.-H/H) (berg, omg. Kizzuwatna (Forlanini, in: Sacred landscapes 2005) of de Libanon (Haas 1982)) [Kallistabi]
Kalzatapiyari	Kalzatapijari = mog. Kalzatapa (Hawkins & Weeden) (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Kalzatapiyari, Kalzatarpiyari (Haas)]
Lamaštu	Kamadme (sum.) = (vroegere lezing, *zie* Greta Van Buylaere (e.a.) 2018) Dimme = akk. Lamaštu = Lamatu = (vroegere lezing) Labartu (Mes.) (vr. demon) [Lamashtu, Lamashto, Lamastu]
Chamoš	Kamiš (ebl.) = akk. Kâmuš = moab. kmš (Kemoš) = bijb. nl. (Num. 21:29) Kamos = bijb. eng. Chemosh = mas.-hebr. Kəmōš = Sept. gr. Χαμως = Vulg. lat. Chamos (NW-Sem.) (god) [Kamish, Kamuš, Kamush, Kemōš, Kemosh, Chemoš, Chamoš, Chamosh, Chamōs]
Kamiš	Kamiš (ebl.) = akk. Kâmuš = moab. kmš (Kemoš) = bijb. nl. (Num. 21:29) Kamos = bijb. eng. Chemosh = mas.-hebr. Kəmōš = Sept. gr. Χαμως = Vulg. lat. Chamos (NW-Sem.) (god) [Kamish, Kamuš, Kamush, Kemōš, Kemosh, Chemoš, Chamoš, Chamosh, Chamōs]
kan.	Kanaän = akk. ^{kur}Ki-na-aḫ-na (brief uit Mari) = eg. pa Kan'ana ('de Kanaän') = phoen. kn'n (kana'n, Kenā'n) = hebr. Kna'an = Kəná'an = Kənā'an = akk.-amor. Ki-in-a-nim^{ki} (inscr. uit Alalaḫ) = akk.-hurr. Kinaḫḫi = Kinaḫni = Sept. gr. Χανααν = Vulg. lat. Chanaān = gr. (Hecat., fr. 250) Χνᾶ = arab. Kan'ān (Azië) (streek, ong. overeenkomend met Libanon, Israël en W-Jordanië), Kanaänitisch, kust-Syrisch, Kanaäniet [Pa Kanana, pʒ kn'n, K'ná'an, Kenā'an, Kena'an, Kana'an, Kinahhi, Kinahni, Chanan, Chanān, Chanaan, Χνα, Chna, Khna, Canaan]

Kanaänitische	Kanaän = akk. ^{kur}Ki-na-aḫ-na (brief uit Mari) = eg. pa Kan‘ana (‘de Kanaän’) = phoen. kn‘n (kana‘n, Kenā‘n) = hebr. Kna'an = Kəná‘an = Kənā‘an = akk.-amor. Ki-in-a-nim^{ki} (inscr. uit Alalaḫ) = akk.-hurr. Kinaḫḫi = Kinaḫni = Sept. gr. Χανααν = Vulg. lat. Chanaān = gr. (Hecat., fr. 250) Χνᾶ = arab. Kan‘ān (Azië) (streek, ong. overeenkomend met Libanon, Israël en W-Jordanië), Kanaänitisch, kust-Syrisch, Kanaäniet [Pa Kanana, pʒ kn’n, K'ná‘an, Kenā‘an, Kena‘an, Kana‘an, Kinahhi, Kinahni, Chanan, Chanān, Chanaan, Χνα, Chna, Khna, Canaan]
kust-Syrische	Kanaän = akk. ^{kur}Ki-na-aḫ-na (brief uit Mari) = eg. pa Kan‘ana (‘de Kanaän’) = phoen. kn‘n (kana‘n, Kenā‘n) = hebr. Kna'an = Kəná‘an = Kənā‘an = akk.-amor. Ki-in-a-nim^{ki} (inscr. uit Alalaḫ) = akk.-hurr. Kinaḫḫi = Kinaḫni = Sept. gr. Χανααν = Vulg. lat. Chanaān = gr. (Hecat., fr. 250) Χνᾶ = arab. Kan‘ān (Azië) (streek, ong. overeenkomend met Libanon, Israël en W-Jordanië), Kanaänitisch, kust-Syrisch, Kanaäniet [Pa Kanana, pʒ kn’n, K'ná‘an, Kenā‘an, Kena‘an, Kana‘an, Kinahhi, Kinahni, Chanan, Chanān, Chanaan, Χνα, Chna, Khna, Canaan]
Kaniš	Kaniš = cun. ka-ni-iš^{ki} = Kaneš (hatt.) = hett. Nēša = cun. ^{uru}ne-e-ša = hell. Anisa (inscr. ΑΝΙΣΑ) = (379 AD) Hanesa (’αννισοιζ = ’αννησοιζ = ’ανησοιζ) (vlgs Barjamovic 2015) = oturk. Könöş (Haas, Robert 1963) = (17^{e} eeuw) Kıŋıš (Özgüç 1950) = (archeol. site) Kültepe (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Karahöyük tNOv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi), Kanisisch, Kanisiër; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch [Kanish, Kanesh, Neša, Nesha, Nessa, Nesa, Neshili, Nesili]
Kanisisch	Kaniš = cun. ka-ni-iš^{ki} = Kaneš (hatt.) = hett. Nēša = cun. ^{uru}ne-e-ša = hell. Anisa (inscr. ΑΝΙΣΑ) = (379 AD) Hanesa (’αννισοιζ = ’αννησοιζ = ’ανησοιζ) (vlgs Barjamovic 2015) = oturk. Könöş (Haas, Robert 1963) = (17^{e} eeuw) Kıŋıš (Özgüç 1950) = (archeol. site) Kültepe (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Karahöyük tNOv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi), Kanisisch, Kanisiër; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch [Kanish, Kanesh, Neša, Nesha, Nessa, Nesa, Neshili, Nesili]
Kültepe	Kaniš = cun. ka-ni-iš^{ki} = Kaneš (hatt.) = hett. Nēša = cun. ^{uru}ne-e-ša = hell. Anisa (inscr. ΑΝΙΣΑ) = (379 AD) Hanesa (’αννισοιζ = ’αννησοιζ = ’ανησοιζ) (vlgs Barjamovic 2015) = oturk. Könöş (Haas, Robert 1963) = (17^{e} eeuw) Kıŋıš (Özgüç 1950) = (archeol. site) Kültepe (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Karahöyük tNOv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi), Kanisisch, Kanisiër; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch [Kanish, Kanesh, Neša, Nesha, Nessa, Nesa, Neshili, Nesili]
Neša	Kaniš = cun. ka-ni-iš^{ki} = Kaneš (hatt.) = hett. Nēša = cun. ^{uru}ne-e-ša = hell. Anisa (inscr. ΑΝΙΣΑ) = (379 AD) Hanesa (’αννισοιζ = ’αννησοιζ = ’ανησοιζ) (vlgs Barjamovic 2015) = oturk. Könöş (Haas, Robert 1963) = (17^{e} eeuw) Kıŋıš (Özgüç 1950) = (archeol. site) Kültepe (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Karahöyük tNOv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi), Kanisisch, Kanisiër; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch [Kanish, Kanesh, Neša, Nesha, Nessa, Nesa, Neshili, Nesili]
Nesische’ (Hett.) taal	Kaniš = cun. ka-ni-iš^{ki} = Kaneš (hatt.) = hett. Nēša = cun. ^{uru}ne-e-ša = hell. Anisa (inscr. ΑΝΙΣΑ) = (379 AD) Hanesa (’αννισοιζ = ’αννησοιζ = ’ανησοιζ) (vlgs Barjamovic 2015) = oturk. Könöş (Haas, Robert 1963) = (17^{e} eeuw) Kıŋıš (Özgüç 1950) = (archeol. site) Kültepe (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Karahöyük tNOv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi), Kanisisch, Kanisiër; Hett. taal: hett. *našili* = *nešili* = *nešumnili* = nl. Nesitisch

	[Kanish, Kanesh, Neša, Nesha, Nessa, Nesa, Neshili, Nesili]
Kanzapida	Kanzapida = Kanzapita (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.)
Kanzar[....]	Kanzar[....] (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Kappariyamu	Kapparijamu = Kapparijamuwa (H/H) (godin) [Kappariiamu, Kappariiamuua, Kappariyamu, Kappariyamuwa]
Kara Dağ	Kara Dağ = Karadağ (Turk.) (berg, tNv Karaman (en tZWv de Kızıl Dağ), prov. Karaman, İç Anadolu Bölgesi) [Kara Dag, Karadag]
Karababa Dağ	Karababa Dağ (Turk.) (berg, 1. tWv Beyyurdu (tZWv Sivas (stad)); 2. tWv Topaktaş (tZOv Sivas (stad), beide in prov. Sivas, İç Anadolu Bölgesi) {Karababa Dag, Kara Baba Dag}
Karaman	Karaman (Turk.) (topogr., tZOv Konya, prov. Karaman, İç Anadolu Bölgesi)
Kardu	Kardu = Kardug (Mes.) (god, partner van Sakardu en godenbode) [KAR-du, KAR-dug]
Kargı	Kargı (Turk.) (topogr., tNv de Ada Dağ bij de r. Kızılırmak, tZWv Kastamonu en tNv Çorum (stad), prov. Çorum, Karadeniz Bólgesi) [Kargi]
Ǧerablus	Karkemiš = hett. cun. ^{uru}Kargamiš = hiërogl.-hett. ^{uru}Karkamiš = ^{uru}Kargamišša (del Monte & Tischler1978) = Hluw. Karakamisà = Karikamisà (J.D. Hawkins 1995) = ugar. krgmš = eg. qʾrjqʾmjʿšʾ = ḳrḳmš (Qarqamicha) (Gauthier 1928) = ebl. qarkamiš^{ki} = ala. Karkamiš^{ki} = akk. ^{uru}Gargamiš = mass. Kargamiš = Gargamiš = nbab. Galgameš = hebr. krkmyš (Ḵarkəmîš) = bijb. (Jes. 10.9) nl. Karchemis = Vulg. lat. Charcamis = gr. Europos (Ευρωπος) (330 v.Chr. - 640 AD) = lat. Europus = Oropus (2) (niet zeker, *vgl.* Getzel Mohen 2006) = mod. turk. Karkamiş = arab. Jerbas (300 AD - 640 AD) = Jerabis = (later) Djeraboulos = Djerablus = mod. Jerablous = Jarablus (Turk.-Syr.) (topogr./archeol. site (aan de westoever van de Eufraat tOv Karkamiş resp. Jarablus), tZOv Gaziantep en tNOv Aleppo, prov. Gaziantep resp. gvm. Aleppo) [Karakamisa, Karikamisa, Karkamish, Karkemish, Karkemis, krkmys, krgms, krkmš, krkms, Kargamiš, Gargamish, Gargamis, Kargamis, Galgames, (eng.) Carchemish (frans) Carchémish, (d.) Karchemisch, Jerabas, Djerabis, Cerablus, Ǧerablus]
Karkemiš	Karkemiš = hett. cun. ^{uru}Kargamiš = hiërogl.-hett. ^{uru}Karkamiš = ^{uru}Kargamišša (del Monte & Tischler1978) = Hluw. Karakamisà = Karikamisà (J.D. Hawkins 1995) = ugar. krgmš = eg. qʾrjqʾmjʿšʾ = ḳrḳmš (Qarqamicha) (Gauthier 1928) = ebl. qarkamiš^{ki} = ala. Karkamiš^{ki} = akk. ^{uru}Gargamiš = mass. Kargamiš = Gargamiš = nbab. Galgameš = hebr. krkmyš (Ḵarkəmîš) = bijb. (Jes. 10.9) nl. Karchemis = Vulg. lat. Charcamis = gr. Europos (Ευρωπος) (330 v.Chr. - 640 AD) = lat. Europus = Oropus (2) (niet zeker, *vgl.* Getzel Mohen 2006) = mod. turk. Karkamiş = arab. Jerbas (300 AD - 640 AD) = Jerabis = (later) Djeraboulos = Djerablus = mod. Jerablous = Jarablus (Turk.-Syr.) (topogr./archeol. site (aan de westoever van de Eufraat tOv Karkamiş resp. Jarablus), tZOv Gaziantep en tNOv Aleppo, prov. Gaziantep resp. gvm. Aleppo) [Karakamisa, Karikamisa, Karkamish, Karkemish, Karkemis, krkmys, krgms, krkmš, krkms, Kargamiš, Gargamish, Gargamis, Kargamis, Galgames, (eng.) Carchemish (frans) Carchémish, (d.) Karchemisch, Jerabas, Djerabis, Cerablus, Ǧerablus]
K'arthelien	Kartli = Kartlië = K'arthelien (Georg.) (hist. regio, Oost-Georgië)
Kašḫa	Kašḫa (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.) [Kašha, Kasha]
koning Kasios	Kasios (2) (Gr.) (fictieve koning)
Kaškeeërs	Kaška = hett. Kašga = Gašga = Kašku (2) = eg. Kškš, nl. Kaskiërs (Pre-Hett.) (volk), Kaskisch [Kaska, Kashka, Kaskas, Kasga, Kashga, Kasgas, Gasga, Gashga, Gasgas, Kasku, Kashku, Kaskus; (nl.) Kaska's, Gaga's, nl.

	Kaškeeërs, Kaskeeërs; (eng.) Kaskians, Kashkas, Kashgas, Gashgas, Kashkus, Kaskian, Kaskean]
Kašku	Kašku (1) = Kaškuḫ (hatt.) = hurr. Kušuḫ = ugar. kḏġ = kzġ (H/H) (god) [Kashkuh, Kashku, Kasku, Kušuh,Kushuh, Kusuh, Kushah]
Kušuḫ	Kašku (1) = Kaškuḫ (hatt.) = hurr. Kušuḫ = ugar. kḏġ = kzġ (H/H) (god) [Kashkuh, Kashku, Kasku, Kušuh,Kushuh, Kusuh, Kushah]
Kaštama	Kaštama (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. omg. Amasya of Çorum in de gelijknamige provincies, Karadeniz Bölgesi) [Kastama, Kashtama]
Kamrušepa	Kataḫzipuri = Kataḫziwuri = Kattaḫzipuri (hatt.-pala) = hett. Kamrušepa (H/H) (godin) [Kattahzipuri, Katahzipuri, Katahziwuri, Kamrusepa, Kamrushepa]
Kattaḫzipuri	Kataḫzipuri = Kataḫziwuri = Kattaḫzipuri (hatt.-pala) = hett. Kamrušepa (H/H) (godin) [Kattahzipuri, Katahzipuri, Katahziwuri, Kamrusepa, Kamrushepa]
Katapa	Katapa (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. tNWv Şahmuratlı (tZOv Yozgat (stad)), prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi)
Katarzašu	Katarzašu = Gatarzašu (H/H) (godheid) [Katarzasu, Gatarzasu]
Kattaḫa	Kattaḫa = Kattaḫḫa = Kataḫḫa = Kattaḫi = Kattaḫḫi (H/H) (godin) [Kattaha = Kattahha = Katahha = Kattahi = Kattahhi, Kataḫga, Ḫatagga, Ḫataḫḫa, Katahga, Hatagga, Hatahha]
Kattaḫi	Kattaḫa = Kattaḫḫa = Kataḫḫa = Kattaḫi = Kattaḫḫi (H/H) (godin) [Kattaha = Kattahha = Katahha = Kattahi = Kattahhi, Kataḫga, Ḫatagga, Ḫataḫḫa, Katahga, Hatagga, Hatahha]
Kattešḫapi	Kattešḫapi = Kattešḫawi (H/H) (god) [Katteshapi, Katteshawi, Kattišḫapi, Kattishapi]
Kaukasus	Kaukasus = Kaukasië (Eur.-Azië) (streek en gebergte, omvattend delen van Zuid-Rusland, Georgië, Armenië en Azebeidzjan), Kaukasisch, Kaukasiër
kelt	Kelten = gr. Κελτοι = lat. Celtae (Eur.) (volk), Keltisch
Keret	Keret = Kirta = ugar. krt (NW-Sem.) (myth. koning)
Kiki	Kiki (H/H) (god, vlgs Haas, maar wrsch. een interpretatiefout)
Kiš [+ spatie]	Kiš = akk. Kiššatu = mod. Tell el-Uheymir = Tall al-Uḥaymir (e.var.) (Irak-Sum.) (archeol. site, tOv Ḥillah, gvm. Bābil) [Kis, Kish, Kissatu]
Saradschik	Kitanaura (Κιταναυρα) (Turk.-Gr.) (archeol. site, bij Saraycık, tZWv Antalya (stad) en tNOv Kumluca, prov. Antalya, Akdeniz Bölgesi)
Kızıl Dağ	Kızıl Dağ (Turk.) (berg, tNv Karaman (en tNOv de Kara Dağ), prov. Karaman, İç Anadolu Bölgesi) [Kizil Dag]
Kizzuwatna	Kizzuwatna = akk. qwh = Qaweh = Que = Hluw. Ḫiyawa = lbab. Ḫumē = phoen. dnnym (da-nu-na) = eg. Qdy = Qode = hett. KUR ^{uru}Adaniya (Turk.-Luw.-H/H) (vrm. koninkrijk, in ZO-Anatolië, het latere Cilicië, aan de Golf van Issus) [Kizzuwadna, *Kawa, Qa[u]e, Qawe, Qawa, Qaue, Qa-a-ù-e, ^{kur}Qauāya, hi-ia-wa, Hiyawa, Hume, ʾdnym, ʾAdanîm, Code, Kode, Qadi]
Klein-Aziatische	Klein-Azië = gr. Μικρα Ασια = lat. Asia Minor = eig. Anatolië (*zie aldaar*), maar in de doc. gebruikt voor heel het gebied van het huidige Turkije (Azië) (streek, (deel van) Aziatisch Turkije), Klein-Aziatisch, Klein-Aziaat
Klein-Azië	Klein-Azië = gr. Μικρα Ασια = lat. Asia Minor = eig. Anatolië (*zie aldaar*), maar in de doc. gebruikt voor heel het gebied van het huidige Turkije (Azië) (streek, (deel van) Aziatisch Turkije), Klein-Aziatisch, Klein-Aziaat
Centraal-Klein-Azië	Klein-Azië, Centraal-

Zuidoost-Klein-Azië	Klein-Azië, Zuidoost-
Zuidwest-Klein-Azië	Klein-Azië, Zuidwest-
Kleine Zab	Kleine Zab = arab. al-Zāb al-Asfal = kurd. Zêy Koya = Zêyê Biçûk = perz. Zāb-e Kuchak = aram. Zāba Taḥtāya = turk. Küçük Zab (Iran-Irak) (rivier, van Zagros-gebergte via Harzeneh (grensplaats) (*ostān-e* Āẕarbāyjān-e Gharbī, Ir.) naar Hawija en de r. Tigris (gvm. Kirkuk, Irak)) [al-Zab al-Asfal, Zey Koya, Zeye Bicuk, Zab-e Kuchak, Zaba Tahtaya, Kucuk Zab]
Kōṯar-wa-Ḫasīs	Kōṯar-wa-Ḫasīs (NW-Sem.) (god) [Kotar-wa-Hasis, Kotar-wa-Khasis]
Kreta	Kreta = lat. Creta = gr. Krete (Κρητη) (Gr.-Kreta-Myc.) (eiland en periferie), Kretenzisch, Kretenzer [Kriti]
Kubaba	Kubaba (1) = Kupapa (Syr.substr.-H/H) (godin)
'Koningin'	Kubaba (1): 'Koningin' (2) (Syr.substr.-H/H) (godin)
Cybele	Kubaba (1): Cybele (Phryg.-Lyd.-Gr.-L/R)
Kybele	Kubaba (1): Cybele: Kybele (Κυβελη) = Kybelis (Κυβελις) (Gr.-Lyd.)
Κυβελη	Kubaba (1): Cybele: Kybele (Κυβελη) = Kybelis (Κυβελις) (Gr.-Lyd.)
Agdistis (v)	Kubaba (1): Cybele: Kybele: Agdistis (2), - (Gr.-Phryg.) (godin)
Agdistis dezelfde als Kybele	Kubaba (1): Cybele: Kybele: Agdistis (2), - (Gr.-Phryg.) (godin)
Kybele-Agdistis	Kubaba (1): Cybele: Kybele: Agdistis (2), - (Gr.-Phryg.) (godin)
Kubabat	Kubaba (1): Kubabat van Kaneš (Syr.substr.-H/H) (godin)
Kybebe	Kubaba (1): Kybebe (Κυβηβη) (Gr.-Lyd.)
Kubaba van Kiš	Kubaba (2) van Kiš (Mes.) (koningin)
Kulitta	Kulitta = akk. Kulittum = hurr.-akk. pl. Kulittanāti (van Nineve) = ugar. klt (H/H-Mes.) (godin, tweelingzuster van Ninatta en dienares van Ištar) [Kulittanati, Kilittanati, Kulittanate, Kulittanātu]
Kulittanātu	Kulitta = akk. Kulittum = hurr.-akk. pl. Kulittanāti (van Nineve) = ugar. klt (H/H-Mes.) (godin, tweelingzuster van Ninatta en dienares van Ištar) [Kulittanati, Kilittanati, Kulittanate, Kulittanātu]
Kuliwišna	Kuliwišna = Kuliušna (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., wrsch. in het Šidduwa-gebergte (zie aldaar)) [Kuliwisna, Kuliwishna, Kuliuišna, Kuliuisna, Kuliušna, Kuliusna]
Kumarbi	Kumarbi = Kumarpi = Kumarwe (H/H) (god)
Comana	Kummanni = Kisuatni = (oude opvatting) Comana = mod. turk. Şar = (huidige opvatting) Sirkeli Höyük (Turk.-H/H) (archeol. site, bij de r. Ceyhan, tZWv Ceyhan (stad), prov. Adana, Akdeniz Bölgesi) [Sirkeli Höyüğü]
Sirkeli Höyük	Kummanni = Kisuatni = (oude opvatting) Comana = mod. turk. Şar = (huidige opvatting) Sirkeli Höyük (Turk.-H/H) (archeol. site, bij de r. Ceyhan, tZWv Ceyhan (stad), prov. Adana, Akdeniz Bölgesi) [Sirkeli Höyüğü]
Kunzišalli	Kunzišalli (H/H) (godin) [Kunzisalli]
Kurḫi	Kurḫi (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Kurhi]
Kurkuddunni	Kurkuddunni (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Kuššar	Kuššar = akk. Ku-ša-ra = hett. ^{uru}ku-uš-ša-ra = ^{uru}ku-ur-sa-u-ra (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc. (*zie ook* Hett. en Hurr. termen: *Kuššar*)) [Kuššara, Kussara, Kushshar, Kushara, Kursaura, Garsaura, Gorsaura]
Kuzanišu	Kuzanišu = Kuzzanišu = Kuzanašu (H/H) (godin) [Kuzanisu, Kuzzanisu, Kuzanasu]
koning Labarna	Labarna (2) = Labarnas I (H/H) (koning)
persoonsnaam, i.c. Labarna	Labarna (2) = Labarnas I (H/H) (koning)
Laḫzan	Laḫzan = Liḫzina (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.) [Lahzan, Lihzina]

Heer der tongen (*lalaš išḫaš*	Lalaš išḫaš = EME-aš EN-aš (H/H) (demon) [Lalaš išhaš, Lalas ishas, EME-as EN-as, Heer der tongen]
Lala [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Lalla (Turk.-H/H) (archeol. site, omg. Nerik, prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi (*vgl*. M. Forlanini, La région autour de Nerik)) [Lala, Lallâ]
Lapašunuwa	Lapašunuwa (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Šapinuwa (zie aldaar)) [Lapasunuwa]
Larsa	Larsa = UD.UNUG^{ki} = Larsam^{ki} = mod. arab. Tell as-Senkereh = Sankarah (Mes.) (archeol. site, tOv As-Samāwah en tNWv An Nāṣirīyah, gvm. Dhī Qār) [Tall Sankarah, Tell Senkereh]
lat.	Latium = mod. Lazio (It.) (regio), Latinus (Latijn(s), Latijn)
Leto	Latona = gr. Leto = dor. Lato (Λητω = Λατω) (Gr.) (godin)
laz.	Lazen (Kaukazus) (volk), Lazisch (Lazuri)
Lelwani	Lelwani (hett.) = hatt. Leluwani katte = nhett. Liliwani (H/H) (god. later godin (of androgyn)) [Lelwaniš, Liliwaniš, Lēlwani kātte]
Leviathan	Leviathan = hebr. Liwyāṯān = Liwyātān = ugar. Lotan = ugar. ltn (NW-Sem.-Isr.) (slangenmonster) [Liwyatan, Livyatan]
Lotan	Leviathan = hebr. Liwyāṯān = Liwyātān = ugar. Lotan = ugar. ltn (NW-Sem.-Isr.) (slangenmonster) [Liwyatan, Livyatan]
de Libanon	Libanon (2) = sem. *ʃ*lbn* (de 'witte' berg) = obab. Labnān- = ugar.-phoen. not. lbnn = hett. Lablān- = Lablania ? (Orientalia Lovaniensia Periodica, vol 1-4, p. 59) = hurr. (adj.) Lablaḫḫi = mbab. Liblān = Niblān = aram. Leḇnān = lib. Ləbnān = hebr. (hal-)Ləḇānōn = gr. ho Libanos (ó Λιβανος) = achaem.-elam. / operz. Labanana = eg. (16^{e} -12^{e} eeuw) R(ỉ)-mn-n = Rỉ-mn-nw = eg. (ca 1000 v.Chr.) pꜣ Rỉ-bꜣ-rỉ-n-ꜣ = overig eg. Ngꜣw = Ḫn.t-š = mod. arab. Jabal Lubnān = aram. Ṭūr Levnon (bron: RIA) (Lib.) (bergketen, tussen de r. Nahr al-Kabīr (grens Lib.-Syr.) en de r. Nahr al-Līṭānī (langs Tayr Semhat), en tWv de Beka-vallei (al-Biqā'; als myth. fig.: *Libanus* = *Libanos* = Λιβανος (Gr.-Phoen.) [Labnan, Lablan, Lablahhi, Liblan, Niblan, Lebnan, Lebanon, Jabal Lubnan, Tur Levnon]
den Libanon	Libanon (2) = sem. *ʃ*lbn* (de 'witte' berg) = obab. Labnān- = ugar.-phoen. not. lbnn = hett. Lablān- = Lablania ? (Orientalia Lovaniensia Periodica, vol 1-4, p. 59) = hurr. (adj.) Lablaḫḫi = mbab. Liblān = Niblān = aram. Leḇnān = lib. Ləbnān = hebr. (hal-)Ləḇānōn = gr. ho Libanos (ó Λιβανος) = achaem.-elam. / operz. Labanana = eg. (16^{e} -12^{e} eeuw) R(ỉ)-mn-n = Rỉ-mn-nw = eg. (ca 1000 v.Chr.) pꜣ Rỉ-bꜣ-rỉ-n-ꜣ = overig eg. Ngꜣw = Ḫn.t-š = mod. arab. Jabal Lubnān = aram. Ṭūr Levnon (bron: RIA) (Lib.) (bergketen, tussen de r. Nahr al-Kabīr (grens Lib.-Syr.) en de r. Nahr al-Līṭānī (langs Tayr Semhat), en tWv de Beka-vallei (al-Biqā'; als myth. fig.: *Libanus* = *Libanos* = Λιβανος (Gr.-Phoen.) [Labnan, Lablan, Lablahhi, Liblan, Niblan, Lebnan, Lebanon, Jabal Lubnan, Tur Levnon]
Libanon = Lablana	Libanon (2) = sem. *ʃ*lbn* (de 'witte' berg) = obab. Labnān- = ugar.-phoen. not. lbnn = hett. Lablān- = Lablania ? (Orientalia Lovaniensia Periodica, vol 1-4, p. 59) = hurr. (adj.) Lablaḫḫi = mbab. Liblān = Niblān = aram. Leḇnān = lib. Ləbnān = hebr. (hal-)Ləḇānōn = gr. ho Libanos (ó Λιβανος) = achaem.-elam. / operz. Labanana = eg. (16^{e} -12^{e} eeuw) R(ỉ)-mn-n = Rỉ-mn-nw = eg. (ca 1000 v.Chr.) pꜣ Rỉ-bꜣ-rỉ-n-ꜣ = overig eg. Ngꜣw = Ḫn.t-š = mod. arab. Jabal Lubnān = aram. Ṭūr Levnon (bron: RIA) (Lib.) (bergketen, tussen de r. Nahr al-Kabīr (grens Lib.-Syr.) en de r. Nahr al-Līṭānī (langs Tayr Semhat), en tWv de Beka-vallei (al-Biqā'; als myth.

	fig.: *Libanus* = *Libanos* = Λιβανος (Gr.-Phoen.) [Labnan, Lablan, Lablahhi, Liblan, Niblan, Lebnan, Lebanon, Jabal Lubnan, Tur Levnon]
Libanos	Libanon (2) = sem. *ʃ*lbn* (de 'witte' berg) = obab. Labnān- = ugar.-phoen. not. lbnn = hett. Lablān- = Lablania ? (Orientalia Lovaniensia Periodica, vol 1-4, p. 59) = hurr. (adj.) Lablaḫḫi = mbab. Liblān = Niblān = aram. Leḇnān = lib. Ləbnān = hebr. (hal-)Ləḇānōn = gr. ho Libanos (ó Λιβανος) = achaem.-elam. / operz. Labanana = eg. (16e -12e eeuw) R(ỉ)-mn-n = Rỉ-mn-nw = eg. (ca 1000 v.Chr.) pꜣ Rỉ-bꜣ-rỉ-n-ꜣ = overig eg. Ngꜣw = Ḫn.t-š = mod. arab. Jabal Lubnān = aram. Ṭūr Levnon (bron: RIA) (Lib.) (bergketen, tussen de r. Nahr al-Kabīr (grens Lib.-Syr.) en de r. Nahr al-Līṭānī (langs Tayr Semhat), en tWv de Beka-vallei (al-Biqā'; als myth. fig.: *Libanus* = *Libanos* = Λιβανος (Gr.-Phoen.) [Labnan, Lablan, Lablahhi, Liblan, Niblan, Lebnan, Lebanon, Jabal Lubnan, Tur Levnon]
Liluri	Liluri = Lilluri = Lelluri (H/H) (godin)
Lawazantiya	Luḫuzandiia = Luḫuzantiia = Laḫuwazantiia = Lawazantiya = oass. Luḫuzattia = nass. Lusanda = ugar. lwsnd (Turk.-H/H) (archeol. site, omg. Elbistan (RIA), prov. Kahramanmaraş, Akdeniz Bölgesi) [Luhuzandiya, Luhuzantiya, Laḫuwazantiya, Lahuwazantiya, Lawazantija, Lauwazantija, Luḫuzatia, Luhuzatia, Luḫazatia, Luhazatia, Luhuzattia,]
luw.	Luwië = Luvië = hett. Luwiya = Luiya (Turk.- Luw.) (streek, Z- en W-Klein-Azië), Luwisch = Luvisch = frans louvite = it. luvio = hett. Luwili = Luvili = Luili: Spijkerschrift-Luwisch (eng. CLuvian; xlu) en Hiéroglifisch-Luwisch (eng. HLuvian; hlu); Luwiër = Luviër = Luwiet = Luviet
Luwië	Luwië = Luvië = hett. Luwiya = Luiya (Turk.- Luw.) (streek, Z- en W-Klein-Azië), Luwisch = Luvisch = frans louvite = it. luvio = hett. Luwili = Luvili = Luili: Spijkerschrift-Luwisch (eng. CLuvian; xlu) en Hiéroglifisch-Luwisch (eng. HLuvian; hlu); Luwiër = Luviër = Luwiet = Luviet
Luwisch	Luwië = Luvië = hett. Luwiya = Luiya (Turk.- Luw.) (streek, Z- en W-Klein-Azië), Luwisch = Luvisch = frans louvite = it. luvio = hett. Luwili = Luvili = Luili: Spijkerschrift-Luwisch (eng. CLuvian; xlu) en Hiéroglifisch-Luwisch (eng. HLuvian; hlu); Luwiër = Luviër = Luwiet = Luviet
Hluw.	Luwië = Luvië = hett. Luwiya = Luiya (Turk.- Luw.) (streek, Z- en W-Klein-Azië), Luwisch = Luvisch = frans louvite = it. luvio = hett. Luwili = Luvili = Luili: Spijkerschrift-Luwisch (eng. CLuvian; xlu) en Hiéroglifisch-Luwisch (eng. HLuvian; hlu); Luwiër = Luviër = Luwiet = Luviet
Lycië	Lycië = lyc. Trm̃mis = hett. Lukka = Luqqa (= Lycië, Pamphylië, Pisidië en Lycaonië) = gr. Lykia (Λυκια) = lat. Lycia (Turk.-Lyc.) (hist. streek van Klein-Azië, in Z-Turkije op het schiereil. Teke tussen Telmessos (Fetiye) en Phasalis (tZv Çamyuva)), Lycisch; taal: een var. van het Luwisch: lyc. Trm̃mili = Lycisch A en B (Milyisch); Lyciër = lyc. pl. Trm̃mili (pl. Termilae) [Trmmis, Trmmili]
Lycische	Lycië = lyc. Trm̃mis = hett. Lukka = Luqqa (= Lycië, Pamphylië, Pisidië en Lycaonië) = gr. Lykia (Λυκια) = lat. Lycia (Turk.-Lyc.) (hist. streek van Klein-Azië, in Z-Turkije op het schiereil. Teke tussen Telmessos (Fetiye) en Phasalis (tZv Çamyuva)), Lycisch; taal: een var. van het Luwisch: lyc. Trm̃mili = Lycisch A en B (Milyisch); Lyciër = lyc. pl. Trm̃mili (pl. Termilae) [Trmmis, Trmmili]

lyd.	Lydië = lyd. S'fard = Śfard ('Sardes') = operz. Spardā = aram. Saparda = bab. Sapardu = elam. Išbarda = akk.-ass. Luddu (Lu-ú-du) = hebr. Lûd = gr. Lydia (Λυδια) = Lydiè (Λυδιη) = lat. Lydia (Turk.-Lyd.) (vrm. koninkrijk, in Klein-Azië tWv de lijn mod. Toplu (tNWv Samsun) en Alanya (tOv Antalya)), Lydisch, Lydiër [Sfard, Sparda, Isbarda, Lud]
Lydiërs	Lydië = lyd. S'fard = Śfard ('Sardes') = operz. Spardā = aram. Saparda = bab. Sapardu = elam. Išbarda = akk.-ass. Luddu (Lu-ú-du) = hebr. Lûd = gr. Lydia (Λυδια) = Lydiè (Λυδιη) = lat. Lydia (Turk.-Lyd.) (vrm. koninkrijk, in Klein-Azië tWv de lijn mod. Toplu (tNWv Samsun) en Alanya (tOv Antalya)), Lydisch, Lydiër [Sfard, Sparda, Isbarda, Lud]
Lydische	Lydië = lyd. S'fard = Śfard ('Sardes') = operz. Spardā = aram. Saparda = bab. Sapardu = elam. Išbarda = akk.-ass. Luddu (Lu-ú-du) = hebr. Lûd = gr. Lydia (Λυδια) = Lydiè (Λυδιη) = lat. Lydia (Turk.-Lyd.) (vrm. koninkrijk, in Klein-Azië tWv de lijn mod. Toplu (tNWv Samsun) en Alanya (tOv Antalya)), Lydisch, Lydiër [Sfard, Sparda, Isbarda, Lud]
Māgiru	Māgiru = Māgiraka = Māgiri = Māgirika (Mes.) (stiergod) [Magiru, Magiraka, Magiri, Magirika]
Magnesia	Magnesia ad Sipylum (lat.) = gr. Μαγνησια ή προς Σιπυλῳ = Μαγνησια ή επι Σιπυλου = mod. turk. Manisa (Turk.-L/R-H/H) (topogr./archeol. site, tNOv İzmir, prov. Manisa, Ege Bölgesi), Magnesisch, Magnesiër
Magnesiërs	Magnesia ad Sipylum (lat.) = gr. Μαγνησια ή προς Σιπυλῳ = Μαγνησια ή επι Σιπυλου = mod. turk. Manisa (Turk.-L/R-H/H) (topogr./archeol. site, tNOv İzmir, prov. Manisa, Ege Bölgesi), Magnesisch, Magnesiër
Manisa	Magnesia ad Sipylum (lat.) = gr. Μαγνησια ή προς Σιπυλῳ = Μαγνησια ή επι Σιπυλου = mod. turk. Manisa (Turk.-L/R-H/H) (topogr./archeol. site, tNOv İzmir, prov. Manisa, Ege Bölgesi), Magnesisch, Magnesiër
Malimaliya	Maliya = Malimaliya = (pl. Maliyanni/a) = Mamu Dağ (Turk.-H/H) (1. berg, 2. a. godin of b. androgyn (RIA), c. mann. god (Haas), de reduplicerende naam is van de berg tNOv Tokat (vlgs F. Cornelius 1958), tZOv Amasya, prov. Tokat, Karadeniz Bölgesi) [*zie ook* Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: "Maliya" = "Maliyanni" (H/H)] [Malija, Malimalija, Malijanni, Maliyanna, Mamu Dag]
Maliya	Maliya = Malimaliya = (pl. Maliyanni/a) = Mamu Dağ (Turk.-H/H) (1. berg, 2. a. godin of b. androgyn (RIA), c. mann. god (Haas), de reduplicerende naam is van de berg tNOv Tokat (vlgs F. Cornelius 1958), tZOv Amasya, prov. Tokat, Karadeniz Bölgesi) [*zie ook* Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: "Maliya" = "Maliyanni" (H/H)] [Malija, Malimalija, Malijanni, Maliyanna, Mamu Dag]
Mamnanta	Mamnanta (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.)
gelijknamige berg en stadsgod	Manuzi (1) = Manuzzi (1) = Manuziya (1) (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., mog. een berg tOv Osmaniye (Hawkins & Weeden 2017) Kizzuwatna (Cilicië)) [Manuzi(ya), Manuzija, Manuzziya]
berg waartoe hij behoort	Manuzi (1) = Manuzzi (1) = Manuziya (1) (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., mog. een berg tOv Osmaniye (Hawkins & Weeden 2017) Kizzuwatna (Cilicië)) [Manuzi(ya), Manuzija, Manuzziya]
berg Manuziya	Manuzi (1) = Manuzzi = Manuziya (1) (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., mog. een berg tOv Osmaniye (Hawkins & Weeden 2017) Kizzuwatna (Cilicië)) [Manuzi(ya), Manuzija, Manuzziya]

Manuzi(ya)	Manuzi (2) = Manuzzi (2) = Manuziya (2) (H/H) (weergod) [Manuzi(ya), Manuzija, Manuzziya]
Marduk	Marduk = akk. cun. ^{d}AMAR.UD = ^{d}AMAR.UTU = aram. Mrōḏāḵ = hebr. Merōḏaḵ = bijb. nl. (Jer. 50:2) Merodach = bijb. Vulg. lat. Merodach = bijb. Sept. gr. Marodach (Μαρωδαχ) (Mes.) (god) [Merodak, Mrodak]
Mari aan de Eufraat	Mari (1) = mod. Tell Harriri = Tell Hariri (Syr.) (topogr./archeol. site, tZOv Deir ez-Zor (stad) nabij de Eufraat, gvm. Deir ez-Zor)
Maria	Maria = gr. Μαρια = Μαριαμ (Chr.-Isr.) (bijb. fig.)
'Ceder van de Libanon'	Maria: 'Ceder van de Libanon' (Chr.-Isr.) (bijb. fig.)
Maršuwa	Maršuwa (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Šapinuwa (zie aldaar)) [Marsuwa]
Hrach Martirosyan	Martirosyan, Hrach (auteur)
Masion Oros	Masion Oros (Strabo XI.12.4) = oostelijke Taurus (Turk.) (gebergte)
Māšu	Māšu (Turk.-Mes.) (gebergte, onbekende berg, mog. loc.: Tūr 'Abdin, Ararat, Syphan Dağ of Masion Oros (zie aldaar)) [Mashu, Masu]
Maṭruna	Matrunna = Maṭruna (Volkert Haas) (NW-Sem.-Hurr.) (prinses/priesteres, dochter van Aplaḫanda) [Matruna]
V.H. Matthews	Matthews, Victor Harold (auteur)
Caesarea ad Argaeum	Mažak (arm.) = gr. Eusebeia bij de Argaeus (Ευσεβεια ή προς τῳ Αγαιῳ) (v.a. 2^{e} eeuw v.Chr.) = gr. (Strabo 12.2.7) Mazaka (Μαζακα) = lat. Mazaca = lat. Caesarea ad Argaeum = Caesarea Mazaca (v.a. 1^{e} eeuw AD) = gr. (Byz.) Kaisareia (Καισαρεια) = mod. turk. Kayseri (v.a. 11^{e} eeuw) (Turk.) (topogr./archeol. site, tZOv Ankara en tNv Adanaprov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Caesarea in Cappadocia, Kaisaria]
Eusebia	Mažak (arm.) = gr. Eusebeia bij de Argaeus (Ευσεβεια ή προς τῳ Αγαιῳ) (v.a. 2^{e} eeuw v.Chr.) = gr. (Strabo 12.2.7) Mazaka (Μαζακα) = lat. Mazaca = lat. Caesarea ad Argaeum = Caesarea Mazaca (v.a. 1^{e} eeuw AD) = gr. (Byz.) Kaisareia (Καισαρεια) = mod. turk. Kayseri (v.a. 11^{e} eeuw) (Turk.) (topogr./archeol. site, tZOv Ankara en tNv Adanaprov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Caesarea in Cappadocia, Kaisaria]
Kayseri	Mažak (arm.) = gr. Eusebeia bij de Argaeus (Ευσεβεια ή προς τῳ Αγαιῳ) (v.a. 2^{e} eeuw v.Chr.) = gr. (Strabo 12.2.7) Mazaka (Μαζακα) = lat. Mazaca = lat. Caesarea ad Argaeum = Caesarea Mazaca (v.a. 1^{e} eeuw AD) = gr. (Byz.) Kaisareia (Καισαρεια) = mod. turk. Kayseri (v.a. 11^{e} eeuw) (Turk.) (topogr./archeol. site, tZOv Ankara en tNv Adanaprov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Caesarea in Cappadocia, Kaisaria]
Mazaca	Mažak (arm.) = gr. Eusebeia bij de Argaeus (Ευσεβεια ή προς τῳ Αγαιῳ) (v.a. 2^{e} eeuw v.Chr.) = gr. (Strabo 12.2.7) Mazaka (Μαζακα) = lat. Mazaca = lat. Caesarea ad Argaeum = Caesarea Mazaca (v.a. 1^{e} eeuw AD) = gr. (Byz.) Kaisareia (Καισαρεια) = mod. turk. Kayseri (v.a. 11^{e} eeuw) (Turk.) (topogr./archeol. site, tZOv Ankara en tNv Adanaprov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Caesarea in Cappadocia, Kaisaria]
Sivas	Megalopolis (Μεγαλοπολις) = (1^{e} eeuw v.Chr.) Sebaste (2) (Σεβαστη (2)) = (Rom.-Byz.) Sebasteia (2) (Σεβαστεια (2)) = arm. Sebastia (2) = kurd. Sêwas = mod. turk. Sivas (Turk.-Rom.-Gr.) (topogr., tNOv Kayseri, gelegen aan de r. Kızılırmak, prov. Sivas), Sebastianos (Σεβαστιανος) [Sabaste, Saustia, Sebastea, Suvas, Siwas, Sewas]
Megiddo	Megiddo = hebr. Mĕgiddô = akk. Magiddu = Magaddu = Magidda = Makida = eg. Maketi = Makita = Makedo = gr. Μεγιδδω = Μαγεδδων = lat. Mageddo = arab. Tell el-Mutesellim = mod. Tel Megiddo en

	kibboets Megiddo (Isr.) (topogr./archeol. site (tNWv kibboets Megiddo), tZOv Haifa, Noord = Tsafon) [Mgiddo]
Malatya	Melid (hett.) = Malidiya = Malita = Midduwa = ass. Melidia = Meliddu (e.var.) = bab. Milidu = urart. Meliṭeia = arm. Malat'ya = kurd. Meletî = (archeol. site) Arslantepe Höyüğü (bij het dorp Orduzu); latere positie: gr. (Strabo) Melitene (Μελιτηνη) = mod. turk. Battalgazi = vrm. Eski Malatya; laatste positie sinds 1838: mod. Malatya = vrm. Asbusu (bron: RIA en WP) (Turk.-H/H) (topogr./archeol. site, tNOv Malatya (stad) (vlak bij de r. Eufraat, tZWv Elaziğ), prov. Malatya, Doğu Anadolu Bölgesi) [Malidija, Maldija, Maldiya, Malitija, Malitiya, Maltija, Maltiya, Meliteia, Melitea, Meleti, Aslantepe Höyüğü]
Malita	Melid (hett.) = Malidiya = Malita = Midduwa = ass. Melidia = Meliddu (e.var.) = bab. Milidu = urart. Meliṭeia = arm. Malat'ya = kurd. Meletî = (archeol. site) Arslantepe Höyüğü (bij het dorp Orduzu); latere positie: gr. (Strabo) Melitene (Μελιτηνη) = mod. turk. Battalgazi = vrm. Eski Malatya; laatste positie sinds 1838: mod. Malatya = vrm. Asbusu (bron: RIA en WP) (Turk.-H/H) (topogr./archeol. site, tNOv Malatya (stad) (vlak bij de r. Eufraat, tZWv Elaziğ), prov. Malatya, Doğu Anadolu Bölgesi) [Malidija, Maldija, Maldiya, Malitija, Malitiya, Maltija, Maltiya, Meliteia, Melitea, Meleti, Aslantepe Höyüğü]
J. Mellaart	Mellaart, James (auteur)
Memešarti	Memešarti (H/H) (god) [Memesarti]
Mendenhall	Mendenhall, George Emery (auteur)
Mesopotamië	Mesopotamië = aram. Bêṯ Nahrayn = Bêṯ Nahrawwāṯā = Meṣʿaṯ Nahrawwāṯā = gr. (Polybius) Mesopotamia (Μεσοποταμια) = hebr. ʾĂrâm Nahărayim (= N-Mesopotamië) = arab. (Bilād mā) Bayn Al-Nahrayn = Bilād ar-Rāfidayn (Azië) (hist. streek, gelegen tussen de r. Eufraat en Tigris, NO-Syrië en Irak), Mesopotamisch = aram. Nahrāyā, Mesopotamiër [Beth Nahrin, Beth Nahrain, Bet Nahrayn, Bilād mā bayn Al-Nahrayn, Bilad ar-Rafidayn]
Mesopotamische	Mesopotamië = aram. Bêṯ Nahrayn = Bêṯ Nahrawwāṯā = Meṣʿaṯ Nahrawwāṯā = gr. (Polybius) Mesopotamia (Μεσοποταμια) = hebr. ʾĂrâm Nahărayim (= N-Mesopotamië) = arab. (Bilād mā) Bayn Al-Nahrayn = Bilād ar-Rāfidayn (Azië) (hist. streek, gelegen tussen de r. Eufraat en Tigris, NO-Syrië en Irak), Mesopotamisch = aram. Nahrāyā, Mesopotamiër [Beth Nahrin, Beth Nahrain, Bet Nahrayn, Bilād mā bayn Al-Nahrayn, Bilad ar-Rafidayn]
Eridu in Zuid-	Mesopotamië, Zuid-
Mezulla	Mezulla (H/H) (godin)
MZ-gebied	Middellandse Zee e.o. = eg. Wʾḏ-wr = hebr. haYâm (2) haGādôl = akk. Tâmtu elītu = mperz. Daryā-ye Šām = gr. he Thalassa (ἡ θαλασσα) = lat. Mare Magnum = Mare Internum = Mare Nostrum (Eur.-Afr. -Azië) (zee), mediterraan [haYam haGadol, Tamtu elitu]
oostelijke Middellandse-Zeebekken	Middellandse Zee e.o., oostelijke, mediterraan
Nabije Oosten	Midden-Oosten = Nabije Oosten (Azië) (streek, van Egypte, Turkije en Arabië tot en met Iran), Midden-Oosters
Voor-Azië	Midden-Oosten: West-Azië = Voor-Azië (Azië) (Midden-Oosten zonder delen van Afrika), West-Aziatisch
Miyatanzipa	Mijatanzipa = Mijatanzepa (H/H) (vegetatiegeest) [Miyatanzipa, Miyatanzepa]
Mitanni	Mitanni (W-Azië) = Mitani = Mittanni = ass. Ḫanilgalbat = eg. (15e eeuw) Mtn = (14e eeuw) Naharina = Naḫrima (Azië-Mit.-Hurr.) (vrm. koninkrijk, gelegen tussen de r. Ḫābūr en de r. Eufraat)

	[Mittani, Mitani, Mitana, Mittanna, Maitani, Hanilgalbat, Haniolgalbat, Khanilgalbat, Nahrima]
moab.	Moab = eg. (13e eeuw) Mw-ᵒb-w = moab. (9e eeuw) M'b = hebr. (OT) Mw'b (Mô'āb) = nass. (8e eeuw) *Mā'ab- = *Mū'ab- (Azië) (vrm. koninkrijk, gelegen tOv de Dode Zee), Moabitisch, Moabiet
Mōṣul	Mosul = Mōṣul = gr. (400 v.Chr.) Mepsila (Μεψιλα = eig. Eski Mosul tNv het huidige Mosul) = arab. al-Mawṣil = kurd. Mûsil = aram. Māwṣil (Irak) (topogr., aan de r. Tigris tgo archeol. site Nineve, en tWv Arbil, gvm. Nineveh) [al-Mawsil, Musil]
Môt	Môt = ugar. mt = sem. √*mwt = mawt = phoen. Mūt = hebr. Māweṯ = Muth = akk. Mūtu = aram. Mautā (NW-Sem.) (god) [Mōt, Mot, Mut, Mawet, Maveth, Mauta, Mawtā, Mawta]
J.C. Moyer	Moyer, James C. (auteur)
Mukiš	Mukiš (Turk.-Syr.) (vrm. koninkrijk / streek, tWv Aleppo, tNv Antakya en tZv Kahramanmaraş) [Mukis, Mukish]
Muliyanta	Muliyanta = Muli (vlgs J.D. Hawkins & M. Weeden) = Medetsiz Tepe (Turk-H/H) (berg, tWv Posantı en tZOv Darboğaz, grens prov. Niğde en Adana, İç Anadolu Bölgesi resp. Akdeniz Bölgesi) [Mededsiz Tepesi, Mulî, Mūli}
Muršili I	Muršili I (H/H) (koning, ca 1600 v.Chr.) [Mursili I, Muršilis I, Mursilis I, Murshili I]
Muršili II	Muršili II (H/H) (koning, ca 1300 v.Chr.) [Mursili II, Muršilis II, Mursilis II, Murshili II]
Muwanu	Muwanu (H/H) (god)
Muwatalli	Muwatalli (H/H) (god)
Nabarbi	Nabarbi (H/H) (godin) [Nabarwi, Nawarwe, NabarWA]
Tell Brak	Nagar = (later) Nawar = mod. Tell Brak (Syr.) (topogr./archeol. site, tNOv Al-Hasakah (stad), gvm. Al-Hasakah; oorspr. naam onbekend)
Namni	Namni = Nanni = ugar.nny = akk. (Emar) Na-(a)ni = lat. Anticasius = gr. (Strabo 16.2.8) Αντικασιον = gr. (Stadiasmus) Θρονος (Thronus) = turk. Kara Douran Dağ = Karaduran Dağ (?) (Turk.-H/H) (berg(god), bergtop tZWv de Ḫazzi, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi) [Nani, Nan, Nanu, Anti-Casius]
Namrazunna 'mij verlicht de maan'	Namrazunna (H/H) (godin, dienares van Šawuška-Ištar)
Nana [voorafgegaan door een spatie]	Nana (2) = gr. Ναvα (Gr.-Phryg.) (Naiade, dochter van de riviergod Sangarius)
Sîn	Nanna (2) = Dilimbabbar = Ašimbabbar = (latere ident.) akk. Su'en = Sîn (Mes.) (god) [Nannar, Ashimbabbar, Nanna-Su'en, Nanna-Suen, Sin]
Nanše	Nanše = Našše = Naš = Nazi = Nina (1) (Mes.) (godin) [Nansje, Nanshe, Nanse, Nash, Nashe, Nassi]
Napšara	Napšara = Namšara (H/H) (god, broer van Nara en Ea) [Napsara, Namsara, Nabšara, Napshara, Namshara]
Langs dezelfde rivier	Nār Ibrahim = Adonis (2) = Abraham (2) (Lib.- NW-Sem.) (rivier, van 1. de waterval van Afqa en 2, Roueiss-bron (gemeente Majdel el-Aqoura) via Qerqraiya naar Nahr Ibrahim (stad) en MZ (gvm. Keserwan (Kisrawān)-Jbeil) [Nar Ibrahim, Nahr Ibrahim]
Nār Ibrahim = Adonis	Nār Ibrahim = Adonis (2) = Abraham (2) (Lib.- NW-Sem.) (rivier, van 1. de waterval van Afqa en 2, Roueiss-bron (gemeente Majdel el-Aqoura) via Qerqraiya naar Nahr Ibrahim (stad) en MZ (gvm. Keserwan (Kisrawān)-Jbeil) [Nar Ibrahim, Nahr Ibrahim]
Nara-	Nara (4) (H/H) (god, broer van Napšara en Ea)
Nara is misschien	Nara (4) (H/H) (god, broer van Napšara en Ea)
Nāra, een houten stier	Nara (5) (H/H) (stier)
Naramsuen	Narām-Sîn = Naram Suen van Akkad = ᵈNa-ra-am ᵈEN.ZU (Mes.) (koning, m.chr. 2254-2218) [Naram-Sin, Naramsuen]

Meer van Nemi	Nemi, Meer van = lat. Nemorensis Lacus = it. Lago di Nemi = lat. 'Speculum Dianae' (It.) (meer, bij Nemi (stad), tZOv Rome en Lago Albano, Lazio)
Nera [voorafgegaan door een spatie]	Nera (Turk.-H/H) (archeol. site, omg. Nerik, prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi (*vgl.* M. Forlanini, La région autour de Nerik)) [Nerâ]
Nergal	Nergal = Nerigal = Nirgal = cun. (ebl.) ^{d}KIŠ.UNU = (later) akk. ^{d}KIŠ.UNU.GAL = ^{d}GÌR.UNU.GAL = (later) mbab. ^{d}U.GUR (3) (bron: RIA) (Mes.) (god) [Ugur]
Erra [voorafgegaan door een spatie]	Nergal: Erra = Irra = hett. Jarri (Mes.) (god)
Jarri	Nergal: Erra = Irra = hett. Jarri (Mes.) (god)
Narak	Nerik = Nerikka = Neriqqaligga = Narak = mod. turk. Nerik-Oymaağaç Höyük (Turk.-H/H) (archeol. site, bij de r. Kızılırmak tWv Oymaağaç (tNWv Vezirköprü), prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi), Nerikees, Nerikeeër [Neriqa, Nirik, Nerak]
Nerik	Nerik = Nerikka = Neriqqaligga = Narak = mod. turk. Nerik-Oymaağaç Höyük (Turk.-H/H) (archeol. site, bij de r. Kızılırmak tWv Oymaağaç (tNWv Vezirköprü), prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi), Nerikees, Nerikeeër [Neriqa, Nirik, Nerak]
Nech-Masis = turk. Süphan Dağ	Nex Masik' (arm.) = Nech-Masis = Sipan = turk. Süphan Dağ = kurd. Çiyayê Sîpan = Sîpanê Xelatê (Turk.) (berg, bij Adilcevaz tNv het Van-meer, grens prov. Muş en Bitlis, Doğu Anadolu Bölgesi) [Nekh Masis, Nex Masis, Negh Masik, Suphan Dag, Ciyaye Sipan, Sipane Xelate]
Nikkalmati	Nikkalmati = Nikalmati = Nigalmati (H/H) koningin en *tawananna*), de vrouw van Tudhaliya I)
Ninatta	Ninatta = akk. Ninitum (H/H) (godin, tweelingzuster van Kulitta en dienares van Ištar)
Bēlet ekallim	Ninegal = Ninegalla = sum. cun. ^{d}NIN.É.GAL = akk. Bēlet ekallim = hurr. Pentikalli (Mes.-H/H) (godin) [Nin-egal, Belet Ekallim]
^{d}NIN.É.GAL	Ninegal = Ninegalla = sum. cun. ^{d}NIN.É.GAL = akk. Bēlet ekallim = hurr. Pentikalli (Mes.-H/H) (godin) [Nin-egal, Belet Ekallim]
Nin-egal	Ninegal = Ninegalla = sum. cun. ^{d}NIN.É.GAL = akk. Bēlet ekallim = hurr. Pentikalli (Mes.-H/H) (godin) [Nin-egal, Belet Ekallim]
Nineve	Nineve = lat. Ninive = akk. Ninua = Ninâ = bab. Ninuwā = arab. Nīnawā = hebr. Nīnewēh = Nîn^{e}vêh = ir. Nainavā = gr. Nineue (Νινευη) = kurd. Neynewa = syr.-aram. Nīnwē (Irak) (topogr./archeol. site, op de oostoever van de stad Mosul, gvm. Nineveh) [Nina, Ninuwa, Nineweh, Nineveh, Ninawa, Nainava, Ninwe]
Ninhursanga	Ninḫursaĝ (1) = cun. ^{d}NIN.ḪUR.SAG.GÁ (1) (Mes.) (godin) [Ninḫursaĝa, Ninhursag, Ninkharsag, Ninhursanga]
'Moeder der goden'	Ninḫursaĝ (1): 'Moeder der goden' (Mes.) (godin)
'Moeder van alle kinderen'	Ninḫursaĝ (1): 'Moeder van alle kinderen' (Mes.) (godin)
Nin.men.na	Ninḫursaĝ (1): Ninmenna = Ninmena = Nin-me-en (Mes.) (godin)
Ninlil	Ninlil = cun. ^{d}NIN.KID = Sud = cun. ^{d}ŠU.KUR.RU = akk. Mulliltu(m) = nass. Mullissu = oaram. mlš = gr. Mylitta (1) (Μυλιττα (1)) (bron: RIA) (Mes.) (godin) [Mullitum, mls]
Ninurta	Ninurta = cun. ^{d}NIN.IB = ^{d}NIN.URTA (1) = mbab./mass. ^{d}MAŠ = aram. 'nrt = 'nwšt = nass. Inurta = Nurti = Urti = Urtu (Mes.) (god) [^{d}Nin-urta, ^{d}NIN-IB]
Niobe	Niobe (Νιοβη) (Gr.) (myth. fig.)
Nipaš	Nipaš (H/H) (god) [Nipas]
Nippur	Nippur = sum. Nibru = cun. EN.LÍL^{KI} = akk. Nibbur (Irak) (archeol. site, tNv Afak (tNOv Al Diwaniyah), gvm. Al-Qādisiyah)
Niriša	Niriša = Nirisa (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. omg. Tarša (Tarsus), prov. Mersin, Akdeniz Bölgesi)

Noordwest-Kaukasische talen	Noordwest-Kaukasisch (gemeenschap van talen, nl. de groepen Abchazisch-Abazijns, Circassisch (Adygees en Kabardijns) en het uitgestorven Oebychs (mog. verwant met Hattisch) (bron: WP)
Nubadig	Nubadig = Nubandag = Nupatik = ugar. nbdg = (3^{e} mill., P. Taracha) Lubadag (H/H) (god) [Lubadaga]
Nunnu	Nunnu (H/H) (ambtenaar uit Ḫurma (mog. omg. Pınarbaşı tOv Kayseri))
Nuzi	Nuzi = Nuzu = vrm. akk. Gasur = mod. Jorġān Tepe (Irak) (archeol. site, tZWv Arrapḫa (mod. Kirkuk) en tOv Tal Alwad (Tel Al-Ward), prov. Kirkuk) [Jorgan Tepe, Yorghan Tepe]
Arantu	Orontes (Οροντης) = nass. ^{id}Arāntu = ^{id}Arāmtu = eg. jrnt (Araunti = Arantu) = gr. Axius (Αξιος) = gr. (Strabo 16.2.7) Typhon (2) (Τυφων (2)) = Draco (Δρακων) = mod. arab. Nahr al-ʻĀṣī = Assi = turk. Asi (Azië) (rivier, van Labweh (tNOv Baälbek, gvm. Beka, Lib.)) via Homs, Hama, Hassaniyeh en Et Tloul (Syr.) naar Antiochië (Hatay) en Samandağ Plajı (tNv de berg Hazzi) aan de MZ (prov. Hatay, Turk.)) [Aramtu, Axios, Drakon, Nahr al-Asi]
Axius	Orontes (Οροντης) = nass. ^{id}Arāntu = ^{id}Arāmtu = eg. jrnt (Araunti = Arantu) = gr. Axius (Αξιος) = gr. (Strabo 16.2.7) Typhon (2) (Τυφων (2)) = Draco (Δρακων) = mod. arab. Nahr al-ʻĀṣī = Assi = turk. Asi (Azië) (rivier, van Labweh (tNOv Baälbek, gvm. Beka, Lib.)) via Homs, Hama, Hassaniyeh en Et Tloul (Syr.) naar Antiochië (Hatay) en Samandağ Plajı (tNv de berg Hazzi) aan de MZ (prov. Hatay, Turk.)) [Aramtu, Axios, Drakon, Nahr al-Asi]
Orontes	Orontes (Οροντης) = nass. ^{id}Arāntu = ^{id}Arāmtu = eg. jrnt (Araunti = Arantu) = gr. Axius (Αξιος) = gr. (Strabo 16.2.7) Typhon (2) (Τυφων (2)) = Draco (Δρακων) = mod. arab. Nahr al-ʻĀṣī = Assi = turk. Asi (Azië) (rivier, van Labweh (tNOv Baälbek, gvm. Beka, Lib.)) via Homs, Hama, Hassaniyeh en Et Tloul (Syr.) naar Antiochië (Hatay) en Samandağ Plajı (tNv de berg Hazzi) aan de MZ (prov. Hatay, Turk.)) [Aramtu, Axios, Drakon, Nahr al-Asi]
vroeger Typhon	Orontes (Οροντης) = nass. ^{id}Arāntu = ^{id}Arāmtu = eg. jrnt (Araunti = Arantu) = gr. Axius (Αξιος) = gr. (Strabo 16.2.7) Typhon (2) (Τυφων (2)) = Draco (Δρακων) = mod. arab. Nahr al-ʻĀṣī = Assi = turk. Asi (Azië) (rivier, van Labweh (tNOv Baälbek, gvm. Beka, Lib.)) via Homs, Hama, Hassaniyeh en Et Tloul (Syr.) naar Antiochië (Hatay) en Samandağ Plajı (tNv de berg Hazzi) aan de MZ (prov. Hatay, Turk.)) [Aramtu, Axios, Drakon, Nahr al-Asi]
H. Otten	Otten, Heinrich (auteur, 1913 - 2012)
Ottens	Otten, Heinrich (auteur, 1913 - 2012)
Blaene	Palā = cun. pa-la-a = gr. (Strabo 12.3.40) Blaene (Βλαηνη) (Turk.- Pala) (streek, Noord-Anatolië), Palaïsch = hett. *palaumnili*; Palaër [Pala]
Palā	Palā = cun. pa-la-a = gr. (Strabo 12.3.40) Blaene (Βλαηνη) (Turk.- Pala) (streek, Noord-Anatolië), Palaïsch = hett. *palaumnili*; Palaër [Pala]
pala.	Palā = cun. pa-la-a = gr. (Strabo 12.3.40) Blaene (Βλαηνη) (Turk.- Pala) (streek, Noord-Anatolië), Palaïsch = hett. *palaumnili*; Palaër [Pala]
Palaërs	Palā = cun. pa-la-a = gr. (Strabo 12.3.40) Blaene (Βλαηνη) (Turk.- Pala) (streek, Noord-Anatolië), Palaïsch = hett. *palaumnili*; Palaër [Pala]
Palestina	Palestina = hebr. Pəlešet = eg. prst = pwrʾsʾtj = ass.-akk. Palaštu = Pilištu = gr. Palaistine (Παλαιστινη) = lat. Palaestina (Azië) (streek, tussen Sidon, Damascus, Eilat en Rafah; in engere zin Philistia), Palestijns, Palestijn [Pelesheth, Palashtu, Palastu, Pilishtu, Pilistu]
Pamba	Pamba (Hatt.) (koning)

Papaya	Papaya (H/H) (godin) [Papaja]
Parka	Parka (H/H) (oogst- en vruchtbaarheidsgodin)
Pausanias	Pausanias (Παυσανιας) (Gr.) (geograaf en auteur, 2e eeuw AD)
Pelops	Pelops (Πελοψ) (Gr.) (myth. fig., zoon van Tantalus)
Pentaya	Pentaja (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc.) [Pentaya]
Persephone	Persephone (Περσεφονη) (ion.) = ep. gr. Persephoneia = (Eur.) Persephoneie = aeol. Pherephassa = Pherrephassa = (epigr.) Pherephatta = (Arist.) Pherrephatta = (Plato) Pherepapha = (Aesch.) Persephassa = (Soph.) Phersephassa = Phersephatta = (Pind.) Phersephona = (epigr.) Periphona (Περσεφονεια = Περσεφονειη = Φερεφασσα = Φερρεφασσα = Φερεφαττα = Φερρεφαττα = Φερεπαφα = Περσεφασσα = Φερσεφασσα = Φερσεφαττα = Φερσεφονα = Πηριφονα) = lat. Proserpina (Gr.) (godin)
Perseus	Perseus (Περσευς) (Gr.) (myth. fig.)
Pessinus	Pessinus = gr. Pessinous = Pissinous (Πεσσινους = Πισσινους) = mod. turk. Ballıhisar (Turk.-Phryg.-L/R) (topogr./archeol. site, tZOv Sivrihisar en tZWv Ankara, prov. Eskişehir, İç Anadolu Bölgesi) [Ballihisar]
Philips van Marnix van Sint Aldegonde	Philips van Marnix van Sint Aldegonde (Ne.-Be.) (auteur)
Philo van Byblos	Philo (2) van Byblos = lat. Philo (2) Biblius (Φιλων (2) Βυβλιος) = Herennius Philo (Ἑρεννιος Φιλων) (Syr.) (auteur) [Philo van Byblos, Philo Biblius, Philon Byblios, Herennios Philon, Φιλων Βυβλιος]
Phlox	Phlox (Φλοξ) (Gr.-Phoen.) (myth. fig.)
Phoenicië	Phoenicië = Foenicië = Fenicië = phoen. Pūt = hebr. Pût = gr. Φοινικη = lat. Phoenica (NW-Sem.) (gebied van een antieke cultuur in de kuststreek van de Levant, lopend van mod. Haifa (Isr.) via Libanon tot Tartous (Syr.)), Phoenicisch (Foenicisch, Fenicisch) = gr. Φοινικος = Φοινικηιος = lat. Phoenicius = Poenicus = Punicus; Phoeniciër (Foeniciër, Feniciër) = eg. fnḫw = myc. po-ni-ki-ja = phoen. (pl.) Pōnnim = lat. Phoenix (1) (pl. Phoenices) = Poenus (pl. Poeni) = gr. Phoinix (1) (pl. Phoinikes) (Φοινιξ (1) (pl. Φοινικες)) [Put, Phut, Phoinike]
Phoenicisch	Phoenicië = Foenicië = Fenicië = phoen. Pūt = hebr. Pût = gr. Φοινικη = lat. Phoenica (NW-Sem.) (gebied van een antieke cultuur in de kuststreek van de Levant, lopend van mod. Haifa (Isr.) via Libanon tot Tartous (Syr.)), Phoenicisch (Foenicisch, Fenicisch) = gr. Φοινικος = Φοινικηιος = lat. Phoenicius = Poenicus = Punicus; Phoeniciër (Foeniciër, Feniciër) = eg. fnḫw = myc. po-ni-ki-ja = phoen. (pl.) Pōnnim = lat. Phoenix (1) (pl. Phoenices) = Poenus (pl. Poeni) = gr. Phoinix (1) (pl. Phoinikes) (Φοινιξ (1) (pl. Φοινικες)) [Put, Phut, Phoinike]
Phos	Phos (Φως) (Gr.-Phoen.) (myth. fig.)
phryg.	Phrygië = lat.-gr. Phrygia (Φρυγια) (Azië) (vrm. koninkrijk, W-Anatolië), Phrygisch, Phrygiër [Frygië]
Phrygië	Phrygië = lat.-gr. Phrygia (Φρυγια) (Azië) (vrm. koninkrijk, W-Anatolië), Phrygisch, Phrygiër [Frygië]
Pige-sarmas	Pigesarmas (Lyc.) (alg. persoonsnaam) [Pige-sarmas]
Piyušti	Pijušti (Hatt.) (koning) [Piyušti, Piyusti, Pijusti]
Pirwa	Pirwa = Perwa = Peruwa (H/H) (godheid)
Pithana	Pithana (H/H) (koning, vader van Anitta)
Porphyrius	Porphyrius (Πορφυριος) = oorspr. Malik = gr. (gehell.) Malkos = Malchos (Μαλκος = Μαλχος) = Basileus (Βασιλευς) (Gr.) (auteur)
Poseidon	Poseidon (Ποσειδων) (klass. en alg.) = myc. Poseda[one] = hom. Poseidaon (Ποσειδαων) = ion. Poseideon (Ποσειδεων) = arc. Posoidan (Ποσοιδαν) = aeol. Poteidaon (Ποτειδαων) = Potoidan (Ποτοιδαν) = dor. Poteidan (Ποτειδαν) = Poteidaon (Ποτειδαων) =

	Poteidas (Ποτειδας) = Potidas (Ποτιδας) = Poteidawon (ΠοτειδαϜων) = lac. dor. Pohoidan (Ποhοιδαν) = lat. Neptunus (1) (latere ident.; *zie aldaar*) (Gr.-Myc.) (god)
Protogonos	Protogonus (Πρωτογονος) (Gr.-Phoen.) (myth. fig.)
Pseudo-Apollodorus	Pseudo-Apollodorus (Gr.) (auteur van de Bibliotheca (Βιβλιοθηκη))
Puduḫeba	Puduḫeba = Puduḫepa (H/H) (koningin, *tawananna* en vrouw van Ḫattušili III) [Puduheba, Puduhepa]
Puranu	Purana = Puruna = Puran (Azië) (rivier, mog. de Pyramus in Cilicië òf de Afrin in Syrië)
Purušhanda	Purušhanda = turk. Yeşilova (dorp) = vrm. Acem = (archeol. site) Acemhöyük (*vgl.* Blasweiler 2017, 2019) (Turk.-Pre-Hett.) (topogr./archeol. site en vrm. koninkrijk, tZv het Tuz Gölu en tNWv Aksaray, prov. Aksaray, İç Anadolu Bölgesi) [Purushanda]
Piškurunuwa	Puškurunuwa = Piškurunuwa = ohett. Puškuruna = Waškuruna = mod. turk. Kerkenes Dağ (vlgs Ron Gorny 2018; identificaties van de Hett. namen, Haas 1982) (Turk.-H/H) (berg(god), tZOv Yozgat en tNOv Koyunculu, prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Pushkurunuwa, Puskurunuwa, Piskurunuwa, Puskuruna, Waskuruna, Kerkenes Dag]
Puškuruna	Puškurunuwa = Piškurunuwa = ohett. Puškuruna = Waškuruna = mod. turk. Kerkenes Dağ (vlgs Ron Gorny 2018; identificaties van de Hett. namen, Haas 1982) (Turk.-H/H) (berg(god), tZOv Yozgat en tNOv Koyunculu, prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Pushkurunuwa, Puskurunuwa, Piskurunuwa, Puskuruna, Waskuruna, Kerkenes Dag]
Puškurunuwa	Puškurunuwa = Piškurunuwa = ohett. Puškuruna = Waškuruna = mod. turk. Kerkenes Dağ (vlgs Ron Gorny 2018; identificaties van de Hett. namen, Haas 1982) (Turk.-H/H) (berg(god), tZOv Yozgat en tNOv Koyunculu, prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Pushkurunuwa, Puskurunuwa, Piskurunuwa, Puskuruna, Waskuruna, Kerkenes Dag]
Waškuruna	Puškurunuwa = Piškurunuwa = ohett. Puškuruna = Waškuruna = mod. turk. Kerkenes Dağ (vlgs Ron Gorny 2018; identificaties van de Hett. namen, Haas 1982) (Turk.-H/H) (berg(god), tZOv Yozgat en tNOv Koyunculu, prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Pushkurunuwa, Puskurunuwa, Piskurunuwa, Puskuruna, Waskuruna, Kerkenes Dag]
Drehem	Puzriš-Dagān = obab. Puzur-iš-^{d}da-gan = mod. arab. Tell Drehem (Irak) (archeol. site, tOv Afak en tZOv Nippur, gvm. Al-Qadisiyah) [Puzriš-Dagan, Puzrish-Dagan, Puzris-Dagan]
Pyr	Pyr (Πυρ) (Gr.-Phoen.) (myth. fig.)
Ceyhan	Pyramus = gr. Pyramos (Πυραμος) = (Steph. v. Byz.) Leucosyrus = gr. Leukosyros (Λευκοσυρος) = turk. Ceyhan (Turk.) (rivier, van de bron van de r. Söğütlü bij Tapkırankale (tZOv Elbistan) via Kahramanmaraş en Ceyhan naar de MZ, resp. prov. Kahramanmaraş, Osmaniye en Adana) [Jihun, Jyhun, Jaihan]
Pyramos	Pyramus = gr. Pyramos (Πυραμος) = (Steph. v. Byz.) Leucosyrus = gr. Leukosyros (Λευκοσυρος) = turk. Ceyhan (Turk.) (rivier, van de bron van de r. Söğütlü bij Tapkırankale (tZOv Elbistan) via Kahramanmaraş en Ceyhan naar de MZ, resp. prov. Kahramanmaraş, Osmaniye en Adana) [Jihun, Jyhun, Jaihan]
Pyramus	Pyramus = gr. Pyramos (Πυραμος) = (Steph. v. Byz.) Leucosyrus = gr. Leukosyros (Λευκοσυρος) = turk. Ceyhan (Turk.) (rivier, van de bron van de r. Söğütlü bij Tapkırankale (tZOv Elbistan) via Kahramanmaraş en Ceyhan naar de MZ, resp. prov. Kahramanmaraş, Osmaniye en Adana) [Jihun, Jyhun, Jaihan]
Qatna	Qatna = mod. arab. Tell al-Mishrifeh (Syr.-NW-Sem.-Sem.-Hurr.) (topogr./archeol. site, bij Al-Mishirfeh tNOv Homs (stad), gvm.

	Homs) Tell el-Mishrife, Al-Mushrifah, Al-Mishrifah, El-Mishrife, Musharrfeh]
Iršapa	Rešef = ebl. Rasap = ebl. *rasap gunu*(*m*)^{ki} ('R. van (de stad) Gunu') = ugar. *ršp gn* (id.) = phoen. ršp = hebr. (Hab. 3:5; Job 5:7) Rešep̄ = eg. ršpw = hurr.-hett. Aršappa = Iršappa (NW-Sem.) (god) [Resheph, Resep, Reshef, Reshep, Reshpu, Repheth, Rašap, Rashap, Rahshaf, Rapha, Aršapa, Iršapa, Arsappa, Iršapa, Irsappa, Irshappa]
Rasap	Rešef = ebl. Rasap = ebl. *rasap gunu*(*m*)^{ki} ('R. van (de stad) Gunu') = ugar. *ršp gn* (id.) = phoen. ršp = hebr. (Hab. 3:5; Job 5:7) Rešep̄ = eg. ršpw = hurr.-hett. Aršappa = Iršappa (NW-Sem.) (god) [Resheph, Resep, Reshef, Reshep, Reshpu, Repheth, Rašap, Rashap, Rahshaf, Rapha, Aršapa, Iršapa, Arsappa, Iršapa, Irsappa, Irshappa]
rasap gunu(*m*)^{ki}	Rešef = ebl. Rasap = ebl. *rasap gunu*(*m*)^{ki} ('R. van (de stad) Gunu') = ugar. *ršp gn* (id.) = phoen. ršp = hebr. (Hab. 3:5; Job 5:7) Rešep̄ = eg. ršpw = hurr.-hett. Aršappa = Iršappa (NW-Sem.) (god) [Resheph, Resep, Reshef, Reshep, Reshpu, Repheth, Rašap, Rashap, Rahshaf, Rapha, Aršapa, Iršapa, Arsappa, Iršapa, Irsappa, Irshappa]
Rešef	Rešef = ebl. Rasap = ebl. *rasap gunu*(*m*)^{ki} ('R. van (de stad) Gunu') = ugar. *ršp gn* (id.) = phoen. ršp = hebr. (Hab. 3:5; Job 5:7) Rešep̄ = eg. ršpw = hurr.-hett. Aršappa = Iršappa (NW-Sem.) (god) [Resheph, Resep, Reshef, Reshep, Reshpu, Repheth, Rašap, Rashap, Rahshaf, Rapha, Aršapa, Iršapa, Arsappa, Iršapa, Irsappa, Irshappa]
ršp gn	Rešef = ebl. Rasap = ebl. *rasap gunu*(*m*)^{ki} ('R. van (de stad) Gunu') = ugar. *ršp gn* (id.) = phoen. ršp = hebr. (Hab. 3:5; Job 5:7) Rešep̄ = eg. ršpw = hurr.-hett. Aršappa = Iršappa (NW-Sem.) (god) [Resheph, Resep, Reshef, Reshep, Reshpu, Repheth, Rašap, Rashap, Rahshaf, Rapha, Aršapa, Iršapa, Arsappa, Iršapa, Irsappa, Irshappa]
Reyhanlı	Reyhanlı = vrm. Reyhaniye = İrtah = arab. Irtāḥ = ar-Rayḥānīyah = (ME) Artāḥ (Turk.) (topogr., tOv Antiochië (Hatay, Antakya), prov. Hatay) [Reyhanli, Irtah, Artah, Artach, Ar Rayhaniyah]
Rhamnus	Rhamnus = gr. Rhamnous (Ραμνους) = Rhamnuntus = gr. Rhamnountos (Ραμνουντος) (Gr.) (archeol. site, tNWv Agia Marina, Attica) [Ramnous]
Rhea	Rhea = ion. Rheie ('Ρεα = 'Ρειη) (Gr.) (titanide)
Rkoni [voorafgegaan door een spatie]	Rkoni (Georg.) (1. nu: klooster en nabijgelegen vesting; 2. vroeger: naam van het huidige dorp Chachubeti (Sjajubeti, Sjatsjubeti, Tschatschubeti), tWv Tiblisi, regio Sjida Kartli (deel van de hist. regio Kartlië = Kartli = K'arthelien)
Romeinen	Rome = lat./it. Roma (L/R-It.) (topogr./archeol. site, Lazio) = (overdr.) Romeinse rijk (L/R) (land, rond de MZ), Romeins, Romein
Ruwa	Runtiya* = (ouder) Kuruntiya* = luw. cun ^{d}LAMMA-ya = Hluw. DEUS. CERVUS = Ru(wa)^{n}t- (Woudhuizen = Ruwa (Haas 1982) 2013)) (bron: WP *Runtiya*) (Luw.) (god)
Ruwata	Ruwata (Haas 1982) (Luw.) (godin)
Sabue	Sabue (Georg.) (topogr., tNOv Tbilisi en Telavi, regio Kacheti = Kakheti)
Šaḫpina	Šaḫpina (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. omg. Katapa, *zie aldaar*) [Šahpina, Sahpina]
Sajjid Batthāl	Sajjid Batthāl (Turk.) (sagenfig.) [Sajjid Batthal, Sayyid Baṭṭāl, Sayyid Battal]
Sakardu	Sakardu = Sakardug (Mes.) (god, partner van Kardu en godenbode) [Sa-KAR-du, Sa-KAR-dug]

Šala(š)	Šala = Šāla = obab. ^{d}ME.DÍM.ŠA$_4$ = sum. Medimša = aram. swl = mass. Šālaš (oorspr. een onafh. Syr. godin) (Mes.) (godin) [Shala, Sala, Medimsa, Medimsha, Shalash, Salas]
'Heerseres van het gebergte'	Šala: 'Ninḫursaĝ' (2) = cun. '^{d}NIN.ḪUR.SAG.GÁ' (2) (obab.) (Syr.) (godin) [Ninhursag]
Šalatiwara	Šalatiwara (hett.) = Šalatiwar (oass.) = Šalatuwara = Šalatuar (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., Barjamovic 2011: mog. in het gebied tWv de r. Sakarya in de prov. Eskişehir, İç Anadolu Bölgesi) [Shalatiwara, Salatiwara, Shalatuwara, Shalatuar, Salatuwara, Salatuar]
Šaluwanta	Šaluwanta (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc.) [Saluwanta]
Samos	Samos (Σαμος) (Gr.) (eiland, tgo Kuşadası (Turk.), Noord-Egeïsche eilanden)
Šamuḫa	Šamuḫa = Šapuḫa (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Kayalıpınar aan de Halys (Müller-Karpe 2000) tZWv Sivas, prov. Sivas, İç Anadolu Bölgesi) [Šamuha, Samuha, Šapuha, Sapuha]
Šamura	Šamura = akk. Šamra = Šamri (Turk.) (1. bron (vlgs Haas 1982), 2. rivier (vlgs D'Agostino & Torri (ed.), 2014) = klass. Sarus (2) *zie aldaar*) [Samura, Samra, Samri]
Sangarius	Sangarius = gr. (Ap. Rhod. 2.722; Const. Porph. 1.5) Saggarios (Σαγγαριος) = gr. (Schol. ad Ap. Rhod. 2.722) id. en Saggaros (Σαγγαρος) = lat. (Plin. 6.1 (of 2)) Sagarius = mod. turk. Sakarya Irmağ (Turk.-Gr.-Phryg.) (rivier(god), beginnend bij Dikmen (prov. Eskişehir), samenvloeiing r. Seydi en r. Dedemösi, via Polatlı, Mihalgazi, Osmaneli (prov. Bilicek) en Adapazarı (prov. Sakarya) naar Karasu (Zwarte Zee) [Sakaria, Sangarios]
Šapinuwa	Šapinuwa = Šabinuwa (Turk.-H/H) (archeol. site, tZv Ortaköy (tNOv Boğazkale en tZWv Amasya), prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Šapinuva, Shapinuwa, Shabinuwa, Sapinuwa, Sabinuwa]
Šapitta	Šapitta (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.) [Sapitta]
Šarrišša	Šarišša = mod. turk. Kulmaç Dağ (bron: H. Kaya Hasdemir, 2017) (Turk.-H/H) (berg(god), tOv Altınyayla (tZWv Sivas (stad)) en tZv Šarišša (archeol. site), prov. Sivas, İç Anadolu Bölgesi) [Šarrišša, Sarissa, Sarrissa, Kulmac Dag]
Šarlaimi (de 'verhevene'	Šarlaimi = Šarlaimmi = mod. turk. Bolkar Dağ = Bulgar Dağ (Turk.-H/H) (berg(god), tZOv Ereğli, prov. Konya, İç Anadolu Bölgesi) [Sarlaimmi, Sharlaimi, Bolkar Dag, Bulgar Dag, Bolgar Dağ, Bolgar Dag]
Šarmaššu	Šarmaššu (H/H) (ambtenaar) [Sarmassu]
Šarraššila	Šarraššila (Turk./Syr.-H/H) (berg(god), onbekende loc.) [Sarrassila]
Šarruma	Šarruma = Šarrumma = Šarma = cun. LUGAL.ma = LUGAL.umma = hiërogl.-hett. L. 80+*málmi* [L. 80 = *Sarma*$_2$] = L. 81+r+ma [L. 81 = *Sarma*] = Sa$_5$+r+ru+ma (bron: RIA) (NW-Sem.-H/H) (berggod en stiergod) [Sharruma, Sharrumma, Sarruma, Sarrumma, Sharma]
Ḫeḫe	Šaršar = ḪI.ḪI = (voorh.) Ḫeḫe = wrsch. Ǧebel Bišri (AR George, 2013; AJ Edmonds, in: Aramaean borders 2019) (Syr.) (berg, tZOv Ar-Raqqa en tWv Deir ez-Zor, grens gvm. Raqqa, Deir ez-Zor en Homs) [Sharshar, Hehe, Gebel Bisri, Jebel Bišri, Jebel Bishri, Jabal al-Bishrī]
Seyhan	Sarus (2) = gr. Saros (Σαρος) = turk. Seyhan = Sarız = (gedeeltelijk) Göksu (Turk.) (rivier, van Karapınar (tOv Kayseri) via Adana (stad) naar de MZ, resp. prov. Kayseri en Adana) [*zie ook* Šamura = akk. Šamru (Turk.) (1. bron of 2. rivier) [Seihan, Sihun]
Sarus	Sarus = gr. Saros (Σαρος) = turk. Seyhan = Sarız = (gedeeltelijk) Göksu (Turk.) (rivier, van Karapınar (tOv Kayseri) via Adana (stad) naar de MZ, resp. prov. Kayseri en Adana) [*zie ook* Šamura = akk. Šamru (Turk.) (1. bron of 2. rivier) [Seihan, Sihun]

Šārwa	Šarwa (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Šapinuwa, *zie aldaar*) [Šārwa, Sarwa]
Ištar Ḫedammu	Šawuška = Šauška = Šaušga = Šauša = ugar. ṯuṯk = Ištar van Nineve (H/H) (godin) [Sawuska, Shawushka, Shaushka, Shaushga, Shausha, tutk]
Ištar van Nineve	Šawuška = Šauška = Šaušga = Šauša = ugar. ṯuṯk = Ištar van Nineve (H/H) (godin) [Sawuska, Shawushka, Shaushka, Shaushga, Shausha, tutk]
Šawuška	Šawuška = Šauška = Šaušga = Šauša = ugar. ṯuṯk = Ištar van Nineve (H/H) (godin) [Sawuska, Shawushka, Shaushka, Shaushga, Shausha, tutk]
Schwemer	Schwemer, Daniel (auteur)
het Seleucidische	Seleucidische Rijk = gr. Αρχη Σελευκια (Arche Seleukia) = Βασιλεια των Σελευκιδων (Basileia ton Seleukidon) (Azië-Sel.) (land, 311-63 v.Chr.), Seleucidisch
sem.	Semieten (Sem.) (groep taalkundig, volkenkundig en cultureel verwante volken in m.n. het Midden-Oosten en de Hoorn van Afrika), Semitisch
Semieten	Semieten (Sem.) (groep taalkundig, volkenkundig en cultureel verwante volken in m.n. het Midden-Oosten en de Hoorn van Afrika), Semitisch
Semitische	Semieten (Sem.) (groep taalkundig, volkenkundig en cultureel verwante volken in m.n. het Midden-Oosten en de Hoorn van Afrika), Semitisch
autochtone Syrische	Semieten: Noord-West-Semieten (NW-Sem.) (volken in de Levant en Aram), Noord-West-Semitisch
West-Semitische	Semieten: Noord-West-Semieten (NW-Sem.) (volken in de Levant en Aram), Noord-West-Semitisch
Šēna-tilla	Šenū-tilla = Šena-tilla (Turk./Syr./Mes.-H/H) (bergenpaar, onbekende loc.) [Šēnu-tilla, Šēna-tilla, Senu-tilla, Sena-tilla]
Šēnu/a-tilla	Šenū-tilla = Šena-tilla (Turk./Syr./Mes.-H/H) (bergenpaar, onbekende loc.) [Šēnu-tilla, Šēna-tilla, Senu-tilla, Sena-tilla]
Šenū-tilla	Šenū-tilla = Šena-tilla (Turk./Syr./Mes.-H/H) (bergenpaar, onbekende loc.) [Šēnu-tilla, Šēna-tilla, Senu-tilla, Sena-tilla]
Šera	Šera (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Sera]
Šeri(š)	Šeri = Šeriš (H/H-Mes.) (stiergod) [Šerri, Šerišu, Šeraš, Seri, Sheri, Seris, Serisu]
Šertabšuruḫi	Šertapšuruḫi (H/H-NW-Sem.) (zeemonster, dochter van de zee) [Šertabšuruḫi, Sertapsuruhi, Shertapshuruhi]
Šidduwa	Šidduwa (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc.; vlgs A. Cammarosano (2018) in het gebied van de Midden-Kızılırmak) [Sidduwa]
Sidon	Sidon (alg.) = phoen. Ṣīdūn = ṣdn = hebr. Ṣīḏōn = aram. Ṣidon = gr. Σιδων = lat. Colonia (13) Aurelia Pia Sidon = klass. arab. Ṣaydūn = mod. arab. Ṣaydā (Phoen.-Libanon) (topogr./archeol. site, tNv Tyrus en tZv Beiroet, gvm. Zuid), Sidonisch, Sidoniër [Saïda, Zidon, Sidunu, Colonia Aurelia Pia Sidon, Saydun, Sayda]
Šimige	Šimige = cun. ^{d}UTU.ge = ugar. šmg (H/H) (god) [Šimege, Šimeki, Šimiki, Šimega, Šimigae, Šimigai, Simige]
Šimmišu	Šimmišu = Šimešu (H/H) (godheid) [Simmisu, Simesu]
Šinandadukarni	Šinandadukarni (H/H) (godin, dienares van Šawuška-Ištar) [Sinandadukarni, Šinandadugarni, Sinandadugarni]
Šental-irte	Šintalirti = Šintalwuri = Šentalirte (H/H) (godin, dienares van Šawuška-Ištar) [Sintalirti, Sintalwuri, Sentalirte, Šental-irte]
Sippar	Sippar-Amnanum = sum. Zimbir = mod. Tell ed-Dēr en Tell Abu Habbah (Irak) (archeol. site, tNOv Yusufiyah (tZv Bagdad), gvm. Baġdād) [Tell ed-Der]

Sipylos	Sipylus (Σιπυλος) = mod. Spil Dağ = Manisa Dağ (Turk.-Gr.-Lyd.) (berg, tZv Manisa (stad) (tNOv İzmir), prov. Manisa, Ege Bölgesi) [Spil Dag, Manisa Dag]
Spil Dağ	Sipylus (Σιπυλος) = mod. Spil Dağ = Manisa Dağ (Turk.-Gr.-Lyd.) (berg, tZv Manisa (stad) (tNOv İzmir), prov. Manisa, Ege Bölgesi) [Spil Dag, Manisa Dag]
Šīrīn	Šīrīn (nperz.) = turk. Şirin = d. Schirin (Ir.) (sagenfig.) [Širin, Shīrīn, Shirin, Sirin]
Šitarbu	Šitarpu (Turk.-H/H) (rivier, mog. in Kizzuwatna, ZO-Anatolië, Turk.) [Sitarpu, Šitarbu, Sitarbu]]
Šitarzuna	Šitarzuna (H/H) (aardgodheid) [Sitarzuna]
Šittara (de 'berg van de zonneschijven'	Šittara (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. bij Kaneš of Erciyes Dağ) [Sittara]
Šidduweni	Šituwani = (Haas 1982) Šidduweni (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc.) [Situwani]
Šiuš [hoofdletter]	Šiuš (Hett.) (oorspr. stamgod) [Shiush, Sius]
Šiwat	Šiwatt- = cun. ^{d}UD = ^{d}UD.SIG$_5$ (H/H) (god) [Siwat, Šiu̯at]
Šiwatta	Šiwatt- = cun. ^{d}UD = ^{d}UD.SIG$_5$ (H/H) (god) [Siwat, Šiu̯at]
Strabo	Strabo = gr. Strabon (Στραβων) (Gr.) (auteur)
Suleimaniya	Suleimaniya (Irak) (topogr., tOv Kirkuk, gvm. Suleimaniya) [Suleimanija, Sulaymaniyah, Sulaimānīyah, Sulaimaniyah, Slemani, Silêmanî, Silemani]
Šulinkatte	Šulinkatte = cun. ^{d}ZA.BA$_4$.BA$_4$ (1) = cun. ^{d}U.GUR (1) (H/H) (god) [Sulinkatte, Zababa, Ugur]
Šullat	Šullat (Mes.) (god, partner van Ḫaniš) [Sullat, Shullat]
Sulumeli	Sulumeli = akk. Sulumal (H/H) (koning, 8^{e} eeuw v.Chr.)
Sum.	Sumerië = Sumer = sum. Kalam = ki-en-gi(r) = akk. mātu šumeri(m) = bijb. nl. Sinear = hebr. Šinʿar = gr. (Sept.) Σενναρ = lat. (Vulg.) Sennaar = eg. śngr = hett. Šanḫar = ugar. ṯngr = ass. Singara (Irak) (hist. niet-Sem. streek in Z-Irak); Sumerisch (taal) = sum. eme-ki-en-gi-ra = eme-gi$_7$(-r) = akk. lišān Šumeri(m) = šumeru (1); Sumerisch (adj.) = sum. emeĝir = akk. šumerû (2); Sumeriër = sum. ùĝ saĝ gìg ga (volk) [Kiengir, matu sumeri, Shinar, Shanhar, Sanhar, Sangar, tngr, Soemerië]
Sumeriërs	Sumerië = Sumer = sum. Kalam = ki-en-gi(r) = akk. mātu šumeri(m) = bijb. nl. Sinear = hebr. Šinʿar = gr. (Sept.) Σενναρ = lat. (Vulg.) Sennaar = eg. śngr = hett. Šanḫar = ugar. ṯngr = ass. Singara (Irak) (hist. niet-Sem. streek in Z-Irak); Sumerisch (taal) = sum. eme-ki-en-gi-ra = eme-gi$_7$(-r) = akk. lišān Šumeri(m) = šumeru (1); Sumerisch (adj.) = sum. emeĝir = akk. šumerû (2); Sumeriër = sum. ùĝ saĝ gìg ga (volk) [Kiengir, matu sumeri, Shinar, Shanhar, Sanhar, Sangar, tngr, Soemerië]
Sumerische	Sumerië = Sumer = sum. Kalam = ki-en-gi(r) = akk. mātu šumeri(m) = bijb. nl. Sinear = hebr. Šinʿar = gr. (Sept.) Σενναρ = lat. (Vulg.) Sennaar = eg. śngr = hett. Šanḫar = ugar. ṯngr = ass. Singara (Irak) (hist. niet-Sem. streek in Z-Irak); Sumerisch (taal) = sum. eme-ki-en-gi-ra = eme-gi$_7$(-r) = akk. lišān Šumeri(m) = šumeru (1); Sumerisch (adj.) = sum. emeĝir = akk. šumerû (2); Sumeriër = sum. ùĝ saĝ gìg ga (volk) [Kiengir, matu sumeri, Shinar, Shanhar, Sanhar, Sangar, tngr, Soemerië]
Šunara	Šunara (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., mog. bij Malaya of Karakuyu, Saimbeyli-district (?), prov. Adana) [Sunara]
Šuppiluliuma I	Šuppiluliuma I (H/H) (koning, 14^{e} eeuw v.Chr.) [Suppiluliuma, Šuppiluliumas, Suppiluliumas]
Šuppina	Šuppina = Šuppinna (Turk.-H/H) (gebergte, onbekende loc.) [Suppina, Suppinna]
Šurila	Šurila (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Surila]

Šurumiya	Šurumiya (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Šurumija, Surumiya, Surumija]
Šušumaḫi	Šušumaḫi (H/H) (godheid) [Šušumahi, Susumahi]
Šuwaliyat	Šuwaliyatt (hett.) = hurr. Tašmišu (ident.) = cun. ^{d}NIN.URTA (2) = ^{d}URAŠ (H/H) (god) [Šuwaliyat, Suwaliyat, Šuwalijatt, Šuwalijat, Suwalijat, Tašmiš, Tasmisu, Tasmis, Tashmishu, Tashmish, Tashmis]
Šuwarziya	Šuwarziya (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Suwarziya, Šuwarzija, Suwarzija]
syr.	Syrië = arab. Sūriyā (Azië-Syr.) (land), Syrisch, Syriër [Suriya]
Syrië	Syrië = arab. Sūriyā (Azië-Syr.) (land), Syrisch, Syriër [Suriya]
Syrische	Syrië = arab. Sūriyā (Azië-Syr.) (land), Syrisch, Syriër [Suriya]
Noord-Syrië	Syrië, Noord-
Noord-Syrië	Syrië, Noord-
Noord-Syrië	Syrië, Noord-
Noord-Syrische	Syrië, Noord-
Noord-Syrische	Syrië, Noord-
vereerd in Noord-	**Syrië, Noord-**
koning Tabarna	Tabarna (2) (H/H) (koning)
Tagurta	Tagurta (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc.)
Taḫa is	Taḫa = Daḫa (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. 1. Kerkenes Dağ (Yozgat), 2. Kalehısar Tepesi (Çorum), 3. Kaletepe (Çorum)) [Taha, Daha, Dada]
Taḫa-gebergte	Taḫa = Daḫa (Turk.-H/H) (berg(god), onbekende loc., mog. 1. Kerkenes Dağ (Yozgat), 2. Kalehısar Tepesi (Çorum), 3. Kaletepe (Çorum)) [Taha, Daha, Dada]
berg Taḫaya	Taḫaja (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc., = Daḫa?) [Taḫaya, Tahaya, Tahaja]
Taḫampu	Taḫampiwu = Taḫanpiwu = Taḫampu = Taḫanpu = Taḫanpiu (H/H) (godheid) [Tahampiwu, Tahanpiwu, Tahampu, Tahanpu, Taḫampiw]
Taḫanpiu	Taḫampiwu = Taḫanpiwu = Taḫampu = Taḫanpu = Taḫanpiu (H/H) (godheid) [Tahampiwu, Tahanpiwu, Tahampu, Tahanpu, Taḫampiw]
Tahanzi	Tahanzi (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Šapinuwa (zie aldaar)) [Taḫanzi]
Taḫattanuiti	Taḫattanuiti (H/H) (godin) [Tahattanuiti, Taḫattanuit, Taḫattanuitiš]
'Moeder van de bron, Koningin'	Taḫattanuiti: 'Moeder van de bron, Koningin' (H/H) (godin)
Taḫniwara	Taḫniwara (Turk.-H/H) (archeol. site., loc. mog. bij de berg Malimaliya (zie aldaar)) [Tahniwara]
Taḫpillanu	Taḫpillanu = Taḫpiltanu (H/H) (godheid) [Taḫpilanu, Tahpilanu,Tahpillanu, Tahpiltanu]
Taḫurpa	Taḫurpa = hatt. Tāḫurwa = oass. Taḫuruwa (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., omg. Ḫattuṣa, mog. Eskiyapar Höyük (Taracha 2015 en Gavaz 2014) tNOv Ḫattuṣa, tNWv Yozgat, prov. Çorum, Karadeniz Bölgesi) [Tahurpa, Tahurwa, Tahuruwa]
Takiḫau	Takkiḫau (H/H) (godheid) [Takkihau, Takihau, Takiḫau]
Tala	Tala (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc.)
Taliya:	Taliya (H/H) (berg(god), onbekende loc., wel als beeld bekend) [Talija]
hett. ^{d}tal-mi-il-lu-ra	Talmillura = ^{d}tal-mi-il-lu-ra (H/H) (godin) [Talmilura]
Talzu	Talzu = Talzuš (Kizzuwatna) (koning, 15^{e} eeuw v.Chr.) [Talzus, Talzush]

Tameninga	Tameninga = Tamininga = Tapiniqa = Tapinika = Tabiniga (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc. in Kizzuwatna, ZO-Anatolië)
Tamnia	Tamnia (1) (H/H) (godheid, alleen bij V. Haas 1982)
Tamuri (tevens de naam van een persoon	Tamuri (1) (H/H) (persoonsnaam) (alg.)
Tamuri (tevens de naam van een persoon	Tamuri (2) (H/H-Turk.) (berg(god), onbekende loc.)
Tunnanu	Tannîn (hebr.) = ugar. tnn = Tunnanu = aram. Tannīnā = arab. Tinnīn (NW-Sem.) (slangenmonster) [Tannin, Tannina, Tinnin]
Tannîn	Tannîn (hebr.) = ugar. tnn = Tunnanu = aram. Tannīnā = arab. Tinnīn (NW-Sem.) (slangenmonster) [Tannin, Tannina, Tinnin]
Tantalus	Tantalus = gr. Tantalos (Ταντάλος) (Gr.) (myth. fig., zoon van Zeus en Plouto, vader van Pelops en Broteas)
Piotr Taracha	Taracha, Piotr (auteur)
Tarawaš	Tarawaš = Tarawa (H/H) (god) [Tarawas]
Tarša	Tarša (hett.) = akk. ^{uru}Tarzu = ^{uru}Tarzi = ^{kur}Tarsisi (Lemaire 2000) = gr. Tarsos (Ταρσος) = hell. Antiocheia tou Kydnou (Αντιοχεια του Κυδνου) = lat. Antiochia ad Cydnum = lat. Tarsus = oost-arm. Tarson = west-arm. Darson (Turk.-H/H-L/R) (topogr./archeol. site, gelegen aan de r. Berdan (Tarsus, klass. Cydnus), tWv Adana, prov. Mersin, Akdeniz Bölgesi) [Tarsa]
Tarsus	Tarša (hett.) = akk. ^{uru}Tarzu = ^{uru}Tarzi = ^{kur}Tarsisi (Lemaire 2000) = gr. Tarsos (Ταρσος) = hell. Antiocheia tou Kydnou (Αντιοχεια του Κυδνου) = lat. Antiochia ad Cydnum = lat. Tarsus = oost-arm. Tarson = west-arm. Darson (Turk.-H/H-L/R) (topogr./archeol. site, gelegen aan de r. Berdan (Tarsus, klass. Cydnus), tWv Adana, prov. Mersin, Akdeniz Bölgesi) [Tarsa]
Tartaros	Tartarus = gr. Tartaros (Ταρταρος) (Gr.) (god, vader van Typhon)
Taru	Taru = Daru = Šaru = ^{d}IM = ^{d}U (H/H) (god) [Saru]
Taru van Nerik	Taru: 'Nerik, ~ van'; = 'god van Nerik' (H/H) (weergod van Nerik)
weergod van Nerik, Taru	Taru: 'Nerik, ~ van'; = 'god van Nerik' (H/H) (weergod van Nerik)
Tarukka	Tarukka = Tarugga (Turk.-H/H) (archeol. site, gelegen in Noord-Anatolië in de streek tussen Ilgaz (tNv Çankırı) en Eldivan (tZWv Çankırı), en tussen Kızılcahamam (tWv Çankırı en tNv Ankara) en Yapraklı ((tNOv Çankırı), prov. Çankırı en (Oost-Ankara, İç Anadolu Bölgesi (bron: R. Matthews & C. Glatz, 2009, p. 68)) [Tārugga]
hatt.-anat. *Taruš* (< *taru*), een bergnaam	Taruš (Turk.-H/H) (berg, onbekende loc.) [Tarus]
Taruwi	Taruwi (H/H) (godin, dienares van Šawuška-Ištar) [Taruwe]
Tašammat	Tašammat = Tašammatta = Tašammaz = Tašamati = Tašamaza = (H/H) (godheid) [Tašamatta, Tašamazaš, Tasammat, Tasamat]
Tašḫapuna	Tašḫapuna (1) = Zašḫapuna = Zaḫpuna (H/H) (godin (van Kaštama)) [Tašhapuna, Tashapuna, Zashapuna, Zahpuna, Zaḫapuna, Zahapuna, Zaḫmuna, Zahmuna]
Zašḫapuna	Tašḫapuna (1) = Zašḫapuna = Zaḫpuna (H/H) (godin (van Kaštama)) [Tašhapuna, Tashapuna, Zashapuna, Zahpuna, Zaḫapuna, Zahapuna, Zaḫmuna, Zahmuna]
Tašim(m)eti	Tašimmet = Tašimmeti = Tešimmi = Timmet = Timmeti (H/H) (godin) [Tašimet,Tašimeti, Tašimez, Tašimiz, Tašamet, Taešimmi, Taešimi, Tešimi, Tašimmezza, Tašimmez, Tašimmiz, Dašimmez, Dašimmiz, Timet = Timeti = Tasimmet, Tasimet]
Tešimi	Tašimmet = Tašimmeti = Tešimmi = Timmet = Timmeti (H/H) (godin) [Tašimet,Tašimeti, Tašimez, Tašimiz, Tašamet, Taešimmi, Taešimi, Tešimi, Tašimmezza, Tašimmez, Tašimmiz, Dašimmez, Dašimmiz, Timet = Timeti = Tasimmet, Tasimet]
Taštarišša	Taštarišša (Turk.-H/H) (archeol. site, (vlgs Carlo Corti, 2018, p. 48) tussen de bergen Tavşan (bij Havza) en Akdağ (bij Ladik), prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi) [Tastarissa]
Taurus	Taurus = gr. Tauros (Ταυρος) = turk. Toros Dağları (Azië) (gebergte, in Klein-Azië tussen Antalya en het Van-meer) [Toros Daglari]

Tawiniya	Tawinia (hett.) = *kārum* Tamnia (2) = gr. (Strabo 12.5.2) Taouion (Ταουιον) = lat. Tavium = Tabia = Tavia (Turk.H/H) (archeol. site, tWv Büyüknefes (tZWv Boğazkale (Hattuṣa)), prov. Yozgat, İç Anadolu Bölgesi) [Tawiniya, Tawinija, Tamija]
Tazzuwašši	Tazzuwaši = Zuwaši (H/H) (godin) [Tazzuwašši, Tazuwassi, Tazuwasi, Zuwasi]
Tekirderbent-inscriptie	Tekirderbent = Tekir Devrent (Turk.) (topogr., onbekende loc., omg. de Erciyes Dağ, tZv Kayseri, prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi))
Telipuna	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
Telipinu-	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
Telipinu en	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
Telipinu,	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
Telipinu.	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
Telipinu:	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
Telipinu;	Telipinu (1) = Telipuna = Telepinu = hatt. Talapinu = Talipinu = Talipuna (H/H) (god) [Telibinu, Telebinu]
zoon Telipinu	Telipinu (2) (H/H) (koning, zoon van Šuppiluliuma I)
Tell al-Rimaḫ	Tell al-Rimaḫ = mog. akk. Karana of Qat(t)ara (Irak) (archeol. site, tZOv luchthaven Tal-Afar (tZv Tal-Afar stad en tWv Mosoel), gvm. Ninawa) [Tell al-Rimah]
Tell Chuēra	Tell Chuēra = Tell Dahr ech Choueira = Tall Ẓahīr al Shuwayrah (Syr.) (archeol. site, bij de Turkse grens aan de Wādī al-Himār tussen Tall Abyaḍ (Tell Abiadh) en Ra's al-'Ayn (Ras al-Ayn), gvm. Raqqa) [Tell Chuera, Tall Ḍahr ash Shuwayrah, Tall Zahir al Shuwayrah]
Šemšara	Tell Šušarrā (Irak) (archeol. site, nu in het Dukan-meer tNWv Suleimaniya (stad), gvm. Suleimaniya) [Tell Šemšara, Tell Šimšara, Tell Shusharra, Tell Shemshara, Tell Shimshara]
Teririun	Teririun (Turk./Syr.-H/H) (berg(god), onbekende loc.)
Teššub	Teššub = Tešub = Teššup = Tešup = Teššop = Tešop = cun. ^{d}IM-up = cun. ^{d}U-up = ugar. tṯb = (later) urart. Teišeba = Theispas (H/H) (god) [Teshub, Teshup, Tessop, Tessob, Teshob, Theisheba, Thešeba]
Heer van Ḫalpa	Teššub: '^{uru}ḫal-pa-wa$_{a}$-an' = '^{d}U ^{uru}ḫal-ap' ('~ van Aleppo') (Ungnad 1936) (H/H-Syr.) (god)
Tetešḫapi	Tetešḫapi = Tetešḫawi (H/H) (godin) [Tetešhapi, Teteshapi, Tetešhawi, Teteshawi]
Thebe	Thebe (1) = ogr. Thebai (1) (Θηβαι (1) (έπταπυλοι) = (poët.) Θηβη) = ngr. Thiva (Θηβα) (Gr.) (topogr./archeol. site, tZWv Chalkis en tNWv Athene, Centraal-Griekenland)
Tibar	Tibar = Dibar = Dabar = 1. mod. arab. Ǧabal 'Abd al-'Azīz (Stol 1979, *contra* Durand 1991) ((Syr.) (berg(god), tZWv Al-Hasakah (stad), gvm. Al-Hasakah)), 2. Murdi (in teksten uit Mari) = mod. arab. Jabal Jeribe ((Irak) (berg(god), meest westelijke top van het Sinjar-gebergte, tNWv Sinjar (stad) (tWv Mosoel), gvm. Ninawa = Nineve)), 3. bergtop in het Amanus-gebergte (Haas 1982) ((Turk.) (berg, tOv de Golf van Issus, tZv Kahramanmaraş = Germanicea en tNv de mond van r. Orontes, prov. Hatay, Akdeniz Bölgesi)) [Jebel Abd el-Aziz, Al-Ḥasaka, Jabal Juraybah]
de berg der terebinten	Tibar: 'Berg der terebinten' (Turk./Syr./Irak) (berg, onbekende loc.)

Tigris	Tigris = sum. Idigina = akk. Idiqlat = hurr. Aranzaḫ = operz. Tigrā = mperz. Arvand Rūd = hebr. Ḥiddeqel = gr. Τιγρις = turk. Dicle = arab. Dijlah (Turk.-Syr.-Irak) (rivier(godin), oostelijk van de Eufraat, van het gebied tZv Bingöl naar de Perzische Golf) [Tigra, Idigna, Aranzah, Arvand Rud, Hiddeqel, Ḥiddaqel, Chiddeqel, Dejla]
Tišatal	Tišatal van Nineve (Hurr.) (vorst (*énsi*)) [Tisatal, Tishatal]
Tišna	Tišna (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.) [Tisna, Tishna]
Tetewati	Titiutti = Titiwatti = Tetewatti (H/H) (godin) [Titiwati, Tetewati, Titiuti]
Titiuti	Titiutti = Titiwatti = Tetewatti (H/H) (godin) [Titiwati, Tetewati, Titiuti]
Hluw. *Tiwats	Tiwats* = Tiwazas* (Luw.) (god) [Tiwad, Tiwaz]
pala. *Tiyats	Tiyats* = *Tiyaz** (Pala) (god) [Tiyad]
Trajanus	Traianus Divi Nervae filius Augustus, Imperator Caesar Nerva (geb. naam: Marcus (6) Ulpius Traianus) (L/R) (keizer) [Marcus Ulpius Traianus]
Tarḫu	Trh_2-u-enti* (IE) = proto-anat. *Tṛḫ-u-ent-s = Cluw. Tarḫunt = Hluw. Tarhunta = Tarhunza = hett. Tarḫu = Tarḫunna = Tarḫuna = gr. Tarchon (Ταρχων) = lyc. Trqqñt = lyc. A Trqqas (nom.) = milyisch (lyc. B) Trqqiz (nom.) = gr. Trokondos (Τροκονδας) = Terkandos (Τερκανδας) = car. Trqð (Anat.) (god) [Tarḫun, Tarḫunda, Tarhunna, Tarhuna, Tarhunz, $Tṛh_2$-w-ent-s, Trhu-ent-, Tṛḫu-ent-, Tarḫuu̯ant, TrH^want, Tṛḫunt-, Trquð-, Trqud-, Tarḫunzai, Tarḫunti]
Tarḫunt, Tarḫunzai en Tarḫunti	Trh_2-u-enti* (IE) = proto-anat. *Tṛḫ-u-ent-s = Cluw. Tarḫunt = Hluw. Tarhunta = Tarhunza = hett. Tarḫu = Tarḫunna = Tarḫuna = gr. Tarchon (Ταρχων) = lyc. Trqqñt = lyc. A Trqqas (nom.) = milyisch (lyc. B) Trqqiz (nom.) = gr. Trokondos (Τροκονδας) = Terkandos (Τερκανδας) = car. Trqð (Anat.) (god) [Tarḫun, Tarḫunda, Tarhunna, Tarhuna, Tarhunz, $Tṛh_2$-w-ent-s, Trhu-ent-, Tṛḫu-ent-, Tarḫuu̯ant, TrH^want, Tṛḫunt-, Trquð-, Trqud-, Tarḫunzai, Tarḫunti]
Tuḫḫiura	Tuḫḫitra = Tuḫḫiura (CTH 641.2: KBo 29.213.12) (Mes.-H/H) (godheid) [Tuhhitra, Tuhhiura]
Tuḫtuḫānum	Tuḫtuḫānum = Tuḫtuḫani (H/H) (god) [Tuḫtuḫanum, Tuhtuhanum, Tuhtuhānum, Tuhtuhani]
Tunnawi	Tunnawi (H/H) (tovenares)
Ṭūrā da-Mašē = Ṭūr ‘Abdin = Kašiyari-	Ṭūr ‘Abdin (aram.) = Ṭūrā da-Mašē (Haas 1982) = Ṭūr Īzlā’ = ass. Kašiari = hett. Ka-ši-i̯a-ra = lat. Turabdium = laat-lat. Mons Masius = Mons Izla (Turk.) (berg, tZv Gülgöze (tOv Midyat), prov. Mardin, Güneydoğu Anadolu Bölgesi) [Tur Abdin, Tur Izla, Kasiari, Kašiaru, Kashyari, Kašijari]
turk.	Turkije = turk. Türkiye (Eur.-Azië-Turk.) (land), Turks, Turk
Turkse	Turkije = turk. Türkiye (Eur.-Azië-Turk.) (land), Turks, Turk
Turmitta	Turmitta = Durmitta = ass. Turḫurmit = Durḫurmit (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. omg. Merfizon (Barjamovic 2011), prov. Amasya, Karadeniz Bölgesi) [Durmetta, Turhurmit, Durhurmit]
koningsnaam **Tutḫaliya**	Tutḫalija (1) (H/H) (koningsnaam) (alg.) [Tuthaliya, Tutḫaliya, Tuthalija, Duthalija, Duthaliya, Dutḫaliya]
Tutḫaliya (tevens een koningsnaam	Tutḫalija (1) (H/H) (koningsnaam) (alg.) [Tuthaliya, Tutḫaliya, Tuthalija, Duthalija, Duthaliya, Dutḫaliya]
Tutḫaliya (tevens een koningsnaam	Tutḫalija (2) (Turk.-H/H) (berg(god)) [Tuthaliya, Tutḫaliya, Tuthalija]

Tutḫaliya II	Tutḫalija (3) II (H/H) (koning) [Tutḫaliya II, Tuthaliya II, Tutḫalija II, Tuthalija II, Duthalija II, Duthaliya II, Dutḫaliya II]
Tutḫaliya IV	Tutḫalija (4) IV (H/H) (koning) [Tutḫaliya IV, Tuthaliya IV, Tutḫalija IV, Tuthalija IV, Duthalija IV, Duthaliya IV, Dutḫaliya IV]
Tutḫaliya, berggod	Tutḫaliya (2) (Turk.-H/H) (berg(god)) [Tuthaliya, Tutḫalija, Tuthalija]
Tutḫaliya, Šidduweni	Tutḫaliya (2) (Turk.-H/H) (berg(god)) [Tuthaliya, Tutḫalija, Tuthalija]
Tuttuwa	Tuttuwa (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Tuz Gölü	Tuz Gölü = vrm. Tatta Gölü = gr. ἡ Ταττα = lat. Tatta Lacus = gr. (Steph. v. Byz.) Attaia (Ατταια) = lat. Attaea (Turk.) (meer, tNOv Konya (stad) en tNWv Aksaray (stad), op de grens van prov. Konya, Aksaray en Ankara, İç Anadolu Bölgesi)
Tyche van Caesarea ad Argaeum	**Tyche van** Caesarea ad Argaeum (L/R) (godin)
Typhon	Typhon (1) = Typhos = (Hom.) Typhoeus = (Hesiod., Hom. Hym.) Typhaon (Τυφων = Τυφως = Τυφωευς = Τυφαων) (Gr.) (slangenmonster)
Tyrus	Tyrus (alg./lat.) = akk. Ṣurru = phoen./aram. Ṣūr = hebr. Ṣōr = Tsor = gr. Tyros (Τυρος) = mod. arab. Ṣūr (Lib.) (topogr., aan de kust tZv Sidon, gvm. Zuid), Tyrisch, Tyriër [Surru, Sour, Sur, Tzór, Sor]
Uda	Uda (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. omg. Fıraktın tNv Gümüşören en de r. Zamantı (tZv Kayseri), prov. Kayseri, İç Anadolu Bölgesi) [Firaktin, Fraktın, Fraktin]
Ras Šamra	Ugarit (alg.) = ugar. ’ugrt = ’Ugart = arab. Ūǧārīt = Ras Shamra (alg.) = arab. Râs-aš-Šamrah (Syr.-NW-Sem. (2e mill.)) (archeol. site, bij Al-Maqatei tNv Latakia = Al-Lādhiqīyah, gvm. Latakia) [Ras Šamra]
ugar.	Ugarit (alg.) = ugar. ’ugrt = ’Ugart = arab. Ūǧārīt = Ras Shamra (alg.) = arab. Râs-aš-Šamrah (Syr.-NW-Sem. (2e mill.)) (archeol. site, bij Al-Maqatei tNv Latakia = Al-Lādhiqīyah, gvm. Latakia) [Ras Šamra]
Ugarit	Ugarit (alg.) = ugar. ’ugrt = ’Ugart = arab. Ūǧārīt = Ras Shamra (alg.) = arab. Râs-aš-Šamrah (Syr.-NW-Sem. (2e mill.)) (archeol. site, bij Al-Maqatei tNv Latakia = Al-Lādhiqīyah, gvm. Latakia) [Ras Šamra]
obab. Ugur	Ugur (obab.) = cun. ^{d}U.GUR (2) = vanaf mbab. Nergal = cun. ^{d}U.GUR (3) (Mes.) (god)
Uḫna	Uḫna = Uḫnaš (H/H) (koning van Zalpa) [Uhnas]
Uliggama	Ulikamma = Uliggama (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Ulipašu	Ulipašu = Uliwašu = Walpišu (H/H) (godheid) [Ulipasu, Uliwasu, Walpisu]
Uliwašu	Ulipašu = Uliwašu = Walpišu (H/H) (godheid) [Ulipasu, Uliwasu, Walpisu]
Ulza	Ulza = Walza (H/H) (godheid)
Umbu	Umpu = Umbu = Umpa = Umpi (H/H) (god) [Umwu, Umpaš]
Uruk	Unug (sum.) = Unu = cun. UNUG = cun. AB-gunû = (later) cun. AB-EŠ = akk. Uruk = hebr. ’Ereḵ = bijb. (Gen. 10:10) Erech = lat. (Vulg.) Arach = gr. (Sept.) Orech (Ορεχ) = (Ptol. 8.20.29) Orchoë (Ορχοη) = Orygeia (Ωρυγεια) = arab. Warkā’ = Auruk (Irak) (archeol. site, tOv As Samāwah, gvm. Al Muthannā) [Erek, Warka, Oeroek]
Upelluri	Upelluri (H/H) (wereldreus)
Uppana	Uppana (Turk./Syr.) (berg(god), onbekende loc.)
Ur, [voorafgegaan door een spatie]	Ur = sum. Urim = cun. (oorspr.) LAK-32.UNUG^{ki} (‘Nanna’s woning’) = (later) URIM$_2^{ki}$ = cun. (oorspr.) ŠEŠ.AB (id.) = (later) URI$_5^{ki}$ = URIM$_5^{ki}$ = akk. Uru = hebr. ’Ūr K̲aśdîm = bijb. Ur der Chaldeeën =

	arab. ʾŪr = mod. Tell el-Muqayyar (Irak) (archeol. site, tZWv An Nāṣirīyah, gvm. Dhī Qār) [Ur Kasdim, Oer]
Urišta	Urišta (Turk.-H/H) (archeol. site, mog. omg. Merfizon, prov. Amasya, Karadeniz Bölgesi) [Urista]
Urkiš	Urkeš (akk.) = Urkiš = Urgeš = Urgiš = hett. Urkiša = hurr. Urkini = mod. arab. Tall Mōzān (Syr.) (archeol. site, bij Diya Buhare (dorp) tWv Al-Qamišlī (stad), gvm. Al-Ḥasakah) [Urkesh, Urkish, Urgish, Urgis, Urkisha, Tall Mozan, Tell Mozan, Girê Mozan]
Urmia	Urmia-meer = av. Čaēčast- = operz. Čičast = mperz. Čēčast = perz. Daryāche-ye Orūmīyeh = ass. Tâmtu šaplītu ša māt Na'iri ('benedenmeer van het land Nairi') = lat. Lacus Matianus = Matiene-meer = kurd. Deryaçeya Wirmê = gr. Spauta (Σπαυτα) = (Ptol. 6.2.5) Martiane limne (Μαρτιανη λιμνη, vgl. echter *Matianus* !) = arm. Kaputan cov (Ir.) (meer, tussen de *ostānhā* Āẕarbāyjān-e Gharbī en -Sharqī) [Chichast, Daryāča-ye Orumiya, Kabūdān, Kabodan]
Uršu	Uršu (akk.-hett.) = hett. Waršuwa = ebl. Ur-sa-um = sum. Ursu = Uršu = oass. Uršu = obab. Ursum = Uršum (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. tOv Gaziantep en tNv Karkamiš (Jarablus), prov. Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi) [Warsuwa, Ursaum]
Urum	Urum = mod. Tell Uqair = Tell Aqair (Irak) (archeol. site, tOv Qal'at 'Umar az Zunbur (en tNOv Tell Ibrāhīm) en tZv Bagdad, gvm. Bābil) [Tall al-´Uqair, Tell Uquair]
'mijn zon(negod)'	UTU^{ŠI} = ^{d}UTU^{ŠI} (H/H-Mes.) (koningstitel)
Uwallallaki	Uwallallaki (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
meren Van	Van-meer = ass. Tâmtu elītu ša māt Na'iri ('bovenmeer van het land Nairi') = arm. Vana lič = Vana cov = Arčeši cov = Bznowneac' cov = Ṙštowneac' cov = Tospay lič = kurd. Gola Wanê = gr. (Strabo 11.14.8) Arsene limne (Αρσηνη λιμνη) = gr. (Byz.) Thospitis limne (Θωσπιτις λιμνη) = lat. Arsissa Lacus = Aretissa L. = mod. turk. Van Gölü (Turk.) (meer, op de grens van prov.s Bitlis en Van, Doğu Anadolu Bölgesi) [Tamtu elitu sa mat Nairi, Vana lic, Vana cov, Arcesi cov, Bznowneac cov, Rstowneac cov, Tospay lic, Gola Wane]
Van-meer	Van-meer = ass. Tâmtu elītu ša māt Na'iri ('bovenmeer van het land Nairi') = arm. Vana lič = Vana cov = Arčeši cov = Bznowneac' cov = Ṙštowneac' cov = Tospay lič = kurd. Gola Wanê = gr. (Strabo 11.14.8) Arsene limne (Αρσηνη λιμνη) = gr. (Byz.) Thospitis limne (Θωσπιτις λιμνη) = lat. Arsissa Lacus = Aretissa L. = mod. turk. Van Gölü (Turk.) (meer, op de grens van prov.s Bitlis en Van, Doğu Anadolu Bölgesi) [Tamtu elitu sa mat Nairi, Vana lic, Vana cov, Arcesi cov, Bznowneac cov, Rstowneac cov, Tospay lic, Gola Wane]
Venus Caelestis	Venus (1): 'Caelestis', ~ (L/R) (godin) [Venus Caelestis]
Waḫiši	Waḫiši (H/H) (godheid) [Wahiši, Wahisi]
Waḫzašu	Waḫzašu = Wawaḫšu (H/H) (godheid) [Wahzašu, Wahzasu, Wawahšu, Wawahsu]
Walanni	Walanni = Wallanni (H/H) (*tawananna*, gemalin van Kantuzzili (Otten 2000))
Walawala	Walawala (Anat.-Ass.) (slavin)
Wašezzili	Wašezzalli (hett.) = hatt. Wašezzil (bron: RIA) (H/H) (god) [Wašazalli, Wašezali, Wašizzali, Wašizali, Wašezzili; Wašizzil, Wašezzel, Wašizzel, Wašazzil; Wasezzalli, Wasezzil, Wasazalli, Wasezali, Wasizzali, Wasizali, Wasezzili; Wasizzil, Wasezzel, Wasizzel, Wasazzil]
'Leeuwgelijke koning'	Wašezzalli: 'Leeuwgelijke koning' (*Takkiḫau*?) (KUB 8.41 ii 4vv.) (H/H)

Wišuriyanza	Wišurijanza = Wišuriyanza (H/H) (vr. demon) [Wisuriyanza, Wisurijanza, Wishurijanza]
D.J. Wölfel	Wölfel, Dominik Josef (auteur)
Wurunkatte	Wurunkatte = cun. ^{d}ZA.BA$_4$.BA$_4$ (3) (H/H) (god) [Zababa]
Wurunšemu	Wurunšemu = ohett. Urunzimu = nhett. Uruzimu = Uruntimu (H/H) (godin) [Wurušemu, Wurunshemu, Wurushemu, Wurunšimu, Wurušimu, Furunšemu, Furušemu, Furu-Semu, Vurunšemu, Vurušemu, Vurunshemu, Vurushemu]
'zonnegodin van Arinna'	Wurunšemu: '^{d}UTU ^{uru}Arinna' = '^{uru}PÚ-na-aš ^{d}UTU-uš' (hett.) ('Zonnegodin van Arinna') (H/H) (godin)
verschijningen van de zonnegodin van	Wurunšemu: '^{d}UTU ^{uru}Arinna': (elke) 'Tawananna', verschijning (H/H)
verschijningsvormen van de grote	Wurunšemu: '^{d}UTU ^{uru}Arinna': (elke) 'Tawananna', verschijning (H/H)
Ariniti	Wurunšemu: '^{d}UTU ^{uru}Arinna': 'Ariniti' (H/H) (godin) [Arinitti, Arunitti, Ariniddu, Arinniti, Arinnitti]
Eštan	Wurunšemu: '^{d}UTU ^{uru}Arinna': 'Eštan' (hatt.) = hett. 'Ištanu' (H/H) (godin) [Estan, Esjtan, Eshtan, Istanu, Isjtanu, Ishtanu]
Ištanu	Wurunšemu: '^{d}UTU ^{uru}Arinna': 'Eštan' (hatt.) = hett. 'Ištanu' (H/H) (godin) [Estan, Esjtan, Eshtan, Istanu, Isjtanu, Ishtanu]
Jamm	Yam (1) = ugar. ym = Jamm (NW-Sem.) (god) [Yamm, Jam]
Yarık Kaya	Yarık Kaya (Turk.-H/H) (berglocatie (geolocatie 38.597565,27.501030) in het Sipylus-gebergte tZOv Manisa, prov. Manisa, Ege Bölgesi) [Yarıkkaya, Yarik Kaya, Yarikkaya]
Zababa	Zababa = Zamama = cun. ^{d}ZA.BA$_4$.BA$_4$ (2) (H/H-Mes.) (god) [Zabāba]
Zagros	Zagros = perz. Kūhhā-ye Zāgros = lor. Koyal Zagros = kurd. Çiyakani Zagros = turk. Zagros Dağları (Turk.-Irak-Ir.) (gebergte, van Aleppo, Gaziantep, Diyarbakır, langs de Iraaks-Iraanse grens tot Naft shahr (Ir.), zuidoostwaarts tot Bandar Abbas (Ostān-e Hormozgān) [Kuh hā-ye Zāgros, Kuh ha-ye Zagros, Kuhha-ye Zagros, Ciyakani Zagros, Zagros Daglari]
Zaḫaluqqa	Zaḫaluqqa (1) = Zaḫaliqa (1) = Ašḫaluga (1) (Turk.-H/H) (archeol. site, omg. Nerik (zie aldaar), prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi) [Zahaluqqa, Zahaliqa, Ashaluga, Zahaluka]
Zaḫaluqqa	Zaḫaluqqa (2) = Zaḫaliqa (2) = ^{d}U ^{uru}Zaḫaluka = Ašḫaluga (2) (H/H) (god) [Zahaluqqa, Zahaliqa, Ashaluga, Zahaluka]
Nerikeeër	Zaḫaluqqa (2): 'Nerikeeër' (H/H) (god)
Zaliyanu	Zalijanu = $^{ḪUR.SAG}$da-li-ia-nu (Turk.-H/H) (berg(god), omg. Nerik (zie aldaar), prov. Samsun, Karadeniz Bölgesi) [Zaliyanu]
Zallamura	Zallamura (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Zalpa	Zalpa (1) = Zalpuwa (Turk.-H/H-Pre-Hett.) (archeol. site, onbekende loc., maar zeker aan de kust van de Zwarte Zee, omg. Bafra, prov. Samsun)
Zalpar	Zalwar (obab.) = Zalpar = Za-al-ba-ar = Zalbar = hett. Za-al-pa = Zalpa (2) = mod. Tilmen Höyük (Turk.-H/H) (topogr./archeol. site, gelegen aan de r. Karasu, tNWv Yelliburun (tOv İslahiye en tWv Gaziantep), prov. Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi)
Zanzišna	Zanzišna = Zazzišna = Zazišna) (Turk.-H/H) (archeol. site, bij Çorum (stad) of tZv Amasya, prov. Çorum resp. Amasya, Karadeniz Bölgesi (bron: S. Bayram)) [Zanzisna, Zazzisna]
Zapatiškuwa	Zapatiškuwa (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., waarschijnlijk tNv Hattuša) [Zapatiskuwa]
Zeus	Zeus (1) (Ζευς) (Gr.) (god)
god van de berg Kasion	Zeus (1): 'Kasios' (1) (Κασιος), ~ (Gr.-Sel.) (god) [Zeus Kasios]
Zeus Kasios	Zeus (1): 'Kasios' (1) (Κασιος), ~ (Gr.-Sel.) (god) [Zeus Kasios]
Zilipuri	Zilipuri = Zilipura = Zalipura = Zalipuru = cun. ^{d}U.GUR (4) (H/H) (god) [Ugur]

Zipani	Zipani (Hatt.) (koning van Kaniš)
Zippalanda	Ziplanda = Zippalanda = Zipalda (Turk.-H/H) (archeol. site, onbekende loc., mog. zie Hett. en Hurr. termen: *Taḫa*) [Ziplada, Ziplata]
Zippira	Zippira (Turk.-H/H) (rivier, onbekende loc.)
Zitḫariya	Zitḫarija (H/H) (god van de stad Zitḫara) [Zitḫariya, Zitharya, Zitharija]
Utnapištim	Ziusudra: Utnapištim (akk.) = Uta-Napištim = Ûm-Napištim-rûqu = UD-zi-tim = UD-na-puš-te = Utta-napišti = U-ta-na-iš-tim = U-tu-ur-na-pu-uš-ti = U-ta-ra-pa-aš-tim = hett. U-ta-na-pi-iš-ta (bron: RIA) (Mes.) (myth. koning en zondvloedheros) [Utnapishtim, Uta-Napishtim, Um-Napishtim-ruqu, Ut-Napištim-rûqu, Ut-Napishtim-ruqu]
Ziwana	Ziwana = mod. Gawurkalesi (Forlanini 2009, Cammarosano 2021) (Turk.-H/H) (berg(god), tZWv Ḫartana (mod. Külhöyük) (tZWv Ankara (stad)), prov. Ankara, İç Anadolu Bölgesi)
Zuliya	Zulija = (mog.) mod. Çekerek (vlgs Rutherford 2020) (Turk.-H/H) (rivier(godin), stromend van Esençay (prov. Sivas) tZv Tokat, via Çekerek (stad) (prov. Yozgat) naar Kayabaşı, samenvloeiing met de r. Yeşilırmak, tZv Amasya (prov. Amasya), İç Anadolu Bölgesi en Karadeniz Bölgesi) [Zuliya, Cekerek]
Zulki	Zulki = (nomin.) ^{d}zu-ul-ki-iš = cun. ^{munus}ENSI (‘Zieneres’) (H/H) (godin)
‘Droomduidster’ (^{munus}ENSI)	Zulki = (nomin.) ^{d}zu-ul-ki-iš = cun. ^{munus}ENSI (‘Zieneres’) (H/H) (godin)
‘Zieneres’	Zulki = (nomin.) ^{d}zu-ul-ki-iš = cun. ^{munus}ENSI (‘Zieneres’) (H/H) (godin)
Zullitta	Zullitta (Turk./Syr.) (berg(god), onbekende loc. (er is ook een stad Zullitta, CTH 143/86)) [Zullidda, Zullida]
Zupaniun	Zupaniun (Turk./Syr.) (berg, onbekende loc.)
Zwarte Zee	Zwarte Zee e.o. = gr. (Pind.) Pontos Axeinos (Ποντος Αξεινος) = (later) gr. (Pind.) Euxeinos Pontos (Ευξεινος Ποντος) = mperz. Siyābun = lat. Pontus Euxinus (Eur.-Azië) (zee) [Siyabun]

2. Index van categorieën en termen

holte	Aardformatie: aardgroeve
kuil	Aardformatie: aardgroeve
dal [+ spatie]	Aardformatie: dal
dalen	Aardformatie: dal
grot in Cilicië	Aardformatie: grot: 'Corycische grot' (Κωρυκιον αντρον, mod. Cehennem) (Gr.-Cil.-Turk.)
bergkloof	Aardformatie: kloof
kloven	Aardformatie: kloof
nis [voorafgegaan door een spatie]	Aardformatie: nis
bed van de rivier	Aardformatie: rivierbedding
bed van de rivier gevormd	Aardformatie: vormgeving van het aardoppervlak door natuurkrachten
hoogte-cultus	Aardhoogte (alg.)
berg	Aardhoogte: berg
heuvel	Aardhoogte: berg
arendsberg	Aardhoogte: berg, arends-
Ḫarana (de 'arendsberg')	Aardhoogte: berg, arends-: term: *Ḫarana* (Hett.)
heilige berg	Aardhoogte: berg, heilige
heiligheid der bergen	Aardhoogte: berg, heilige
heiligheid van de bergen	Aardhoogte: berg, heilige
berg- of	Aardhoogte: berg, heilige: goddelijke berg (berg als god)
berggod	Aardhoogte: berg, heilige: goddelijke berg (berg als god)
goddelijke bergen	Aardhoogte: berg, heilige: goddelijke berg (berg als god)
godin = berg = troon	Aardhoogte: berg, heilige: goddelijke berg (berg als god)
heilige godenbergen	Aardhoogte: berg, heilige: goddelijke berg (berg als god)
troon is **identiek aan de berg en dus**	Aardhoogte: berg, heilige: goddelijke berg (berg als god)
berg- of	Aardhoogte: berg, heilige: godenberg (aan een godheid gewijde berg of waar deze verblijft)
Kızıl Dağ ('de rode berg')	Aardhoogte: berg, rode: term: *dağ, kızıl* (berg bij Karaman) (Turk.)
Kara Dağ ('de zwarte berg')	Aardhoogte: berg, zwarte: term: *dağ, kara* (berg bij Karaman) (Turk.)
Ǧebel al-Aqra ('de kaalhoofdige berg')	Aardhoogte: berg: term: *Ǧebel al-Aqra* ('de kaalhoofdige berg') (arab.) (Mes.)
-luri	Aardhoogte: berg: term: *-luri* (hurr.) (H/H)
Papana amana	Aardhoogte: berg: term: *papan*: *Papana amana* ('Amaneïsche bergen') (berg Amanus) (hurr.) (H/H)
vulkaan	Aardhoogte: berg: vulkaan
vulkanische	Aardhoogte: berg: vulkaan
bergwand	Aardhoogte: berghelling
flanken	Aardhoogte: berghelling
helling	Aardhoogte: berghelling
rotswand	Aardhoogte: berghelling
rotswand, waaruit water sijpelt	Aardhoogte: berghelling: sijpelrotswand (waar water langssijpelt)
sijpelende water	Aardhoogte: berghelling: sijpelrotswand (waar water langssijpelt)
waar eens water sijpelde	Aardhoogte: berghelling: sijpelrotswand (waar water langssijpelt)
waar water uit de rotswand sijpelt	Aardhoogte: berghelling: sijpelrotswand (waar water langssijpelt)
water uit de bergwand	Aardhoogte: berghelling: sijpelrotswand (waar water langssijpelt)
top	Aardhoogte: bergtop
rots [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Aardhoogte: rots(partij)
rotsformatie	Aardhoogte: rots(partij)
aardewerken	Aardmaterie: aardewerk
brons	Aardmaterie: brons
bronzen	Aardmaterie: brons
edelsteen	Aardmaterie: edelsteen

carneool	Aardmaterie: edelsteen: carneool
lapis lazuli	Aardmaterie: edelsteen: lapis lazuli
lapis-lazuli	Aardmaterie: edelsteen: lapis lazuli
glazen	Aardmaterie: glas (glazen)
goud	Aardmaterie: goud(en)
vergulde	Aardmaterie: goud(en)
ijzer	Aardmaterie: ijzer(en)
koperen	Aardmaterie: koper(en)
metaal	Aardmaterie: metaal
edelmetaal	Aardmaterie: metaal, edel-
Lulluri	Aardmaterie: mineraal: *lulluri* (H/H)
stukje tin	Aardmaterie: tin(nen)
zilver	Aardmaterie: zilver(en)
aanvankelijk	Begin (aanvankelijk, in ’t begin)
begin lente	Begin: ~ van de lente
in het begin der tijden	Begin: ~ van de tijd
oertijd	Begin: ~ van de tijd
aanvang neemt	Begin: aanvangen
Oorspronkelijk was de **stiergod de**	Begin: eerste/oudste functie van de stiergod, nl. als schenker van regen ter bevruchting van de aarde
oudste Hettitische goden	Begin: eerste/oudste Hettitische goden (Hett.)
oudste Kanisisch-Cappadocische goden in	Begin: eerste/oudste Kanisisch-Cappadocische goden, genoemd in Assyrische koopmansteksten (H/H)
oudste Kanisisch-Cappadocische	Begin: eerste/oudste Kanisisch-Cappadocische goden, genoemd in Assyrische koopmansteksten (H/H)
eerste koningen	Begin: eerste/oudste koningen van het Hett. Oude Rijk (H/H)
miniatuurtempeltjes bevonden	Begin: eerste/oudste miniatuurtempeltjes
Oudste naam: hurr. Ḫazzi	Begin: eerste/oudste naam van de berg Casius Mons (Kel Dağ)
eindigen	Begin: einde
Het slot	Begin: einde
late herfst	Begin: einde van de herfst
midden	Begin: midden
afkomstig	Begin: oorsprong
bron:	Begin: oorsprong
bronnen tegengekomen	Begin: oorsprong
bronvermelding	Begin: oorsprong
gaat waarschijnlijk terug op	Begin: oorsprong
herkomst	Begin: oorsprong
ontstaan	Begin: oorsprong
ontstaat	Begin: oorsprong
oorsprong	Begin: oorsprong
oorspronkelijk	Begin: oorsprong
stammende	Begin: oorsprong
teruggaat op	Begin: oorsprong
van origine	Begin: oorsprong
Oorsprong van op de berg Amanus	Begin: oorsprong van de cultus op de berg Amanus (NW-Sem.)
dubbele stier was oorspronkelijk een	Begin: oorsprong van de dubbele-stiergod
oorsprong van de dubbele stier	Begin: oorsprong van de dubbele-stiergod
door de staat bijeengebracht pantheon	Begin: oorsprong van de Hettitische religie (H/H)
Oorsprong en verbreiding van de Išḫara-	Begin: oorsprong van de Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
en verspreiding van de Išhara-	Begin: oorsprong van de Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
Oorsprong en verbreiding van de Kubaba-	Begin: oorsprong van de Kubaba-cultus (NW-Sem.-H/H)
een eenheid vormden (godin =	Begin: oorspronkelijke eenheid van de concepten van godin, berg en troon in Anatolië
oorspronkelijk de gemaal van Liluri	Begin: oorspronkelijke gemaal van Liluri (H/H)
oorspronkelijke en later verdrongen	Begin: oorspronkelijke godheden van Noord-Syrië

oorspronkelijk toch tot de Noord-Syrisch	Begin: oorspronkelijke Noordwest-Semitische traditie van de Ḫedammu-mythe (NW-Sem.)
Oorspronkelijk was de **stiergod de**	Begin: oorspronkelijke voorstelling van de kosmische stier als onafhankelijke, vruchtbaarheid schenkende god
Oorspronkelijk was de voorstelling dat	Begin: oorspronkelijke voorstelling van de kosmische stier als onafhankelijke, vruchtbaarheid schenkende god
oorspronkelijk een **zelfstandig**	Begin: oorspronkelijke voorstelling van de kosmische stier als onafhankelijke, vruchtbaarheid schenkende god
ambachtsman	Beroep en functie: ambachtsman
beambten	Beroep en functie: ambtenaar
functionarissen	Beroep en functie: ambtenaar
hoogwaardigheidsbekleders	Beroep en functie: ambtenaar
land, waarvan de eigenaar	Beroep en functie: bezitter, grootgrond-
danser	Beroep en functie: danser
struikrovers	Beroep en functie: dief
'Knecht van Kubaba'	Beroep en functie: dienaar, gods-: dienaar van Kubaba (*ÌR.^{d}Ku-ba-ba*) (NW-Sem.-H/H)
Haar dienares in de cultus	Beroep en functie: dienares, gods-: dienares van Ḫatepuna (H/H)
'Dienares van	Beroep en functie: dienares, gods-: dienares van Kubaba (NW-Sem.-H/H)
slavin	Beroep en functie: dienares: slavin
doodt hij de draak	Beroep en functie: doder, draken-, slangen- of demonen-
Illuyanka en hem doodt	Beroep en functie: doder, draken-, slangen- of demonen-
overwint hij Jamm	Beroep en functie: doder, draken-, slangen- of demonen-
eedbrekers	Beroep en functie: eedbreker
Deelnemers:	Beroep en functie: feestganger
functie	Beroep en functie: functie
fungeerde	Beroep en functie: functie
rol [+ spatie]	Beroep en functie: functie
rol,	Beroep en functie: functie
die regen, donder en bliksem brengt	Beroep en functie: gever: regenschenker
regenschenker	Beroep en functie: gever: regenschenker
schenker van regen	Beroep en functie: gever: regenschenker
handelaren	Beroep en functie: handelaar (koopman)
herders	Beroep en functie: herder
schaapherder	Beroep en functie: herder, schaap-
godin die de schaapskudden	Beroep en functie: herderin, schaap-
Arend en leeuw als begeleiders	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
arend is ook de **begeleider**	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
dier als begeleider	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
dierlijke begeleiders	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
en arend als begeleiders	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
geflankeerd door herten	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
geflankeerd door twee leeuwen	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
stier, diens begeleider	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
van levende dieren	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
verbonden met de luipaard	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: begeleider
verzoekt de vis	Beroep en functie: intermediair, dierlijke: middelaar
geflankeerd door twee muzikanten	Beroep en functie: intermediair, menselijke en alg.: begeleider
bemiddelaar tussen goden en mensen	Beroep en functie: intermediair, menselijke en alg.: middelaar
Kardu en Sakardu	Beroep en functie: intermediair, menselijke en alg.: middelaar: term: *kardug* = *sakardug* = i.e. ^{lú_2}KAŠ$_4$ (eig. 'renner') (god) (nass.) (Mes.)
ḫurišḫi 'bewateraar'	Beroep en functie: irrigator: term: *ḫurišḫi* (Hurr.-Urart.) [hurišhi, hurishi]
jagers	Beroep en functie: jager
getuige was	Beroep en functie: jur.: getuige

koks	Beroep en functie: kok
boer	Beroep en functie: landbouwer
persoon die een misdrijf	Beroep en functie: misdadiger
muzikanten	Beroep en functie: musicus
auletes	Beroep en functie: musicus: fluit-speler, dubbele-: term: αυλητης (Gr.) [auletes]
kitharistes	Beroep en functie: musicus: κιθαριστης (Gr.) [kitharistes]
reiziger	Beroep en functie: reiziger
ḫazigara -meisjes	Beroep en functie: rel. persoon: *ḫazigara*-meisje (H/H)
kantikipi-functionaris	Beroep en functie: rel. persoon: *kantikipi*-functionaris (H/H)
door keizer Trajanus en zijn zoon	Beroep en functie: rel. persoon: offeraar of opdrachtgever van het offer
Hadrianus op de top	Beroep en functie: rel. persoon: offeraar of opdrachtgever van het offer
Julianus offerde	Beroep en functie: rel. persoon: offeraar of opdrachtgever van het offer
offeraar	Beroep en functie: rel. persoon: offeraar of opdrachtgever van het offer
offerheer	Beroep en functie: rel. persoon: offeraar of opdrachtgever van het offer
adorant	Beroep en functie: rel. persoon: vereerder
Uitvoerende personen	Beroep en functie: rel. persoon: verrichter van een (religieuze) rite
'Ziener'	Beroep en functie: rel. persoon: ziener
'Zieneres'	Beroep en functie: rel. persoon: ziener
Aduntarri	Beroep en functie: rel. persoon: ziener: term: *haš-un-tar-ḫi*: *Aduntarri* (god) (hurr.) (H/H)
(^{LÚ}ḪAL)	Beroep en functie: rel. persoon: ziener: term: ^{LÚ}ḪAL (akk.-cun.) (Mes.)
(^{munus}ENSI)	Beroep en functie: rel. persoon: ziener: term: ^{munus}ENSI (akk.-cun.) (Mes.)
Zulki	Beroep en functie: rel. persoon: ziener: term: *Zulki* (hett.) (H/H)
rentmeester van het land	Beroep en functie: rentmeester
schenker	Beroep en functie: schenker (van drank)
stichter	Beroep en functie: stichter (alg.) [*zie verder bij* Instelling en organisatie: stichting]
lijfwachten	Beroep en functie: strijder: lijfwacht
officier	Beroep en functie: strijder: officier
veroveraars	Beroep en functie: strijder: veroveraar
bezweerster	Beroep en functie: tovenares (heks, bezweerster), menselijke of goddelijke
tuinman	Beroep en functie: tuinman
vriend	Beroep en functie: vriend
waardin	Beroep en functie: waardin
zanger	Beroep en functie: zanger
bezat	Bezit en roof: bezit
bezit	Bezit en roof: bezit
voorzien is van	Bezit en roof: bezit
voorzien van	Bezit en roof: bezit
bezit heilzame, levensbevorderende	Bezit en roof: bezit van heilzame, levensbevorderende krachten
tempelbezit	Bezit en roof: bezit: subj.: tempel, ~ van de (aan de tempel toebehorende)
beroofd	Bezit en roof: diefstal
diefstal	Bezit en roof: diefstal
geroofd	Bezit en roof: diefstal
rooftochten	Bezit en roof: diefstal
geroofde organen	Bezit en roof: diefstal van de lichaamsorganen

van een oog beroofd	Bezit en roof: diefstal van de lichaamsorganen
van zijn organen, hart en ogen, beroofd	Bezit en roof: diefstal van de lichaamsorganen
buit	Bezit en roof: diefstal: gestolen goed (buit)
neemt het beeld	Bezit en roof: diefstal: tempelroof
aanbiedt	Bezit en roof: gave
biedt hem	Bezit en roof: gave
demonische machten werd overgeleverd	Bezit en roof: gave
overdragen	Bezit en roof: gave
overgedragen	Bezit en roof: gave
reikt de koning	Bezit en roof: gave
uitlevering	Bezit en roof: gave
brengt het oog terug	Bezit en roof: gave, terug-
geeft zijn vader de organen terug	Bezit en roof: gave, terug-
huis van de golf' in handen van de koning	Bezit en roof: gave: 'het huis van de golf' (H/H)
uitlevering van Ba'al	Bezit en roof: gave: Ba'al
belasting	Bezit en roof: gave: betaling: belasting
bruidegomsgeschenk	Bezit en roof: gave: betaling: bruidegomsprijs (bruidegomsgeschenk)
regering en de koninklijke koets gebracht	Bezit en roof: gave: heerschappij: de regering en de koninklijke koets
biedt haar heil en leven	Bezit en roof: gave: heil (geluk, zegen)
gelukbrengende	Bezit en roof: gave: heil (geluk, zegen)
god de mensen zal beschermen	Bezit en roof: gave: heil (geluk, zegen)
heil moest brengen	Bezit en roof: gave: heil (geluk, zegen)
biedt haar heil en leven	Bezit en roof: gave: leven(skracht)
leven en vruchtbaarheid schenken	Bezit en roof: gave: leven(skracht)
met 'leven'	Bezit en roof: gave: leven(skracht)
ongelukbrengende	Bezit en roof: gave: onheil (ongeluk, leed)
regen schenkende	Bezit en roof: gave: regen
regenschenkende	Bezit en roof: gave: regen
schenkende godin, later	Bezit en roof: gave: regen
schenker van regen	Bezit en roof: gave: regen
verzocht regen te	Bezit en roof: gave: regen
te leveren tempelbenodigdheden	Bezit en roof: gave: tempelbenodigdheden
krijgen brood en water	Bezit en roof: gave: voedsel (en drank)
gestild	Bezit en roof: gave: voldoening
gewassen zal laten gedijen	Bezit en roof: gave: vruchtbaarheid
hun vee zal vermeerderen	Bezit en roof: gave: vruchtbaarheid
leven en vruchtbaarheid schenken	Bezit en roof: gave: vruchtbaarheid
in bezit had genomen	Bezit en roof: verwerving
ontvangen	Bezit en roof: verwerving
krachten des wasdoms ontvangen	Bezit en roof: verwerving van de groeikracht der natuur
krijgt de hemelstier	Bezit en roof: verwerving van de hemelstier
brengt het oog terug	Bezit en roof: verwerving van de lichaamsorganen
ontvangen tot heil	Bezit en roof: verwerving van heil
aangereikt ter aanvaarding	Bezit en roof: verwerving: adoptie
geadopteerd	Bezit en roof: verwerving: adoptie
handelskolonie	Bezit en roof: verwerving: kopen, verkopen (handel)
hernemen	Bezit en roof: verwerving: terugneming
terug te krijgen	Bezit en roof: verwerving: terugneming
koningschap des hemels, dat hem	Bezit en roof: wegneming van het koningschap des hemels
de weergod ontnomen	Bezit en roof: wegneming van het oude recht op de *hieros gamos*
bracht Šarmaššu naar de berg	Bezit en roof: wegvoering
brengt Anitta hem naar	Bezit en roof: wegvoering
motief van de wegvoering naar gene	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld
naar een berg gevoerd	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld
voert hem weg	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld

voert vervolgens Ḫupašya weg naar het	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld
voert ze hem weg	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld
weggevoerd, en komt	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld
wegvoering	Bezit en roof: wegvoering naar het dodenrijk of de andere wereld
wijst haar liefde af	Bezit en roof: weigering
wil zich niet	Bezit en roof: weigering
bloed	Bloed
bomen	Boom
boom	Boom
boom	Boom
amandelboom	Boom: amandelboom
cederwoud	Boom: ceder
cipressen	Boom: cipres
edelsteenbomen	Boom: edelsteenboom
carneool- en de	Boom: edelsteenboom: carneoolboom
lapis-lazuli-boom	Boom: edelsteenboom: lapis-lazuli-boom
eik	Boom: eik
eik in haar heiligdom	Boom: eik van Ḫannaḫanna (H/H)
eik is de offerplaats voor Telipinu	Boom: eik van Telipinu (H/H)
geneeskrachtige bomen	Boom: geneeskrachtige ~
vijgenboom die 'Onze lieve vrouwe	Boom: heilige ~ van Afqa: Aphrodite-boom (Phoen.)
boom van de smidgod Ḫašam(m)eli	Boom: heilige ~ van Ḫašam(m)eli (H/H)
Eiken waren in dit gebergte **heilig**	Boom: heilige ~ van het Šidduwa-gebergte (Turk.-H/H)
Brathy	Boom: jeneverbesboom: term: Βραθυ (Brathy) = transcr. van aram. *b^{e}rāt* (berg(god)) (Lipinsky 1971) (Gr.)
wordt een eik uit het gebergte	Boom: losse, als symbool gebruikte ~ of tak: eik
populier	Boom: populier
šuruḫḫa-hout	Boom: *šuruḫḫa*-boom (H/H) [suruhha, šuruhha]
terebinten	Boom: terebint = terpentijnboom
vijgenboom die 'Onze lieve vrouwe	Boom: vijgenboom: 'Onze lieve vrouwe Venus' (Phoen.)
wanden	Bouwwerk: afscheiding: muur
stadsmuur	Bouwwerk: afscheiding: muur, stads- en burcht-
dūru' (de (binnen)'muur' van Babylon)	Bouwwerk: afscheiding: muur, stads- en burcht-: term: *dūru* ('(binnen)muur') (ass.) (Mes.)
opstapelden	Bouwwerk: bouw
offerplaatsen in het gebergte in te richten	Bouwwerk: bouw van een offerplaats
paleis zou gebouwd	Bouwwerk: bouw, paleis-
paleisbouw	Bouwwerk: bouw, paleis-
voor de bouw van	Bouwwerk: bouw, paleis-
evenals voor de	Bouwwerk: bouw, tempel-
richt voor hem een tempel	Bouwwerk: bouw, tempel-
ingericht	Bouwwerk: bouw: inrichting (v.h. interieur)
dorp	Bouwwerk: dorp
gebouw [+ spatie]	Bouwwerk: huis (gebouw)
gebouw:	Bouwwerk: huis (gebouw)
gebouwen	Bouwwerk: huis (gebouw)
huis [+ spatie]	Bouwwerk: huis (gebouw)
huis,	Bouwwerk: huis (gebouw)
huiselijke	Bouwwerk: huis (gebouw)
huisje	Bouwwerk: huis (gebouw)
Poortgebouw	Bouwwerk: huis (gebouw)
eigen **huis van de priester**	Bouwwerk: huis, priester- (priesterwoning)
'het huis van de golf'	Bouwwerk: huis: 'het huis van de golf' (H/H)
'huis van vachten'	Bouwwerk: huis: 'het huis van vachten' (H/H)
beth Elohim ('het huis van God')	Bouwwerk: huis: term: *Bêt'êl* ('huis van God') (steen, plaats) (Isr.)
in- en uitgang	Bouwwerk: ingang (toegang)

klooster	Bouwwerk: klooster: St.-Barlaam, - van; op de berg Ḫazzi tWv Çandır (Turk.)
kluis	Bouwwerk: kluis
markt	Bouwwerk: marktplein
monumenten	Bouwwerk: monument
ruïne	Bouwwerk: ruïne
in het aanwezige gebouw	Bouwwerk: sacraal gebouw (alg.)
stad	Bouwwerk: stad
steden	Bouwwerk: stad
vesting	Bouwwerk: stad
Uru-ul-la	Bouwwerk: stad der goden: **'Uru-ul-la' (Mes.)**
residentie	Bouwwerk: stad, hof- (residentie, koningsstad)
hoofdstad	Bouwwerk: stad, hoofd-
oerstad	Bouwwerk: stad, oer-
^{uru}Ka [voorafgegaan door een spatie]	Bouwwerk: stad: term: *uru* = *iri* = cun. URU = ^{uru} (voor stedennamen) (sum.) (Mes.)
^{uru}G [voorafgegaan door een spatie]	Bouwwerk: stad: term: *uru* = *iri* = cun. URU = ^{uru} (voor stedennamen) (sum.) (Mes.)
^{uru}H [voorafgegaan door een spatie]	Bouwwerk: stad: term: *uru* = *iri* = cun. URU = ^{uru} (voor stedennamen) (sum.) (Mes.)
^{uru}Z [voorafgegaan door een spatie]	Bouwwerk: stad: term: *uru* = *iri* = cun. URU = ^{uru} (voor stedennamen) (sum.) (Mes.)
^{uru}A [voorafgegaan door een spatie]	Bouwwerk: stad: term: *uru* = *iri* = cun. URU = ^{uru} (voor stedennamen) (sum.) (Mes.)
^{uru}- [voorafgegaan door een spatie]	Bouwwerk: stad: term: *uru* = *iri* = cun. URU = ^{uru} (voor stedennamen) (sum.) (Mes.)
Uru-ul-la	Bouwwerk: stad: term: ***Uru-ul-la*** **('eeuwige stad') (sum.) (Mes.)**
tent	Bouwwerk: tent (tentenkamp)
uitgang	Bouwwerk: uitgang
raam	Bouwwerk: venster (vensterraam)
keuken	Bouwwerk: vertrek: keuken
paal	Bouwwerk: zuil (paal)
palen	Bouwwerk: zuil (paal)
cultuspalen	Bouwwerk: zuil: paal, heilige (cultuspaal)
figuren	Bovennatuurlijk en lichamelijk wezen: wezen (gestalte, figuur) (alg.)
figuur	Bovennatuurlijk en lichamelijk wezen: wezen (gestalte, figuur) (alg.)
wezen	Bovennatuurlijk en lichamelijk wezen: wezen (gestalte, figuur) (alg.)
dema-godheden	Bovennatuurlijk en lichamelijk wezen: wezen, scheppings- (*dema*) (god, heros, plant)
belang	Cultureel aspect: belang
belangrijkste	Cultureel aspect: belang
hoge positie	Cultureel aspect: belang
kern van goden	Cultureel aspect: belang
betekenisloos	Cultureel aspect: belang: onbelangrijk
onbeduidend	Cultureel aspect: belang: onbelangrijk
cultureel	Cultureel aspect: cultureel (in cultureel opzicht)
Overblijfselen	Cultureel aspect: cultureel overblijfsel (rest, relict)
relict	Cultureel aspect: cultureel overblijfsel (rest, relict)
bleef herinnerd als	Cultureel aspect: doorklinken
tradities doorklinken	Cultureel aspect: doorklinken
voortzetting van de oude	Cultureel aspect: doorklinken
voorzettingen	Cultureel aspect: doorklinken
gedetailleerde	Cultureel aspect: gedetailleerdheid (verfijnheid)
Opleving	Cultureel aspect: herleving
beïnvloed	Cultureel aspect: invloed

invloed	Cultureel aspect: invloed
motieven in de iconografie	Cultureel aspect: motief (alg.)
ontwikkeling	Cultureel aspect: ontwikkeling
leeft voort als	Cultureel aspect: ontwikkeling: voortleven, cultureel (in een andere vorm)
namen haar over	Cultureel aspect: ontwikkeling: voortleven, cultureel (in een andere vorm)
zetten haar verering voort	Cultureel aspect: ontwikkeling: voortleven, cultureel (in een andere vorm)
hoger niveau	Cultureel aspect: ontwikkelingsniveau
Christelijke en Islamitische traditie	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
Hattische tradities	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
Hellenistisch-Seleucidische traditie:	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
Hurritische tradities	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
Noord-Syrisch-Kanaänitische traditie	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
Romeinen:	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
Syrische traditie	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
zeer oude ononderbroken traditie	Cultureel aspect: traditionalisme (religieuze, rituele, cultus- en culturele traditie) (alg.)
bereikten	Cultureel aspect: verbreiding
drong de cultus van Išḫara door	Cultureel aspect: verbreiding
reiken van	Cultureel aspect: verbreiding
tot in Egypte reikte	Cultureel aspect: verbreiding
verbreid	Cultureel aspect: verbreiding
verspreid	Cultureel aspect: verbreiding
vermenging	Cultureel aspect: vermenging
Verval	Cultureel aspect: verval, cultureel
cultisch	Cultus
cultus	Cultus
vereerd	Cultus
vereren	Cultus
verering	Cultus
volk dat in klaagceremoniën om hem	Cultus: Adonis-cultus (NW-Sem.)
werd Adonis vereerd	Cultus: Adonis-cultus (NW-Sem.)
Locatie van haar verering	Cultus: Aphrodite Aphacitis-cultus (Gr.)
cultus van de hemelse **godin in Aphaca**	Cultus: Aphrodite-cultus: Aphacitis-cultus (Gr.)
duivengodin, wier cultus	Cultus: Aphrodite-cultus: Urania-cultus (Gr.)
cultus van de berg Argaios	Cultus: Argaios-cultus (Capp.)
over een cultus van de berg	Cultus: Argaios-cultus (Capp.)
cultustradities	Cultus: cultusvorm (cultustype, cultustraditie)
cultisch vereerde duiven	Cultus: dierenverering: duivencultus
hertencultus	Cultus: dierenverering: hertencultus
verering van de stiergod in Anatolië	Cultus: dierenverering: rundercultus: stierencultus (Pre-Hett.-H/H)
vooroudercultus	Cultus: dodencultus
goddelijk vereerde miniatuurheiligdom	Cultus: fetisjisme: miniatuurheiligdom
ḫamri zelf is eveneens een vereerd	Cultus: fetisjisme: miniatuurheiligdom
vereerd in Šamuḫa	Cultus: fetisjisme: vormvat (H/H)
offers aan de zonneschijven	Cultus: fetisjisme: zonneschijf: *šittar* (H/H)
Ze werden vereerd in tempels van	Cultus: fetisjisme: zonneschijf: *šittar* (H/H)

pantheon en de **cultus**	Cultus: geogr./rel.: Hettitische ~ (H/H)
verplaatst naar de vesting Hakmiš	Cultus: geogr./rel.: Hettitische ~: Hakmiš (H/H)
cultus in Ḫattuša	Cultus: geogr./rel.: Hettitische ~: Ḫattuša (H/H)
cultus in ere hersteld	Cultus: geogr./rel.: Hettitische ~: Nerik (H/H)
cultus is die van **Nerik**	Cultus: geogr./rel.: Hettitische ~: Nerik (H/H)
cultus van Nerik	Cultus: geogr./rel.: Hettitische ~: Nerik (H/H)
daar vereerde Hurritische goden	Cultus: geogr./rel.: Hurritische, Noord-Syrisch- ~ (Hurr.)
Cultus in Ḫaššu(wa)	Cultus: geogr./rel.: Hurritische, Noord-Syrisch- ~: Ḫaššu(wa) (Hurr.)
van Mitanni vereerde	Cultus: geogr./rel.: Hurritisch-Mitannische ~: Ugarit (Hurr.)
cultus van Kanisisch-Cappadocische	Cultus: geogr./rel.: Kanisisch-Cappadocische ~ (H/H)
de goden te vereren	Cultus: godencultus
goden vereerd	Cultus: godencultus
bergcultus	Cultus: godencultus: berg(god), (identiteit van berg en god m.n. in NW-Azië)
cultus van de berg Argaios	Cultus: godencultus: berg(god), (identiteit van berg en god m.n. in NW-Azië)
verering van bergen	Cultus: godencultus: berg(god), (identiteit van berg en god m.n. in NW-Azië)
verering van de berggoden	Cultus: godencultus: berg(god), (identiteit van berg en god m.n. in NW-Azië)
verering van de bergwereld	Cultus: godencultus: berg(god), (identiteit van berg en god m.n. in NW-Azië)
waarvan de volgende **bergen**	Cultus: godencultus: berg(god), (identiteit van berg en god m.n. in NW-Azië)
verering van een locale berggodin	Cultus: godencultus: godinnencultus: berggodin
vereren het beeld van de **moedergodin**	Cultus: godencultus: godinnencultus: moedergodin
schenkende godin, later	Cultus: godencultus: godinnencultus: vruchtbaarheidsgodin
Locale cultus	Cultus: godencultus: locale goden, ~ van de
Zippalanda in het Taḫa-gebergte geëerd	Cultus: godencultus: weergod van Zippalanda (H/H)
cultusfeest in het Ḫalwana-gebergte	Cultus: Ḫalwana-cultus (H/H)
werd de berg opgenomen	Cultus: Ḫazzi-cultus (H/H)
cultus van Ḫebat	Cultus: Ḫebat-cultus (H/H)
cultus van de godin Išḫara	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
cultus van Išḫara	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
Išḫara en haar cultus	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
Išḫara werd **oorspronkelijk vereerd**	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
Išḫara**-cultus**	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
Išḫara-verering	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
rituelen voor de godin	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
Verering van Išḫara	Cultus: Išḫara-cultus (NW-Sem.-H/H)
cultus van Ištar	Cultus: Ištar-cultus (Mes.-H/H)
Haar cultus was verbonden met die	Cultus: Ištar-cultus (Mes.-H/H)
cultus van Šawuška-Ištar	Cultus: Ištar-cultus: Šawuška-cultus (Mes.-H/H)
verering van Šawuška	Cultus: Ištar-cultus: Šawuška-cultus (Mes.-H/H)
Kubaba-verering	Cultus: Kubaba-cultus (NW-Sem.-H/H)
verering van Kubaba	Cultus: Kubaba-cultus (NW-Sem.-H/H)
zetten haar verering voort	Cultus: Kubaba-cultus: Kybebe-cultus (Lyd.)
Kybele, die in Pessinus	Cultus: Kubaba-cultus: Kybele-cultus (Phryg.-Gr.)
zetten haar verering voort	Cultus: Kubaba-cultus: Kybele-cultus (Phryg.-Gr.)
cultus van Liluri	Cultus: Liluri-cultus (H/H-Syr.-Mes.)
Liluri werd reeds sinds oeroude	Cultus: Liluri-cultus (H/H-Syr.-Mes.)
hoogte-cultus	Cultus: loc.: berg (heuvel), ~ op een
in de (H)išua-rituelen vereerd	Cultus: Manuziya-cultus: Ḫešui/Ešue-cultus (H/H)
steen in de steden Tyrus en Sidon	Cultus: natuurcultus: steencultus (rotscultus)

Verering van de steen	Cultus: natuurcultus: steencultus, Arabische
steencultus	Cultus: natuurcultus: steencultus, Hettitische
verering van ruwe, opgerichte stenen	Cultus: natuurcultus: steencultus, Hettitische
Jakob richt een steen op, zalft deze	Cultus: natuurcultus: steencultus, Israëlitische
zonnegod te eren	Cultus: natuurcultus: zonnecultus
van waaruit haar cultus	Cultus: Ninegal-cultus (Mes.-H/H)
Waškuruna wordt vereerd	Cultus: Puškuruna-cultus = Waškuruna-cultus (H/H)
In zijn tempel werd hij vereerd	Cultus: Rešef-cultus (NW-Sem.)
Šarruma werd vereerd	Cultus: Šarruma-cultus (NW-Sem.-H/H)
vereert 'Šarruma	Cultus: Šarruma-cultus (NW-Sem.-H/H)
zijn cultus concentreerde	Cultus: Šarruma-cultus (NW-Sem.-H/H)
private koninklijke vooroudercultus	Cultus: subj.: familiecultus: koninklijke familiecultus
staatscultus	Cultus: subj.: staatscultus
Tarḫunti, vereerd	Cultus: Tarḫu-cultus (H/H)
ze ook in andere gebergten	Cultus: Tašḫapuna- = Zašḫapuna-cultus (H/H)
verschijningen van de zonnegodin van	Cultus: Tawananna-cultus (H/H)
Hij heeft een **wijdverbreide cultus**	Cultus: Telipinu-cultus (H/H)
Tiyats en Tiwats als de zonnegod	Cultus: Tiwats*-cultus (Luw.)
Tiyats en Tiwats als de zonnegod	Cultus: Tiyats*-cultus (Pala)
cultus is erop gericht **vruchtbaarheid**	Cultus: vruchtbaarheidscultus
eikencultus	Cultus: vruchtbaarheidscultus: vegetatiecultus: boomverering: eik
en bezaten een eigen cultus	Cultus: vruchtbaarheidscultus: vegetatiecultus: boomverering: eik
vereerd in het hele land	Cultus: Wurunšemu-cultus (H/H)
Cultus van Zaḫaluqqa	Cultus: Zaḫaluqqa-cultus (H/H)
cultische verering	Cultus: Zevengodheid-cultus (H/H)
cultus van de Zevengodheid	Cultus: Zevengodheid-cultus (H/H)
culturen	Cultuur
cultuur	Cultuur
antieke	Cultuur: antieke ~ (Europa, MZ-gebied en MO) (alg.)
klass.	Cultuur: Grieks-Romeinse ~ (klassieke ~)
Hellenistisch	Cultuur: Hellenisme
Hettitische cultuur	Cultuur: Hettitische ~ (H/H)
Hurritisch-Hettitische	Cultuur: Hettitisch-Hurritische ~ (H/H)
Hurritische en kust-Syrische cultuur	Cultuur: Hurritische ~ (Hurr.)
jagersculturen	Cultuur: jagers- en/of verzamelaarscultuur
Hurritische en kust-Syrische cultuur	Cultuur: Kanaänitische (kust-Syrische) ~ (NW-Sem.)
Noord-Syrisch-Kanaänitische	Cultuur: Kanaänitische (kust-Syrische) ~ (NW-Sem.)
landbouwcultuur	Cultuur: landbouwcultuur
door de **moeder aan de dochters**	Cultuur: matriarchale ~ (moederrechtelijke ~, matriarchaat)
Matriarchaal	Cultuur: matriarchale ~ (moederrechtelijke ~, matriarchaat)
matriarchaat	Cultuur: matriarchale ~ (moederrechtelijke ~, matriarchaat)
matriarchale	Cultuur: matriarchale ~ (moederrechtelijke ~, matriarchaat)
cultuur van Çatalhöyük en Hacılar Höyük	Cultuur: Neolithisch-Anatolische ~ (Çatalhöyük en Hacılar) (Pre-Hett.)
Noord-Syrisch-Kanaänitische	Cultuur: Noord-Syrische ~
en cultuur.	Cultuur: Sumerische ~ (Mes.)
dier	Dier
Bašmu	Dier: 'Giftige slang' (*Bašmu*) (Mes.)
amfibie	Dier: amfibie
beren [+ spatie]	Dier: beer
awiti	Dier: fabeldier: *awiti* (gevleugeld leeuw- of sfinxachtig wezen (Mes.-H/H)
geiten	Dier: geit
geitenbok	Dier: geit: bok (= geitenbok)
Het bokje	Dier: geit: bok (= geitenbok)
haas;	Dier: haas van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
hagedis zijn symbolen van Išḫara	Dier: hagedis van Išḫara (NW-Sem.-H/H)

Schorpioen, slang en hagedis	Dier: hagedis van Išḫara (NW-Sem.-H/H)
ḫlmṭ	Dier: hagedis: term: *ḫlmṭ* (ugar.) (NW-Sem.)
ḫomeṭ	Dier: hagedis: term: *ḫomeṭ* (hebr.) (NW-Sem.)
ḫulmāṭā	Dier: hagedis: term: *ḫulmāṭā* (syr.) (NW-Sem.)
akk. *ḫulmiṭṭu* 'slang' of 'hagedis'	Dier: hagedis: term: *ḫulmiṭṭu* (akk.) (Mes.)
heilig dier	Dier: heilig ~
heilige dieren	Dier: heilig ~
heilige herten	Dier: heilig ~
hert	Dier: hert
door herten	Dier: hert van Artemis (Gr.)
beschermgod, staand op een hert	Dier: hert van de Hett. jachtgod (H/H)
jachtgebied staat op een hert	Dier: hert van de Hett. jachtgod (H/H)
heilige herten van de berggod	Dier: hert van Puškuruna (Waškuruna, Puškurunuwa) (H/H)
Ruwa	Dier: hert: term: *Kurunt-* = *Ru(wa)^{n}t-* (god) (Luw.)
hoefdier	Dier: hoefdier
bij, die als	Dier: insect: bij
bijen	Dier: insect: bij
een bij uit	Dier: insect: bij
kat [+ spatie]	Dier: kat
kudde	Dier: kudde
leeuw	Dier: leeuw
leeuw;	Dier: leeuw van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
luipaard	Dier: luipaard
landgodin staat op een luipaard	Dier: luipaard van de Hett. landgodin (H/H)
aarde' (luipaard	Dier: luipaard van de zonnegodin der aarde (H/H)
Inar(a) (everzwijn en luipaard)	Dier: luipaard van Inar(a) (H/H)
luipaarden (hett. *paršana*	Dier: luipaard: term: *paršana* (hett.) (H/H)
muis	Dier: muis
dieren) geofferd	Dier: offerdier
geofferd werden	Dier: offerdier
offerdier	Dier: offerdier
schaap	Dier: schaap
schapen	Dier: schaap
duizend schapen	Dier: schaap: offerschaap
één stier en acht schapen	Dier: schaap: offerschaap
schapen als offergave	Dier: schaap: offerschaap
vier schapen	Dier: schaap: offerschaap
rammen	Dier: schaap: ram
Schorpioen	Dier: schorpioen
later de schorpioen	Dier: schorpioen van Išḫara (NW-Sem.-H/H)
Schorpioen, slang en hagedis	Dier: schorpioen van Išḫara (NW-Sem.-H/H)
steenbok	Dier: steenbok
die diens strijdwagen trekken	Dier: trekdier
door herten getrokken	Dier: trekdier
met stieren bespannen	Dier: trekdier
vee [+ spatie]	Dier: vee
veestapel	Dier: vee
vis [+ spatie]	Dier: vis
vis,	Dier: vis
visorakel	Dier: vis
vissen	Dier: vis
gedierte des velds	Dier: wild ~ (jachtwild)
wilde dieren	Dier: wild ~ (jachtwild)
Huiyatar	Dier: wild ~: term: *hwitar* (ook in plurale betekenis) (Luw.)
wolf	Dier: wolf
zwijn	Dier: zwijn

everzwijn is gerelateerd aan	Dier: zwijn van Artemis (Gr.)
zwijn als offer aan Artemis	Dier: zwijn van Artemis (Gr.)
everzwijn is gerelateerd aan	Dier: zwijn van de Grote Godin in Çatalhöyük (Pre-Hett.)
Inar(a) (everzwijn en luipaard)	Dier: zwijn van Inar(a) (H/H)
'rietland'-zwijnen	Dier: zwijn, rietland- (H/H)
zwijn als offer	Dier: zwijn: offerzwijn
lag het hiernamaals of de andere wereld	Dodenrijk: loc.: noorden als streek der doden: bergen van het Armeense Hoogland
diepte (onder de aarde)	Dodenrijk: loc.: onderwereld (onder de aarde)
onderwereld	Dodenrijk: loc.: onderwereld (onder de aarde)
woonplaatsen van de Annunakū	Dodenrijk: loc.: onderwereld (onder de aarde)
hel [+ spatie]	Dodenrijk: loc.: onderwereld: hel (alg.)
hel,	Dodenrijk: loc.: onderwereld: hel (alg.)
de doden	Dood en leven: afgestorvene (dode)
der doden	Dood en leven: afgestorvene (dode)
bloeien	Dood en leven: bloei
dood	Dood en leven: dood
gestorven	Dood en leven: dood
overleden	Dood en leven: dood
sterft	Dood en leven: dood
stervende	Dood en leven: dood
verdorren	Dood en leven: dood
Môt	Dood en leven: dood: 'de Dood': 'Môt' (NW-Sem.)
jaarlijkse dood is gestorven	Dood en leven: dood: dood van de god(en)
akk. *emēdu-šadāšu*	Dood en leven: dood: term: *emēdu-šadāšu* ('zijn berg bereiken') (akk.) (Mes.)
baart	Dood en leven: geboorte
bevalt van	Dood en leven: geboorte
geboorte	Dood en leven: geboorte
geboren	Dood en leven: geboorte
gedijen	Dood en leven: groei
groei	Dood en leven: groei
wasdom	Dood en leven: groei
opgroeien	Dood en leven: groei: opgroeien (groter worden, volwassen worden)
leven	Dood en leven: leven (alg.)
levende	Dood en leven: levend wezen (levende, sterveling)
stervelingen	Dood en leven: levend wezen (levende, sterveling)
vitale principe	Dood en leven: levensbeginsel
levenswijze	Dood en leven: levenswijze
onsterfelijke	Dood en leven: onsterfelijkheid
uitgebroed	Dood en leven: rijpen: broeden
sterfelijke [voorafgegaan door een spatie]	Dood en leven: sterfelijkheid
doden beiden	Dood en leven: vernietiging
doden deze	Dood en leven: vernietiging
dood hem wacht	Dood en leven: vernietiging
doodt	Dood en leven: vernietiging
gedood	Dood en leven: vernietiging
ook hem te doden	Dood en leven: vernietiging
te doden	Dood en leven: vernietiging
vernieling	Dood en leven: vernietiging
vernietig	Dood en leven: vernietiging
verwoest	Dood en leven: vernietiging
zijn ondergang	Dood en leven: vernietiging
priester en offerdier door de bliksem	Dood en leven: vernietiging: door de bliksem
met een dolk in de hals wordt geslacht	Dood en leven: vernietiging: door de dolk

Ares, gedood	Dood en leven: vernietiging: door een tand of hoorn (van een dier)
martelaarsdood	Dood en leven: vernietiging: door marteling
zijn vader hem te doden	Dood en leven: vernietiging: moord, eigen-kinder- (filicide)
rituele koningsmoord	Dood en leven: vernietiging: moord, konings-
rituele regicide	Dood en leven: vernietiging: moord, konings-
wurgster	Dood en leven: vernietiging: wurgen (wurger)
wišuriyanza 'de	Dood en leven: vernietiging: wurgen: term: *wišuriyanza* (nom. ag.) (Hett.)
wišuriyawar 'het wurgen'	Dood en leven: vernietiging: wurgen: term: *wišuriyawar* (nom. act.) (Hett.)
Feestacte	Drama: bedrijf (acte)
Cultusspelen	Drama: cultische spelen
luipaardmaskerades en -dansen	Drama: luipaardmaskerades en -dansen tijdens het Poortgebouwfeest (H/H)
scène	Drama: scène, cultische
allerlei spelen	Drama: spel (spelen)
drie	Drie
driemaal	Drie: driemaal
triade	Drie: triade (drietal, gedrieën)
eedaflegging	Eed
eedsverdragen	Eed
Gelofte	Eed
belooft	Eed: belofte
men zwoer bij de *bašmu*-slang	Eed: object: *bašmu*-slang, ~ op de (Mes.)
verzocht de eedbrekers te doden	Eed: vervloeking
vloek	Eed: vervloeking
één	Eén
godenwereld overgenomen	Eén: assimilatie
horen immers samen	Eén: eenheid
eenheid vormden (godin = berg = troon)	Eén: eenheid, conceptuele
eerste	Eén: eerste
elkaar gelijk te stellen	Eén: identificatie
geïdentificeerd	Eén: identificatie
gelijkgesteld	Eén: identificatie
Identificatie	Eén: identificatie
vereenzelvigd	Eén: identificatie
vereenzelvigd	Eén: identificatie
Agdistis dezelfde als Kybele	Eén: identiteit
identiek	Eén: identiteit
individuele	Eén: individualiteit
persoonlijke	Eén: individualiteit
staat de **stiergod nog los van de weergod**	Eén: individualiteit
zelfstandig	Eén: individualiteit
combinatie	Eén: samenstelling (combinatie)
komen ze vaak **samen**	Eén: samenstelling (combinatie)
samen met	Eén: samenstelling (combinatie)
worden **samen in**	Eén: samenstelling (combinatie)
uniek	Eén: uniciteit
contact	Eén: verbinding
verbinding tot stand te brengen **met de**	Eén: verbinding
gemeenschappelijk	Eén: vereniging
bier	Eten en drinken: bier (aal)
brood	Eten en drinken: brood
van brood en bier	Eten en drinken: brood
beeldbroden	Eten en drinken: brood, beeld-
beeldbrood	Eten en drinken: brood, beeld-

broden voor de Zevengodheid	Eten en drinken: brood, offer-
brood, bier en vlees	Eten en drinken: brood, offer-
brood;	Eten en drinken: brood, offer-
offers van vlees, brood en bier gebracht	Eten en drinken: brood, offer-
offers zijn weer vlees, brood en bier	Eten en drinken: brood, offer-
stukje brood	Eten en drinken: brood, offer-
Brood van het onweer	Eten en drinken: brood: 'brood van het onweer' (H/H)
Eet en drinkt	Eten en drinken: dronk
brengt een dronk uit	Eten en drinken: dronk, offer-
brengt een dronk uit op	Eten en drinken: dronk, offer-
brengt staande een dronk uit	Eten en drinken: dronk, offer-
drinkt driemaal staande **wijn**	Eten en drinken: dronk, offer-
drinkt staande voor Ḫebat-Šarruma	Eten en drinken: dronk, offer-
drinkt ter ere van	Eten en drinken: dronk, offer-
drinkt voor alle goden	Eten en drinken: dronk, offer-
dronk uitbrengen	Eten en drinken: dronk, offer-
dronk wordt uitgebracht	Eten en drinken: dronk, offer-
zogende	Eten en drinken: dronk: zuigen (zogen)
zoogt	Eten en drinken: dronk: zuigen (zogen)
eet [voorafgegaan door een spatie]	Eten en drinken: eten (voedselopname)
Eet en drinkt	Eten en drinken: eten (voedselopname)
neemt men een hap	Eten en drinken: eten (voedselopname)
vreten	Eten en drinken: eten (voedselopname)
verslindt	Eten en drinken: eten: verzwelgen
verslonden	Eten en drinken: eten: verzwelgen
meel	Eten en drinken: graan: meel
zemelen	Eten en drinken: graan: zemelen
danna-gebak	Eten en drinken: koek: *danna*-gebak (H/H)
ḫarupi-koekjes	Eten en drinken: koek: term: *ḫarupi* (hett.) (H/H)
šiyammi-pap	Eten en drinken: pap: term: *šiyammi* (hett.) (H/H)
gewassen	Eten en drinken: plant als levensmiddel (voedingsgewas, groente, veldgewas)
veldgewassen	Eten en drinken: plant als levensmiddel (voedingsgewas, groente, veldgewas)
zoete	Eten en drinken: smaak: zoet
brood, bier en vlees	Eten en drinken: vlees, offer-
offers van vlees, brood en bier gebracht	Eten en drinken: vlees, offer-
offers zijn weer vlees, brood en bier	Eten en drinken: vlees, offer-
vlees van zijn eigen zoon	Eten en drinken: vlees: mensenvlees (lijk)
offerspijzen	Eten en drinken: voedsel, offer-
schotel met eten aanbiedt	Eten en drinken: voedsel, offer-
koek voor de moedergodin	Eten en drinken: voedsel, offer-: koek
koek;	Eten en drinken: voedsel, offer-: koek
koeken	Eten en drinken: voedsel, offer-: koek
vlees van zijn eigen zoon aan te	Eten en drinken: voedselvoorziening
walḫi-drank	Eten en drinken: *walḫi*-drank (H/H)
wijn	Eten en drinken: wijn
verplicht is zijn schoonvader	Ethiek: gebod van wraak voor de vader of de schoonvader (afhankelijk van het sibbelidmaatschap)
vonnis	Ethiek: oordeel
rechtvaardigen	Ethiek: rechtvaardigheid
boze	Ethiek: slechtheid
straf	Ethiek: straf
boetedoening	Ethiek: straf: boetedoening
doodt hem wanneer hij een verbod	Ethiek: straf: doodstraf
wordt door Inar(a) gedood	Ethiek: straf: doodstraf
verbannen	Ethiek: straf: verbanning

demonische machten werd overgeleverd	Ethiek: straf: verbanning: uitzetting (overlevering aan de demonische machten)
uitzetting	Ethiek: straf: verbanning: uitzetting (overlevering aan de demonische machten)
wraak	Ethiek: straf: wraak
wreken	Ethiek: straf: wraak
moet van zijn verwanten	Ethiek: streven en verplichting
eerstverantwoordelijke	Ethiek: verantwoordelijkheid (verantwoording)
verantwoording	Ethiek: verantwoordelijkheid (verantwoording)
Tawananna, maar mocht haar niet huwen	Ethiek: verbod op een huwelijk tussen de koning en (diens verwant) de Tawananna (H/H)
een prins uit Zalpa mocht de dochter	Ethiek: verbod op een huwelijk tussen de prinses uit Kaniš en een prins die niet uit Zalpa komt (H/H)
mag echter niet het venster openen	Ethiek: verbod op het openen van het venster (mythol. motief)
taboes	Ethiek: verbod: taboe (heilig met restricties)
gelijkwaardig	Ethiek: waardigheid, gelijk- (gelijkheid)
overtreding van de religieuze	Ethiek: zonde
wanneer hij een verbod	Ethiek: zonde
breekt het verbod	Ethiek: zonde: doorbreken van een taboe (verbod)
familierelaties	Familierelaties
relatie Ḫebat-Šarruma	Familierelaties
verwantschapsbetrekkingen	Familierelaties
stamde	Familierelaties: afstamming (afkomst)
Matrilineair	Familierelaties: afstamming: matrilineariteit
matrilineariteit	Familierelaties: afstamming: matrilineariteit
matrilocaliteit	Familierelaties: afstamming: matrilineariteit: matrilocaliteit
dus bij de familie van zijn vrouw	Familierelaties: afstamming: matrilineariteit: matrilocaliteit: uxorilocaliteit
trekt bij zijn schoonvader in huis	Familierelaties: afstamming: matrilineariteit: matrilocaliteit: uxorilocaliteit
aan hun zonen konden overdragen	Familierelaties: afstamming: patrilineariteit
patrilineair	Familierelaties: afstamming: patrilineariteit
broeder	Familierelaties: broeder
broer	Familierelaties: broeder
dochter	Familierelaties: dochter
Šala(š) ('dochter')	Familierelaties: dochter: term: *šāla-* (godin) (hurr.) (H/H-Mes.)
familie	Familierelaties: familie
godengeneratie	Familierelaties: familie, goddelijke
in families onder te brengen	Familierelaties: familie, goddelijke
koninklijke familie	Familierelaties: familie: ad./kon. geslacht
Seleucidische	Familierelaties: familie: ad./kon. geslacht: 'Seleuciden' (Gr.-Ir.)
Tantaliden	Familierelaties: familie: ad./kon. geslacht: 'Tantaliden' (Gr.)
gezin	Familierelaties: familie: gezin
Gogoladze	Familierelaties: familie: sibbe: 'Gogoladze' (Georg.)
Genealogie van het Hettitisch-Hurritische	Familierelaties: genealogie van het Hettitisch-Hurritische pantheon (H/H)
Genealogie van Kassios	Familierelaties: genealogie van Kassios (Gr.-Phoen.)
genealogie van Kybele-Agdistis	Familierelaties: genealogie van Kybele-Agdistis (Gr.-Phryg.)
genealogie van Taru	Familierelaties: genealogie van Taru (H/H)
grootvader	Familierelaties: grootvader
grootvader van moederszijde	Familierelaties: grootvader van moederszijde
kind [+ spatie]	Familierelaties: kind
kinderen [+ spatie]	Familierelaties: kind
kinderen,	Familierelaties: kind
kinderen.	Familierelaties: kind
kinderen:	Familierelaties: kind
zeekind	Familierelaties: kind

‘zeekind’	Familierelaties: kind, zee-: term: *puna, Ḫate-* (vlgs Chr. Girbal) (godin) (H/H)
-*puna* ‘kind’	Familierelaties: kind: term: *puna, pinu* (hatt.) (H/H)
kleinzoon	Familierelaties: kleinzoon
(m.)	Familierelaties: moeder
moeder	Familierelaties: moeder
AMA-ra ‘moeder’	Familierelaties: moeder: term: *ama* (akk.) (Mes.)
Ḫba-ẽni (‘moeder Hepa’)	Familierelaties: moeder: term: *ẽni*, *Ḫba-* (‘moeder Ḫeba(t)’) (godin) (Lyc.)
Μητηρ Ἱππα	Familierelaties: moeder: term: *Meter Hippa* (Μητηρ Ἱππα) (godin) (Gr.)
Wurunšemu (‘Moeder van de aarde’)	Familierelaties: moeder: term: *šemu, wuru*(*n*)- (‘moeder van/voor de aarde’) (godin) (hatt.) (H/H)
heeft geen moeder	Familierelaties: moederloosheid
Ištar heeft geen	Familierelaties: moederloosheid
neef	Familierelaties: neef
ouders	Familierelaties: ouders
pleegvader	Familierelaties: pleegvader
schoonvader	Familierelaties: schoonvader
(‘Stammoeder’)	Familierelaties: stammoeder, goddelijke
Ḫannaḫanna (‘Stammoeder’)	Familierelaties: stammoeder: term: *ḫannaḫanna* (godin) (H/H)
tweeling	Familierelaties: tweeling
Šin-urḫi-na	Familierelaties: tweeling: term: *šinurḫe* = *šenurḫi* (goden) (hurr.) (H/H)
kosmische ouderpaar	Familierelaties: universele ouders (wereldouders)
(v.)	Familierelaties: vader
‘vader	Familierelaties: vader
vader [voorafgegaan door een spatie]	Familierelaties: vader
verwanten	Familierelaties: verwant
(z.)	Familierelaties: zoon
zonen	Familierelaties: zoon
zoon	Familierelaties: zoon
‘sterke zoon’ (of ‘verheven zoon’	Familierelaties: zoon: term: *pinu, Teli-* (‘verheven zoon’) (god) (hatt.) (H/H)
zuster	Familierelaties: zuster
feest	Feest
gevierd	Feest
Andaḫšum	Feest: 1. naam: AN.TAḪ.ŠUM te Ankuwa (voorjaarsfeest en offerfeest) (H/H) [AN.DAḪ.ŠUM, Andahšum, Andahsum, Andaḫšum, Antahšum, Antahsum, Antaḫšum]
cultusfeest in het Puškurunuwa-gebergte	Feest: 1. naam: AN.TAḪ.ŠUM te Ankuwa (voorjaarsfeest en offerfeest) (H/H) [AN.DAḪ.ŠUM, Andahšum, Andahsum, Andaḫšum, Antahšum, Antahsum, Antaḫšum]
feest in het **Puškurunuwa-gebergte**	Feest: 1. naam: AN.TAḪ.ŠUM te Ankuwa (voorjaarsfeest en offerfeest) (H/H) [AN.DAḪ.ŠUM, Andahšum, Andahsum, Andaḫšum, Antahšum, Antahsum, Antaḫšum]
tijdens dit feest	Feest: 1. naam: AN.TAḪ.ŠUM te Ankuwa (voorjaarsfeest en offerfeest) (H/H) [AN.DAḪ.ŠUM, Andahšum, Andahsum, Andaḫšum, Antahšum, Antahsum, Antaḫšum]
EZEN KI.LAM-feest (‘poort- of marktfeest’)	Feest: 1. naam: EZEN KI.LAM-feest (‘poortgebouw- of marktfeest’) (najaarsfeest) (H/H)

Poortgebouwfeest	Feest: 1. naam: EZEN KI.LAM-feest (‘poortgebouw- of marktfeest’) (najaarsfeest) (H/H)
ceremonie ‘**Feestacte van de klacht**’	Feest: 1. naam: Feestacte van de klacht (een Ištar-feest op de berg Amanus) (Mes.-H/H)
((Ḫ)išuwa-feest	Feest: 1. naam: Ḫišuwa te Ḫattuša (H/H) [Ḫišuwa, Hisuwa, Išuwa]
Nuntarriyašḫa	Feest: 1. naam: Nuntarriyašḫa (najaarsfeest) (H/H) [Nuntarriyašḫa, Nuntariyasha]
Purulliya	Feest: 1. naam: Purulliya (‘feest der aarde) (voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest) (H/H) [Purulli, Wurulliya, Wurulli]
Purulliya in de steden Nerik, Zippalanda en	Feest: 1. naam: Purulliya te Hattuša: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Purulliya in de steden Nerik	Feest: 1. naam: Purulliya te Nerik: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Purulliya-feest van Nerik	Feest: 1. naam: Purulliya te Nerik: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Purulliya-lentefeest van Nerik	Feest: 1. naam: Purulliya te Nerik: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Purulliya-lentefeest:	Feest: 1. naam: Purulliya te Nerik: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Purulliya in de steden Nerik, Zippalanda	Feest: 1. naam: Purulliya te Zippalanda (Taḫa-gebergte) ter ere van de weergod van Zippalanda: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Purulliya-feest wordt de weergod van	Feest: 1. naam: Purulliya te Zippalanda (Taḫa-gebergte) ter ere van de weergod van Zippalanda: voorjaarsfeest en vruchtbaarheidsfeest (H/H)
Ana = Anna:	Feest: 2. pers.: Ana = Anna-feest in okt./nov. - late herfst te Kaneš (H/H)
cultusfeest in het Ḫalwana-gebergte	Feest: 2. pers.: Ḫalwana-feest in het Ḫalwana-gebergte en te Urišta (onweersfeest) (H/H)
Ḫariḫari;	Feest: 2. pers.: Ḫariḫari-feest te Kaneš (H/H)
Išḫara’s feesten	Feest: 2. pers.: Išḫara-feest in voor- en najaar (NW-Sem.-H/H)
cultusfeesten van de Ištar van Amanus	Feest: 2. pers.: Ištar van Amanus, ~ van: ‘het feest van de duiven’ (NW-Sem.-H/H)
Nipaš:	Feest: 2. pers.: Nipaš-feest in maart/april - begin lente te Kaneš (H/H)
Parka:	Feest: 2. pers.: Parka-feest in mei/juni - zomer en graanoogst te Kaneš (H/H)
Voorjaarsfeest voor de berg Puškurunuwa	Feest: 2. pers.: Puškurunuwa-feest (berg) (voorjaarsfeest) (H/H)
Najaarsfeest voor de berg Šidduwa	Feest: 2. pers.: Šidduwa-feest (berg) in het Šidduwa-gebergte (najaarsfeest) (H/H)
cultusfeest in het Šidduwa-gebergte	Feest: 2. pers.: Šidduwa-feest (berg) in het Šidduwa-gebergte (onweersfeest in het voorjaar) (H/H)
Tuḫtuḫānum:	Feest: 2. pers.: Tuḫtuḫānum-feest in sept./okt. - fruitoogst te Kaneš (H/H)
cultusfeest in het Ḫura-gebergte	Feest: 2. pers.: Zababa-feest in het Ḫura-gebergte (H/H)
bergcultusfeest van de stad Kaštama	Feest: 2. pers.: Zaliyanu-feest te Kaštama (najaarsfeest) (H/H)
met een feest vereerd	Feest: 2. pers.: Zitḫariya-feest (i.c. diens vachtfetisj) (H/H)
Feestritueel voor de berg Ziwana	Feest: 2. pers.: Ziwana-feest (berg) (H/H)
feesten in voor- en najaar	Feest: 3. tijd: najaarsfeest (herfstfeest)
herfstfeest	Feest: 3. tijd: najaarsfeest (herfstfeest)
in voor- en najaar feestceremoniën	Feest: 3. tijd: najaarsfeest (herfstfeest)
najaarsfeest	Feest: 3. tijd: najaarsfeest (herfstfeest)
cultusfeest bij Zippalanda	Feest: 3. tijd: najaarsfeest t.b.v. de vegetatie te Zippalanda (H/H)

Het is een **vegetatiefeest**, gericht op	Feest: 3. tijd: najaarsfeest t.b.v. de vegetatie te Zippalanda (H/H)
nieuwjaarsfeest	Feest: 3. tijd: nieuwjaarsfeest
feesten in voor- en najaar	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest (lentefeest)
in voor- en najaar feestceremoniën	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest (lentefeest)
lentefeest	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest (lentefeest)
voorjaars- en najaarsfeesten	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest (lentefeest)
voorjaarsfeest	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest (lentefeest)
cultusfeest bij Zippalanda	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest t.b.v. de vegetatie te Zippalanda (H/H)
Het is een **vegetatiefeest**, gericht op	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest t.b.v. de vegetatie te Zippalanda (H/H)
onweersfeest in de lente.	Feest: 3. tijd: voorjaarsfeest: onweersfeest te Nerik (H/H)
feestlocatie	Feest: 4. loc.
feestceremoniën in de bergen	Feest: 4. loc.: bergen, ~ in de
een zes dagen durend offerfeest	Feest: 4. loc.: Kašḫa, offerfeest te (H/H)
feest van Nerik	Feest: 4. loc.: Nerik, ~ te (H/H)
Feesten en ceremoniën van Nerik	Feest: 4. loc.: Nerik, ~ te (H/H)
fakkelfeest.	Feest: 4. loc.: Nerik: fakkelfeest (H/H)
oogstfeest.	Feest: 4. loc.: Nerik: oogstfeest (H/H)
zaaifeest.	Feest: 4. loc.: Nerik: zaaifeest (H/H)
duivenfeest	Feest: 5. type: duivenfeest
offerfeest	Feest: 5. type: offerfeest
vegetatiefeest	Feest: 5. type: vruchtbaarheidsfeest: vegetatiefeest
in de bergen ter ere van de berggoden	Feest: 6. geogr./rel.: Hettitisch ~ ter ere van de berggoden in de bergen in voor- en najaar (H/H)
Purulliya-feest, een Hattisch 'feest der	Feest: 7. term: ^{EZEN}*purulli* (*Purulliya* e.var.) 'feest der aarde' (hatt.) (H/H)]
gedachte dat de koning vruchtbaarheid en	Filosofie: idee dat de koning vruchtbaarheid en wasdom kan bevorderen
ideeën over een staat van **androgynie**	Filosofie: idee over een staat van tweeëenheid (tweelingschap, androgynie) in de oertijd **vóór de schepping**
concept van de jonge god op een luipaard als gemaal	Filosofie: idee van de jonge god op een luipaard als gemaal van de Grote Godin
= mannelijk en onder = aarde	Filosofie: idee van de tegenstelling boven = hemel = mannelijk en onder = aarde/onderwereld = vrouwelijk
religieuze voorstellingen	Filosofie: idee van religie (religieuze voorstelling)
bekend	Filosofie: kennis
kende [voorafgegaan door een spatie]	Filosofie: kennis
kennen [voorafgegaan door een spatie]	Filosofie: kennis
geheimzinnigheid	Filosofie: kennis: geheim
verborgen	Filosofie: kennis: geheim
herkennen	Filosofie: kennis: herkenning
niet nader genoemde	Filosofie: kennis: onbekendheid
onbekend	Filosofie: kennis: onbekendheid
en zusters niet	Filosofie: kennis: onwetendheid
Kōṯar-wa-Ḫasīs	Filosofie: kennis: wijsheid: term: *ḫasīs* = *ḫss* (ugar.) (god) (NW-Sem.)
probleem van de locatie van de berg	Filosofie: probleem van de locatie van de berg Māšu (Mes.)
nooit absoluut	Filosofie: relativiteit (betrekkelijkheid)
afhankelijkheidsrelatie van Kaniš	Filosofie: theorie over de etnische en culturele verhoudingen in de Oud-Hettitische periode (Haas)
Eiken waren in dit gebergte **heilig**	Filosofie: theorie over de heiligheid der eiken in de bergen van Anatolië (Haas)
Haas stelt dat de slangen en draken	Filosofie: theorie over de oorsprong van de slangenmonsters in de mythen van Noord-Syrië (Haas)

Andromeda oorspronkelijk de priesteres van de draak	Filosofie: theorie over een mogelijk oorspronkelijk priesterschap van Andromeda m.b.t. het zeemonster (Haas)
Haas stelt dat het monster dat	Filosofie: theorie over het 'vierde' monster in Daniël 7: 7-8 (Haas)
matriarchale achtergrond van de mythe	Filosofie: theorie over matriarchale tendenzen in enkele Hettitische mythen (Haas)
aanwijzingen	Filosofisch aspect: aanwijzing
aspect	Filosofisch aspect: aspect
betekenis	Filosofisch aspect: betekenis
betekent	Filosofisch aspect: betekenis
De zin van	Filosofisch aspect: betekenis
bevestigd	Filosofisch aspect: bevestiging
bewijzen	Filosofisch aspect: bewijs
blijkt ook uit het volgende	Filosofisch aspect: bewijs
blijkt uit het volgende	Filosofisch aspect: bewijs
getuige	Filosofisch aspect: bewijs
vast te stellen	Filosofisch aspect: bewijs
Vaststelling	Filosofisch aspect: bewijs
Commentaar	Filosofisch aspect: commentaar
opmerkingen	Filosofisch aspect: commentaar
Scholiën	Filosofisch aspect: commentaar: term: σχολιον, (pl.) σχολια (pl. *scholiën*) (Gr.)
Doel	Filosofisch aspect: doel
gevolgen	Filosofisch aspect: gevolg
zou volgen dat	Filosofisch aspect: gevolg
gaat terug tot	Filosofisch aspect: herleiding (reductie, terugvoeren tot)
concept	Filosofisch aspect: idee
gedachte dat	Filosofisch aspect: idee
idee [voorafgegaan door een spatie]	Filosofisch aspect: idee
plannen	Filosofisch aspect: idee: plan
toespelingen	Filosofisch aspect: informatie: toespeling (verwijzing)
Inhoud	Filosofisch aspect: inhoud (i.t.t. vorm)
interpretatie	Filosofisch aspect: interpretatie
interpretatie	Filosofisch aspect: interpretatie
verklaring ten grondslag	Filosofisch aspect: interpretatie
als vriend ziet	Filosofisch aspect: mening
Anderen zien in	Filosofisch aspect: mening
beschouw	Filosofisch aspect: mening
bestempelt	Filosofisch aspect: mening
mening	Filosofisch aspect: mening
zien als	Filosofisch aspect: mening
Middel:	Filosofisch aspect: middel
oorzaak	Filosofisch aspect: oorzaak
remedie	Filosofisch aspect: oplossing (remedie)
die op een troon leek	Filosofisch aspect: overeenkomst
doen denken aan	Filosofisch aspect: overeenkomst
doet denken aan	Filosofisch aspect: overeenkomst
gelijk aan	Filosofisch aspect: overeenkomst
Gelijksoortige	Filosofisch aspect: overeenkomst
lijkt [voorafgegaan door een spatie]	Filosofisch aspect: overeenkomst
overeen	Filosofisch aspect: overeenkomst
Vergelijkbaar	Filosofisch aspect: overeenkomst
parallel	Filosofisch aspect: parallel (tegenhanger)
politieke motieven	Filosofisch aspect: reden (motief, drijfveer)
betekent dat zij	Filosofisch aspect: redenering: conclusie
bevestigend	Filosofisch aspect: redenering: conclusie
blijkt	Filosofisch aspect: redenering: conclusie
Conclusie	Filosofisch aspect: redenering: conclusie

drukt twee zaken uit	Filosofisch aspect: redenering: conclusie
verschillende toespelingen gemaakt	Filosofisch aspect: speculatie
systeem	Filosofisch aspect: systematiek
Indeling	Filosofisch aspect: systematiek
ondergebracht	Filosofisch aspect: systematiek
structuren	Filosofisch aspect: systematiek
systeem	Filosofisch aspect: systematiek
tot de Kanaänitische mythen gerekend	Filosofisch aspect: systematiek
Fremdkörper	Filosofisch aspect: tegenstelling
tegenstellingen	Filosofisch aspect: tegenstelling
thema	Filosofisch aspect: thema
context	Filosofisch aspect: verband
hangt niet alleen nauw samen	Filosofisch aspect: verband
relatie is tussen	Filosofisch aspect: verband
relatie met de dieren	Filosofisch aspect: verband
relatie te leggen	Filosofisch aspect: verband
relatie tussen	Filosofisch aspect: verband
verband	Filosofisch aspect: verband
die bij de weergod hoort	Filosofisch aspect: verbondenheid (associatie)
gassocieerd	Filosofisch aspect: verbondenheid (associatie)
gerelateerd aan	Filosofisch aspect: verbondenheid (associatie)
in verband gebracht	Filosofisch aspect: verbondenheid (associatie)
samen genoemd	Filosofisch aspect: verbondenheid (associatie)
verbonden	Filosofisch aspect: verbondenheid (associatie)
lijkt op	Filosofisch aspect: vergelijken
vergeleken	Filosofisch aspect: vergelijken
vergelijk	Filosofisch aspect: vergelijken
onderscheid	Filosofisch aspect: verschil
verschillen	Filosofisch aspect: verschil
verwante	Filosofisch aspect: verwantschap
geesten	Geest
Miyatanzipa	Geest: ‘Geest van de wasdom’ (*Mijatanzipa*) (H/H)
Heer der tongen (*lalaš išḫaš*	Geest: ‘Heer Tong’ (‘Heer der tong(en’) (*Lalaš išḫaš = EME-aš EN-aš*) (hett.) (H/H)
Aion	Geest: ‘Levenstijd’ (Αιων) (Gr.-Phoen.)
Illuyanka	Geest: ‘Slang’ (*Illuyanka*) (H/H)
wišuriyanza ‘de	Geest: ‘Wurgster’ (*Wišuriyanza*) (H/H)
bergdemon	Geest: berggeest (bergdemon)
genii	Geest: beschermgeest: *genius* (alg.)
cederdemon	Geest: cederdemon
demon	Geest: demon (alg.)
schade berokkenende geest	Geest: demon (alg.)
tarpi	Geest: demon: *tarpi* (H/H)
mythische heks	Geest: heks (myth. tovenaar) [*vgl*. Beroep en functie: tovenaar (heks), menselijke of goddelijke]
hypostase	Geest: hypostase
wind- en stormdemonen	Geest: lucht-, wind-, en stormdemon
goddelijke hiërodule	Geest: nimf: hemelnimf (goddelijke prostituee of hiërodule)
hiërodule	Geest: nimf: hemelnimf (goddelijke prostituee of hiërodule)
Naiade	Geest: nimf: waternimf: *naiade* (ναϊαδα) (Gr.)
reus	Geest: reus
Giganten	Geest: reus, aard-: *Giganten* = gr. *Gigantes* (Γιγαντες) (pl.) (Gr.)
-luri	Geest: reus: term: *-luri* (hurr.) (H/H)
Schorpioenmensen	Geest: schorpioenmens
steendemonen	Geest: steendemon van Ištar (Mes.)
Kamrušepa	Geest: term: *šepa* = *šipa*: *Kamrušepa* (‘wolkengeest’) (godin) (hett.) (H/H)

Miyatanzipa	Geest: term: *šepa* = *šipa*: *Mijatanzipa* (‘geest van de wasdom’) (vegetatiegodheid) (H/H)
Aškašepa (de ‘poort’)	Geest: term: *šepa, aška-* (‘poortgeest’) (god) (hett.) (H/H)
Genius van de poort	Geest: term: *šepa, aška-* (‘poortgeest’) (god) (hett.) (H/H)
vegetatiedemon	Geest: vruchtbaarheidsgeest: vegetatiegeest
gigantische amfibie	Geest: watergeest (zeegeest, zeedemon)
zeemonster	Geest: watergeest (zeegeest, zeedemon)
zeereuzin	Geest: watergeest (zeegeest, zeedemon)
winter, vorst en ziekte	Geest: winterdemon (koude-, vorst-)
winterdemon	Geest: winterdemon (koude-, vorst-)
(ziekte)demonen	Geest: ziektedemon
tovenaars (de	Geest: ziektedemon
winter, vorst en ziekte	Geest: ziektedemon
ziektedemonen	Geest: ziektedemon
Zoon van Išḫara	Geest: ziektedemon: ‘Zoon van Išḫara’ (H/H-Mes.)
zielen der goden	Geest: ziel, goden-
laat zich horen	Geluid (klinken, zich laten horen)
sissende	Geluid: sissen (v.e. slang)
Historisch	Geschiedenis
voorkomt	Geschiedenis
antieke	Geschiedenis: Antieke periode
Romeinse tijd	Geschiedenis: Antieke periode
de volgende ceremoniën verricht	Geschiedenis: aspect: verloop
komen voor in	Geschiedenis: aspect: voorkomen (aangetroffen worden)
komt wel voor	Geschiedenis: aspect: voorkomen (aangetroffen worden)
voorkomen	Geschiedenis: aspect: voorkomen (aangetroffen worden)
Oud-Assyrische	Geschiedenis: Assyrische periode, Oud- (Mes.)
Oud-Babylonisch	Geschiedenis: Babylonische periode, Oud- (Mes.)
Midden-Bronstijd	Geschiedenis: Bronstijd, Midden-
Vroege tot Midden-Bronstijd	Geschiedenis: Bronstijd, Vroege (Oude)
Middel-Hettitische periode	Geschiedenis: Hettitische periode, Middel- (H/H)
Midden-Hettitisch rijk	Geschiedenis: Hettitische periode, Middel- (H/H)
begin van de Hettitische geschiedenis	Geschiedenis: Hettitische periode, Oud- (H/H)
Oude Rijk	Geschiedenis: Hettitische periode, Oud- (H/H)
Oud-Hettitische	Geschiedenis: Hettitische periode, Oud- (H/H)
IE [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Geschiedenis: IE periode (= proto-IE periode)
Islamitische tijd	Geschiedenis: Islamitische periode (na 600) (Isl.)
kruistochten	Geschiedenis: Kruistochten (1095 - 1291) (Chr.)
Jagidlim-dynastie	Geschiedenis: Mari-heersers: 3e koninkrijk: Lim-dynastie
Artemis en de pre-	Geschiedenis: Myceense periode (Gr.)
oorlog in de 23e eeuw v.Chr.	Geschiedenis: oorlog: Naramsuen tegen 17 koningen (Mes.)
Oud-Turkse	Geschiedenis: Oud-Turkse periode (700 - 1300) (taalkundig) (Turk.)
pre-Hettitische	Geschiedenis: pre-Hettitische periode (Pre-Hett.)
pre-IE stadstaten in Centraal-Klein-Azië	Geschiedenis: pre-Hettitische periode (Pre-Hett.)
voor de komst van de Hettieten	Geschiedenis: pre-Hettitische periode (Pre-Hett.)
voor-Hettitische	Geschiedenis: pre-Hettitische periode (Pre-Hett.)
neolithische landbouwideologie	Geschiedenis: Steentijd: Neolithicum (alg.)
Çatalhöyük (Neolithicum)	Geschiedenis: Steentijd: Neolithicum: PPN (prekeramisch neolithicum) (Pre-Hett.)
neolithische **landbouwgodsdienst** van de	Geschiedenis: Steentijd: Neolithicum: PPN (prekeramisch neolithicum) (Pre-Hett.)
Derde dynastie van Ur	Geschiedenis: Ur III = Derde dynastie van Ur = Neo-Sumerische periode (Mes.)
jonge	Geslacht en rijpheid: jeugd
jongste	Geslacht en rijpheid: jeugd

jonge mannelijke	Geslacht en rijpheid: jonge man
jongeling	Geslacht en rijpheid: jonge man
jongens	Geslacht en rijpheid: jonge man
kind’	Geslacht en rijpheid: kind
kinderen;	Geslacht en rijpheid: kind
kinderen’	Geslacht en rijpheid: kind
maagd	Geslacht en rijpheid: maagd (meisje)
meisje	Geslacht en rijpheid: maagd (meisje)
kore)	Geslacht en rijpheid: maagd: term: κορη (tevens godinnennaam) (Gr.)
mannelijke	Geslacht en rijpheid: man
mannen	Geslacht en rijpheid: man
volwassenen	Geslacht en rijpheid: volwassenheid (volwassene)
vrouw	Geslacht en rijpheid: vrouw
Kalkva ‘steenvrouw’	Geslacht en rijpheid: vrouw, steen-: term: *kalkva* (steen) (Georg.)
17	Getal: ~ boven de twaalf
20 goden	Getal: ~ boven de twaalf
21	Getal: ~ boven de twaalf
23 goden	Getal: ~ boven de twaalf
32e	Getal: ~ boven de twaalf
33e	Getal: ~ boven de twaalf
34e	Getal: ~ boven de twaalf
38	Getal: ~ boven de twaalf
4000	Getal: ~ boven de twaalf
dertig	Getal: ~ boven de twaalf
duizend	Getal: ~ boven de twaalf
Honderd	Getal: ~ boven de twaalf
vijftig	Getal: ~ boven de twaalf
zeventig	Getal: ~ boven de twaalf
graanoogst het grootst	Getal: aantal: groot aantal
grootste concentratie	Getal: aantal: groot aantal
veel	Getal: aantal: groot aantal
merendeel	Getal: aantal: meerderheid (merendeel, grootste deel)
acht	Getal: acht
half	Getal: helft (half)
zo groot	Getal: maat: grootheid
steekt boven de sterren uit	Getal: maat: grootheid: uitsteken boven (hoger zijn)
uit zijn armen steken	Getal: maat: grootheid: uitsteken boven (hoger zijn)
een hoogte	Getal: maat: hoogte (hoog)
hoog,	Getal: maat: hoogte (hoog)
hoog.	Getal: maat: hoogte (hoog)
hoog;	Getal: maat: hoogte (hoog)
meter hoge	Getal: maat: hoogte (hoog)
meter hoog	Getal: maat: hoogte (hoog)
kleine	Getal: maat: kleinheid
geweldige	Getal: maat: reusachtigheid
gigantische	Getal: maat: reusachtigheid
machtigste	Getal: maat: reusachtigheid
reusachtige	Getal: maat: reusachtigheid
verschillende	Getal: meervoudigheid
7, 9 en 12 goden	Getal: negen
negen	Getal: negen
tien [voorafgegaan door een spatie]	Getal: tien
7, 9 en 12 goden	Getal: twaalf
twaalf	Getal: twaalf
aanwas	Getal: vermeerdering (uitbreiding)
vermeerderen	Getal: vermeerdering (uitbreiding)

vier [voorafgegaan door een spatie]	Getal: vier
vijfpuntige	Getal: vijf
7, 9 en 12 goden	Getal: zeven
zeven [+ spatie]	Getal: zeven
zeven,	Getal: zeven
zevenborstige	Getal: zeven
Zevengodheid	Getal: zeven
zevenkoppig	Getal: zeven
zevensnarige	Getal: zeven
^{d}IMIN.IMIN.BI	Getal: zeven: heptade: term: ^{d}IMIN.IMIN.BI ('zeven, zeven') = *Šepitta* (naam der Zevengoden) (H/H)
Gilgameš	Gilgameš = Bilgameš (Mes.) (koning) [Gilgamesh, Bilgamesh]
god	God
goden	God
godheden	God
godin	God
'aardkoning'	God: 'Aardkoning' (*Wurunkatte*) (H/H)
Ḫarana	God: 'Arend' (*Ḫarana*) (H/H)
Kōṯar-wa-Ḫasīs	God: 'Bekwaam en wijs' (*Kōṯar-wa-Ḫasīs*) (NW-Sem.)
Kōṯarat	God: 'Bekwamen' (*Kōṯarāt*) (Ugar.) (godengroep) [Kotarat, Kōṯarat, Kôtarât, Kotharat]
Zeven Boze goden	God: 'Boze goden' (*Ilāni limnūti*) (Mes.)
Leliyaḫu	God: 'Bron van licht' (*Leliyaḫu*) (H/H)
Ḫurri ('dag')	God: 'Dag' (*Ḫurri*) (H/H)
Šiwat, de 'Dag'	God: 'Dag' (*Šiwatt-*) (H/H)
Šin-urḫi-na	God: 'De tweeling' (*Šinurhéna* e.var.) (Hurr.)
Māgiru, de 'volgzame' of 'gewillige'	God: 'De volgzame' (*Māgiru*) (Mes.) (stiergod)
Parakyptusa	God: 'De zich vooroverbuigende' (*Parakyptusa* (Παρακυπτουσα) (Gr.)
Šala(š)	God: 'Dochter' (*Šāla*) (H/H-Mes.)
Ešuen-Hišue	God: 'Ešuen' = 'Hišue' (H/H)
Ḫalki, 'Gerst'	God: 'Gerst' (*Ḫalki*) (H/H)
DINGIR GE_6 wordt tegenwoordig vertaald	God: 'Godin van de nacht' (*DINGIR GE_6*) (H/H)
'Godin van de nacht'	God: 'Godin van de nacht' (*DINGIR GE_6*) (H/H)
Tetešḫapi 'grote godin'	God: 'Grote godin' (*Tetešḫapi*) (hatt.) (H/H)
Grote Godin	God: 'Grote Godin' = 'Grote Moeder' (alg.)
verschijningsvormen van de Grote	God: 'Grote Godin' = 'Grote Moeder' (alg.)
Grote Godin in Çatalhöyük	God: 'Grote Godin' van Çatalhöyük (Pre-Hett.)
luipaard als gemaal van de Grote Godin	God: 'Grote Godin' van Çatalhöyük (Pre-Hett.)
'ušḫr ḫlmṭ, d.i. Išḫara ḫulmiṭṭu	God: 'Hagedis' (*Ḫulmiṭṭu*) (NW-Sem.-H/H)
'Heer der aarde' (*taknaš* EN-*aš*)	God: 'Heer der aarde' (*taknaš* EN-*aš*) (H/H)
'Heer der arenden' (BE Á ^{mušen} Á ^{mušen})	God: 'Heer der arenden' (BE Á ^{mušen} Á ^{mušen}) (Mes.)
beschermers van de dierenwereld	God: 'Heer der dieren' (H/H)
'Heer van Armaruk'	God: 'Heer van Armaruk' (H/H)
Heer van Ḫalpa	God: 'Heer van Ḫalpa' (H/H)
(*ḫannešnaš išḫāš*)	God: 'Heer van het vonnis' (*ḫannešnaš išḫāš*) (Mes.)
Potnia theroon	God: 'Heerseres der dieren' (Ποτνια θηρων) (Gr.)
heerseres van de *dūru*	God: 'Heerseres van de *dūru*' (Mes.)
'Heerseres van het gebergte'	God: 'Heerseres van het gebergte' (*Ninḫursaĝ*) (Mes.)
^{d}NIN.ḪUR.SAG.GÁ	God: 'Heerseres van het gebergte' (*Ninḫursaĝ*) (Mes.)
Aššiyaz, 'Heil'	God: 'Heil' (*Aššiyaz*) (H/H)
Eše-ḫawurni ('Aarde-Hemel')	God: 'Hemelaarde' (*Eše-ḫawurni*) (H/H) (godengroep)
Ruwa	God: 'Hert' (*Runtiya, Kuruntiya*) (Luw.)
Irwetiga	God: 'Koning der aarde' (*Irpitiga*) (H/H)
Šulinkatte	God: 'Koning van het zwaard' (*Šulinkatte*) (H/H)

weergod ‘Koning’	God: ‘Koning’ (H/H)
Kattešḫapi	God: ‘Koning-god’ (*Kattešḫapi* (e.var.)) (H/H)
‘Grote koningin des hemels’	God: ‘Koningin van de hemel’ (*Šarrat Šamê*) (Mes.)
‘Heerseres des hemels’	God: ‘Koningin van de hemel’ (*Šarrat Šamê*) (Mes.)
Kattaḫzipuri	God: ‘Koningin van het land’ (*Kattaḫzipuri* (e.var.)) (H/H)
‘Koningin’.	God: ‘Koningin’ (H/H)
Kattaḫa = Kattaḫi ‘koningin’	God: ‘Koningin’ (*Kattaḫa/i*) (H/H)
Adalur, een berggod, vgl. hurr. *adali*	God: ‘Krachtige’ (*Adalur*) (H/H)
‘Leeuwgelijke koning’	God: ‘Leeuwgelijke koning’ (H/H)
Namrazunna ‘mij verlicht de maan’	God: ‘Maanlicht’ (*Namrazunna*) (H/H)
Meesteres van de hoofdtooi	God: ‘Meesteres van de hoofdtooi’ (*Ninmenna*) (Mes.) + (*Talmillura*) (Hett.)
‘mijn zon(negod)’	God: ‘Mijn zon’ (*^{d}UTU^{Šl}*) (H/H-Mes.) (koningstitel)
‘Moeder der goden’	God: ‘Moeder der goden’ (Mes.)
Ḫba-ẽni (‘moeder Hepa’)	God: ‘Moeder Ḫeba(t)’ (*Ḫba-ẽni*) (Lyc.)
‘Moeder van alle kinderen’	God: ‘Moeder van alle kinderen’ (Mes.)
Wurunšemu (‘Moeder van de aarde’)	God: ‘Moeder van de aarde’ (*Wurunšemu*) (H/H)
‘Moeder van de bron, Koningin’	God: ‘Moeder van de bron, Koningin’ (H/H)
AMA-ra	God: ‘Moeder’ (*AMA-ra*) (Syr.substr.-Mes.)
Išpanza, de ‘Nacht’	God: ‘Nacht’ (*Išpanza*) (H/H)
hurr. *šeri*(*š*)	God: ‘Nacht’ (*Šeri*) (hurr.) (H/H)
Ḫutena-Ḫutellurra	God: ‘Opheffers’ (*Ḫudena-Ḫuddellura*) (H/H) (godengroep)
Tarawaš	God: ‘Overvloed’ (*Tarawaš*) (Haas 1982) (H/H)
Tarḫu	God: ‘Overwinnaar’ (*Tarḫu*) (H/H)
Irnini	God: ‘Overwinning’ (*Irnini, Irnina*) (Mes.)
Nin-egal, de ‘paleisheerseres’	God: ‘Paleisheerseres’ (*Ninegal*) (Mes.-H/H)
Aškašepa (de ‘poort’)	God: ‘Poortgeest’ (*Aškašepa*) (H/H)
Genius van de poort	God: ‘Poortgeest’ (*Aškašepa*) (H/H)
El qône arş (‘de schepper der aarde’)	God: ‘Schepper van de aarde’ (*Qōnē ’arş*) (NW-Sem.) + (*Elkunirša*) (Hett.)
Kašku	God: ‘Schitterende ster’ (*Kašku*) (H/H) (maangod)
Kardu en Sakardu	God: ‘Snelle loper’ (*Kardug, Sakardug*) (Mes.)
Ḫannaḫanna (‘Stammoeder’)	God: ‘Stammoeder’ (*Ḫannaḫanna*) (H/H)
hurr. *tilla* ‘stier’	God: ‘Stier’ (*Tilla*) (H/H)
troongodin van het land bij de zee	God: ‘Troongodin van het land bij de zee’ (H/H)
Nabarbi	God: ‘Veld’ (*Nabarbi*) (H/H)
‘sterke zoon’ (of ‘verheven zoon’	God: ‘Verheven zoon’ (*Telipinu*) (H/H)
Šarlaimi (de ‘verhevene’	God: ‘Verhevene’ (*Šarlaimi*) (H/H)
Šawuška (‘de grote, verhevene’	God: ‘Verhevene’ (*Šawuška*) (H/H)
Rasap	God: ‘Verschrikkelijke’ (*Rešef, Rasap*) (NW-Sem.)
Rešef	God: ‘Verschrikkelijke’ (*Rešef, Rasap*) (NW-Sem.)
Muwatalli	God: ‘Vreesaanjagende’ (*Muwatalli*) (H/H)
Ba‘alat (‘Heerseres’)	God: ‘Vrouwe van Byblos’ (*b‘lt ǧbl*) (NW-Sem.)
‘Heerseres van het gebergte’	God: ‘Vrouwe van de berg’ (*Ninḫursaĝ*) (Mes.)
Allani	God: ‘Vrouwe’ (*Allani*) (H/H)
Allatum	God: ‘Vrouwe’ (*Allatum, Allatu*) (Mes.)
weergod van de hemel	God: ‘Weergod van de hemel’ (*nepišaš ^{d}U-aš*) (H/H)
Hattisch-Anatolische naam ***Taru***	God: ‘Weergod’ (*Taru*) (H/H)
Kamrušepa	God: ‘Wolkengeest’ (*Kamrušepa*) (H/H)
‘zeekind’	God: ‘Zeekind’ (*Ḫatepuna*) (H/H)
Šental-irte ‘de zevenborstige’	God: ‘Zevenborstige’ (*Šintalirti*) (H/H)
^{d}IMIN.IMIN.BI	God: ‘Zevengoden’ (*Šepitta*, ^{d}IMIN.IMIN.BI) (H/H)
Zevengodheid	God: ‘Zevengoden’ (*Šepitta*, ^{d}IMIN.IMIN.BI) (H/H)
Zevengoden	God: ‘Zevengoden’ (*Sibi, Sibitti, Sebitti*) (Mes.)
‘Ziener’ (^{LÚ}ḪAL)	God: ‘Ziener’ (*Aduntarri*, ^{LÚ}ḪAL) (H/H)
‘Zieneres’ of ‘Droomduidster’ (^{munus}ENSI)	God: ‘Zieneres’ (*Zulki*, ^{munus}*ENSI*) (H/H)

‘die op de troon zit’	God: ‘Zij die op de troon zit’ (*Ḫanwašuit*) (H/H)
Ḫanwašuit	God: ‘Zij die op de troon zit’ (*Ḫanwašuit*) (H/H)
‘Zonnegodin der aarde’ (^{d}UTU taknaš)	God: ‘Zonnegodin der aarde’ (*Eštawur, ^{d}UTU taknaš*) (H/H)
Eštawur	God: ‘Zonnegodin der aarde’ (*Eštawur, ^{d}UTU taknaš*) (H/H)
Zonnegodin van de aarde	God: ‘Zonnegodin der aarde’ (*Eštawur, ^{d}UTU taknaš*) (H/H)
zonnegodin van Arinna	God: ‘Zonnegodin van Arinna’ (*^{d}UTU ^{uru}Arinna, ^{uru}PÚ-na-aš ^{d}UTU-uš*) (H/H)
zonnegodinnen van Arinna	God: ‘Zonnegodin van Arinna’ (*^{d}UTU ^{uru}Arinna, ^{uru}PÚ-na-aš ^{d}UTU-uš*) (H/H)
zonnegodin van Kakšat (^{d}UTU	God: ‘Zonnegodin van Kakšat’ (*^{d}UTU ^{uru}Kakšazet*) (H/H)
‘Leliyaḫu, Godin, Koningin’	God: ‘Zonnegodin van Kakšat’: ‘Leliyaḫu, Godin, Koningin’ (aanroepingsnaam) (H/H)
Šittara (de ‘berg van de zonneschijven’	God: ‘Zonneschijvenberg’ (*Šittara*) (H/H)
Ḫamrišḫara	God: “Išḫara in het tempeltje” (*Ḫamrišḫara*) (H/H-Mes.)
de onderwereld;	God: aardgod
god van de onderwereld	God: aardgod
god(in) der doden	God: aardgod
onderwereldgod	God: aardgod
aardgodin	God: aardgodin
god(in) der doden	God: aardgodin
heerseres der onderwereld	God: aardgodin
onderwereld van zijn moeder	God: aardgodin
onderwereld;	God: aardgodin
onderwereldgodin	God: aardgodin
bijenmoeder	God: attribuut: bijengodin (bijenmoeder**)**
godin = berg = troon	God: attribuut: troongodin
troon is **identiek aan de berg en dus**	God: attribuut: troongodin
troongodin	God: attribuut: troongodin
berg- of weergod	God: berggod
berg(god)	God: berggod
berggod-	God: berggod
berggod [+ spatie]	God: berggod
berggod)	God: berggod
berggod,	God: berggod
berggod;	God: berggod
berggoden	God: berggod
bergheersers	God: berggod
gelijknamige berg	God: berggod
Goddelijke bergen	God: berggod
heer van het gebergte is nu Zeus Kasios	God: berggod
hem tevens als berg aanspreekt	God: berggod
zee en de bergen	God: berggod
bergen.	God: berggodin
berggodin	God: berggodin
godin = berg = troon	God: berggodin
Heerseres van de berg	God: berggodin
troon is **identiek aan de berg en dus**	God: berggodin
beschermgod	God: beschermgod
beschermgod der handelaren	God: beschermgod der handelaren
beschermgod van de huid	God: beschermgod van de huid
gericht aan de beschermgod van de	God: beschermgod van de huid
mensenvriend	God: beschermgod van de mensen (mensenvriend) [*zie ook* God: heiland]
beschermgod van de stad	God: beschermgod van de stad
stadsgod [+ spatie]	God: beschermgod van de stad
stadsgoden	God: beschermgod van de stad

beschermgod van de stad Ḫatenzuwa	God: beschermgod van de stad Ḫatenzuwa (^{d}LAMMA ^{uru}Ḫatenzuwa) (H/H)
beschermgod van Kaštama	God: beschermgod van de stad Kaštama (^{d}LAMMA ^{uru}Kaštama) (H/H)
beschermgod van de stad Zapatiškuwa	God: beschermgod van de stad Zapatiškuwa (^{d}LAMMA ^{uru}Zapatiškuwa) (H/H)
hoeder van de veldgewassen	God: beschermgod van gewas en vee
beschermgoden van het land	God: beschermgod van het land
beschermgodin	God: beschermgodin
beschermvrouwe	God: beschermgodin
beschermgodin van Kaniš	God: beschermgodin van de stad (stadsgodin)
stadsgodin	God: beschermgodin van de stad (stadsgodin)
beschermvrouwe der tuinen	God: beschermgodin van de tuinen
rivier- en tuingodin	God: beschermgodin van de tuinen
beschermgodin van het land	God: beschermgodin van het land
beschermgodin van usurpators	God: beschermgodin van usurpators
wildheid, chaos, wanorde en bedreiging.	God: chaos en dreiging, godin van de
bliksem is eveneens een god	God: concrete ~: bliksem
bliksem van Teššub	God: concrete ~: bliksem
donder van Teššub	God: concrete ~: donder
regenwolken van Teššub	God: concrete ~: regenwolk
storm werd gezien als de broeder	God: concrete ~: storm
stormen van Teššub	God: concrete ~: storm
liefdes- en duivengodin	God: dierlijk asp.: duivengodin
hertengod	God: dierlijk asp.: hertengod
paardgod	God: dierlijk asp.: paardgod
behalve de **stier** als	God: dierlijk asp.: stiergod
bergheersers	God: dierlijk asp.: stiergod: hemelgod
stiergod	God: dierlijk asp.: stiergod: hemelgod
hemelstier	God: dierlijk asp.: stiergod: hemelstier
de donder en bliksem.	God: donder en/of bliksem, god van
donder- en vruchtbaarheidsgod	God: donder en/of bliksem, god van
dondergod	God: donder en/of bliksem, god van
god van donder en bliksem	God: donder en/of bliksem, god van
eed- en	God: eden en verdragen, ~ van de (eedgod)
eedgoden	God: eden en verdragen, ~ van de (eedgod)
eedgodin	God: eden en verdragen, godin van de (eedgodin)
godin van de geneeskunst	God: genezeres, goddelijke (godin van de geneeskunst)
haard;	God: haard, ~ (geest) van de
haardgodin	God: haard, godin van de ~
dubbelestiergod als bemiddelaar en	God: helpergod
helper)	God: helpergod
helpers in nood	God: helpergod
hemelgod	God: hemelgod
hoofdgodin	God: hoofdgodin
hoogste god [+ spatie]	God: hoogste ~
hoogste god,	God: hoogste ~
hoogste goden	God: hoogste ~
machtigste god	God: hoogste ~
hoogste godin	God: hoogste godin
goden hebben elk hun eigen	God: intermediair: begeleider
stiergod begeleider	God: intermediair: begeleider, dierlijke
dienende hiërodulen	God: intermediair: dienaar (dienares)
gelukbrengende dienaressen	God: intermediair: dienaar (dienares)
gelukbrengende dienaressen	God: intermediair: dienaar (dienares)
gelukbrengende hiërodulen	God: intermediair: dienaar (dienares)
goddelijke dienaressen	God: intermediair: dienaar (dienares)

goddelijke hiërodulen	God: intermediair: dienaar (dienares)
godin die de schaapskudden	God: intermediair: dienaar (dienares)
lady attendant	God: intermediair: dienaar (dienares)
met haar dienaressen	God: intermediair: dienaar (dienares)
ongelukbrengende dienaressen	God: intermediair: dienaar (dienares)
ongelukbrengende dienaressen	God: intermediair: dienaar (dienares)
SUḪUR.LÁL	God: intermediair: dienaar (dienares): term: *SUḪUR.LÁL* (H/H)
hulpgeest van de weergod	God: intermediair: dienaar, dierlijke
bemiddelaars tot Šarruma	God: intermediair: middelaar(ster)
boden van de zonnegod	God: intermediair: middelaar(ster)
dubbelestiergod als bemiddelaar en	God: intermediair: middelaar(ster)
beschermgod van de wilde dieren	God: jacht, god van de (beschermgod van het jachtgebied)
beschermgod van het jachtgebied	God: jacht, god van de (beschermgod van het jachtgebied)
Beschermgodin van het land en het jachtgebied	God: jacht, godin van de (beschermgodin van het jachtgebied)
heerseres der wilde dieren	God: jacht, godin van de (beschermgodin van het jachtgebied)
meesteres der wilde dieren	God: jacht, godin van de (beschermgodin van het jachtgebied)
wilde dieren Inara(a)	God: jacht, godin van de (beschermgodin van het jachtgebied)
koning der goden	God: koning der goden
gerstgod	God: korengod (graan-, gerstgod)
korengod	God: korengod (graan-, gerstgod)
godin van de gerst	God: korengodin (graan-, gerstgodin)
landgod.	God: landgod (god van een land)
landgodin	God: landgodin (godin van een land)
lichtgod	God: lichtgod
godin der liefde	God: liefdesgodin
godin van de liefde	God: liefdesgodin
liefdes- en duivengodin	God: liefdesgodin
locale goden	God: locale ~
maangod	God: maangod
moeder der dieren	God: moeder der dieren
'Moeder der goden'	God: moeder der goden
'Moeder van alle kinderen'	God: moeder van alle mensen
moedergodin	God: moedergodin
bergmoedergodinnen	God: moedergodin, berg-
Godin van de nacht	God: nacht, godin van de
DINGIR GE_6	God: nacht, godin van de: term: *DINGIR* GE_6 (H/H)
noodlot;	God: noodlot, godin van het (schikgodin)
noodlots- en geboortegodinnen	God: noodlot, godin van het (schikgodin)
noodlotsgodin	God: noodlot, godin van het (schikgodin)
de oorlog;	God: oorlogsgod
krijgs- of pestgod	God: oorlogsgod
krijgsgod	God: oorlogsgod
oorlogsgod	God: oorlogsgod
godin van de oorlog	God: oorlogsgodin
opstand en **strijd**;	God: oorlogsgodin
godin van de opstanden	God: opstanden, godin van de
pestgod	God: pestgod
de private koninklijke vooroudercultus	God: private cultus, ~ van de [*zie ook* familiegod]
rechtergoden	God: rechtergod
schenker van regen	God: regengod
schepper der aarde	God: schepper
scheppergoden	God: schepper
El qône arş ('de schepper der aarde')	God: schepper: term: *qōnē 'arş* ('schepper van de aarde') (bijnaam van Ēl) (NW-Sem.)
smidgod	God: smid, goddelijke (smidgod)
stamgod	God: stamgod

jaarlijkse dood is gestorven	God: stervende en verrijzende ~ (jaargod)
stervende en in de lente herrijzende god	God: stervende en verrijzende ~ (jaargod)
vegetatiegod verdwijnt hij in de herfst	God: stervende en verrijzende ~ (jaargod)
substraatgod	God: substraatgod (god van een oudere of vroegere bevolking)
^{d}L	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
^{d}U	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
^{d}N	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
^{d}ḫ	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
^{d}a	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
^{d}t	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
^{d}I	God: term: *dingir* = *diğir* = cun. DI.MI.IR = ^{d} (voor godennamen) (sum.) (Mes.)
enna [voorafgegaan door een spatie]	God: term: *eni* 'god', pl *enna* (hurr.) (H/H)
ammatina enna	God: term: *eni*: *ammatina enna* ('voorouder- of oergoden') (hurr.) (H/H)
enna durenna	God: term: *eni*: *enna durenna* ('goden der diepte (onder de aarde)' (hurr.) (H/H)
šḫapi	God: term: *šḫap* (*šhaf* = *šaḫap* = *šaḫaw*) (hatt.) (H/H)
Kattešḫapi	God: term: *šḫap*: *Kattešḫapi* ('koning-god') (1. god, 2. koningin !) (hatt.) (H/H)
Tetešḫapi 'grote godin'	God: term: *šḫap*: *Tetešḫapi* ('grote godin') (hatt.) (H/H)
šiuš betekent voortaan 'god' in de	God: term: *šiuš* (latere term in de staatscultus) (hett.) (H/H)
Karuileš šiuneš	God: term: *šiuš*: *šiuneš, karuileš* (pl.) ('vroegere goden') (hett.) (H/H)
godin der magie	God: tovenares, goddelijke (godin der magie)
tovergodin	God: tovenares, goddelijke (godin der magie)
getroonde godin	God: troongodin
troongodin	God: troongodin
vader der goden	God: vader van de goden
vadergoden	God: vadergod
(onderwereld)goden	God: verleden, ~ van het (vooroudergod, oergod, vroegere god, vader-en-moedergod, onderwereldgod)
vertoeven ook geboeid in de onderwereld	God: verleden, ~ van het (vooroudergod, oergod, vroegere god, vader-en-moedergod, onderwereldgod)
goden van het verleden	God: verleden, ~ van het (vooroudergod, oergod, vroegere god, vader-en moedergod, onderwereldgod)
naar de onderwereld verbannen goden	God: verleden, ~ van het (vooroudergod, oergod, vroegere god, vader-en moedergod, onderwereldgod)
onderwereldgod	God: verleden, ~ van het (vooroudergod, oergod, vroegere god, vader-en moedergod, onderwereldgod)
vervloekingsgoden	God: **vervloekingsgod**
goden van de onderworpen volkeren	God: vreemde ~ (allochtone ~)
god der vruchtbaarheid	God: vruchtbaarheidsgod
vruchtbaarheidsgod	God: vruchtbaarheidsgod
god van de mannelijke vruchtbaarheid	God: vruchtbaarheidsgod: god van de mannelijke vruchtbaarheid
agrarische godheden	God: vruchtbaarheidsgod: vegetatiegod
bevorderaar van vruchtbaarheid en groei	God: vruchtbaarheidsgod: vegetatiegod
vegetatiegod	God: vruchtbaarheidsgod: vegetatiegod
en de seksuele kracht	God: vruchtbaarheidsgodin
godin der vruchtbaarheid	God: vruchtbaarheidsgodin

geboorte;	God: vruchtbaarheidsgodin: godin van de vrouwelijke vruchtbaarheid
geboortegodinnen	God: vruchtbaarheidsgodin: godin van de vrouwelijke vruchtbaarheid
geboortehelpsters	God: vruchtbaarheidsgodin: godin van de vrouwelijke vruchtbaarheid
godin der seksualiteit	God: vruchtbaarheidsgodin: godin van de vrouwelijke vruchtbaarheid
godin van de seksuele liefde	God: vruchtbaarheidsgodin: godin van de vrouwelijke vruchtbaarheid
seksualiteit en hartstocht;	God: vruchtbaarheidsgodin: godin van de vrouwelijke vruchtbaarheid
Bereket Ilâhesi 'godin der	God: vruchtbaarheidsgodin: term: *Bereket Ilâhesi* (rotsformatie) (Turk.)
vegetatiegodin	God: vruchtbaarheidsgodin: vegetatiegodin
haar graanoogst het grootst	God: vruchtbaarheidsgodin: vegetatiegodin: graanoogst, ~ van de
vuurgod	God: vuurgod
onderwereld verdreven, waar ze wachters	God: wachter van het dodenrijk
god der wateren	God: watergod (alg.)
riviergod	God: watergod: rivieren, meren en bronnen, ~ van
zee en de bergen	God: watergod: zeegod
zeegod	God: watergod: zeegod
bronnen;	God: watergodin: brongodin
rivier- en tuingodin	God: watergodin: riviergodin
rivieren;	God: watergodin: riviergodin
riviergodin	God: watergodin: riviergodin
zeegodin	God: watergodin: zeegodin
bergheersers	God: weergod (H/H)
goden van het weer	God: weergod (H/H)
Weer- en berggoden	God: weergod (H/H)
weergod	God: weergod (H/H)
weergod 'Koning'	God: weergod 'Koning' (H/H)
'Heer van Armaruk' van de berg	God: weergod van de berg Ammarik: 'Heer van Armaruk' (H/H-NW-Sem.)
weergod van de berg Ziwana	God: weergod van de berg Ziwana (H/H)
weergod van Ḫattuša	God: weergod van Ḫattuša (H/H)
weergod van het woud	God: weergod van het woud
weergod van Ḫurša	God: weergod van Ḫurša (H/H)
weergod van de stad Kuliwišna	God: weergod van Kuliwišna (H/H)
weergod van Nerik	God: weergod van Nerik (H/H)
weergoden van Nerik en Zippalanda	God: weergod van Nerik (H/H)
weergod van Šaḫpina	God: weergod van Šaḫpina (H/H)
weergod van Zippalanda	God: weergod van Zippalanda (H/H)
weergoden van Nerik en Zippalanda	God: weergod van Zippalanda (H/H)
zelfstandig godenpaar	God: zelfstandige ~ (onafhankelijke, op zichzelf staande)
zon om de bergen	God: zonnegod
zonnegod	God: zonnegod
zonnegod van de hemel	God: zonnegod van de hemel (H/H)
vrouwelijke zonnegodheid	God: zonnegodin
zonnegodin	God: zonnegodin
godenkring	Godenstelsel
godenwereld	Godenstelsel
pantheon	Godenstelsel
Beide groepen	Godenstelsel: godengroep
godengroep	Godenstelsel: godengroep
Groepen goden	Godenstelsel: godengroep

Hettitische pantheon	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Hettitische (~ van Ḫattuša) (H/H)
vervangen door die van de	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Hurritische (Hurr.)
De Hurritische godenkring	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Hurritische (Hurr.)
Hurritische goden uit Noord-Syrië	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Hurritische, West- (Hurr.)
van Mitanni vereerde	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Hurritisch-Mitannische = Oost-Hurritische (Hurr.)
Kanaänitische en Sumerische goden	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Kanaänitische (Kan.)
Kanaänitische **goden**	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Kanaänitische (Kan.)
Sumerische goden	Godenstelsel: godengroep: 01. ~, Sumerische (Mes.)
Annunakū	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Anunnaku' = 'Annunaki' = 'Anunna' (Mes.)
Anunnakū	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Anunnaku' = 'Annunaki' = 'Anunna' (Mes.)
'Goden der diepte (onder de aarde)'	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Karuileš šiuneš' (hett.) = 'Enna durenna' (hurr.) = 'Ammatina enna' (hurr.) (H/H)
'vroegere goden'	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Karuileš šiuneš' (hett.) = 'Enna durenna' (hurr.) = 'Ammatina enna' (hurr.) (H/H)
ammatina enna	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Karuileš šiuneš' (hett.) = 'Enna durenna' (hurr.) = 'Ammatina enna' (hurr.) (H/H)
enna durenna	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Karuileš šiuneš' (hett.) = 'Enna durenna' (hurr.) = 'Ammatina enna' (hurr.) (H/H)
Karuileš šiuneš	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Karuileš šiuneš' (hett.) = 'Enna durenna' (hurr.) = 'Ammatina enna' (hurr.) (H/H)
Vader- en Moedergodheden', zoals de	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Karuileš šiuneš' (hett.) = 'Enna durenna' (hurr.) = 'Ammatina enna' (hurr.) (H/H)
Sumerische Vader- en Moedergodheden	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Vader- en Moedergodheden' (Sum.)
Vader- en Moedergodheden van de stad	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Vader- en Moedergodheden' (Sum.)
en Moedergodheden vertegenwoordigen	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Vader- en Moedergodheden' (Sum.)
wonen de Vader- en Moedergodheden	Godenstelsel: godengroep: 01.: 'Vader- en Moedergodheden' (Sum.)
dienende hiërodulen	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: dienende godinnen
gelukbrengende dienaressen [voorafgegaan door een spatie]	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: dienende godinnen
gelukbrengende hiërodulen	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: dienende godinnen
ongelukbrengende dienaressen	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: dienende godinnen
godengeneratie, voorafgaand	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden (oudere godengeneratie)
'vroegere goden'	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
vertoeven ook geboeid in de onderwereld	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
Goden der diepte (onder de aarde)	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
naar de onderwereld verbannen goden	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
oertijdgodenpaar	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
onderwereldgoden	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
onderwereldgodenpaar	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden
oude goden van de onderwereld	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: onderwereldgoden

Vader- en Moedergodheden	Godenstelsel: godengroep: 01.: type: vroegere goden: vader- en moedergodheden
dubbele antropomorfe of tauromorfe god	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
dubbelgod	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
dyade	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
een paar	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
godenpaar	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
mythische tweelingen	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
paargoden	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
tweekoppig marmeren beeldje	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
tweelingfiguurtje van goudblik	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
tweelinggod	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
tweelinggod	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade
dubbelgodheid	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen
dubbelgodin	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen
Inar(a) en Ḫapantali	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen
Inar(a) en Ḫapantali, beiden godinnen	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen
Adamma Kubaba	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Adamma-Kubaba' (NW-Sem.-H/H)
Kubaba wordt telkens **samen met**	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Adamma-Kubaba' ((NW-Sem.-H/H)
Ugarit was dit godenpaar	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Adamma-Kubaba' (NW-Sem.-H/H)
Ḫutena-Ḫutellurra	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Ḫutena-Ḫutellurra' = 'Ḫudena-Ḫudellurra' = 'Gulšeš-Maḫmeš' = ugar. hdn-hdlr (Hurr.) [Hutena-Hutellura, Gulses-Mahmes]
Inar(a) en Ḫapantali	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Inar(a)-Ḫapantali' (H/H)
Inar(a) en Ḫapantali, beiden godinnen	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Inar(a)-Ḫapantali' (H/H)
Maliya	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Maliya' = 'Maliyanni' (H/H)
Maliyanni	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Maliya' = 'Maliyanni' (H/H)
Ninatta-Kulitta	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Ninatta-Kulitta' = 'Ninattanni' = ass. 'Kulittanni' (H/H)
Ninattanni	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Ninatta-Kulitta' = 'Ninattanni' = ass. 'Kulittanni' (H/H)
tweelingzusters Ninatta en Kulitta	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Ninatta-Kulitta' = 'Ninattanni' = ass. 'Kulittanni' (H/H)
Šina-marātu	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade van godinnen: 'Šina-marātu' (= Šina-mārtu ?) (Mes.)
Dyade:	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade, Hettitische (H/H)
tweelinggod;	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade, Pre-Hettitische (Pre-Hett.)
Agulliri en Kallištabi	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Agulliri-Kallištabi' (Haas 1994) (H/H)
Eltara-Taištara	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Eltara-Taištara' (H/H) [Iltara, Taishtara, Taistara]
Enki-Ninki	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Enki-Ninki' (Mes.)
Eše-ḫawurni	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Eše-ḫawurni' (H/H) (hemel-aardegodenpaar)
Ḫaniš en Šullat	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Ḫaniš-Šullat' (Mes.)
Namni en Ḫazzi	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Ḫazzi-Namni' (Haas 1994) (H/H)
Ḫebat-Šarruma	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Ḫebat-Šarruma' (NW-Sem.-H/H)
godenpaar Kardu en Sakardu	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Kardu-Sakardu' (Mes.)

Minki-Amunki	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Minki-Amunki' (H/H) [Munki, Ammunki]
Muntara-Mutmuntara	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Muntara-Mutmuntara'(H/H)
groep Nara-	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Nara-Napšara' (H/H)
twee Šarrumanni	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šarrumanni' (NW-Sem.-H/H)
Šēna-tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šēnu/a-Tilla' (Haas 1994) (H/H) [Šinu/a-Tilla]
Šēnu/a-tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šēnu/a-Tilla' (Haas 1994) (H/H) [Šinu/a-Tilla]
Šenū-tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šēnu/a-Tilla' (Haas 1994) (H/H) [Šinu/a-Tilla]
Šeri(š) en Ḫurmeš(i)	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šeri(š)-Ḫurmeš(i)' (Mes.)
Šeri(š) en Ḫurri(š)	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šeri(š)-Ḫurri(š)' (H/H)
Šeri(š) en Māgiru	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šeri(š)-Māgiru' (Mes.)
Ḫurri ('dag') en Šeri ('nacht')	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šeri(š)-Tilla' (H/H)
Šeri(š) en Ḫurri(š) of Tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šeri(š)-Tilla' (H/H)
Šeri(š) en Tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šeri(š)-Tilla' (H/H)
Šin-urḫi-na	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šin-urḫi-na' = 'Ši-nu-úr-hé-na' = 'Še-nu-ur-ḫi' (hurr.) (H/H)
Šušumaḫi en Šimmišu	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Šušumaḫi-Šimmišu' (H/H)
Telipinu en Ḫatepuna	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: 'Telipinu-Ḫatepuna' (H/H)
Agulliri en Kallištabi	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: berg(goden)dyade (Haas 1994)
Namni en Ḫazzi	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: berg(goden)dyade (Haas 1994)
Šēna-tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: berg(goden)dyade (Haas 1994)
Šēnu/a-tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: berg(goden)dyade (Haas 1994)
Šenū-tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: berg(goden)dyade (Haas 1994)
dubbele antropomorfe of tauromorfe god	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
dubbele stier	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Dubbelestier	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Ḫurri ('dag') en Šeri ('nacht')	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šēnu/a-tilla 'twee stieren'	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šenū-tilla 'twee stieren'	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šeri(š) en Ḫurmeš(i)	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šeri(š) en Ḫurri(š)	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šeri(š) en Ḫurri(š) of Tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šeri(š) en Māgiru	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Šeri(š) en Tilla	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
stier als dubbelgod of tweelinggod	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Twee goddelijke **zilveren runderen**	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
twee gouden stierenfiguren	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Twee offerstieren	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
twee Šarrumanni	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
twee stieren	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
Twee zilveren runderen	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: dubbele-stiergod
de gestalten van **Vader Hemel**	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: hemel-aardegodenpaar
Eše-ḫawurni ('Aarde-Hemel')	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: hemel-aardegodenpaar
kosmische ouderpaar	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: hemel-aardegodenpaar

oergodenpaar Hemel en Aarde	Godenstelsel: godengroep: 02. dyade: type: hemel-aardegodenpaar
triade	Godenstelsel: godengroep: 03. triade
triade Vader	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Hettitische (H/H)
Triade:	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Hettitische (H/H)
Ulza, Uliwašu en Katarzašu	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Hettitische (H/H)
goden van Kaštama	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Kaštamaanse (H/H)
godentriade van Kaštama	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Kaštamaanse (H/H)
triade van Kaštama	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Kaštamaanse (H/H)
triade met Ba‘al en Ba‘alat	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Phoenicische (NW-Sem.)
godentriade;	Godenstelsel: godengroep: 03. triade, Pre-Hettitische (Pre-Hett.)
triade met Ba‘al en Ba‘alat	Godenstelsel: godengroep: 03. triade: ‘Rešef-Ba’al (Hadad)-Ba’alat Gebal (Atargatis)’ (vlgs Haas) (NW-Sem.)
Ulza, Uliwašu en Katarzašu	Godenstelsel: godengroep: 03. triade: ‘Ulza-Uliwašu-Katarzašu’ (H/H)
Tetrade:	Godenstelsel: godengroep: 04. tetrade, Hettitische (H/H)
Šitarzuna, Takiḫau, Taḫampu = Taḫanpiu	Godenstelsel: godengroep: 04. tetrade: ‘Šitarzuna-Takiḫau-Taḫampu= Taḫanpiu-Waḫzašu’ (H/H)
Šitarzuna, Takiḫau, Taḫampu = Taḫanpiu	Godenstelsel: godengroep: 04. tetrade: ‘Šitarzuna-Takiḫau-Taḫampu= Taḫanpiu-Waḫzašu’ (H/H)
Takiḫau, N.N., Kuzanišu en Taḫpillanu	Godenstelsel: godengroep: 04. tetrade: ‘Takiḫau-N.N.-Kuzanišu-Taḫpillanu’ (H/H)
Pentade:	Godenstelsel: godengroep: 05. pentade, Hettitische (H/H)
Ulza, Ulipašu, Katarzašu, Šušumaḫi en	Godenstelsel: godengroep: 05. pentade: ‘Ulza-Ulipašu-Katarzašu-Šušumaḫi-Šimmišu’ (H/H)
7, 9 en 12 goden	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade
heptade	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade
Ugaritische Kōṯarat-godinnen	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade van godinnen: ‘Kōṯarāt’ (Ugar.) [Kotarat, Kōṯarat, Kôtarât, Kotharat]
Heptade:	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade, Hettitische (H/H)
N.N., Taparwašu, Tappinu	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘N.N.-Taparwašu-Tappinu-Kamamanu-Ḫulla-Telipinu-Maliya’ (H/H)
Najaarsfeest voor de berg Šidduwa	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: berg Šidduwa, - van de (H/H)
Šepitta	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’ (H/H)
van de weergod en van de beschermgod	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: weergod, - van de (H/H)
van de weergod en van de beschermgod	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: beschermgod, - van de (H/H)
Voorjaarsfeest voor de berg Puškurunuwa	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: berg Puškurunuwa, - van de (H/H)
Zevengodheid	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’ (H/H)
Zevengodheid van de berg	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: berg, - van de (H/H) (alg.)
Zevengodheid van de berg Ziwana	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: berg Ziwana, - van de (H/H)
Zevengodheid van de zonnegod	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Šepitta’ = ^{d}IMIN.IMIN.BI = ‘Zevengodheid’: zonnegod, - van de (H/H)
Zevengoden	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Sibi’ = ‘Sibitti’ = ‘Sebitti’ (Mes.)
Zeven Boze goden	Godenstelsel: godengroep: 07. heptade: ‘Sibi’: ‘Ilāni limnūti’ (Mes.)
Enmešarra en zijn zeven kinderen	Godenstelsel: godengroep: 08. ogdoade: ‘Enmešarra en zijn zeven kinderen’ (Mes.)
7, 9 en 12 goden	Godenstelsel: godengroep: 09. enneade
enneade	Godenstelsel: godengroep: 09. enneade

7, 9 en 12 goden	Godenstelsel: godengroep: 12. dodecade
Veertiental (onvolledig):	Godenstelsel: godengroep: 14. veertiental, Hettitische (H/H)
Weergod, Wašezzili, Inar(a), Ḫapantali,	Godenstelsel: godengroep: 14. veertiental: 'Weergod-Wašezzili-Inar(a)-Ḫapantali-Nin-egal-Zababa-Waḫzašu-Kattaḫa-Ḫašam(m)eli-Ḫaratši' (onvolledig) (H/H)
Hettitische pantheon	Godenstelsel: pantheon, Hettitische (~ van Ḫattuša) (H/H)
Hettitische staatscultus	Godenstelsel: pantheon, Hettitische (~ van Ḫattuša) (H/H)
Hettitisch-Hurritische pantheon	Godenstelsel: pantheon, Hettitische (~ van Ḫattuša) (H/H)
pantheon en de **cultus**	Godenstelsel: pantheon, Hettitische (~ van Ḫattuša) (H/H)
pantheon van Ḫattuša	Godenstelsel: pantheon, Hettitische (~ van Ḫattuša) (H/H)
goden van Kaštama	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: ~ van Kaštama (H/H)
stadsgoden van Nerik	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: ~ van Nerik (H/H)
Hattische godenkring	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Hattische ~ (H/H)
in Ḫattuša de **oude goden**	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Hattische ~ (H/H)
Hurritische pantheon van Ḫattuša	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Hurritische ~ (~ van Ḫattuša) (H/H)
Kanisisch-Cappadocische goden	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Kanisisch-Cappadocische ~ (H/H)
Kanisisch-Cappadocische godenkring	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Kanisisch-Cappadocische ~ (H/H)
Kanisisch-Cappadocische godheden	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Kanisisch-Cappadocische ~ (H/H)
'goden van Kaniš'	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Kanisisch-Cappadocische ~: 'goden van Kaniš' (H/H)
Ḫattuša, waarvan het pantheon	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: stadspantheon van Ḫattuša (H/H)
stadspantheon van Ḫattuša	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: stadspantheon van Ḫattuša (H/H)
Syrische godenkring	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Syrische ~ (H/H)
goden van Ḫaššuwa	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Syrische ~: ~ van Ḫaššu(wa) (H/H)
Hettieten aantroffen in de stad **Ḫaššu(wa)**	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Syrische ~: ~ van Ḫaššu(wa) (H/H)
goden van Malita	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Syrische ~: ~ van Malita (H/H)
de cultusinventaris van de stad **Malita**	Godenstelsel: pantheon, Hettitische: Syrische ~: ~ van Malita (H/H)
eigenlijke Hurritische pantheon	Godenstelsel: pantheon, Hurritische (Hurr.)
goden van de Hurrieten	Godenstelsel: pantheon, Hurritische (Hurr.)
Hurritische goden	Godenstelsel: pantheon, Hurritische (Hurr.)
grens tussen beide groepen	Godenstelsel: pantheon, Hurritische: Oost-Hurritische ~ (Hurr.)
Oost-Hurritische pantheon	Godenstelsel: pantheon, Hurritische: Oost-Hurritische ~ (Hurr.)
grens tussen beide groepen	Godenstelsel: pantheon, Hurritische: West-Hurritische ~ (Hurr.)
West-Hurritische pantheon	Godenstelsel: pantheon, Hurritische: West-Hurritische ~ (Hurr.)
Noord-Syrische goden	Godenstelsel: pantheon, Noord-Syrische-pre-Hettitisch/Hurritische ~ (Mes.)
stadsgoden	Godenstelsel: pantheon, stads-
stadspantheon	Godenstelsel: pantheon, stads-
graf	Graf
Vorstengraven	Graf: 1. loc.: Alaca Höyük, ('Vorstengraven'), graven te (Turk.)
Aion	Griekse termen: Αιων
Brathy	Griekse termen: Βραθυ
Metroion	Griekse termen: μητρῳον
Parakyptusa	Griekse termen: Παρακυπτουσα
naam Typhon	Griekse termen: Τυφαων
held	Halfgod: held

Hoofdpersonen	Halfgod: held
bergmens	Halfgod: heros: bergmens
geleid	Heerschappij
Heerschappij	Heerschappij
heerst	Heerschappij
leidde	Heerschappij
onder leiding van	Heerschappij
regering	Heerschappij
beheerden	Heerschappij: beheren
besluit	Heerschappij: beheren
ordenen	Heerschappij: beheren
regulering	Heerschappij: beheren
Vaststelling	Heerschappij: beheren
families onder	Heerschappij: beheren: opnemen in een systeem
in het Hettitische pantheon opgenomen	Heerschappij: beheren: opnemen in een systeem
opgenomen in de cultus	Heerschappij: beheren: opnemen in een systeem
opneming van Šarruma in het pantheon	Heerschappij: beheren: opnemen in een systeem
allitererend geordend	Heerschappij: beheren: taalkundige ordening
dominant	Heerschappij: dominantie
hegemonie	Heerschappij: dominantie
overheerste	Heerschappij: dominantie
spelen zelfs een leidende	Heerschappij: dominantie
bewijzen hem eer	Heerschappij: eer
geëerd	Heerschappij: eer
roem	Heerschappij: eer
ter ere van	Heerschappij: eer
uit hun naam	Heerschappij: gezag
soevereine	Heerschappij: gezag: soevereiniteit
verheven	Heerschappij: gezag: verhevenheid
Šarlaimi (de 'verhevene'	Heerschappij: gezag: verhevenheid: term: *šarlaimi* (subst. adj.) (berg(god)) (luw.-hett.) (H/H)
Šawuška ('de grote, verhevene'	Heerschappij: gezag: verhevenheid: term: *šawoši*: *Šawuška* (subst. adj.) (godin) (hurr.) (H/H)
onderwerpen	Heerschappij: onderwerping
onderworpen volkeren	Heerschappij: onderwerping
ze vallen nu onder	Heerschappij: onderwerping
afhankelijkheidsrelatie	Heerschappij: onderwerping: afhankelijkheid
dienende	Heerschappij: onderwerping: dienstbaarheid
omringd wordt	Heerschappij: onderwerping: dienstbaarheid
nauwgezet gevolgd	Heerschappij: onderwerping: gehoorzaamheid
volgzame' of 'gewillige'	Heerschappij: onderwerping: gehoorzaamheid
Māgiru, de 'volgzame' of 'gewillige'	Heerschappij: onderwerping: gehoorzaamheid: term: *māgiru* (ass.) (adj.) (stiergod) (Mes.)
herendienst	Heerschappij: onderwerping: herendienst
Kaniš, onderworpen	Heerschappij: onderwerping: zich onderwerpen
erfopvolging	Heerschappij: opvolging
aanwijzing tot	Heerschappij: opvolging: benoemen tot koning (tot koning aanstellen, aanwijzen)
koning werd aangesteld	Heerschappij: opvolging: benoemen tot koning (tot koning aanstellen, aanwijzen)
wees de troonopvolger aan	Heerschappij: opvolging: benoemen tot koning (tot koning aanstellen, aanwijzen)
hiërarchisch	Heerschappij: rangorde
opstelling van de godenprocessie	Heerschappij: rangorde
rang	Heerschappij: rangorde
hiërarchisch boven	Heerschappij: rangorde: superioriteit (overtreffen)
hoge positie t.o.v. andere goden	Heerschappij: rangorde: superioriteit (overtreffen)

soevereine positie	Heerschappij: rangorde: superioriteit (overtreffen)
de staat	Heerschappij: vorm: staat
Heerschappij van Christus	Heerschappij: vorm: staat, goddelijke: Christus, ~ van (Chr.)
theocratische priesterstaat	Heerschappij: vorm: staat, priester- (theocratie)
stadstaten	Heerschappij: vorm: staat, stad-
koninkrijk	Heerschappij: vorm: staat: koninkrijk
Heer der aarde	Heerser: heer der aarde
'Heer der aarde' (*taknaš* EN-*aš*)	Heerser: heer der aarde: term: *EN-aš taknaš* (Mes.-Hett.)
'Heer der arenden' (BE Á ^{mušen} Á ^{mušen})	Heerser: heer der arenden: term: BE Á ^{mušen} Á ^{mušen} (akk.) (Mes.)
heer van het gebergte	Heerser: heer der bergen
bergheersers	Heerser: heer der bergen [*zie ook* God: berggod; God: weergod; God: dierlijk asp.: stiergod]
Heer der tongen	Heerser: heer Tong (heer der tong(en))
Heer van het vonnis	Heerser: heer van het vonnis
(*ḫannešnaš išḫāš*)	Heerser: heer van het vonnis: term: *išḫāš ḫannešnaš* (hett.) (H/H)
heerseres	Heerser: heerseres
heerseres der wilde dieren	Heerser: heerseres der dieren
van bergen, wouden, planten en dieren	Heerser: heerseres der dieren
heerseres van de *dūru*	Heerser: heerseres van de *dūru* (Mes.)
heerseres der bergen en rivieren	Heerser: heerseres van de rivier(en)
heerseres van de vruchtbaarheid	Heerser: heerseres van de vruchtbaarheid
heerseres van bergen, wouden, planten	Heerser: heerseres van de wilde natuur
bergheerseres	Heerser: heerseres van het gebergte
heerseres der bergen	Heerser: heerseres van het gebergte
heerseres over de gebergten	Heerser: heerseres van het gebergte
heerseres van de Libanon	Heerser: heerseres van het gebergte
Heerseres van het gebergte	Heerser: heerseres van het gebergte
heerste over de cederwouden	Heerser: heerseres van het gebergte
Semitische **Ištar**, de heerseres van	Heerser: heerseres van het gebergte
van wie zij de heerseres is	Heerser: heerseres van het gebergte
('^{d}NIN.ḪUR.SAG.GÁ')	Heerser: heerseres van het gebergte: term: *Ninḫursaĝ* (godin) (Mes.)
van het gebergte' (*Ninhursanga*)	Heerser: heerseres van het gebergte: term: *Ninḫursaĝ* (godin) (Mes.)
heerseres van het leven	Heerser: heerseres van het leven
heerseres van het paleis	Heerser: heerseres van het paleis
paleisheerseres	Heerser: heerseres van het paleis
Bēlet ekallim	Heerser: heerseres van het paleis: term: *Bēlet ekallim* (akk.) (godin) (Mes.)
Nin-egal 'heerseres van het paleis'	Heerser: heerseres van het paleis: term: *Ninegal* (godin) (sum.) (Mes.-H/H)
Nin-egal, de 'paleisheerseres'	Heerser: heerseres van het paleis: term: *Ninegal* (godin) (sum.) (Mes.-H/H)
allai 'heerseres'	Heerser: heerseres: term: *allai* (hurr.) (H/H)
keizer	Heerser: keizer
koning	Heerser: koning
koninklijke	Heerser: koning
majesteit	Heerser: koning
'aardkoning'	Heerser: koning, aard-
Wurunkatte	Heerser: koning, aard-: term: *katte, Wurun-* (god) (hatt.) (H/H)
bergkoning	Heerser: koning, berg-
I-da-ri-iš LUGAL.ḪUR.SAG	Heerser: koning, berg-: term: *LUGAL.ḪUR.SAG* (Mes.)
jaarkoning	Heerser: koning, jaar- (vegetatiekoning)
vegetatie- of jaarkoning	Heerser: koning, jaar- (vegetatiekoning)
onderkoning	Heerser: koning, onder-
priesterkoning	Heerser: koning, priester-

Šulinkatte	Heerser: koning: term: *katte, Šulin-* (‘koning der *šuli*’ (zwaard ?)) (god) (hatt.) (H/H)
Kattešḫapi ‘koning-god’	Heerser: koning: term: *Kattešḫapi* (‘koning-god’) (god) (hatt.) (H/H)
hett. *labarna* of hatt. *tabarna*	Heerser: koning: term: *labarna* (1) (hett.) = hatt. *tabarna* (1) (H/H)
titel *labarna*	Heerser: koning: term: *labarna* (1) (hett.) = hatt. *tabarna* (1) (H/H)
koningin	Heerser: koningin
haar ambt	Heerser: koningin, priester-
priesterkoningin	Heerser: koningin, priester-
‘Tawananna’	Heerser: koningin, priester-: term: *tawananna* = *tawanana* (H/H)
de Tawananna	Heerser: koningin, priester-: term: *tawananna* = *tawanana* (H/H)
functietitel *tawananna*	Heerser: koningin, priester-: term: *tawananna* = *tawanana* (H/H)
slangenkoningin	Heerser: koningin, slangen-
Kattaḫzipuri	Heerser: koningin: term: *kattaḫ*: *Kataḫzipuri* = *Kataḫziwuri* = *Kattaḫzipuri* (‘koningin van het land’) (godin) (hatt.) (H/H)
Kattaḫa = Kattaḫi ‘koningin’	Heerser: koningin: term: *kattaḫ*: *Kattaḫa/i* (godin) (hatt.) (H/H)
koningsechtpaar	Heerser: koningspaar
koningspaar	Heerser: koningspaar
koninklijk paar	Heerser: koningspaar
Heer-	Heerser: leider
heer [+ spatie]	Heerser: leider
hun vorst	Heerser: leider
vorsten	Heerser: leider
vorst der demonen	Heerser: leider, demonen-
Nippur hun leider	Heerser: leider, goddelijke
krijgsheren	Heerser: leider, militaire: krijgsheer
EN-aš	Heerser: leider: term: *EN* (sum.) (Mes.)
išḫaš	Heerser: leider: term: *išḫa-* (hett.) (H/H)
vorstinnen	Heerser: leidster
Ba‘alat (‘Heerseres’)	Heerser: leidster: term: *ba‘alat* (*b‘lt*) (godin) (NW-Sem.)
gaf haar ambt door aan	Heerser: opvolger (opvolgster) (troonopvolg(st)er)
opvolger	Heerser: opvolger (opvolgster) (troonopvolg(st)er)
opvolgster	Heerser: opvolger (opvolgster) (troonopvolg(st)er)
troonopvolger	Heerser: opvolger (opvolgster) (troonopvolg(st)er)
koningszonen	Heerser: prins (koningszoon)
prins	Heerser: prins (koningszoon)
usurpators	Heerser: tegenheerser (valse heerser, *usurpator*)
kroonprins	Heerser: troonpretendent (kroonprins)
heiligdommen	Heiligdom
cultusruimten	Heiligdom: deel: cultusvertrek
cultusvertrek	Heiligdom: deel: cultusvertrek te Yazılıkaya (Turk.)
tempel te Zanzišna	Heiligdom: loc. Zanzišna, tempel te (Turk.-H/H)
Tempel van Ḫaḫḫa	Heiligdom: loc.: Ḫaḫḫa, tempel te (Syr.-Hurr.)
Tempel van Ḫaššu(wa)	Heiligdom: loc.: Ḫaššu(wa), tempel te (Syr.-Hurr.)
troffen in de tempel	Heiligdom: loc.: Ḫaššu(wa), tempel te (Syr.-Hurr.)
op de Kara Dağ een Byzantijnse kerk	Heiligdom: loc.: Kara Dağ, kerk op de (Byz.)
tempel van de stad Malita	Heiligdom: loc.: Malita, tempel te (H/H) (Turk.)
Diana-heiligdom bij het Meer van Nemi	Heiligdom: loc.: Nemi, Meer van; woudheiligdom van Diana (1) te (L/R)
tempel van Šemšara	Heiligdom: loc.: Šemšara, tempel te (Irak)
Tempel van Zalpar	Heiligdom: loc.: Zalpar, tempel te (Syr.-Hurr.)
Yazılıkaya	Heiligdom: naam: Yazılıkaya-heiligdom te Ḫattuša (Turk.-H/H)
Metroion van Kybele-Agdistis te Rhamnus	Heiligdom: tempel (metroion (μητρῳον)) van Kybele-Agdistis te Rhamnus (Rhamnous, Ραμνους) (Gr.)

Nār Ibrahim = Adonis stond de **tempel**	Heiligdom: tempel van Aphrodite Aphacitis bij de rivier de Nār Ibrahim = Adonis (Phoen.)
tempel van Apollo Hylates	Heiligdom: tempel van Apollo (1) Hylates te Episkopi (Cyprus)
tempels van de troongodin	Heiligdom: tempel van de troongodin (H/H)
troongodin, de weergod en de god	Heiligdom: tempel van de weergod (H/H)
waarbij de **tempel wordt geopend**	Heiligdom: tempel van de weergod van Zippalanda in het Taḫa-gebergte (Turk.-H/H)
zonnegodin van Arinna en haar dochter	Heiligdom: tempel van de Zonnegodin van Arinna (H/H)
beeld terug naar de tempel in Urišta	Heiligdom: tempel van Ḫalwana te Uriša (Turk.-H/H)
uit zijn tempel in Urišta	Heiligdom: tempel van Ḫalwana te Uriša (Turk.-H/H)
haar heiligdom t.b.v. het	Heiligdom: tempel van Ḫannaḫanna en Mijatanzipa (H/H) (natuurheilidom)
van de moedergodin Ḫannaḫanna	Heiligdom: tempel van Ḫannaḫanna en Mijatanzipa (H/H) (natuurheilidom)
Tarḫu en de troongodin Ḫanwašuit-	Heiligdom: tempel van Ḫanwašuit-Ḫalmašuitta (H/H)
tempels en cultushandelingen m.b.t.	Heiligdom: tempel van Išḫara in div. Oud-Assyrische handelskolonies in Klein-Azië (Turk.-Ass.)
Verering van Išḫara in tempels	Heiligdom: tempel van Išḫara in div. Oud-Assyrische handelskolonies in Klein-Azië (Turk.-Ass.)
Išḫara in een tempel in Drehem	Heiligdom: tempel van Išḫara te Drehem (Mes.)
Ḫarbidum	Heiligdom: tempel van Išḫara te Ḫarbidum (Mes.)
Larsa;	Heiligdom: tempel van Išḫara te Larsa (Mes.)
Sippar;	Heiligdom: tempel van Išḫara te Sippar (Mes.)
Urum	Heiligdom: tempel van Išḫara te Urum (Mes.)
tempel van Ištar in Arbēla	Heiligdom: tempel van Ištar te Arbēla (Mes.)
Ištar, in wier tempel te Assur	Heiligdom: tempel van Ištar te Assur (Mes.)
Ištar-tempels in Assur en Nuzi	Heiligdom: tempel van Ištar te Assur (Mes.)
bezat een tempel in Nineve	Heiligdom: tempel van Ištar te Nineve (Mes.)
Ištar-tempels in Assur en Nuzi	Heiligdom: tempel van Ištar te Nuzi (Mes.)
tempel van Marduk	Heiligdom: tempel van Marduk te Babylon (Mes.)
van Arinna en haar dochter Mezulla	Heiligdom: tempel van Mezulla (H/H)
Tempel in **Gunu**	Heiligdom: tempel van Rašap te Gunu (Kan.)
In zijn tempel werd hij vereerd	Heiligdom: tempel van Rešef te Byblos (Lib.)
danna-gebak naar de tempel van de	Heiligdom: tempel van Šidduwa in het Šidduwa-gebergte (Turk.-H/H)
richt voor hem een tempel	Heiligdom: tempel van Šiuš (H/H)
troongodin, de weergod en de god	Heiligdom: tempel van Šiuš (H/H)
Tarḫu en de troongodin Ḫanwašuit-	Heiligdom: tempel van Tarḫu (H/H)
tempel van de weergod.	Heiligdom: tempel van Taru te Nerik (H/H)
Hij bezit een eigen tempel en priester	Heiligdom: tempel van Zaḫaluqqa (H/H)
op de plek waar eens de tempel heeft	Heiligdom: tempel van Zeus Kasios op de berg Ḫazzi (Turk.)
tempel was van Zeus Kasios	Heiligdom: tempel van Zeus Kasios op de berg Ḫazzi (Turk.)
ḫamri's, de miniatuurtempeltjes	Heiligdom: type: ~ alg.: term: *ḫamri* (Hurr.-Mes.)
berggod, bij een eik	Heiligdom: type: ~, boom-
Sacrale modelhuisjes	Heiligdom: type: ~, miniatuur- (sacraal modelhuisje, modeltempeltje, draagbaar tempeltje)
aantroffen in de stad **Ḫaššu(wa)**	Heiligdom: type: ~, miniatuur- (sacraal modelhuisje, modeltempeltje, draagbaar tempeltje)
miniatuurheiligdommen	Heiligdom: type: ~, miniatuur- (sacraal modelhuisje, modeltempeltje, draagbaar tempeltje)
miniatuurtempeltjes	Heiligdom: type: ~, miniatuur- (sacraal modelhuisje, modeltempeltje, draagbaar tempeltje)
duivenhuisjes	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: 'duivenhuisje'
Heilige huisjes	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: 'heilig huisje'
Aardewerkkapelletjes	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: aardewerkkapelletje

Sacrale modelhuisjes als **tweetal**	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: dubbel miniatuurheiligdom
steenbokhuisjes	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: dubbel miniatuurheiligdom: steenbokhuisje(s) (als onderkomen voor gewijde steenbokken)
Ḫamri, het goddelijk vereerde	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: term: *ḫamri* (hurr.) (Mes.-H/H)
Išḫara van de *ḫamri's*	Heiligdom: type: ~, miniatuur-: term: *ḫamri* van Išḫara (hurr.) (Mes.-H/H)
bergheiligdom, waar zich een opgerichte	Heiligdom: type: ~, natuur-
dergelijke plaatsen	Heiligdom: type: ~, natuur-
Drie bronnen en een eik	Heiligdom: type: ~, natuur-
eik is de offerplaats voor Telipinu	Heiligdom: type: ~, natuur-
heiligdom met een boom (vi) en een bron	Heiligdom: type: ~, natuur-
Heiligdommen in de natuur	Heiligdom: type: ~, natuur-
heiligdommen in de vrije natuur	Heiligdom: type: ~, natuur-
heilige rots Timuwa	Heiligdom: type: ~, natuur-
In haar heiligdom in de natuur	Heiligdom: type: ~, natuur-
natuurheiligdommen	Heiligdom: type: ~, natuur-
of bijzondere locaties in de natuur	Heiligdom: type: ~, natuur-
rots bij de stad Taḫniwara	Heiligdom: type: ~, natuur-
ḫeštā-huis	Heiligdom: type: ~, privaat: *ḫeštā*-huis (H/H) [heštā, hešta, hesta, hištā, hišta, hista, hešti, hesti, hišti, histi]
eveneens *ḫuwaši's* genoemd	Heiligdom: type: ~, steen-: term: *ḫuwaši* (H/H)
Aardewerkkapelletjes	Heiligdom: type: kapel
Byzantijnse kerk	Heiligdom: type: kerk, Byzantijnse (Chr.)
Metroion	Heiligdom: type: *metroion* (μητρῳον) (Gr.)
sacrale gebouwen	Heiligdom: type: sacraal gebouw
tempel	Heiligdom: type: tempel
tempels van verschillende goden	Heiligdom: type: tempel
en **staan in elkaars tempels**	Heiligdom: type: tempel, berggod- (H/H)
tempels, waar ze	Heiligdom: type: tempel, Hettitische (H/H)
en **staan in elkaars tempels**	Heiligdom: type: tempel, weergod- (H/H)
weergod wordt uit zijn tempel	Heiligdom: type: tempel, weergod- (H/H)
weergodtempel	Heiligdom: type: tempel, weergod- (H/H)
astraal	Hemellichaam (astraal)
astrale	Hemellichaam (astraal)
aan de hemel als **Venus**	Hemellichaam: planeet: 'Venus' (3)
Ištar verschijnt aan de hemel als **Venus**	Hemellichaam: planeet: 'Venus' (3): '^{MUL}Dili-bat' = 'Ištar' (2) (Mes.)
avondster	Hemellichaam: planeet: 'Venus' (3): avondster
'Aṯtart of Astarte	Hemellichaam: planeet: 'Venus' (3): avondster: ''Aṯtart' (2) = 'Astarte' (2) (OZArab.)
morgenster	Hemellichaam: planeet: 'Venus' (3): morgenster
'Aṯtar van het Oosten	Hemellichaam: planeet: 'Venus' (3): morgenster: ''Aṯtar (2) van het Oosten' (OZArab.)
sterren	Hemellichaam: ster
Kašku	Hemellichaam: ster: term: *kašku* ('schitterende ster') (de maan(god)) (hatt.) (H/H)
adali 'sterk'	Hett. en Hurr. termen: *adali*
Aduntarri	Hett. en Hurr. termen: *Aduntarri*
(^{LÚ}ḪAL)	Hett. en Hurr. termen: *Aduntarri*
allai 'heerseres'	Hett. en Hurr. termen: *allai*
awan kaitgahillu taru elli liphaippin	Hett. en Hurr. termen: *awan kaitgahillu taru elli liphaippin*
awiti	Hett. en Hurr. termen: *awiti*
danna-gebak	Hett. en Hurr. termen: *danna*
DINGIR GE_6	Hett. en Hurr. termen: *DINGIR GE_6*
enna [voorafgegaan door een spatie]	Hett. en Hurr. termen: *eni*
ammatina enna	Hett. en Hurr. termen: *eni*: *ammatina enna*

enna durenna	Hett. en Hurr. termen: *eni*: *enna durenna*
(^{munus}ENSI)	Hett. en Hurr. termen: ENSI = ^{munus}ENSI
Eše-ḫawurni (‘Aarde-Hemel’)	Hett. en Hurr. termen: *Eše-ḫawurni*
Eštawur	Hett. en Hurr. termen: *Eštawur*
ḫamri’s, de miniatuurtempeltjes	Hett. en Hurr. termen: *ḫamri*
Ḫannaḫanna (‘Stammoeder’)	Hett. en Hurr. termen: *ḫanna*: *Ḫannaḫanna*
(*ḫannešnaš išḫāš*)	Hett. en Hurr. termen: *ḫannešnaš išḫāš*
die op de troon zit	Hett. en Hurr. termen: *Ḫanwašuit*
Ḫarana (de ‘arendsberg’)	Hett. en Hurr. termen: *ḫara-/ ḫaran-*: *Ḫarana*
ḫarki- ‘wit’	Hett. en Hurr. termen: *ḫarki-*
ḫarupi-koekjes	Hett. en Hurr. termen: *ḫarupi*
ḫazigara-meisjes	Hett. en Hurr. termen: *ḫazigara*
Ḫba-ẽni (‘moeder Hepa’), later Μητηρ	Hett. en Hurr. termen: *Ḫba-ẽni*
ḫeštā-huis	Hett. en Hurr. termen: *ḫeštā = ḫištī*
weergegeven als duif	Hett. en Hurr. termen: hiëroglief: duif
EZEN KI.LAM	Hett. en Hurr. termen: *ḫilammar*
sacrale poort (*ḫilammar*)	Hett. en Hurr. termen: *ḫilammar*
ḫod- ‘opheffen’	Hett. en Hurr. termen: *ḫod-*
stierkalf (*ḫubiti*)	Hett. en Hurr. termen: *ḫubiti*
urart.-hurr. *ḫurišḫi* ‘bewateraar’ < hurr.	Hett. en Hurr. termen: *ḫurišḫi*
Ḫurri (‘dag’)	Hett. en Hurr. termen: *ḫurri*(*š*)
Ḫurri(š)	Hett. en Hurr. termen: *ḫurri*(*š*)
Huiyatar	Hett. en Hurr. termen: *hwitar, hwisar*
Illuyanka	Hett. en Hurr. termen: *Illuyanka*
Impaluri	Hett. en Hurr. termen: *Impaluri*
inscriptie ‘gedierte des velds’	Hett. en Hurr. termen: inscriptie: ‘gedierte des velds’
Tekirderbent-inscriptie	Hett. en Hurr. termen: inscriptie: Ḫarhara: DEUS.MONS *ha-ra/i-ha-ra/i*
Irwetiga	Hett. en Hurr. termen: *Irpitiga*
Kaniš-Neša	Hett. en Hurr. termen: *Kaniš* (*ka-ni-iš*^{ki})
kantikipi-functionaris	Hett. en Hurr. termen: *kantikipi*
Kašku	Hett. en Hurr. termen: *Kašku*
Kattaḫzipuri	Hett. en Hurr. termen: *kattaḫ*: *Kataḫzipuri*
Kattaḫa = Kattaḫi ‘koningin’	Hett. en Hurr. termen: *kattaḫ*: *Kattaḫa*
Wurunkatte	Hett. en Hurr. termen: *katte*: *Wurunkatte*
Kizzuwatna	Hett. en Hurr. termen: *Kizzuwatna*
kunziyala	Hett. en Hurr. termen: *kunziyala*
voor een dergelijke vachtfetisj is *kurša*	Hett. en Hurr. termen: *kurša*
Kuššar	Hett. en Hurr. termen: *Kušša*
Heer der tongen (*lalaš išḫaš*	Hett. en Hurr. termen: *lalaš išḫaš*
Leliyaḫu	Hett. en Hurr. termen: *leliyaḫu*
I-da-ri-iš LUGAL.Ḫ̆UR.SAG	Hett. en Hurr. termen: LUGAL.Ḫ̆UR.SAG
-luri	Hett. en Hurr. termen: *-luri*
maa wiulla wiulla wiulla maa izzi wiulla	Hett. en Hurr. termen: *maa wiulla wiulla wiulla maa izzi wiulla wiulla šahabuna wiulla*
Nabarbi	Hett. en Hurr. termen: *Nabarbi*
bergen Namni en Ḫazzi	Hett. en Hurr. termen: *Namni* en *Ḫazzi*
Namrazunna ‘mij verlicht de maan’	Hett. en Hurr. termen: *Namrazunna*
Papana amana	Hett. en Hurr. termen: *Papana amana*
luipaarden (hett. *paršana*	Hett. en Hurr. termen: *paršana*
Pige-sarmas (‘gave van Šarruma’)	Hett. en Hurr. termen: *Pige-sarmas*
-puna ‘kind’	Hett. en Hurr. termen: *-pinu = -puna*
Telipinu	Hett. en Hurr. termen: *-pinu*: *Telepinu*
Purulliya-feest, een Hattisch ‘feest der	Hett. en Hurr. termen: *Purulliya*

Ruwa	Hett. en Hurr. termen: *Runtiya**
Šala(š)	Hett. en Hurr. termen: *šāla-*
Šarlaimi (de 'verhevene'	Hett. en Hurr. termen: *Šarlaimi*
Šarruma	Hett. en Hurr. termen: *Šarruma*
Šawuška ('de grote, verhevene' of	Hett. en Hurr. termen: *Šawuška*
Wurunšemu ('Moeder van de aarde')	Hett. en Hurr. termen: *šemu = mu*: *Wurunšemu*
Aškašepa (de 'poort')	Hett. en Hurr. termen: *šepa*: *Aškašepa*
Kamrušepa	Hett. en Hurr. termen: *šepa*: *Kamrušepa*
Miyatanzipa	Hett. en Hurr. termen: *šepa*: *Mijatanzipa*
Šepitta	Hett. en Hurr. termen: *Šepitta*
hurr. *šeri*(*š*)	Hett. en Hurr. termen: *šeri*(*š*)
Šeri ('nacht')	Hett. en Hurr. termen: *šeri*(*š*)
hurr. *Šera* (< *šeri*), een bergnaam	Hett. en Hurr. termen: *šeri*(*š*): *Šera*
šḫapi	Hett. en Hurr. termen: *šḫap = šhaf = šaḫap = šaḫaw*
Kattešḫapi 'koning-god'	Hett. en Hurr. termen: *šḫap*: *Kattešḫapi*
Tetešḫapi	Hett. en Hurr. termen: *šḫap*: *Tetešḫapi*
Šimige	Hett. en Hurr. termen: *Šimige*
Šental-irte 'de zevenborstige'	Hett. en Hurr. termen: *Šintalirti = Šentalirte*
Šin-urḫi-na	Hett. en Hurr. termen: *Šin-urḫi-na = Ši-nu-úr-hé-na = Še-nu-ur-ḫi*
***šipahi*-kleed**	Hett. en Hurr. termen: *šipahi*
zonneschijf (*šittar*) uit Centraal-Anatolië	Hett. en Hurr. termen: *šittar*
Šittara (de 'berg van de zonneschijven'	Hett. en Hurr. termen: *šittar*: *šittara*
šiuš betekent voortaan 'god' in de	Hett. en Hurr. termen: *Šiuš*
Šiuš is de oude IE hemelgod	Hett. en Hurr. termen: *Šiuš*
Karuileš šiuneš	Hett. en Hurr. termen: *šiuš*: *šiuneš, karuileš = šiuneš, karuiliiaš*
Šiwat, de 'Dag'	Hett. en Hurr. termen: *Šiwatt-*
šiyammi-pap	Hett. en Hurr. termen: *šiyammi*
Šulinkatte	Hett. en Hurr. termen: *Šulinkatte*
šuruḫḫa-hout	Hett. en Hurr. termen: *šuruḫḫa*
Taḫa is waarschijnlijk de **Karababa Dağ**	Hett. en Hurr. termen: *Taḫa* of *Daḫa*
taḫapši (banden of gordels)	Hett. en Hurr. termen: *taḫapši*
'Heer der aarde' (*taknaš* EN-*aš*)	Hett. en Hurr. termen: *taknaš EN-aš*
talla-hulpmiddelen	Hett. en Hurr. termen: *talla*
***tapišana*-bekers**	Hett. en Hurr. termen: *tapišana*
Tarawaš	Hett. en Hurr. termen: *Tarawaš*
Haas waarschijnlijk 'stier' (of 'weergod'	Hett. en Hurr. termen: *Taru*
hurr. *tilla* 'stier'	Hett. en Hurr. termen: *tilla*
bergnaam Šēnu/a-tilla 'twee stieren'	Hett. en Hurr. termen: *tilla*: *Šenū-tilla / Šena-tilla*
hurr. *Šenū-tilla* 'twee stieren', een	Hett. en Hurr. termen: *tilla*: *Šenū-tilla / Šena-tilla*
Hluw. *Tiwats	Hett. en Hurr. termen: *Tiwats**
pala. *Tiyats	Hett. en Hurr. termen: *Tiyats**
Tarḫu	Hett. en Hurr. termen: *Tṛḫu-ent-s**
Tarḫunt, Tarḫunzai en Tarḫunti	Hett. en Hurr. termen: *Tṛḫu-ent-s**
Kakšazet).	Hett. en Hurr. termen: *UTU* ^{uru}*Kakšazet =* ^{d}*UTU* ^{uru}*Kakšazet*
^{d}*UTU* ^{uru}*Arinna*	Hett. en Hurr. termen: *UTU*: ^{d}*UTU* ^{uru}*Arinna =* ^{d}*UTU* ^{uru}*A-ri-in-na*
'mijn zon(negod)'	Hett. en Hurr. termen: *UTU*^{ŠI} *=* ^{d}*UTU*^{ŠI}
walḫi-drank	Hett. en Hurr. termen: *walḫi*
Betekenis van Wišuriyanza	Hett. en Hurr. termen: *Wišuriyanza*
wur 'aarde'	Hett. en Hurr. termen: *wur = fur*
Zilipuri	Hett. en Hurr. termen: *Zilipuri*
de plaats lyc. Αρναβανδοις)	Hett. en Hurr. termen: Αρναβανδ/α/ (*Arnaband/a/*)
hoofd	Hoofd
kop	Hoofd
drakenkoppen	Hoofd: drakenkop
tweekoppig	Hoofd: koppig, twee-

zevenkoppig	Hoofd: koppig, veel- (meer dan drie)
mensenhoofd	Hoofd: mensenhoofd
stierenkop	Hoofd: runderkop
hoorn	Hoorn
hoorns geblazen	Hoorn: blaashoorn
stierenhoorn	Hoorn: stierenhoorn
huid	Huid
dierenvel	Huid: dierenvel
vacht	Huid: dierenvel
schapen- en geitenvachten	Huid: geitenvel
luipaard in vorm van dierenvellen	Huid: luipaardvel
luipaardvel	Huid: luipaardvel
pantserschubbengebergte	Huid: pantserschubben
schapen- en geitenvachten	Huid: schapenvel
schapenvacht	Huid: schapenvel
gulden vlies	Huid: schapenvel: ramsvacht: gulden vlies (‘Chrysomallos’)
gehuwd	Huwelijk
huwen	Huwelijk
huwt	Huwelijk
verbintenis	Huwelijk
echtpaar	Huwelijk: echtpaar
vaak een paar	Huwelijk: echtpaar
vormen een **paar**	Huwelijk: echtpaar
endogamie	Huwelijk: endogamie: broer-zusterhuwelijk
broeder en geliefde	Huwelijk: gemaal
bruidegom	Huwelijk: gemaal
echtgenoot	Huwelijk: gemaal
gemaal	Huwelijk: gemaal
Hij was de geliefde	Huwelijk: gemaal
minnaars	Huwelijk: gemaal
diens vrouw	Huwelijk: gemalin
geliefde)	Huwelijk: gemalin
gemalin	Huwelijk: gemalin
gemalin	Huwelijk: gemalin
hun geliefde	Huwelijk: gemalin
minnares	Huwelijk: gemalin
hieros gamos	Huwelijk: heilig ~
heilig huwelijk	Huwelijk: heilig ~: kosmisch ~ tussen hemel(god) en aarde (aardgodin)
Ištar heeft geen	Huwelijk: ongehuwdheid (vrijgezel)
ongehuwde staat	Huwelijk: ongehuwdheid (vrijgezel)
ambt	Instelling en organisatie: ambt
koningen hun ambt	Instelling en organisatie: ambt: koningschap
koningschap	Instelling en organisatie: ambt: koningschap
koningschap des hemels	Instelling en organisatie: ambt: koningschap des hemels
sacrale koningschap	Instelling en organisatie: ambt: koningschap, sacraal (god-koning)
vizier	Instelling en organisatie: ambt: vizier (≈ eerste minister)
dynastie	Instelling en organisatie: dynastie
instellingen	Instelling en organisatie: instelling
Ḫalpa (Ḫalap) en als	Instelling en organisatie: instelling: benoemen in een ambt
stelde zijn zoon Telipinu aan als	Instelling en organisatie: instelling: benoemen in een ambt
priesterschap.	Instelling en organisatie: klassenstelsel: priesterklasse (de priesterschap)
organiseert	Instelling en organisatie: organisatie
politieke organisatie	Instelling en organisatie: organisatie, politieke
organisatie van de cultus	Instelling en organisatie: organisatie, religieuze
maatschappelijke structuren	Instelling en organisatie: organisatie, sociale

opnieuw in te richten	Instelling en organisatie: organisatie, theologische
staatsvorming	Instelling en organisatie: organisatie: staatsvorming
vormgeving van het ritueel	Instelling en organisatie: organisatie: vormgeving, rituele
politiek	Instelling en organisatie: politiek
positie	Instelling en organisatie: status (positie)
status	Instelling en organisatie: status (positie)
stichter van het Oude Rijk	Instelling en organisatie: stichting van een staat (koninkrijk)
vestigen. Barlaam	Instelling en organisatie: stichting: vestiging van een heerschappij (wereldlijk of religieus)
verzamelen zich	Instelling en organisatie: vergadering der goden
vergadering van krijgsheren	Instelling en organisatie: vergadering: krijgsraad
afgunst	Karakter en gedrag: afgunst
verafschuwen	Karakter en gedrag: afkeer
angst	Karakter en gedrag: angst
bang wordt	Karakter en gedrag: angst
sidderen	Karakter en gedrag: angst
vrees	Karakter en gedrag: angst
schrikaanjagend	Karakter en gedrag: angstaanjagendheid
verschrikkelijke	Karakter en gedrag: angstaanjagendheid
vrees aanjoeg	Karakter en gedrag: angstaanjagendheid
Muwatalli	Karakter en gedrag: angstaanjagendheid: term: *Muwatalli* (adj.) (god) (H/H)
Rasap	Karakter en gedrag: angstaanjagendheid: term: *ršp** (*rešef, rasap*) (adj.) (god) (NW-Sem.)
Rešef	Karakter en gedrag: angstaanjagendheid: term: *ršp** (*rešef, rasap*) (adj.) (god) (NW-Sem.)
en zal willen	Karakter en gedrag: begeerte naar huis
op eigen verzoek	Karakter en gedrag: begeerte: wens
Kōṯar-wa-Ḫasīs	Karakter en gedrag: bekwaamheid: term: *kōṯar* = *kṯr* (ugar.) (god) (NW-Sem.)
Kōṯarat	Karakter en gedrag: bekwaamheid: term: *Kōṯarāt* (pl.) ('vaardig, ervaren') (godinnen) (Ugar.) [Kotarat, Kōṯarat, Kôtarât, Kotharat]
spijt	Karakter en gedrag: berouw
bespot	Karakter en gedrag: bespotting
betrokkenheid	Karakter en gedrag: betrokkenheid
bijzondere	Karakter en gedrag: bijzonderheid
bijzonderheden	Karakter en gedrag: bijzonderheid
vreugde	Karakter en gedrag: blijdschap
diepe indruk maakt	Karakter en gedrag: eerbied
geliefd	Karakter en gedrag: geliefdheid
populair	Karakter en gedrag: geliefdheid
streng	Karakter en gedrag: hardheid
hartstocht	Karakter en gedrag: hartstocht
De aard	Karakter en gedrag: karakter
eigenschap	Karakter en gedrag: karakter
hoedanigheden	Karakter en gedrag: karakter
karakter	Karakter en gedrag: karakter
Kenmerken	Karakter en gedrag: karakter
trekken heeft	Karakter en gedrag: karakter
trekken van	Karakter en gedrag: karakter
kern van de neolithische	Karakter en gedrag: karakter, wezenlijk
vitale principe	Karakter en gedrag: karakter, wezenlijk
vrees aanjoeg, maar ook zegen bracht	Karakter en gedrag: karakter: dubbele natuur
dualistische karakter	Karakter en gedrag: karakter: dubbele natuur
twee gedaanten en hoedanigheden	Karakter en gedrag: karakter: dubbele natuur
goddelijk	Karakter en gedrag: karakter: goddelijke natuur (goddelijkheid)
liefde	Karakter en gedrag: liefde

verliefdheid	Karakter en gedrag: liefde
verliefd [+ spatie]	Karakter en gedrag: liefde voor Attis (Gr.-Phryg.)
luiheid	Karakter en gedrag: luiheid
moed,	Karakter en gedrag: moed
nietigheid	Karakter en gedrag: nietigheid (kleinheid), gevoel van eigen
ontzag	Karakter en gedrag: ontzagwekkendheid (ontzag)
ruwe	Karakter en gedrag: ruwheid (grofheid)
schade berokkenende	Karakter en gedrag: schadelijkheid
schadelijke	Karakter en gedrag: schadelijkheid
toorn	Karakter en gedrag: toorn
woedend	Karakter en gedrag: toorn
trots	Karakter en gedrag: trots
verwonderen zich	Karakter en gedrag: verbazing (verwondering)
beweende	Karakter en gedrag: verdriet
rouwde	Karakter en gedrag: verdriet
verdriet	Karakter en gedrag: verdriet
charmes	Karakter en gedrag: verleidelijkheid
verraad	Karakter en gedrag: verraad
gunstig stemmen	Karakter en gedrag: welgezindheid
ten gunste van	Karakter en gedrag: welgezindheid
welgezind	Karakter en gedrag: welgezindheid
zegen bracht	Karakter en gedrag: welgezindheid
huilen	Karakter en gedrag: wenen
wenen	Karakter en gedrag: wenen
wilde dans	Karakter en gedrag: wildheid
wilde dieren	Karakter en gedrag: wildheid
wildheid	Karakter en gedrag: wildheid
zorg,	Karakter en gedrag: zorgzaamheid
kelt-ital. *tarvos* ‘stier’	Kelt. termen: *tarwos**
gekleed	Kleding
Kleren	Kleding
beeld van Ištar krijgt een	Kleding: aankleden
bekleed	Kleding: aankleden
draagt een ronde	Kleding: aankleden
draagt een spitse	Kleding: aankleden
dragen spitse mutsen	Kleding: aankleden
Gekleed	Kleding: aankleden
kleedde zich	Kleding: aankleden
Mannelijke goden dragen	Kleding: aankleden
trekt in de stad het ***šipahi*-kleed** aan	Kleding: aankleden
Vrouwelijke goden dragen	Kleding: aankleden
Ze draagt	Kleding: aankleden
zomen	Kleding: deel: zoom
gordels	Kleding: gordel
taḫapši (banden of gordels)	Kleding: gordel: term: *taḫapši* (hurr.-hett.-akk.) (H/H-Mes.)
hoofddeksel	Kleding: hoofddeksel
hoofdtooi	Kleding: hoofddeksel, vrouwelijk koninklijk
hoge hoeden	Kleding: hoofddeksel: hoed, hoge; van de Kōṯarat-godinnen (Ugar.)
cilinderkroon (*polos*)	Kleding: hoofddeksel: kroon: cilinderkroon (*polos*) van een Hett. godin (H/H)
grote *polos*	Kleding: hoofddeksel: kroon: cilinderkroon (*polos*) van Kybele (Phryg.)
polos;	Kleding: hoofddeksel: kroon: cilinderkroon (*polos*) van Šawuška-Ištar (H/H)

cilinderkroon (*polos*)	Kleding: hoofddeksel: kroon: cilinderkroon: term: *polos* (πολος) (Gr.)
vijfpuntige kroon	Kleding: hoofddeksel: kroon: vijfpuntige - van Šawuška-Ištar (H/H)
hoofd de vulkaan staat	Kleding: hoofddeksel: kroon: vulkaan Argaios (Capp.)
gehoornde muts met daarboven de maansikkel	Kleding: hoofddeksel: muts, gehoornde, spitse; met maansikkel; van de Hett. maangod (H/H)
gehoornde muts	Kleding: hoofddeksel: muts, gehoornde; van een Hett. god (H/H)
een muts met hoorns	Kleding: hoofddeksel: muts, gehoornde; van Šawuška-Ištar (H/H)
ronde muts met daarboven de zonneschijf met	Kleding: hoofddeksel: muts, ronde; met gevleugelde zonneschijf; van de Hett. zonnegod (H/H)
spitse mutsen, waarop een hoorn	Kleding: hoofddeksel: muts: puntmuts met hoorn
spitse godenmuts	Kleding: hoofddeksel: muts: puntmuts; van Šawuška-Ištar (H/H)
geopende kleed	Kleding: kledingstuk: kleed (gewaad)
kleed,	Kleding: kledingstuk: kleed (gewaad)
harige gewaden	Kleding: kledingstuk: kleed, harig
gewaad van de zonnegod	Kleding: kledingstuk: kleed: gewaad van de zonnegod
korte rok	Kleding: kledingstuk: rok, korte
korte rok;	Kleding: kledingstuk: rok, korte; van een Hett. god (H/H)
lange plooirok	Kleding: kledingstuk: rok, lange plooi-
lange plooirok;	Kleding: kledingstuk: rok, lange plooi-; van een Hett. godin (H/H)
***šipahi*-kleed**	Kleding: kledingstuk: *šipahi*-kleed (hurr.) (H/H) [sipahi]
naakte	Kleding: naaktheid
kaalhoofdige	Kleding: naaktheid van het hoofd
Ǧebel al-Aqra ('de kaalhoofdige berg')	Kleding: naaktheid van het hoofd: term: *aqra* (arab.) (berg) (Mes.)
schoenen met een gekrulde neus	Kleding: schoen met een gekrulde neus
kleedde zich tijdens de cultus	Kleding: type: cultusdracht
zoals kleden en	Kleding: type: cultusdracht
zoals kleden en	Kleding: type: godenkleding (voor het beeld)
mannelijke goden. Ze draagt	Kleding: type: krijgskleding
blauwe	Kleur: blauw
kleurde	Kleur: kleuren (een kleur geven)
kunziyala	Kleur: *kunziyala* (hurr.) (H/H)
rode	Kleur: rood
rood	Kleur: rood
Kızıl Dağ ('de rode berg')	Kleur: rood: term: *kızıl* (berg, rivier) (Turk.)
witte	Kleur: wit
ḫarki- 'wit'	Kleur: wit: term: *ḫarki* (hett.) (H/H)
Libanon = Lablana	Kleur: wit: term: *lbn**: Libanon ('de witte berg') (NW-Sem.-Mes.)
stam αργι- 'wit, helder'	Kleur: wit: term: αργι- (st.) (Gr.)
aarde	Kosmografie en geografie: aarde
Adamma	Kosmografie en geografie: aarde: 'Aarde' (*Adamma*) (NW-Sem.)
Aarde heeft laten	Kosmografie en geografie: aarde: 'Aarde' (alg.)
Hemel en Aarde.	Kosmografie en geografie: aarde: 'Moeder Aarde' (*Terra Mater*) (alg.)
aardmoeder	Kosmografie en geografie: aarde: 'Moeder Aarde' (*Terra Mater*) (alg.)
Moeder Aarde	Kosmografie en geografie: aarde: 'Moeder Aarde' (*Terra Mater*) (alg.)
Adamma	Kosmografie en geografie: aarde: term: *adamma* (godin) (ebl.) (NW-Sem.)
en betekent haar naam 'aarde, grond'	Kosmografie en geografie: aarde: term: *adamma* (godin) (ebl.) (NW-Sem.)
Eše	Kosmografie en geografie: aarde: term: *eše* (hurr.) (H/H)
(hatt. *fur*)	Kosmografie en geografie: aarde: term: *wur* = *fur* (hatt.) (H/H)
wur 'aarde'	Kosmografie en geografie: aarde: term: *wur* = *fur* (hatt.) (H/H)
Eštawur	Kosmografie en geografie: aarde: term: *wur, Ešta*- ('Zonnegodin der aarde') (godin) (hatt.) (H/H)

Wurunšemu (‘Moeder van de aarde’)	Kosmografie en geografie: aarde: term: *wuru*(*n*)*šemu* (‘moeder van/voor de aarde’) (godin) (hatt.) (H/H)
middelpunt	Kosmografie en geografie: centrum (midden)
cultuurcentrum	Kosmografie en geografie: centrum, cultureel (cultuurcentrum)
religieus centrum	Kosmografie en geografie: centrum, religieus
religieuze centra	Kosmografie en geografie: centrum, religieus
zijn cultus concentreerde zich	Kosmografie en geografie: centrum, religieus
Chaos	Kosmografie en geografie: chaos i.t.t. kosmos (toestand vóór de schepping)
gebied	Kosmografie en geografie: gebied
Locatie van verering	Kosmografie en geografie: gebied van verering
tuin	Kosmografie en geografie: gebied, afgescheiden (erf, tuin)
bewoond gebied	Kosmografie en geografie: gebied, bewoond (i.t.t. wildernis)
jachtgebied	Kosmografie en geografie: gebied, jacht-
kerngebied	Kosmografie en geografie: gebied, kern-
Oorsprongsgebied	Kosmografie en geografie: gebied, oorsprongs-: cultus van een bep. godheid
gebied van het Oost-Hurritische	Kosmografie en geografie: gebied, religieus (waar een bep. religie heerst)
gebied van het West-Hurritische	Kosmografie en geografie: gebied, religieus (waar een bep. religie heerst)
geografische **grens** tussen beide groepen	Kosmografie en geografie: gebied, religieus (waar een bep. religie heerst)
geografische verdeling	Kosmografie en geografie: gebied, religieus (waar een bep. religie heerst)
thuisland	Kosmografie en geografie: gebied, stam- (vaderland, thuisland)
het hele gebied	Kosmografie en geografie: gebied, tempel- (-district)
landgoed, die onder het tempelbezit	Kosmografie en geografie: gebied, tempel- (-district)
verspreidingsgebied	Kosmografie en geografie: gebied, verspreidings-
kolonie	Kosmografie en geografie: gebied, vestigings- (kolonie)
autochtone	Kosmografie en geografie: gebied: binnenland
inheemse	Kosmografie en geografie: gebied: binnenland
niet tot zijn volk rekent	Kosmografie en geografie: gebied: buitenland
in dit gebied	Kosmografie en geografie: gebied: district
landstreek	Kosmografie en geografie: gebied: district
naar verschillende delen van het	Kosmografie en geografie: gebied: district
streek [voorafgegaan door een spatie]	Kosmografie en geografie: gebied: district
grens	Kosmografie en geografie: gebied: grens
grens tussen deze wereld en de andere	Kosmografie en geografie: gebied: grens tussen **deze wereld en de andere wereld**
rand van de aarde	Kosmografie en geografie: gebied: grens: eind (rand) van de aarde (wereld)
landgoed	Kosmografie en geografie: gebied: huiserf: landgoed
kust	Kosmografie en geografie: gebied: kust
landerijen	Kosmografie en geografie: gebied: landerijen
noordoever	Kosmografie en geografie: gebied: oever
noordoever	Kosmografie en geografie: gebied: oever
oever [voorafgegaan door een spatie]	Kosmografie en geografie: gebied: oever
omgeving	Kosmografie en geografie: gebied: omgeving
omliggende	Kosmografie en geografie: gebied: omgeving
omringende	Kosmografie en geografie: gebied: omgeving
steppen	Kosmografie en geografie: gebied: steppe
terrein van de tempels	Kosmografie en geografie: gebied: tempelterrein
velden	Kosmografie en geografie: gebied: veld
Nabarbi	Kosmografie en geografie: gebied: veld: term: *nauni*: *Nabarbi* (godin) (hurr.) (H/H)
de bergen, de heuvels en	Kosmografie en geografie: gebied: wildernis (onbewoond gebied)
in **onbewoond**	Kosmografie en geografie: gebied: wildernis (onbewoond gebied)

de bergen waar hij aan de demonische	Kosmografie en geografie: gebied: wildernis (onbewoond gebied)
wildernis	Kosmografie en geografie: gebied: wildernis (onbewoond gebied)
hemel	Kosmografie en geografie: hemel
Hemelgod	Kosmografie en geografie: hemel: ‘(Vader) Hemel’ (alg.)
Hemel en Aarde.	Kosmografie en geografie: hemel: ‘(Vader) Hemel’ (H/H)
Vader Hemel	Kosmografie en geografie: hemel: ‘(Vader) Hemel’ (H/H)
Hemelgod (Zeus)	Kosmografie en geografie: hemel: ‘(Vader) Hemel’ (Ζευς πατηρ) (Gr.)
ḫawurni	Kosmografie en geografie: hemel: term: *ḫawurni* (hurr.) (H/H)
kosmische	Kosmografie en geografie: kosmologie (kosmisch systeem)
kosmologische	Kosmografie en geografie: kosmologie (kosmisch systeem)
kosmologische verklaring	Kosmografie en geografie: kosmologie, Hurritische (Hurr.)
-land	Kosmografie en geografie: land
land [voorafgegaan door een spatie]	Kosmografie en geografie: land
rijk. [voorafgegaan door een spatie]	Kosmografie en geografie: land
ligging	Kosmografie en geografie: plaats
locale	Kosmografie en geografie: plaats
locatie	Kosmografie en geografie: plaats
plaatsen:	Kosmografie en geografie: plaats
uitgekozen plaats	Kosmografie en geografie: plaats van contact tussen mens en god
toneel en woonplaats der goden	Kosmografie en geografie: plaats van handeling (toneel)
plaats bij water een beeld	Kosmografie en geografie: plaats van het godenbeeld
plaats waar zij zich openbaren	Kosmografie en geografie: plaats van openbaring
ruwe, opgerichte stenen	Kosmografie en geografie: plaats van openbaring: steen
cultuscentrum	Kosmografie en geografie: plaats van verering
cultusplaatsen	Kosmografie en geografie: plaats van verering
Locatie van haar verering	Kosmografie en geografie: plaats van verering
op de berg Išḫara drie stenen	Kosmografie en geografie: plaats van verering
plaats van zonsopgang	Kosmografie en geografie: plaats van zonsopgang
handelskolonies	Kosmografie en geografie: plaats, handelsvestigings- (handelskolonie)
kāru, sg. *kārum*	Kosmografie en geografie: plaats, handelsvestigings-: term: *kārum* (pl. *kāru*) (akk.) (Mes.)
bij bovengenoemde heilige	Kosmografie en geografie: plaats, heilige
heilige plaats	Kosmografie en geografie: plaats, heilige
plaats was heilig	Kosmografie en geografie: plaats, heilige
kroningsplaats	Kosmografie en geografie: plaats, kronings-
offerplaats	Kosmografie en geografie: plaats, offer-
Nerik was in strategisch	Kosmografie en geografie: plaats, strategische
strijdplaats	Kosmografie en geografie: plaats, strijd-
verzamelplaats	Kosmografie en geografie: plaats, vergader- (plaats van samenkomst)
bevindt zich	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
bevond	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
gevestigd	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
Overnachting	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
resideerden	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
thuishoren	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
toneel en woonplaats der goden	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
verblijfplaats	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
verblijft	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
vertoeven	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
vestigden	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
wonen	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
woonplaats	Kosmografie en geografie: plaats, woon-
woont	Kosmografie en geografie: plaats, woon-

woonplaats van de Anunnakū	Kosmografie en geografie: plaats, woon-: aarde of berg als - van de Anunnakū (Mes.)
woonplaatsen van de Annunakū	Kosmografie en geografie: plaats, woon-: aarde of berg als - van de Anunnakū (Mes.)
achtergrond	Kosmografie en geografie: plaats: achtergrond (lett. en fig., decor)
decor	Kosmografie en geografie: plaats: achtergrond (lett. en fig., decor)
gelegen moeten zijn	Kosmografie en geografie: plaats: localisering (plaatsbepaling)
localiseert	Kosmografie en geografie: plaats: localisering (plaatsbepaling)
Māšu in Armenië lag	Kosmografie en geografie: plaats: localisering (plaatsbepaling)
de rij der	Kosmografie en geografie: plaats: localisering: achter elkaar (rij)
Lucht	Kosmografie en geografie: ruim, lucht-
aarde tot de hemel	Kosmografie en geografie: ruimte: afstand tussen hemel en aarde
nabij is	Kosmografie en geografie: ruimte: afstand: nabijheid (dicht bij)
ver van	Kosmografie en geografie: ruimte: afstand: verte (ver van, verwijderd van)
diepte	Kosmografie en geografie: ruimte: diepte
kosmisch	Kosmografie en geografie: universum
bergwereld	Kosmografie en geografie: universum: wereld (rijk) der bergen
dierenwereld	Kosmografie en geografie: universum: wereld (rijk) der dieren
Huiyatar (de 'dierenwereld')	Kosmografie en geografie: universum: wereld (rijk) der dieren: term: *Huiyatar* (berg) (hett.) (H/H)
deze wereld	Kosmografie en geografie: universum: wereld (rijk) der mensen
andere wereld	Kosmografie en geografie: universum: wereld: Andere Wereld (van goden en geesten, gene zijde)
gene zijde	Kosmografie en geografie: universum: wereld: Andere Wereld (van goden en geesten, gene zijde)
sprookjeswereld	Kosmografie en geografie: universum: wereld: Andere Wereld (van goden en geesten, gene zijde)
de weg [+ spatie]	Kosmografie en geografie: weg
de wegen	Kosmografie en geografie: weg
route	Kosmografie en geografie: weg
weg van de zonnegod	Kosmografie en geografie: weg der zon
richting	Kosmografie en geografie: weg: richting
achter de bergen	Kosmografie en geografie: weg: richting: achter
links	Kosmografie en geografie: weg: richting: links
naast elkaar	Kosmografie en geografie: weg: richting: naast
aan de voet van	Kosmografie en geografie: weg: richting: neerwaarts (beneden, onder)
onder =	Kosmografie en geografie: weg: richting: neerwaarts (beneden, onder)
boven =	Kosmografie en geografie: weg: richting: opwaarts (boven)
rechterkant	Kosmografie en geografie: weg: richting: rechts
noord-	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden
noordberg	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden
noordelijk	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden
noordennoordoever	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden
noordkust	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden
noordoever	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden
Ṣāpôn of Ṣāfôn ('de noordberg')	Kosmografie en geografie: windstreek: noorden: term: *ṣāpôn* = *ṣāfôn* (hebr.) (eig. 'duister') (berg) (NW-Sem.)
noordoost	Kosmografie en geografie: windstreek: noordoosten
Noordwest	Kosmografie en geografie: windstreek: noordwesten
oost [voorafgegaan door een spatie]	Kosmografie en geografie: windstreek: oosten
oostelijk	Kosmografie en geografie: windstreek: oosten
west [voorafgegaan door een spatie]	Kosmografie en geografie: windstreek: westen

westen	Kosmografie en geografie: windstreek: westen
zuidelijke	Kosmografie en geografie: windstreek: zuiden
zuiden	Kosmografie en geografie: windstreek: zuiden
zuidrand	Kosmografie en geografie: windstreek: zuiden
zuidoost	Kosmografie en geografie: windstreek: zuidoosten
Zuidwest	Kosmografie en geografie: windstreek: zuidwesten
ommegangen	Kringloop: rite: locale ~
processie	Kringloop: rite: locale ~
men het **beeld terug naar de tempel**	Kringloop: rite: locale ~: Ḫalwana, ~ van (H/H)
halen het **beeld van Ḫalwana**	Kringloop: rite: locale ~: Ḫalwana, ~ van (H/H)
Ceremonie tijdens het Andaḫšum-feest	Kringloop: rite: locale ~: wagenommegang: weergod op zijn wagen met gouden stieren (H/H)
afbeelding	Kunst en schrift: afbeelding
afgebeeld	Kunst en schrift: afbeelding
als amulet afgebeeld en gebruikt	Kunst en schrift: afbeelding: amulet, - op of in de vorm van een
Amuletten van de dubbele stier	Kunst en schrift: afbeelding: amulet, - op of in de vorm van een
helper) als amulet afgebeeld	Kunst en schrift: afbeelding: amulet, - op of in de vorm van een
tweelingfiguurtje van goudblik	Kunst en schrift: afbeelding: metalen plaat, gemaakt van een
munten met een afbeelding	Kunst en schrift: afbeelding: muntafbeelding
Op munten is een tempel	Kunst en schrift: afbeelding: muntafbeelding
zijn wel **munten** met	Kunst en schrift: afbeelding: muntafbeelding
geschilderde herten op wanden	Kunst en schrift: afbeelding: muurschildering
Wandschildering	Kunst en schrift: afbeelding: muurschildering
plaquette	Kunst en schrift: afbeelding: plaquette, - op een
reliëf	Kunst en schrift: afbeelding: reliëf
afbeelding van een leeuw en een arend	Kunst en schrift: afbeelding: schildafbeelding
stèlen	Kunst en schrift: afbeelding: staande stenen (menhirs, beeldstenen, stèlen), - op
zegel	Kunst en schrift: afbeelding: zegel (cilinderzegel, rolzegel), - op een
beeld **[voorafgegaan en gevolgd door een spatie]**	Kunst en schrift: beeld
berggodenbeelden	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-
Adalur (berg);	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Adalur (H/H-Syr.)
Allatum (berg);	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Allatum (H/H-Syr.)
Berg(god) Arnuwanda - een strijdknots	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Arnuwanda (H/H)
Arwaliya	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Arwaliya (H/H)
Ḫalalazipa	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Ḫalalazipa (H/H)
beeld terug naar de tempel in Uriṣta	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Ḫalwana (H/H)
beeld van Ḫalwana	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Ḫalwana (H/H)
Iṣk[i-...]	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Iṣkiṣa (H/H)
beeld van de berggod Malimaliya	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Malimaliya (H/H)
Malimaliya	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Malimaliya (H/H)
beeld van Šidduwa	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Šidduwa (H/H)
Taliya:	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Taliya (H/H)
Ziwana	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Ziwana (H/H)
beeld van de berg Ziwana	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-: Ziwana (H/H)
beeldjes van hen	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-; Hettische (H/H)
berggoden(beeldjes)	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-; Hettische (H/H)
berggodenbeeldjes	Kunst en schrift: beeld, berg(goden)-; Hettische (H/H)
sokkel	Kunst en schrift: beeld, deel van een: sokkel (voetstuk)
beeld van) Wišuriyanza	Kunst en schrift: beeld, demonen-: Wišuriyanza (H/H)
dieren, uitgevoerd in edelmetaal	Kunst en schrift: beeld, dieren-
ijzeren arend	Kunst en schrift: beeld, dieren-: arend
cultusbeeldjes van herten	Kunst en schrift: beeld, dieren-: hert
leeuw van ijzer	Kunst en schrift: beeld, dieren-: leeuw
houten leeuw	Kunst en schrift: beeld, dieren-: leeuw

zilveren rund.	Kunst en schrift: beeld, dieren-: rund uit Zalpar (Syr./Hurr.)
Twee goddelijke **zilveren runderen**	Kunst en schrift: beeld, dieren-: rund: zilveren runderpaar uit Ḫaššuwa (Syr./Hurr.)
twee runderen van zilver.	Kunst en schrift: beeld, dieren-: rund: zilveren runderpaar uit Ḫaššuwa (Syr./Hurr.)
Twee zilveren runderen	Kunst en schrift: beeld, dieren-: rund: zilveren runderpaar uit Ḫaššuwa (Syr./Hurr.)
kleine bronzen stierenfiguren	Kunst en schrift: beeld, dieren-: stier
stierenbeelden	Kunst en schrift: beeld, dieren-: stier
Stierenbeeldjes	Kunst en schrift: beeld, dieren-: stier
zilveren stier.	Kunst en schrift: beeld, dieren-: stier uit Ḫaḫḫa (Syr./Hurr.)
Nara, een houten stier	Kunst en schrift: beeld, dieren-: stier uit Malita (Turk.-H/H)
twee gouden stierenfiguren	Kunst en schrift: beeld, dieren-: stier: stierenpaar van goud
beeld van de god	Kunst en schrift: beeld, goden-
godenbeeld	Kunst en schrift: beeld, goden-
volgende **beelden van**	Kunst en schrift: beeld, goden-
haar cultusbeeld geflankeerd	Kunst en schrift: beeld, goden-: Artemis van Efeze (Gr.)
beeld van Išḫara	Kunst en schrift: beeld, goden-: Išḫara (NW-Sem.-H/H)
beeld van Ištar	Kunst en schrift: beeld, goden-: Ištar (Mes.)
Hun beelden bevonden zich	Kunst en schrift: beeld, goden-: Kulittum te Arbēla (Mes.)
Cultusbeeld van Kybele	Kunst en schrift: beeld, goden-: Kybele (Phryg.)
Liluri (berggodin);	Kunst en schrift: beeld, goden-: Liluri (H/H-Syr.-Mes.)
Deze werden als kleine beeldjes	Kunst en schrift: beeld, goden-: Ninatanni (dubbelgodin) (H/H) [*zie ook* broodbeeld: Ninatanni (dubbelgodin) (H/H)]
Hun beelden bevonden zich	Kunst en schrift: beeld, goden-: Ninitum te Arbēla (Mes.)
Beeldjes van een **bebaarde god op een**	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: god [bebaard] op een stier, uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
Een **jonge god op een luipaard**.	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: god [jong] **op een luipaard,** uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
jonge god uit Çatalhöyük	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: god [jong] **op een luipaard,** uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
beeld in de nis van een rotswand langs de	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godenbeeld in Yarık Kaya (bij Manisa) (Turk.-H/H)
uit Alaca Höyük, Kültepe en Hacılar	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godenbeeld, dubbel-; uit Alaca Höyük (Turk.-Pre-Hett.)
van een dubbelgod uit Çatalhöyük	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godenbeeld, dubbel-; uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
uit Alaca Höyük, Kültepe en Hacılar	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godenbeeld, dubbel-; uit Hacılar Höyük (Turk.-Pre-Hett.)
uit Alaca Höyük, Kültepe en Hacılar	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godenbeeld, dubbel-; uit Kaniš (Kültepe) (Turk.-Pre-Hett.)
tweekoppig marmeren beeldje uit Kaniš	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godenbeeld, tweekoppig; uit Kaniš (Kültepe) (Turk.-Pre-Hett.)
luipaardgodin	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin [zittend] met naast zich twee luipaarden, uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
godin, geassocieerd met luipaarden	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin [zittend] met naast zich twee luipaarden, uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
Bereket Ilâhesi	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin, moeder-: 'Niobe' (gr.) = 'Bereket Ilâhesi' (turk.) = 'Taş Suret' (turk.); in het Sipylos-gebergte bij Izmir (Turk.-H/H)
figuur van **Niobe**	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin, moeder-: 'Niobe' (gr.) = 'Bereket Ilâhesi' (turk.) = 'Taş Suret' (turk.); in het Sipylos-gebergte bij Izmir (Turk.-H/H)
Taş Suret	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin, moeder-: 'Niobe' (gr.) = 'Bereket Ilâhesi' (turk.) = 'Taş Suret' (turk.); in het Sipylos-gebergte bij Izmir (Turk.-H/H)

beeld is de versteende figuur	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin, moeder-; in het Sipylos-gebergte bij Izmir (Turk.-H/H)
beeld van de moedergodin	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: godin, moeder-; in het Sipylos-gebergte bij Izmir (Turk.-H/H)
van de weergod 'Heer van Armaruk'	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: weergod 'Heer van Armaruk' (H/H-NW-Sem.)
Weergod - een stier van ijzer	Kunst en schrift: beeld, goden-: NN: weergod, met ijzeren stier, uit de stad Mamnanta (Turk.-H/H)
Šina-marātu	Kunst en schrift: beeld, goden-: Šina-marātu (dubbelgodin) (= Šina-mārtu ?) (Mes.)
beeld van de god Šiuš	Kunst en schrift: beeld, goden-: Šiuš (H/H)
diens beeld terug	Kunst en schrift: beeld, goden-: Šiuš (H/H)
door het beeldje van de godin die	Kunst en schrift: beeld, goden-: Tašḫapuna = Zašḫapuna (H/H)
wier beeld een gouden vrouwenfiguur is	Kunst en schrift: beeld, goden-: Tašḫapuna = Zašḫapuna (H/H)
Teššub, de weergod en 'Heer van Ḫalpa';	Kunst en schrift: beeld, goden-: Teššub (H/H)
beeld van de weergod	Kunst en schrift: beeld, goden-: weergod (H/H)
gouden mannenfiguur, zittend (op	Kunst en schrift: beeld, goden-: weergod (H/H)
hetgeen als een cultusbeeld van	Kunst en schrift: beeld, goden-: weergod (H/H)
godenbeeld op, evenals	Kunst en schrift: beeld, goden-: Zababa (H/H)
Beelden of een beschrijving	Kunst en schrift: beeld, goden-: Zevengodheid (Šepitta) (H/H)
beeld van een meisje	Kunst en schrift: beeld, mensen-: meisje
steenfiguur	Kunst en schrift: beeld, stenen fantasie-
versteende figuur	Kunst en schrift: beeld, stenen fantasie-
Taş Suret	Kunst en schrift: beeld, stenen fantasie-: term: *Taş Suret* ('steenfiguur') (Turk.)
beeldbroden in hun gestalten	Kunst en schrift: broodbeeld: Ninatanni (dubbelgodin) (H/H)
leeuwvormige	Kunst en schrift: compositie: leeuwvormig
iconografisch type	Kunst en schrift: compositie: model (vast iconografisch type)
rand van de kan	Kunst en schrift: compositie: rand
tienbladige rosette	Kunst en schrift: compositie: rosette, tienbladige
vorm van een stierenpaar	Kunst en schrift: compositie: stierenpaar, vorm van een
strepen	Kunst en schrift: compositie: strepen
heraldische	Kunst en schrift: compositie: symmetrische heraldische compositie
torenvormige	Kunst en schrift: compositie: torenvormig
schone	Kunst en schrift: esthetiek: schoonheid
schoonheid	Kunst en schrift: esthetiek: schoonheid
'aangekleed'	Kunst en schrift: esthetiek: versiering
versierd	Kunst en schrift: esthetiek: versiering
sculptuur	Kunst en schrift: kunst, steenhouw- (beeldhouw-; sculptuur)
afbeeldingen van de beschermgod	Kunst en schrift: kunst: iconografie
Beschrijvingen van berggodenbeeldjes	Kunst en schrift: kunst: iconografie
iconografie	Kunst en schrift: kunst: iconografie
munten	Kunst en schrift: kunst: numismatiek
gegraveerd	Kunst en schrift: schrift
geschreven	Kunst en schrift: schrift
schrift [voorafgegaan door een spatie]	Kunst en schrift: schrift
vastlegging van de	Kunst en schrift: schrift
Hluw.	Kunst en schrift: schrift, Luwisch hiërogliefen-
Hiëroglieftekeen van Šarruma	Kunst en schrift: schrift, Luwisch hiërogliefen-
schrijfwijze	Kunst en schrift: schrift: schrijfwijze
voorstelling	Kunst en schrift: voorstelling, specifieke
Syrische voorstelling van Ištar	Kunst en schrift: voorstelling, specifieke
voorstellingen van goden	Kunst en schrift: voorstelling, specifieke
weergave van de berggoden	Kunst en schrift: voorstelling, specifieke
wie het beeld voorstelt	Kunst en schrift: voorstelling, specifieke
wijze waarop goden	Kunst en schrift: voorstelling, specifieke

munten zittend op haar wagen	Kunst en schrift: voorstelling: Artemis, zittend op haar door herten getrokken wagen, op munten uit Lydië (Lyd.)
munten zittend op haar wagen	Kunst en schrift: voorstelling: cultuswagen, getrokken door herten, op munten uit Lydië (Lyd.)
danser, bekleed met	Kunst en schrift: voorstelling: danser, bekleed met een luipaardvel. Deze Neolithische voorstelling zien we later terug in de gedaante van Hettitische luipaardmaskerades, hetgeen dus wijst op cultuscontinuïteit; op een muurschildering van een cultusvertrek te Yazılıkaya (Turk.)
Reliëf in de rotswand van een één	Kunst en schrift: voorstelling: figuur met lang haar, één meter hoog, op een rotswand bij Saraycık, prov. Antalya, Akdeniz Bölgesi) (Turk.-H/H)
beschermgod, staand op een hert, als	Kunst en schrift: voorstelling: god [bescherm-], staand op een hert, op een reliëf uit Alaca Höyük (Turk.-Pre-Hett.)
Een god, staande op de gebogen nekken	Kunst en schrift: voorstelling: god [weer-], staande op de gebogen nekken van twee kleinere goden met spitse mutsen, waarop een hoorn, op een reliëf uit Yazılıkaya bij Boğazköy (Turk.-H/H)
godheden staan op bergen	Kunst en schrift: voorstelling: god, staande op een of meer bergen, iconografisch motief bij de Hettieten (H/H)
voorstellingen van **goden uit Ebla**	Kunst en schrift: voorstelling: goden [Eblaïtische] (alg.)
godentriade;	Kunst en schrift: voorstelling: godentriade, Pre-Hettitische (Pre-Hett.) (alg.)
getroonde godin	Kunst en schrift: voorstelling: godin [troon-] (Pre-Hett.) (alg.)
bergheerseres met scepter, geflankeerd	Kunst en schrift: voorstelling: godin op een bergtop, geflankeerd door twee leeuwen, reikt een man haar staf of speer; verderop een gebouw met cultushoorns, op een zegel uit Knossos (Gr.-Kreta)
zittende godin	Kunst en schrift: voorstelling: godin op haar troon, uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
godin samen met de **weergod staand op**	Kunst en schrift: voorstelling: godin samen met de weergod staand op een stier, op Oud-Assyrische zegelafbeeldingen (Mes.)
godin zittend op een stier	Kunst en schrift: voorstelling: godin zittend op een stier, op Oud-Assyrische zegelafbeeldingen (Mes.)
Hartapuš (8e eeuw v.Chr.) liet een reliëf	Kunst en schrift: voorstelling: Hartapuš, gezeten op zijn troon, op een reliëf uit de berg Kızıl Dağ (tNv Karaman) (Turk.-H/H)
Yazılıkaya is zij eveneens uitgebeeld	Kunst en schrift: voorstelling: Ḫebat, staand op een luipaard, op een basreliëf uit Yazılıkaya (Turk.-H/H)
hert met rad op een vaasscherf	Kunst en schrift: voorstelling: hert met rad, op vaasscherf-amulet, uit Anatolië (Turk.-Pre-Hett.)
geflankeerd door herten	Kunst en schrift: voorstelling: herten op het cultusbeeld van Artemis van Efeze (Gr.)
herten op wanden van cultusvertrekken	Kunst en schrift: voorstelling: herten, op wanden van cultusvertrekken in Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
aardewerken plaquette uit Alalaḫ	Kunst en schrift: voorstelling: Ištar in heraldische houding met puntmuts en een duif in elke hand, op een aardewerken plaquette uit Alalaḫ (Syr.-Hurr.)
god Kalli, staand op de berg Kallištabi	Kunst en schrift: voorstelling: Kalli, beschrijving van een berggod, staand op de berg Kallištabi, waarvan hij het *numen* is (Turk.-H/H)
Reliëf in Tell Chuēra	Kunst en schrift: voorstelling: Kōṯarāt, zeven Ugaritische goddelijke geboortehelpsters, zittend naast elkaar op een bank, gekleed in harige gewaden en met hoge hoeden op hun hoofd; op hun schoot kinderen, een hoefdier, een kalf, een kat en twee geiten, op een reliëf uit Tell Chuēra (Noord-Syrië) (midden 3e mill. v.Chr.) (Syr.-Ugar.)
en stèlen uit Karkemiš en Malatya	Kunst en schrift: voorstelling: Kubaba, staand of zittend, met haar attributen: spiegel, granaatappel, vogel (duif?), haas, leeuw en

	stier (waarop ze troont), op reliëfs en stèlen uit Karkemiš en Malatya (NW-Sem.-H/H)
ze is afgebeeld, zittend op een stier	Kunst en schrift: voorstelling: Kubaba, staand of zittend, met haar attributen: spiegel, granatappel, vogel (duif?), haas, leeuw en stier (waarop ze troont), op reliëfs en stèlen uit Karkemiš en Malatya (NW-Sem.-H/H)
Cultusbeeld van Kybele	Kunst en schrift: voorstelling: Kybele, de staande godin met *polos* en geflankeerd door twee muzikanten, één met monddoek en dubbele fluit, en de ander met een zevensnarige *kythara*; cultusbeeld uit de Phrygische poort op de heuvel Büyükkale (Turk.-Phryg.)
afbeelding van een leeuw en een arend	Kunst en schrift: voorstelling: leeuw en arend op een schild van de berggod Iškiša, uit de tempel te Zanzišna (Turk.-H/H)
tegenover elkaar staande luipaarden	Kunst en schrift: voorstelling: luipaarden [twee], tegenover elkaar staande, op een reliëf in Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
luipaardmotief	Kunst en schrift: voorstelling: luipaardmotief (alg.)
in gedreven brons uit Boğazköy	Kunst en schrift: voorstelling: man met stierenkop in zijn handen, in gedreven brons uit Boğazköy (H/H)
Hiëroglieftekeн van Šarruma	Kunst en schrift: voorstelling: menselijk onderlichaam met vier strepen als hiëroglieftekeн van de god Šarruma (nr. 81 SARMA in de lijst van Gunther Anders) *contra* Zsolt Simon 'On some Central Anatolian Neo-Hittite ruler names with Šarrruma', die SARMA als een ongeïdentificeerd Luwisch woord beoordeelt (H/H)
een Hettitische prins voor een berggod	Kunst en schrift: voorstelling: prins [Hettitische] voor een berggod, op wiens schouders een stier, Šarruma, met zijn voorpoten staat, op een reliëf uit de Gezbel-pas bij Hanyeri (Turk.-H/H)
Droom van koningin Puduḫeba	Kunst en schrift: voorstelling: Šarruma [god] van de stad Uda vraagt de koningin om twaalf offerplaatsen in het gebergte in te richten, in een droom van koningin Puduḫeba (H/H)
Sulumeli vereert 'Šarruma,	Kunst en schrift: voorstelling: Šarruma, de goddelijke 'bergkoning', die op een luipaard staat, wordt vereerd door koning Sulumeli, op een reliëf met inscriptie uit Malatya (Turk.-H/H)
evenals de jonge god Šarruma	Kunst en schrift: voorstelling: Šarruma, staand op een luipaard, op een basreliëf uit Yazılıkaya (Turk.-H/H)
Reliëf van Malatya	Kunst en schrift: voorstelling: Šawuška-Ištar draagt vleugels, een gehoornde muts en wapens. Ze staat op twee vogels, mog. duiven, op een reliëf uit Malatya (Turk.-H/H)
Reliëfs van Yazılıkaya	Kunst en schrift: voorstelling: Šawuška-Ištar in een rij van godinnen met haar vrouwelijke eigenschappen van de avondster, tot uitdrukking komend in wat ze draagt: een *polos* met verder geen onderscheidende voorwerpen, op een reliëf aan de rechterzijde van kamer A te Yazılıkaya, het cultuscentrum bij Ḫattuša (Boğazköy) (Turk.-H/H)
Reliëfs van Yazılıkaya	Kunst en schrift: voorstelling: Šawuška-Ištar in een rij van mannelijke goden met haar mannelijke eigenschappen van de morgenster, tot uitdrukking komend in wat ze draagt: een spitse godenmuts, een bijl in de rechterhand en vleugels, op een reliëf aan de linkerzijde van kamer A te Yazılıkaya, het cultuscentrum bij Ḫattuša (Boğazköy) (Turk.-H/H)
Reliëf van Imamkulu	Kunst en schrift: voorstelling: Šawuška-Ištar; ze is naakt en draagt vleugels en een vijfpuntige kroon; ze staat op een 'boom' (of een *awiti*), kijkt naar links en heeft haar armen gespreid om haar broeder de weergod te ontvangen, die in zijn strijdwagen over drie berggoden naar haar toerijdt, terwijl een vogel van haar naar hem vliegt, op een reliëf direct tZWv İmamkullu (tZOv Kayseri) (Turk.-H/H)

Rotswand bij **Imamkulu**	Kunst en schrift: voorstelling: Šawuška-Ištar; ze is naakt en draagt vleugels en een vijfpuntige kroon; ze staat op een 'boom' (of een *awiti*), kijkt naar links en heeft haar armen gespreid om haar broeder de weergod te ontvangen, die in zijn strijdwagen over drie berggoden naar haar toerijdt, terwijl een vogel van haar naar hem vliegt, op een reliëf direct tZWv İmamkullu (tZOv Kayseri) (Turk.-H/H)
stier met de voorpoten op een berg	Kunst en schrift: voorstelling: stier (d.i. de weergod) met de voorpoten op een berg, op een reliëf uit Hanyeri in de Anti-Taurus (Turk.-H/H)
De twee stieren	Kunst en schrift: voorstelling: stier [dubbele] als religieus motief
dubbele stier in literatuur en archeologie	Kunst en schrift: voorstelling: stier [dubbele] als religieus motief
oorsprong van de dubbele stier	Kunst en schrift: voorstelling: stier [dubbele] als religieus motief
Droom van koning Ḫattušili I	Kunst en schrift: voorstelling: stier [goddelijke] die met zijn hoorns de koning de weg door de pas wees naar Syrië, in een droom van koning Ḫattušili I (H/H)
Wandschilderingen van stierenkoppen.	Kunst en schrift: voorstelling: stierenkoppen, geschilderd op wanden van cultusvertrekken in Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
Oorspronkelijk was de voorstelling dat	Kunst en schrift: voorstelling: stiergod (de hemelstier) die naar de berg(godin) afdaalt om deze te bevruchten als oorspronkelijke voorstelling (H/H)
Stiergod op een sokkel	Kunst en schrift: voorstelling: stiergod op een sokkel en gehurkte stier die met een dolk in de hals wordt geslacht, op een Oud-Hettitische pronkvaas uit İnandıktepe (Turk.-H/H)
Stiergod op een sokkel.	Kunst en schrift: voorstelling: stiergod op een sokkel, op Assyrische rolzegels uit Anatolië (Turk.-Mes.)
Voorstelling van Šulinkatte	Kunst en schrift: voorstelling: Šulinkatte [god], met zwaard en mensenhoofd (H/H)
voorgesteld als een boer	Kunst en schrift: voorstelling: Telipinu [god] als boer en de hoeder van de veldgewassen (H/H)
munten is een tempel ter ere van Zeus	Kunst en schrift: voorstelling: tempel van Zeus Kasios met daarin afgebeeld een berg / steen /offermaal, op munten uit Seleucia in Pieria (bij Çevlik, prov. Hatay, Turkije) (Turk.-Hell.-Sel.)
tweelinggod;	Kunst en schrift: voorstelling: tweelinggod, Pre-Hettitische (Pre-Hett.) (alg.)
de andere zijde **Tyche van** Caesarea ad	Kunst en schrift: voorstelling: Tyche van Caesarea ad Argaeum op wier hoofd de vulkaan staat, op munten uit Cappadocië (Turk.-Gr.-(L/R))
afbeelding van de uitbarstende vulkaan	Kunst en schrift: voorstelling: vulkaan die uitbarst en tussen twee cultuspalen staat, op munten uit Cappadocië (Turk.-Gr.-(L/R))
op de ene zijde de vlammende vulkaan	Kunst en schrift: voorstelling: vulkaan die uitbarst en tussen twee cultuspalen staat, op munten uit Cappadocië (Turk.-Gr.-(L/R))
Reliëf van Malatya A/11	Kunst en schrift: voorstelling: weergod in een vogelvormige wagen, getrokken door twee stieren; rechts daarvan nogmaals de weergod, staande voor een koning die een plengoffer verricht en een dienaar met stieren, op een reliëf (orthostaat A/11 uit Arslantepe) uit Malatya (Turk.-H/H)
voorstelling van de **weergod van Ḫattuša**	Kunst en schrift: voorstelling: weergod van Ḫattuša in zijn met stieren bespannen wagen, die regen, donder en bliksem brengt (alg.) (H/H)
kwam het idee van de regen schenkende	Kunst en schrift: voorstelling: weergod, die regen schenkt en de aardgodin bevrucht als later concept (H/H) (alg.)
beeltenis van de Zevengodheid	Kunst en schrift: voorstelling: Zevengodheid (Šepitta), beschreven als zijnde bedekt met vruchten en bladeren van edelmetaal (H/H)
als amulet afgebeeld en gebruikt	Kunst en schrift: voorwerp: amulet: dubbele antropomorfe of tauromorfe god, - in de vorm van een; uit Ur, Assur, Nineve, Byblos, Tell Brak en Ḫattuša (Mes.)

Amuletten van de dubbele stier	Kunst en schrift: voorwerp: amulet: dubbele antropomorfe of tauromorfe god, - in de vorm van een; uit Ur, Assur, Nineve, Byblos, Tell Brak en Ḫattuša (Mes.)
stierenamuletten uit Tell Brak, Nineve	Kunst en schrift: voorwerp: amulet: dubbele antropomorfe of tauromorfe god, - in de vorm van een; uit Ur, Assur, Nineve, Byblos, Tell Brak en Ḫattuša (Mes.)
Berg(god) Arnuwanda - een strijdknots	Kunst en schrift: voorwerp: Arnuwanda, een berggodenbeeld, voorzien van een strijdknots, uit de stad Mamnanta (Turk.-H/H)
Arwaliya	Kunst en schrift: voorwerp: Arwaliya, beschrijving van een berggodenbeeld, een berg, voorzien van zonneschijf, maansikkel en daarboven een arend (H/H)
van een **bebaarde god op een stier**	Kunst en schrift: voorwerp: god [bebaard] op een stier. Dit godenbeeld uit het Neolithicum lijkt op de weergod der Hettieten en wijst op cultuscontinuïteit; uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
Een **jonge god op een luipaard.**	Kunst en schrift: voorwerp: god [jong] **op een luipaard.** Dit godenbeeldje uit het Neolithicum lijkt op de eveneens jonge Hettitische god Šarruma, staande op een luipaard. Beiden zouden de gemaal van de luipaardgodin zijn, hoewel men tegenwoordig aanneemt dat Šarruma steeds werd beschouwd als de zoon van de luipaardgodin Ḫebat, nooit als haar gemaal (zie WP Šarruma: M-C Trémouille, ^{d}Ḫebat; K. van der Toorn, Dictionary of deities etc.: Ḫebat). De overeenkomsten wijzen wel op cultuscontinuïteit; uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
jonge god uit Çatalhöyük	Kunst en schrift: voorwerp: god [jong] **op een luipaard.** Dit godenbeeldje uit het Neolithicum lijkt op de eveneens jonge Hettitische god Šarruma, staande op een luipaard. Beiden zouden de gemaal van de luipaardgodin zijn, hoewel men tegenwoordig aanneemt dat Šarruma steeds werd beschouwd als de zoon van de luipaardgodin Ḫebat, nooit als haar gemaal (zie WP Šarruma: M-C Trémouille, ^{d}Ḫebat; K. van der Toorn, Dictionary of deities etc.: Ḫebat). De overeenkomsten wijzen wel op cultuscontinuïteit; uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
uit Alaca Höyük, Kültepe en Hacılar	Kunst en schrift: voorwerp: godenbeelden [dubbele] als voorbeelden van een cultuscontinuïteit die loopt van het Neolithicum naar de Hettitische tijd, uit Alaca Höyük, Kültepe en Hacılar Höyük (Turk.-Pre-Hett.-H/H)
luipaardgodin	Kunst en schrift: voorwerp: godin [zittend] met naast zich twee luipaarden. Dit Neolithische beeld geeft blijk van cultuscontinuïteit, want later keert ze terug als Inara, heerseres der wilde dieren, de 'Zonnegodin der aarde' en HḪebat, eveneens geassocieerd met de luipaard; uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
godin, geassocieerd met luipaarden	Kunst en schrift: voorwerp: godin [zittend] met naast zich twee luipaarden. Dit Neolithische beeld geeft blijk van cultuscontinuïteit, want later keert ze terug als Inara, heerseres der wilde dieren, de 'Zonnegodin der aarde' en Ḫebat, eveneens geassocieerd met de luipaard; uit Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
Ḫalalazipa	Kunst en schrift: voorwerp: Ḫalalazipa, beschrijving van een berggodenbeeld, een ijzeren mannenfiguur, één el hoog, met een ijzeren arend en een houten leeuw, staande op een berg, voorzien van een knuppel, een maansikkel en een koperen zonneschijf (Turk.-H/H)
Išk[i-...] uit de tempel te Zanzišna	Kunst en schrift: voorwerp: Iškiša, beschrijving van een berggodenbeeld, een houten, staande mannenfiguur, één el hoog; ogen en wenkbrauwen van lapis lazuli; in de rechterhand een bronzen knuppel; in de linkerhand een schild met de afbeelding van een leeuw en een arend - uit de tempel te Zanzišna (Turk.-H/H)

Malimaliya	Kunst en schrift: voorwerp: Malimaliya, beschrijving van een berggodenbeeld, een ijzeren mannenfiguur, één el hoog, met gouden ogen, staande op een ijzeren leeuw (Turk.-H/H)
gouden mannenfiguur, zittend (op	Kunst en schrift: voorwerp: man [gouden], beschrijving van een weergodenbeeld, zittend (op berggoden), in de rechterhand een knots, de linkerhand een gouden heilsymbool. Daaronder twee zilveren berggoden die voorwaarts gaan (H/H)
herten- en andere figuren als opzetstuk	Kunst en schrift: voorwerp: opzetstuk [bronzen] voor een standaard van een hertenfiguur, uit Alaca Höyük en Ḫattuša (Pre-Hett.)
standaardopzetstukken	Kunst en schrift: voorwerp: opzetstuk [bronzen] voor een standaard, uit Alaca Höyük (Pre-Hett.)
plaquette	Kunst en schrift: voorwerp: plaquette (alg.)
kleine bronzen stierenfiguren	Kunst en schrift: voorwerp: stierenfiguren [kleine bronzen], begin van het 2e mill. v.Chr., omg. Gaziantep (Kizzuwatna) (Turk.-Pre-Hett.)
Stierenhoorns op haardsteden	Kunst en schrift: voorwerp: stierenhoorns op haardsteden in Çatalhöyük (Turk.-Pre-Hett.)
Taliya:	Kunst en schrift: voorwerp: Taliya, beschrijving van een berggodenbeeld, een berg, voorzien van zonneschijf, maansikkel en daarboven een arend (Turk.-(H/H)
op een berg (Zaliyanu) staat	Kunst en schrift: voorwerp: Tašḫapuna = Zašḫapuna, beschrijving van haar beeld als een gouden vrouwenfiguur, staande op een ijzeren berg (Zaliyanu) (Turk.-H/H)
wier beeld een gouden vrouwenfiguur is	Kunst en schrift: voorwerp: Tašḫapuna = Zašḫapuna, beschrijving van haar beeld als een gouden vrouwenfiguur, staande op een ijzeren berg (Zaliyanu) (Turk.-H/H)
tweelingfiguurtje van goudblik uit Alaca	Kunst en schrift: voorwerp: tweelingfiguurtje van goudblik, uit Alaca Höyük (Turk.-Pre-Hett.)
torenvormige vazen	Kunst en schrift: voorwerp: vaas [torenvormig], versierd met rammen en vogels, uit Ḫattuša (Turk.-H/H)
Waterbekkens, voorzien van	Kunst en schrift: voorwerp: waterbekkens, voorzien van stierenkoppen, gewijd aan Teššub, uit Dokuz, Hirfanlı en Kültepe (Turk.-H/H)
Weergod - een stier van ijzer	Kunst en schrift: voorwerp: weergod, beschrijving van een weergodenbeeld, met ijzeren stier, uit de stad Mamnanta (Turk.-H/H)
beeld van de berg Ziwana	Kunst en schrift: voorwerp: Ziwana, beschrijving van een berggodenbeeld, een ijzeren mannenfiguur, $1^1/_2$ el hoog, met onder hem twee ijzeren bronnen (Turk.-H/H)
Een ijzeren mannenfiguur, $1^1/_2$ el hoog	Kunst en schrift: voorwerp: Ziwana, beschrijving van een berggodenbeeld, een ijzeren mannenfiguur, $1^1/_2$ el hoog, met onder hem twee ijzeren bronnen (Turk.-H/H)
gouden schijf uit Magnesia	Kunst en schrift: voorwerp: zonneschijf [gouden] met een tienbladige rosette in het middelpunt, uit Magnesia ad Sipylum (?) (Manisa) (Turk.-H/H)
zonneschijven uit de Vroege tot Midden-	Kunst en schrift: voorwerp: zonneschijven uit de Vroege tot Midden-Bronstijd. Uit meldingen in Hettitische rituele teksten over zonneschijven blijkt een grote cultuscontinuïteit (Turk.-Pre-Hett.)
numen	Latijnse termen: *numen*
numina	Latijnse termen: *numen*
Rex Nemorensis	Latijnse termen: *rex nemorensis*
lichaam	Lichaam
armen	Lichaam: arm
spreidt haar armen	Lichaam: armgebaar: spreiding van de armen
poten	Lichaam: been (poot)
voorpoten	Lichaam: been: stierenvoorpoot

boezem	Lichaam: borst (boezem)
borst	Lichaam: borst (boezem)
zevenborstige	Lichaam: borst: zevenborstig
Šental-irte ‘de zevenborstige’	Lichaam: borst: zevenborstig: term: *šintalirti* (godin) (hurr.) (H/H)
een ei met	Lichaam: ei
gestalten	Lichaam: gestalte
gebogen nekken	Lichaam: gestalte: gebogen houding (zich buigen)
Parakyptusa	Lichaam: gestalte: gebogen houding: term: *parakyptousa* (Παρακυπτουσα = lat. *Parakyptusa*) (‘zich vooroverbuigend’) (godin) (Gr.)
heraldische houding	Lichaam: gestalte: heraldische houding
gehurkte	Lichaam: gestalte: hurkende houding (hurken)
op zijn berg liggen	Lichaam: gestalte: liggende houding
berg (Zaliyanu) staat	Lichaam: gestalte: staande houding
op een luipaard staat	Lichaam: gestalte: staande houding
staand	Lichaam: gestalte: staande houding
staat op	Lichaam: gestalte: staande houding
voorpoten staat	Lichaam: gestalte: staande houding
tegenover elkaar staande	Lichaam: gestalte: tegenover elkaar staand (geopponeerd)
tegenover zich	Lichaam: gestalte: tegenover elkaar staand (geopponeerd)
een troon zit	Lichaam: gestalte: zittende houding
plaatsnemen	Lichaam: gestalte: zittende houding
zit Šarruma	Lichaam: gestalte: zittende houding
zitten	Lichaam: gestalte: zittende houding
Ḫanwašuit	Lichaam: gestalte: zittende houding: term: *n(i)u̯a$_a$š*: *ḫa-nu̯a$_a$(š)-it* > *Ḫanwašuit* (‘zij die daarop zit’) (godin) (Hatt.)
lang haar	Lichaam: haar, lang
bebaarde	Lichaam: haar: baard
wollen	Lichaam: haar: wol
hand [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Lichaam: hand
hand.	Lichaam: hand
handen	Lichaam: hand
linkerhand	Lichaam: hand, linker-
rechterhand	Lichaam: hand, rechter-
gebalde vuist	Lichaam: hand: vuist (gebalde -)
hart [+ spatie]	Lichaam: hart
zwijnenonderkaken	Lichaam: kaak
hals	Lichaam: keel
knieën	Lichaam: knie
schapenlever	Lichaam: lever: schapenlever
bovenlichaam	Lichaam: lichaam, boven-
onderlichaam	Lichaam: lichaam, onder-
tranen	Lichaam: lichaamssap: traan
haar middel	Lichaam: middel
bek,	Lichaam: mond
mond [+ spatie]	Lichaam: mond
muil	Lichaam: mond
nek	Lichaam: nek
ogen [voorafgegaan door een spatie]	Lichaam: oog
Ogen en	Lichaam: oog
oog [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Lichaam: oog
organen	Lichaam: orgaan
rug [voorafgegaan door een spatie]	Lichaam: rug
schoot	Lichaam: schoot
schouder	Lichaam: schouder

staart	Lichaam: staart, dubbele
tongen	Lichaam: tong
EME-aš	Lichaam: tong: term: *EME* (sum.) (Mes.)
Lalaš	Lichaam: tong: term: *lala-* (hett.) (H/H)
vleugels op zijn rug	Lichaam: vleugels van de Hett. maangod (H/H)
zonneschijf met vleugels	Lichaam: vleugels van de Hett. zonnegod (H/H)
een gevleugeld	Lichaam: vleugels van het *awiti*-wezen (H/H)
vleugels.	Lichaam: vleugels van Šawuška-Ištar (H/H)
vleugels;	Lichaam: vleugels van Šawuška-Ištar (H/H)
geheel gevleugeld.	Lichaam: vleugels van Typhon (Gr.)
rechtervoet	Lichaam: voet, rechter-
wenkbrauwen	Lichaam: wenkbrauw
Duisternis	Licht en duisternis: duisternis (zwart)
het donker	Licht en duisternis: duisternis (zwart)
zwarte	Licht en duisternis: duisternis (zwart)
Kara Dağ ('de zwarte berg')	Licht en duisternis: duisternis: term: *kara* (berg) (Turk.)
Ṣāpôn of Ṣāfôn ('de noordberg')	Licht en duisternis: duisternis: term: *ṣāpôn* = *ṣāfôn* (hebr.) (gew. 'noorden') (berg) (NW-Sem.)
het licht	Licht en duisternis: licht
mij verlicht de maan	Licht en duisternis: licht, maan-
Namrazunna 'mij verlicht de maan'	Licht en duisternis: licht, maan-: term: *namrazunna* ('mij verlicht de maan') (godin) (hurr.-akk.) (H/H)
Leliyaḫu	Licht en duisternis: licht: term: *leliyaḫu* (godin) (hatt.) (H/H)
nacht	Licht en duisternis: nacht
Išpanza, de 'Nacht'	Licht en duisternis: nacht: term: *išpanza* (god) (H/H)
maansverduistering	Licht en duisternis: verduistering, maans-
literatuur	Literatuur
Anitta-tekst	Literatuur: Anitta-tekst (CTH 1, ed. E. Neu, StBoT 18) (H/H)
Assyrische koopmansteksten	Literatuur: Assyrische koopmansteksten (Mes.)
goden in Assyrische	Literatuur: Assyrische koopmansteksten (Mes.)
teksten van de Assyrische handelskolonie	Literatuur: Assyrische koopmansteksten (Mes.)
Teksten van de Oud-Assyrische handelskolonie	Literatuur: Assyrische koopmansteksten (Mes.)
volgens de Assyrische	Literatuur: Assyrische koopmansteksten (Mes.)
Bibliotheca van Pseudo-Apollodorus	Literatuur: Bibliotheca (Βιβλιοθηκη; door Pseudo-Apollodorus) (Gr.)
Bijbels	Literatuur: Bijbel (Isr.) (bijbels)
Daniël 7: 7-8	Literatuur: Bijbel: Daniël (Isr.)
In dit bijbelboek	Literatuur: Bijbel: Daniël (Isr.)
Jesaja	Literatuur: Bijbel: Jesaja (Isr.)
Job [+ spatie]	Literatuur: Bijbel: Job (Isr.)
O.T.	Literatuur: Bijbel: Oude Testament (Isr.)
Psalm	Literatuur: Bijbel: Psalmen (Isr.)
brief van de slavin Walawala	Literatuur: Brief van de slavin Walawala (Mes.)
De tocht van Sajjid Batthāl	Literatuur: De tocht van Sajjid Batthāl (Turk.) [Sayyid Baṭṭāl, Sayyid Battal]
Gilgameš-epos	Literatuur: Epos van Gilgameš (Mes.) [Gilgameš-epos, Gilgamesh-epos]
Gelofte van koningin Puduḫeba	Literatuur: Gelofte van koningin Puduḫeba (KUB 15.1 = CTH 584.1) (H/H)
Strabo (Geographica	Literatuur: Geographica (Γεωγραφικα; door Strabo) (Gr.)
Hurritische hymne aan Teššub van Halab	Literatuur: Hymne aan Teššub van Halab (CTH 791 = KUB 47.78) (H/H)
Ilias	Literatuur: Ilias (door Homeros) (Gr.)
Kumarbi-cyclus	Literatuur: Kumarbi-cyclus (CTH 344) (H/H)
Lied ter oproeping	Literatuur: Lied ter oproeping van de godheden (KBo 22.7 = CTH 10.2B) (H/H)

Lied van de zee	Literatuur: Lied van de zee (KUB 44.7 = CTH 785.2B) (H/H)
Lied van het koningschap	Literatuur: Lied van het koningschap = hett. šarraššiyaš SÌR (KBo 8.86 = CTH 785.1A) (H/H)
Gezang van de god Zababa	Literatuur: lied: 'Gezang van de god Zababa' (KBo 1.11 - CTH 7) (H/H)
Paleiskroniek (CTH 265)	Literatuur: Paleiskroniek (KUB 13.3 II = CTH 265) (H/H)
Eusebius, Ευαγγελικη προπαρασκευη	Literatuur: Praeparatio evangelica (Ευαγγελικη προπαρασκευη) (door Eusebius) (Gr.)
Scholiën B bij Ilias	Literatuur: scholia: Ilias (Gr.)
Wachtang Djobadze, Archeological	Literatuur: secundaire ~: Archeological investigations in the region west of Antioch-on-the Orontes (1986) (door Wachtang Djobadze e.a.)
Dictionary of deities and demons in the	Literatuur: secundaire ~: Dictionary of deities and demons in the Bible (door K. van der Toorn)
K. van der Toorn (Dictionary of deities	Literatuur: secundaire ~: Dictionary of deities and demons in the Bible (door K. van der Toorn)
Mauro Giorgieri, in: Studien zu den	Literatuur: secundaire ~: Die hurritische Fassung des Ullikummi-Lieds (in: Akten des IV. Internationalen Kongresses für Hethitologie, Würzburg 4.-8. Oktober 1999, red. Gernot Wilhelm; verschenen in Studien zu den Boğazköy-Texten, band 45), p. 141 (door Mauro Giorgieri) (Du.)
D.J. Wölfel, Die Religionen des	Literatuur: secundaire ~: Die Religionen des vorindogermanischen Europas (door D.J. Wölfel)
C.E. Arnold (Ephesians)	Literatuur: secundaire ~: Ephesians (2010) (door Clinton E. Arnold)
K. van der Toorn, Family religion in	Literatuur: secundaire ~: Family religion in Babylonia, Ugarit and Israel. Continuity and change in the forms of religious life (door K. van der Toorn) (Eng.)
Gary Beckman, Ištar of Nineveh	Literatuur: secundaire ~: Ištar of Nineveh reconsidered (in: Journal of Cuneiform Studies, 1998) (door Gary Beckman)
and the Argonauts through the ages	Literatuur: secundaire ~: Jason and the Argonauts through the ages (door Jason Colavito)
Olivier Casabonne, in: Acta Orientalia	Literatuur: secundaire ~: Kataonia, Melitene, Kummannu, and the problem of Komana (in: Acta Orientalia Belgica 22, 2009) (door Olivier Casabonne)
Taracha 2015	Literatuur: secundaire ~: Looking for Ziplanda. The Hittite names of Kuşsaray and Kaletepe (in: Sacred landscapes of Hittites and Luwians, ed. D'Agostino, Orsi, Torri, 2015) (door Piotr Taracha)
Veenhof & Eidem 2008	Literatuur: secundaire ~: Mesopotamia: the Old Assyrian period (2008) (door K.L. Veenhof & J. Eidem)
Notes on Anatolian loanwords in	Literatuur: secundaire ~: Notes on Anatolian loanwords in Armenian (door Hrach Martirosyan)
Perspectives on Hittite civilization	Literatuur: secundaire ~: Perspectives on Hittite civilization (in: Assyriological Studies no. 26, 1977, p. 68-69) (door H.G. Güterbock)
Piotr Taracha 2009	Literatuur: secundaire ~: Religions of second millennium Anatolia (2009) (door Piotr Taracha)
Religions of second millennium Anatolia	Literatuur: secundaire ~: Religions of second millennium Anatolia (2009) (door Piotr Taracha)
Reisbeschrijving van W.J. Hamilton	Literatuur: secundaire ~: Researches in Asia Minor, Pontus and Armenia; and some account of their antiquities and geology, 2 vol., 1842 (door **W.J. Hamilton)**
Jared L. Miller, Studies in the origins	Literatuur: secundaire ~: Studies in the origins, development and interpretation of the Kizzuwatna rituals (2004) (door Jared L. Miller)
Alfonso Archi 'The heptad in Anatolia'	Literatuur: secundaire ~: The heptad in Anatolia (in: Hethitica XVI, 2010) (door Alfonso Archi) (Eng.)
The Old Testament: text and context	Literatuur: secundaire ~: The Old Testament: text and context (door Matthews & Moyer)

Soysal 2018	Literatuur: secundaire ~: Zu den rezenten Studien im hattischen: eine Zwischenbilanz (2018) (door Oğuz Soysal)
Hesiodus	Literatuur: Theogonie (Θεογονια) (door Hesiodus) (Gr.)
Hettitisch-Hurritische teksten	Literatuur: type: Hettitisch-Hurritische ~ (H/H)
in latere Hettitische	Literatuur: type: Hettitisch-Hurritische ~ (H/H)
Teksten uit Israël	Literatuur: type: Israëlitische ~ (Isr.)
Oud-Turkse literatuur	Literatuur: type: Oud-Turkse ~ (Turk.)
Teksten uit Ugarit	Literatuur: type: Ugaritische ~ (NW-Sem.)
Kroniek van de tempel van Marduk	Literatuur: Weidner Chronicle = Esagila Chronicle (ABC 19) (Mes.)
lot van het land	Lot: land, ~ van het
bepalen ze het lot	Lot: lotsbepaling
noodlot	Lot: noodlot
genoodzaakt	Lot: noodzakelijkheid
onontbeerlijk	Lot: noodzakelijkheid
voorteken	Lot: voorteken
goede *omina*	Lot: voorteken, goed
boodschappen van heil	Lot: voorteken, goed: 'boodschap van heil' (H/H)
omina	Lot: voorteken: term: *omen* (L/R)
maansikkel	Maan: maansikkel
invloeden	Macht en kracht: aspect: invloed
invloedssfeer	Macht en kracht: aspect: invloedssfeer
machtsverdeling	Macht en kracht: aspect: machtsverdeling
machtsuitbreiding	Macht en kracht: aspect: machtsvergroting
koning om diens kracht te	Macht en kracht: aspect: versterking
krachten der goden te vermeerderen	Macht en kracht: aspect: versterking
te vergroten	Macht en kracht: aspect: versterking
demonische machten	Macht en kracht: demonen, macht der (schadelijke krachten)
kwalijke miasmen	Macht en kracht: demonen, macht der (schadelijke krachten)
schadelijke demonische invloeden	Macht en kracht: demonen, macht der (schadelijke krachten)
schadelijke krachten	Macht en kracht: demonen, macht der (schadelijke krachten)
kwalijke (demonische) invloeden	Macht en kracht: dood (duisternis, onderwereld, kwaad, onderwereldmonster), macht van de
geneeskrachtige	Macht en kracht: genezende kracht (heilzaam, geneeskrachtig)
numina	Macht en kracht: goddelijke macht: term: *numen* (L/R)
numineuze machten	Macht en kracht: goddelijke macht: term: *numen* (L/R)
kracht	Macht en kracht: kracht (sterk) (alg.)
sterk	Macht en kracht: kracht (sterk) (alg.)
adali 'sterk'	Macht en kracht: kracht: term: *adali* ('sterk') (hurr.) (H/H)
krachten des wasdoms	Macht en kracht: leven der aarde, kracht van het verrijzende (planten- en dierenwereld)
krachten der vruchtbaarheid	Macht en kracht: leven en vruchtbaarheid, kracht (macht) van
heilzame, levensbevorderende	Macht en kracht: levenbevestigende en -gevende kracht (macht)
helende krachten	Macht en kracht: levenbevestigende en -gevende kracht (macht)
macht	Macht en kracht: macht (machtig, machtig zijn) (alg.)
machten en krachten van de natuur	Macht en kracht: natuurkracht
waarin de macht van de grootvader	Macht en kracht: politieke macht
seksuele kracht	Macht en kracht: teelkracht (seksuele kracht)
machten van de winter	Macht en kracht: winter, macht van de
betoveringen	Magie en mantiek: magie
Bezwering van de oude goden van de	Magie en mantiek: magie: doel: oproepen van de oude goden van de onderwereld
regenmagisch ritueel	Magie en mantiek: magie: doel: regen (regenmagie, regenrite)
geitenbokje worden overgedragen	Magie en mantiek: magie: methode: contagieuze magie
houdt dit tegen de	Magie en mantiek: magie: methode: contagieuze magie
raakt ze een muis aan	Magie en mantiek: magie: methode: contagieuze magie
betoveringen naar de onderwereld	Magie en mantiek: magie: opheffing van de betovering
bezwering	Magie en mantiek: magie: type: bezweringsmagie

woordmagie	Magie en mantiek: magie: type: woordmagie
beheksen	Magie en mantiek: magie: type: zwarte -
magische handelingen	Magie en mantiek: magische handeling
Magische rite	Magie en mantiek: magische handeling
godenbeeldjes in en op de rotsen	Magie en mantiek: magische handeling: plaatsen van godenbeelden **in en op de rotsen in de bergen**
‘zondebok’-methode	Magie en mantiek: magische handeling: verdrijving van een ‘zondebok’ van menselijk bewoond gebied naar de demonische onbewoonde wildernis
jaagt men vervolgens de bergen in	Magie en mantiek: magische handeling: verdrijving van een ‘zondebok’ van menselijk bewoond gebied naar de demonische onbewoonde wildernis
muis het boze meeneemt naar de	Magie en mantiek: magische handeling: verdrijving van een ‘zondebok’ van menselijk bewoond gebied naar de demonische onbewoonde wildernis
mantisch	Magie en mantiek: mantiek
Orakelraadpleging	Magie en mantiek: mantiek
mantische voortekens	Magie en mantiek: mantiek, type: op basis van een *omen*
schapenlever gebruikt als mantisch	Magie en mantiek: mantiek, type: op basis van een *omen*: bestudering van de ingewanden: lever (hepatoscopie)
visorakel	Magie en mantiek: mantiek, type: op basis van een *omen*: bestudering van het gedrag van dieren: zwemroute van een vis in een schaal over bepaalde tekens
mens [voorafgegaan door een spatie]	Mens
menselijke	Mens
bevolking	Mens: inwoner
Gregorianen uit het gebied	Mens: inwoner: plaatselijke bevolking
bewoners van de	Mens: inwoner: stadsbewoner
stammen [+ spatie]	Mens: volk (stam)
volk [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Mens: volk (stam)
volkeren	Mens: volk (stam)
bergvolkeren	Mens: volk, berg-
bergbewoners	Mens: volk, berg- (bergbewoner)
nomadische	Mens: volk, nomadisch (nomade)
AMA-ra ‘moeder’	Mes. termen: *ama*
Bašmu	Mes. termen: *Bašmu*
‘Heer der arenden’ (BE Á ^{mušen} Á ^{mušen})	Mes. termen: *BE Á ^{mušen} Á ^{mušen}*
Tannîn	Mes. termen: *danninu*
Tunnanu	Mes. termen: *danninu*
^{d}L	Mes. termen: *dingir = diğir*
^{d}U	Mes. termen: *dingir = diğir*
^{d}N	Mes. termen: *dingir = diğir*
^{d}ḫ	Mes. termen: *dingir = diğir*
^{d}a	Mes. termen: *dingir = diğir*
^{d}t	Mes. termen: *dingir = diğir*
^{d}I	Mes. termen: *dingir = diğir*
dūru’ (de (binnen)‘muur’ van Babylon)	Mes. termen: *dūru*
akk. *emēdu-šadāšu*	Mes. termen: *emēdu-šadāšu*
Gala-priester	Mes. termen: *Gala*
Ǧebel al-Aqra (‘de kaalhoofdige berg’)	Mes. termen: *Ǧebel al-Aqra*
akk. *ḫulmiṭṭu* ‘slang’ of ‘hagedis’	Mes. termen: *ḫulmiṭṭu*
Irnini	Mes. termen: *Irnini = Irnina*
kāru, sg. *kārum*	Mes. termen: *kārum*
Māgiru, de ‘volgzame’ of ‘gewillige’	Mes. termen: *Māgiru*
Maṭruna (< sem. *maṭr* ‘regen’)	Mes. termen: *maṭr*
^{mušen}	Mes. termen: *mušen*

Môt	Mes. termen: *mwt**: *Môt*
Nin-egal 'heerseres van het paleis'	Mes. termen: *Ninegal*
van het gebergte' (*Ninhursanga*)	Mes. termen: *Ninḫursaǧ*
^{uru}Ka [voorafgegaan door een spatie]	Mes. termen: *uru = iri*
^{uru}G [voorafgegaan door een spatie]	Mes. termen: *uru = iri*
^{uru}H [voorafgegaan door een spatie]	Mes. termen: *uru = iri*
^{uru}Z [voorafgegaan door een spatie]	Mes. termen: *uru = iri*
^{uru}A [voorafgegaan door een spatie]	Mes. termen: *uru = iri*
^{uru}- [voorafgegaan door een spatie]	Mes. termen: *uru = iri*
Uru-ul-la	Mes. termen: *Uru-ul-la*
dans	Muziek en dans: dans (cultusdans, rituele -)
luipaarddans	Muziek en dans: dans, luipaard-
luipaardmaskerades en -dansen	Muziek en dans: dans, luipaard-
luipaardmaskerades	Muziek en dans: dans, masker-
dubbele fluit	Muziek en dans: fluit, dubbele (gr. *aulos* (αυλος))
Ištar-muziekinstrument	Muziek en dans: lier: Ištar-muziekinstrument (sum. $^{GIŠ.d}$ *INANNA.GAL*, hatt. *Ḫunzinar*) (H/H)
kithara	Muziek en dans: lier: *kithara* = professionele lier (lat. *cithara*, gr. κιθαρα)
zevensnarige *kithara*	Muziek en dans: lier: *kithara*, zevensnarige
bespeeld	Muziek en dans: muziek
door wiens spel	Muziek en dans: muziek
hoorns geblazen	Muziek en dans: muziek
begeleiding van snaarinstrumenten	Muziek en dans: muziek: muzikale begeleiding
snaarinstrumenten	Muziek en dans: snaarinstrument
mythe	Mythe
mythisch	Mythe
mythe van Aion en Protogonos en hun	Mythe: Aeon en Protogonus en hun nageslacht (Phil.) (Gr.-Phoen.)*
Mythe van Agdistis	Mythe: Agdistis (Paus.) (Gr.-Phryg.)*
mythe van Amirani	Mythe: Amirani (Georg.)*
mythe van Adonis	Mythe: Aphrodite en Adonis (Ps.-Apoll.) (Gr.-Phoen.)*
Syrische kust (Adonis!)	Mythe: Aphrodite en Adonis (Ps.-Apoll.) (Gr.-Phoen.)*
mythe van Ba'al en Jamm	Mythe: Ba'al en Jamm (NW-Sem.)*
mythe van Ba'als dood	Mythe: Ba'als dood (NW-Sem.)*
Argonautensage	Mythe: De Argonauten (Gr.)
De sage is een herinnering	Mythe: De dertig zonen en de dertig dochters (sage) (H/H)*
koningin uit Kaniš krijgt dertig zonen	Mythe: De dertig zonen en de dertig dochters (sage) (H/H)*
mythe van de jacht op het Calydonische	Mythe: De jacht op het Calydonische everzwijn (Ilias) (Gr.)
Gigantomachie	Mythe: De strijd tussen de Olympische goden en de Giganten (Gigantomachie) (Gr.)
mythe van Illuyanka (versie 1)	Mythe: De strijd tussen de weergod en Illuyanka (versie 1: Ḫupašya) (H/H)*
die tussen de **weergod en Illuyanka**	Mythe: De strijd tussen de weergod en Illuyanka (versie 2: de organen van de weergod) (H/H)*
mythe van Illuyanka (versie 2)	Mythe: De strijd tussen de weergod en Illuyanka (versie 2: de organen van de weergod) (H/H)*
mythe van Illuyanka en de mythe	Mythe: De strijd tussen de weergod en Illuyanka (versie 2: de organen van de weergod) (H/H)*
mythe van Inana en de berg Ebeḫ	Mythe: De strijd tussen Inana en Ebeḫ (Mes.)
gevecht tussen Ninurta en Asag	Mythe: De strijd tussen Ninurta en Asag (Mes.)
van de strijd tussen Zeus en Typhon	Mythe: De strijd tussen Zeus en Typhon (Bibliotheca) (Gr.)*
mythe van Zeus en Typhon	Mythe: De strijd tussen Zeus en Typhon (Bibliotheca) (Gr.)*
Ge, de aarde, laat zich door	Mythe: De strijd tussen Zeus en Typhon: Typhons geboorte (Versie 2: Bibliotheca) (Gr.)*
Kronos besmeert een ei	Mythe: De strijd tussen Zeus en Typhon: Typhons geboorte (Versie 1: Scholiën B bij Ilias 2.783) (Gr.)*
sprookje van de broeders Anubis en	Mythe: De twee broeders Anubis en Bata (sprookje) (Eg.)

Moedergodheden in een overlevering uit	Mythe: De Vader- en Moedergodheden van de stad Uru-ul-la (Sum.)*
mythe van de Vader- en	Mythe: De Vader- en Moedergodheden van de stad Uru-ul-la (Sum.)*
mythe van de verdwenen weergod	Mythe: De verdwijning van de weergod (KUB 33.24) (H/H)
Georgische Niobe-mythe	Mythe: De vrouw die een steen wilde worden (Georg.)*
mythe van Elkunirša	Mythe: Elkunirša (H/H)
sage van Farhād en Šīrīn	Mythe: Farhād en Šīrīn (sage) (Ir.)
mythe van Ḫedammu	Mythe: Ḫedammu (H/H-NW-Sem.)*
mythe van het zeemonster Ḫedammu	Mythe: Ḫedammu (H/H-NW-Sem.)*
mythe van de berg Bišaiša	Mythe: Ištar en Bišaiša (H/H-Kan.)*
mythe van Ištar en Bišaiša	Mythe: Ištar en Bišaiša (H/H-Kan.)*
Mythe van Kašku	Mythe: Kašku (H/H)
mythe van Niobe	Mythe: Niobe (Gr.-Anat.)*
mythe van Perseus en Andromeda	Mythe: Perseus en Andromeda (Gr.)*
mythe van Tantalus	Mythe: Tantalus (Gr.-Anat.)
mythe van Taru's reis naar de	Mythe: Taru's reis naar de onderwereld (H/H)*
vegetatiegod verdwijnt hij in de herfst	Mythe: Taru's reis naar de onderwereld (H/H)*
Hij is de **vegetatiegod**	Mythe: Telipinu (H/H)*
Telipinu-mythe	Mythe: Telipinu (H/H)*
paleis van de dondergod Ba'al Ṣāpôn	Mythische woning: bewoner: Ba'al Ṣāpôn, paleis van (NW-Sem.)
heilige plaats van de godin Irnini	Mythische woning: bewoner: Irnini (Ištar), het cederwoud op de LIbanon (Syr.)
onderwereld, in diens verblijf	Mythische woning: bewoner: Môt, de stad *hmry* van (NW-Sem.)
paleis. El	Mythische woning: type: godenwoning
woonplaats der goden	Mythische woning: type: godenwoning
mythologisch	Mythologie
mythen van Ba'al en diens antagonisten	Mythologie: Ba'al, ~ van (NW-Sem.)
Hettitische mythologie	Mythologie: geo/rel/temp: Hettitische ~ (H/H)
Kanaänitische groep van de Hettitische	Mythologie: geo/rel/temp: Hettitische ~: Kanaänitische groep (H/H-NW-Sem.)
Kanaänitische mythen	Mythologie: geo/rel/temp: Kanaänitische ~ (NW-Sem.)
Kanaänitische **goden** en mythen	Mythologie: geo/rel/temp: Kanaänitische ~ (NW-Sem.)(Germ.)
Noord-Syrische drakenmythologie	Mythologie: geo/rel/temp: Noord-Syrische ~ (Hurr.-NW-Sem.)
voorkomen in de mythen van	Mythologie: geo/rel/temp: Noord-Syrische ~ (Hurr.-NW-Sem.)
Sumerische **mythe**	Mythologie: geo/rel/temp: Sumerische ~ (Mes.)
motieven aan van de **geroofde organen**	Mythologie: motief, mythologisch
sprookjesmotief	Mythologie: motief, mythologisch
motief om de goden op de proef te	Mythologie: motief: beproeving van de goden om zich te vergewissen van hun goddelijke inzichten en bekwaamheden
sprookjesmotief van de gesloten deur	Mythologie: motief: gesloten deur
scheiding van hemel en aarde	Mythologie: motief: scheiding van hemel en aarde
(ziekte)demonen naar de onderwereld	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
geboeid in de onderwereld	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
naar de onderwereld verbannen	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
naar de onderwereld verdreven	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
naar de onderwereld verstoten	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
verbannen naar de onderwereld	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
goden' eveneens in de onderwereld	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
betoveringen naar de onderwereld	Mythologie: motief: verdrijving naar de onderwereld
Thema van de mythe	Mythologie: thema, mythologisch
dood van Adonis	Mythologie: thema: dood van de vruchtbaarheidsgod door de tand of de hoorn van diens heilige dier
Noord-Syrische drakenmythologie	Mythologie: thema: slachting van het chaosmonster door een god (H/H-NW-Sem.)
Taru verdwijnt naar de onderwereld	Mythologie: thema: tijdelijke verdwijning en wederopstanding van de vruchtbaarheidsgod

vegetatiegod verdwijnt	Mythologie: thema: tijdelijke verdwijning en wederopstanding van de vruchtbaarheidsgod
verdwenen weergod	Mythologie: thema: tijdelijke verdwijning en wederopstanding van de vruchtbaarheidsgod
verdwijnt en herrijst	Mythologie: thema: tijdelijke verdwijning en wederopstanding van de vruchtbaarheidsgod
weergod is verdwenen	Mythologie: thema: tijdelijke verdwijning en wederopstanding van de vruchtbaarheidsgod
etiologische mythe	Mythologie: type: etiologische ~
natuurmythe	Mythologie: type: natuur~
mythologische verwantschap	Mythologie: wetenschap: mythologische verwantschap
bliksem	Natuurverschijnsel: bliksem
flitsen	Natuurverschijnsel: bliksem
bliksem van Teššub	Natuurverschijnsel: bliksem van Teššub (H/H)
donder	Natuurverschijnsel: donder (onweer)
onweer	Natuurverschijnsel: donder (onweer)
donder van Teššub	Natuurverschijnsel: donder van Teššub (H/H)
droogte	Natuurverschijnsel: droogte
lavastromen	Natuurverschijnsel: lavastroom
lawines	Natuurverschijnsel: lawine
natuur [+ spatie]	Natuurverschijnsel: natuur (alg.)
natuur,	Natuurverschijnsel: natuur (alg.)
natuurheiligdommen	Natuurverschijnsel: natuur (alg.)
natuurmythe	Natuurverschijnsel: natuur (alg.)
vrije natuur	Natuurverschijnsel: natuur (alg.)
natuurlijke	Natuurverschijnsel: natuur: natuurlijk (volgens de natuur, zonder inmenging)
weer met wolkbreuken en onweer	Natuurverschijnsel: noodweer (slecht weer)
sneeuw	Natuurverschijnsel: sneeuw(val)
warme	Natuurverschijnsel: temperatuur: warmte
vorst	Natuurverschijnsel: vriezen
vulkanische uitbarsting	Natuurverschijnsel: vulkanische uitbarsting
'weer'	Natuurverschijnsel: weer (weersomstandigheid)
weergod	Natuurverschijnsel: weer (weersomstandigheid)
laz. *Taron* 'weer'	Natuurverschijnsel: weer: term: *taron* (Laz.)
georg. *Tarosi* 'weer'	Natuurverschijnsel: weer: term: *tarosi* = mod. *amindi* (Georg.)
Haas waarschijnlijk 'stier' (of 'weergod'	Natuurverschijnsel: weer: term: *taru* (god) (hatt.) (H/H)
plotseling omslaand weer	Natuurverschijnsel: weersverandering
storm	Natuurverschijnsel: wind
noordenwind	Natuurverschijnsel: wind, noorden-
stormen van Teššub	Natuurverschijnsel: wind: stormen van Teššub (H/H)
El qône arṣ ('de schepper der aarde')	NW-Sem. termen: *'Ēl qōnē 'arṣ* = *'il qōnē 'arṣ* (kan.) = *'l qn 'rs*
Adamma	NW-Sem. termen: *Adamma*
Ajmr ('Verdrijver')	NW-Sem. termen: *ayyamur* en *yagruš*
Jgrš ('Opdrijver')	NW-Sem. termen: *ayyamur* en *yagruš*
Ba'alat ('Heerseres')	NW-Sem. termen: *Ba'alat*
beth Elohim ('het huis van God')	NW-Sem. termen: *ḇêṯ'êl*
Kōṯar-wa-Ḫasīs	NW-Sem. termen: *ḫasīs* = *ḫss*
Karkemiš betekent 'Vesting-Kamiš'	NW-Sem. termen: *Karkemiš*
Kōṯar-wa-Ḫasīs	NW-Sem. termen: *kōṯar* = *kṯr*
Kōṯarat	NW-Sem. termen: *Kōṯarāt*
Rasap	NW-Sem. termen: *Rešef*
Rešef	NW-Sem. termen: *Rešef*
Hier heette hij **Rašap**	NW-Sem. termen: *Rešef*: *rašap gunu*(*m*)[ki]
Ṣāpôn of Ṣāfôn ('de noordberg')	NW-Sem. termen: *Ṣāpōn* = *Ṣāfôn*
offer	Offer
offer aan Artemis	Offer: ~ aan Artemis (Gr.)

jaarlijks offer aan Barlaam	Offer: ~ aan Barlaam (heilige) (Chr.)
de berg Agulliri, de berg Kallištabi	Offer: ~ aan de berg Agulliri (H/H)
offergave voor Am(m)ariku	Offer: ~ aan de berg Amariku (Ebl.)
offers van vlees, brood en bier gebracht	Offer: ~ aan de berg Ḫalwana (H/H)
offers voor Ḫalwana	Offer: ~ aan de berg Ḫalwana (H/H)
offers zijn weer vlees, brood en bier	Offer: ~ aan de berg Ḫalwana (H/H)
de berg Agulliri, de berg Kallištabi	Offer: ~ aan de berg Kallištabi (H/H)
biedt Liluri en Manuzi(ya) twee	Offer: ~ aan de berg Manuzi(ya) (H/H-Syr.)
Puškurunuwa;	Offer: ~ aan de berg Puškurunuwa (H/H)
schaap voor de berg Piškurunuwa	Offer: ~ aan de berg Puškurunuwa (H/H)
Aan de berggod Ṣāpôn werd geofferd	Offer: ~ aan de berg Ṣāpôn (NW-Sem.)
beeld van Šidduwa:	Offer: ~ aan de berg Šidduwa (H/H)
danna-gebak naar de tempel van de	Offer: ~ aan de berg Šidduwa (H/H)
offergaven geplaatst	Offer: ~ aan de berg Šidduwa (H/H)
schaap voor Šidduwa	Offer: ~ aan de berg Šidduwa (H/H)
berg Ziwana;	Offer: ~ aan de berg Ziwana (H/H)
brengen aan bergen, bronnen en rivieren	Offer: ~ aan de bergen
brood, pap en wijn geofferd	Offer: ~ aan de bergen
offer aan 'de stenen troon, bergen en	Offer: ~ aan de bergen
plengoffers aan de volgende bergen	Offer: ~ aan de bergen
boom waaraan offers gebracht	Offer: ~ aan de bomen
boom van de smidsgod Ḫašam(m)eli	Offer: ~ aan de boom van de god Ḫašam(m)eli (H/H)
bron Šamura en	Offer: ~ aan de bron Šamura (H/H)
de bron Wiriyatum;	Offer: ~ aan de bron Wiriyatum (H/H)
brengen aan bergen, bronnen en rivieren	Offer: ~ aan de bronnen
de nabijgelegen bron;	Offer: ~ aan de bronnen
Sommige krijgen een offer	Offer: ~ aan de dieren
koninginnen voorstellen of aan hen	Offer: ~ aan de doden: koninginnen
duiven, waaraan offers gebracht werden	Offer: ~ aan de duiven
zij afhankelijk zijn van de offers	Offer: ~ aan de goden
beschermgod: een schaap	Offer: ~ aan de goden: beschermgod
schaap voor de beschermgod	Offer: ~ aan de goden: beschermgod
voor alle mannelijke goden	Offer: ~ aan de goden: mannelijke goden
koek voor de moedergodin	Offer: ~ aan de goden: moedergodin
godheden N.N.;	Offer: ~ aan de goden: onbekende goden (H/H)
moedergodin en de godheid N.N.;	Offer: ~ aan de goden: onbekende goden (H/H)
schaap voor de weergod	Offer: ~ aan de goden: weergod
stier als offerdier van de weergod	Offer: ~ aan de goden: weergod
weergod: een schaap	Offer: ~ aan de goden: weergod
schaap voor de weergod 'Koning'	Offer: ~ aan de goden: weergod 'Koning' (H/H)
de weergod van de berg Ziwana;	Offer: ~ aan de goden: weergod van de berg Ziwana (H/H)
weergod van de hemel;	Offer: ~ aan de goden: weergod van de hemel (H/H)
schaap voor de weergod van Šaḫpina	Offer: ~ aan de goden: weergod van Šaḫpina (H/H)
schaap voor de weergod van Zippalanda	Offer: ~ aan de goden: weergod van Zippalanda (H/H)
de Zevengodheid is een offer gebracht	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) (H/H)
broden voor de Zevengodheid	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) (H/H)
geitenbok voor de Zevengodheid	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) (H/H)
Zevengodheid is de **geitenbok**	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) (H/H)
offerde men aan de Zevengodheid van	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) van de berg (H/H)
Voorjaarsfeest voor de berg Puškurunuwa	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) van de berg Puškurunuwa (H/H)
Zevengodheid: een geitenbok	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) van de berg Šidduwa (H/H)
Zevengodheid van de berg Ziwana.	Offer: ~ aan de goden: Zevengodheid (Šepitta) van de berg Ziwana (H/H)
schaap voor de zonnegod	Offer: ~ aan de goden: zonnegod

zonnegod: een schaap	Offer: ~ aan de goden: zonnegod
zonnegodin van Arinna;	Offer: ~ aan de goden: Zonnegodin van Arinna (H/H)
haard;	Offer: ~ aan de haard (binnen) / haardplaats (buiten)
een haardplaats;	Offer: ~ aan de haard (binnen) / haardplaats (buiten)
en Idariš, de bergkoning;	Offer: ~ aan de priesterkoning Idariš (H/H)
offer aan Idariš	Offer: ~ aan de priesterkoning Idariš (H/H)
Offerceremonie ten gunste van de	Offer: ~ aan de priesterkoning Idariš (H/H)
rivier Šitarbu	Offer: ~ aan de rivier Šitarbu (H/H)
brengen aan bergen, bronnen en rivieren	Offer: ~ aan de rivieren
offer aan 'de stenen troon, bergen en	Offer: ~ aan de rivieren
krijgt in voor- en najaar een wijnoffer	Offer: ~ aan de rots: 'Timuwa' (H/H)
offer aan 'de stenen troon, bergen en	Offer: ~ aan de troon
offer werd gebracht, niet op de	Offer: ~ aan de troon
troon;	Offer: ~ aan de troon
offers aan de zonneschijven	Offer: ~ aan de zonneschijven
bevestigd en waaraan men	Offer: ~ aan een vachtfetisj
Het kreeg offers	Offer: ~ aan een wollen knot of lus (*uliḫi*) (H/H)
drinkt staande voor Ḫebat-Šarruma	Offer: ~ aan Ḫebat-Šarruma (NW-Sem.-H/H)
schaap (...) voor Ḫebat-Šarruma	Offer: ~ aan Ḫebat-Šarruma (NW-Sem.-H/H)
schild;	Offer: ~ aan het schild (H/H)
venster;	Offer: ~ aan het venster (H/H)
drankoffer aan *'ušḫr ḫlmṭ*	Offer: ~ aan Išḫara (NW-Sem.-H/H)
en Ištar krijgen twee stierenbeelden	Offer: ~ aan Išḫara (NW-Sem.-H/H)
offer aan Išḫara	Offer: ~ aan Išḫara (NW-Sem.-H/H)
en Ištar krijgen twee stierenbeelden	Offer: ~ aan Ištar (Mes.)
de pestgod Jarri;	Offer: ~ aan Jarri (H/H)
hecatombe aan Jupiter Casius	Offer: ~ aan Jupiter Casius (2) (L/R)
Jupiter Casius werden door keizer	Offer: ~ aan Jupiter Casius (2) (L/R)
de god Kiki;	Offer: ~ aan Kiki (H/H)
biedt Liluri en Manuzi(ya) twee	Offer: ~ aan Liluri (H/H)
plaatst voor Liluri een beker wijn	Offer: ~ aan Liluri (H/H)
biedt runderen aan als bloedoffer	Offer: ~ aan Liluri (H/H)
de god Šuwaliyat;	Offer: ~ aan Šuwaliyat (H/H)
een zes dagen durend offerfeest	Offer: ~ aan Telipinu (H/H)
Twee offerstieren voor Teššub	Offer: ~ aan Teššub (H/H)
voorwerpen die ook Teššub ontving	Offer: ~ aan Teššub (H/H)
brood naar Wišuriyanza te brengen	Offer: ~ aan Wišuriyanza (H/H)
offergaven, w.o. vissen	Offer: ~ aan Wišuriyanza (H/H)
Offers en offermaaltijden	Offer: ~ aan Zababa (H/H)
offert deze aan de oorlogsgod **Zababa**	Offer: ~ aan Zababa (H/H)
brood dat hij breekt	Offer: asp.: offerhandeling: breken ('doden') van het brood
breekt drie **broden**	Offer: asp.: offerhandeling: breken ('doden') van het brood (koek)
breekt ze en	Offer: asp.: offerhandeling: breken ('doden') van het brood (koek)
Breken van een koek	Offer: asp.: offerhandeling: breken ('doden') van het brood (koek)
Breken van twee broden	Offer: asp.: offerhandeling: breken ('doden') van het brood (koek)
zoenoffer	Offer: doel: zoenoffer
hecatombe aan Jupiter Casius	Offer: naam: 'έκατομβη' (Gr.)
offergave	Offer: obj. (offergave) (alg.)
dieren) geofferd	Offer: obj.: dierenoffer
een geitenbok.	Offer: obj.: dierenoffer: geitenoffer: bokoffer
geitenbok geofferd	Offer: obj.: dierenoffer: geitenoffer: bokoffer
geitenbok voor	Offer: obj.: dierenoffer: geitenoffer: bokoffer
Zevengodheid is de **geitenbok**	Offer: obj.: dierenoffer: geitenoffer: bokoffer
een rund en een schaap voor	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer
een rund;	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer
slacht men een **rund en vier schapen**	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer

vijftig runderen	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer
één stier en acht schapen	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer: stierenoffer
stier als offerdier	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer: stierenoffer
stier geofferd	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer: stierenoffer
stierenoffer	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer: stierenoffer
Twee offerstieren voor Teššub	Offer: obj.: dierenoffer: runderoffer: stierenoffer
Brood (...) en een schaap (...) voor	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
duizend schapen	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
een schaap voor de	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
een schaap;	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
één stier en acht schapen	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
schapen als offergave	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
slacht men een **rund en vier schapen**	Offer: obj.: dierenoffer: schapenoffer
vissen	Offer: obj.: dierenoffer: visoffer
zwijn als offer	Offer: obj.: dierenoffer: zwijnenoffer
drankoffer	Offer: obj.: drankoffer (plengoffer)
bier;	Offer: obj.: drankoffer: bieroffer
brood, bier en vlees	Offer: obj.: drankoffer: bieroffer
meel en bier op	Offer: obj.: drankoffer: bieroffer
meel, bier en *danna*-gebak	Offer: obj.: drankoffer: bieroffer
offers van vlees, brood en bier gebracht	Offer: obj.: drankoffer: bieroffer
offers zijn weer vlees, brood en bier	Offer: obj.: drankoffer: bieroffer
walḫi-drank	Offer: obj.: drankoffer: *walḫi*-drankoffer (H/H)
brood, pap en wijn geofferd	Offer: obj.: drankoffer: wijnoffer
plaatst voor Liluri een beker wijn	Offer: obj.: drankoffer: wijnoffer
plengt wijn	Offer: obj.: drankoffer: wijnoffer
wijn of wierook	Offer: obj.: drankoffer: wijnoffer
wijn; [voorafgegaan door een spatie]	Offer: obj.: drankoffer: wijnoffer
wijnoffer	Offer: obj.: drankoffer: wijnoffer
bloedoffer	Offer: obj.: lichaamsdelen, ~ van: bloedoffer
wijn of wierook	Offer: obj.: reukoffer: wierookoffer
offermaal	Offer: obj.: spijsoffer
spijsoffers	Offer: obj.: spijsoffer
Brood (...) en een schaap (...) voor	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
brood naar Wišuriyanza te brengen	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
brood, bier en vlees	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
brood, pap en wijn geofferd	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
brood;	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
offers van vlees, brood en bier gebracht	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
offers zijn weer vlees, brood en bier	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
twee zoete broden	Offer: obj.: spijsoffer: broodoffer
danna-gebak	Offer: obj.: spijsoffer: *danna*-gebakoffer (H/H)
koek voor de moedergodin	Offer: obj.: spijsoffer: koekoffer
koek;	Offer: obj.: spijsoffer: koekoffer
koeken	Offer: obj.: spijsoffer: koekoffer
meel en bier op	Offer: obj.: spijsoffer: meel
meel, bier en *danna*-gebak	Offer: obj.: spijsoffer: meel
brood, pap en wijn geofferd	Offer: obj.: spijsoffer: papoffer
šiyammi-pap	Offer: obj.: spijsoffer: *šiyammi*-pap (H/H)
brood, bier en vlees	Offer: obj.: spijsoffer: vleesoffer
evenals het vlees	Offer: obj.: spijsoffer: vleesoffer
vlees, brood en bier	Offer: obj.: spijsoffer: vleesoffer
zemelen	Offer: obj.: spijsoffer: zemelenoffer
stierenbeelden als offer	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: beeld van godheid of goddelijk dier
Stierenbeeldjes als offer	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: beeld van godheid of goddelijk dier

cultusstenen;	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: cultusstenen
vergulde stierenhoorn	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: hoornoffer
voorwerpen die ook Teššub ontving	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: hoornoffer
voorraadvaten;	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: vaatwerkoffer
voorwerpen die ook Teššub ontving	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: vaatwerkoffer
zilveren schalen	Offer: obj.: voorwerpen, ~ van: vaatwerkoffer
stierenbeelden als offer	Offer: obj.: voorwerpen: - in paarsgewijze samenstelling
Stierenbeeldjes als offer	Offer: obj.: voorwerpen: - in paarsgewijze samenstelling
Twee offerstieren voor Teššub	Offer: obj.: voorwerpen: - in paarsgewijze samenstelling
twee vergulde stierenhoorns	Offer: obj.: voorwerpen: - in paarsgewijze samenstelling
twee zoete broden	Offer: obj.: voorwerpen: - in paarsgewijze samenstelling
jaarlijks offer	Offer: tijd: jaarlijks ~
krijgt in voor- en najaar een wijnoffer	Offer: tijd: seizoensoffer: herfstoffer
krijgt in voor- en najaar een wijnoffer	Offer: tijd: seizoensoffer: lenteoffer
handelingen volgen een **model**	Offer: type: modeloffer (offermodel)
plengoffers	Offer: wijze: plengoffer [*zie ook* obj.: drankoffer (geplengde dranken)]
plengt	Offer: wijze: plengoffer [*zie ook* obj.: drankoffer (geplengde dranken)]
'troon van Nahat'	Overige IE termen: *At'oṙ Nahatay*
IE **di̯ēu-*	Overige IE termen: *deieu**: *diēus** (IE)
Bereket Ilâhesi 'godin der	Overige niet-IE termen: *Bereket Ilâhesi*
Kalkva 'steenvrouw'	Overige niet-IE termen: *Kalkva*
Kara Dağ ('de zwarte berg')	Overige niet-IE termen: *Kara Dağ*
Kızıl Dağ ('de rode berg')	Overige niet-IE termen: *Kızıl Dağ*
laz. *Taron* 'weer'	Overige niet-IE termen: *taron*
georg. *Tarosi* 'weer'	Overige niet-IE termen: *tarosi*
paard	Paard
paleis	Paleis
paleizen	Paleis
paleis in Ḫattuša	Paleis: Ḫattuša, ~ van (H/H)
troonvertrek	Paleis: zaal
tuinen der goden	Paradijs: algemeen: tuin der goden
deur	Poort
poort	Poort
poortgebouw	Poort
vestingpoort op de heuvel	Poort: loc.: Büyükkale, ~ van de Phrygische vesting op de heuvel (Phryg.)
poorten van de Māšu	Poort: loc.: Māšu (berg), ~ van (Turk.-Mes.)
sacrale poort (*ḫilammar*)	Poort: loc.: Puškurunuwa, ~ van (Turk.-H/H)
Aškašepa (de 'poort')	Poort: term: *aška-* (hett.) (H/H)
sacrale poort (*ḫilammar*)	Poort: term: *ḫilammar* (hett.) (H/H)
in- en uitgang van de zon	Poort: type: andere wereld, ~ naar de
poorten van de hel	Poort: type: dodenrijk, ~ van het
zeven poorten	Poort: type: dodenrijk, ~ van het
in- en uitgang van de zon	Poort: type: hemel (zon, maan), ~ van de
sacrale poort (*ḫilammar*)	Poort: type: sacrale ~
vestingpoort	Poort: type: stadspoort (vestingpoort)
priester	Priester
'beeldaanbidder'-priester	Priester: functie: 'beeldaanbidder' (H/H)
bezweringspriesters	Priester: functie: bezweringspriester
hofpriester	Priester: functie: hofpriester
opperpriester	Priester: functie: hogepriester (opperpriester**)**
klaagpriesters	Priester: functie: klaagpriester
priester en offerdier	Priester: functie: offerpriester
priesteres	Priester: functie: priesteres

Gala-priester	Priester: groep: ‘Gala-priesters’ (Mes.)
godin of haar priesteres	Priester: spec. god: Inara-priesteres (H/H)
priesteres van Ḫamrišḫara	Priester: spec. god: Išḫara: Ḫamrišḫara-priesteres (H/H)
Išḫara-priester	Priester: spec. god: Išḫara-priester (H/H)
Kubaba’, d.w.z. de priester van	Priester: spec. god: Kubaba-priester (H/H)
Kubaba’, d.w.z. priesteres van de godin	Priester: spec. god: Kubaba-priesteres (H/H)
priester van Šarruma	Priester: spec. god: Šarruma-priester (H/H)
Hij bezit een eigen tempel en priester	Priester: spec. god: Zaḫaluqqa-priester (H/H)
priester van de beschermgod van	Priester: spec. god: Zaliyanu-priester (H/H)
priester is van de zonnegodin van Arinna	Priester: spec. god: Zonnegodin van Arinna, ~ van (H/H)
Adamma geschreven als titel van een	Priester: term: *adamma* (2) (Gr.) (Kybele-Agdistis-priesteres)
priesteres, de *entu*	Priester: term: *entu* (Mes.) (priesteres)
Išḫaralli	Priester: term: *Išḫaralli* (H/H) (Išhara- priesteres van Ḫamrišḫara priesteres)
purapši	Priester: term: *purapši* (hurr.) (H/H)
beseffen	Psychologie: bewustzijn: bewustwording (beseffen)
ongemerkt	Psychologie: bewustzijn: onbewustheid
droom	Psychologie: droom
dronken gevoerd	Psychologie: extase
herinner	Psychologie: gedachte: herinnering
gevoel van **angst en dreiging**	Psychologie: gevoel van angst (dreiging)
nietigheid als een	Psychologie: gevoel van nietigheid
gevoel van **ontzag**	Psychologie: gevoel van ontzag
wakker te worden	Psychologie: ontwaken
slaapuur	Psychologie: slaap
slaperig	Psychologie: slaap: slaperigheid (loomheid, versuftheid)
fantasie	Psychologie: verbeelding
foutief	Psychologie: vergissing
interpretatiefout	Psychologie: vergissing
verwarring	Psychologie: vergissing
krankzinnig	Psychologie: waanzin
of andere **verontreinigingen**	Reiniging en verzorging: onreinheid
smetten	Reiniging en verzorging: onreinheid: besmetting
‘reine	Reiniging en verzorging: reinheid
reine [voorafgegaan door een spatie]	Reiniging en verzorging: reinheid
cathartische rituelen	Reiniging en verzorging: reiniging(srite)
reinigingsriten	Reiniging en verzorging: reiniging(srite)
reinigingsrituelen	Reiniging en verzorging: reiniging(srite)
van alle smetten vrij te	Reiniging en verzorging: reiniging(srite)
waarbij het beeld van Išḫara ter reiniging	Reiniging en verzorging: reiniging(srite): door tussen twee vuren te bewegen
itkaḫi	Reiniging en verzorging: reiniging(srite): *itkaḫi* (hurr.) (H/H)
itkalzi	Reiniging en verzorging: reiniging(srite): *itkalzi* (hurr.) (H/H)
haar gereinigd	Reiniging en verzorging: reiniging(srite): wassen van beelden
wast haar	Reiniging en verzorging: reiniging(srite): wassen van beelden
zorg en aandacht	Reiniging en verzorging: verzorging
gaan naar de	Reis
reizen	Reis
waarheen gaat gij	Reis
tocht van Gilgameš door het gebergte	Reis: andere wereld, ~ naar de
onder begeleiding van	Reis: begeleiden
vergezeld	Reis: begeleiden
gaan voor de prins uit	Reis: begeleiden: vooropgaan (voorgaan, vooruitgaan)
Zašḫapuna **voorop**	Reis: begeleiden: vooropgaan (voorgaan, vooruitgaan)
betreden de tempel	Reis: binnengaan
mag Gilgameš naar binnen	Reis: binnengaan

feestreis	Reis: cultische traditionele koninklijke ~ (feestreis)
cultusreizen	Reis: cultische traditionele koninklijke ~ (feestreis)
Reis naar de onderwereld	Reis: hel, ~ naar de
hemel afdaalden	Reis: hemel, ~ uit de (nederdaling uit de hemel)
beklimt	Reis: klimmen
berg opdraagt	Reis: klimmen: berg (hoogte)
bestijgt de berg	Reis: klimmen: berg (hoogte)
lopen naar boven	Reis: klimmen: berg (hoogte)
aangekomen	Reis: komst
aankomst	Reis: komst
komen aan in	Reis: komst
komst	Reis: komst
komt bij	Reis: komst
komt in	Reis: komst
kruistochten	Reis: kruistocht
afdaalde	Reis: nederdaling
aantreft	Reis: ontmoeten
aantroffen	Reis: ontmoeten
bezoek	Reis: ontmoeten
kroonprins wordt ontvangen	Reis: ontmoeten
naar wie de weergod in zijn	Reis: ontmoeten
troffen een	Reis: ontmoeten
troffen in de tempel	Reis: ontmoeten
we treffen	Reis: ontmoeten
weergod te ontvangen	Reis: ontmoeten
pelgrimstocht	Reis: pelgrimage (bedevaart)
rijdt	Reis: rijden
brengt men het **beeld terug**	Reis: terugkeer (wederkeer, terugvoeren)
keert als de	Reis: terugkeer (wederkeer, terugvoeren)
keren ze terug	Reis: terugkeer (wederkeer, terugvoeren)
sleept diens beeld terug	Reis: terugkeer (wederkeer, terugvoeren)
terugkeren	Reis: terugkeer (wederkeer, terugvoeren)
terugvoert	Reis: terugkeer (wederkeer, terugvoeren)
vertrekt	Reis: vertrekken
vlucht	Reis: vluchten
volgen. [voorafgegaan door een spatie]	Reis: volgen
zendt een bij uit	Reis: wegzenden (van persoon of dier)
die een **bijzondere plant** zoekt	Reis: zoektocht
gaat op zoek naar	Reis: zoektocht
tocht van Sajjid Batthāl	Reis: zoektocht
zoeken	Reis: zoektocht
teruggevonden	Reis: zoektocht: vinden
terugvindt	Reis: zoektocht: vinden
verloren in het woud	Reis: zwerven: verdwalen
religie	Religie
Christelijke	Religie: Christendom (Chr.), Christelijk, Christen
Christenen	Religie: Christendom (Chr.), Christelijk, Christen
Gregorianen	Religie: Christendom: Gregorianen (Chr.)
Maronieten	Religie: Christendom: Maronieten (Chr.)
geloofde men dat de **stiergod**	Religie: geloof dat de stiergod in de bergen woont
geloof in berggodinnen	Religie: geloof in berggodinnen
geloof in de aanwezigheid van allerlei	Religie: geloof in de aanwezigheid van demonen in bergen, wouden en wateren
heidense	Religie: geloof: ongeloof
Hettitische religie	Religie: Hettieten, ~ van de (H/H)
religies van de Hettieten en de Hurrieten	Religie: Hettieten, ~ van de (H/H)
Hurritische religie	Religie: Hurrieten, ~ van de (H/H)

religies van de Hettieten en de Hurrieten	Religie: Hurrieten, ~ van de (H/H)
Islamitische	Religie: Islam (Isl.), Islamitisch, Islamiet (Moslim)
Moslims	Religie: Islam (Isl.), Islamitisch, Islamiet (Moslim)
Nosairieten	Religie: Islam: Nosairen = Nosairieten = Ansariërs (Isl.)
in families onder te brengen	Religie: religieus systeem: familiesysteem van goden
door de staat bijeengebracht pantheon	Religie: religieus systeem: geconstrueerd -
noch een gesloten	Religie: religieus systeem: gesloten -
natuurlijke wijze ontstaan	Religie: religieus systeem: natuurlijk -
religieuze stromingen	Religie: religieuze beweging
goden op de proef te stellen	Religie: religieuze houding van beproeving der goden [*zie ook* Mythologie: motief: beproeving van de goden]
religieuze tegenstellingen	Religie: religieuze tegenstelling
landbouwgodsdienst	Religie: type: landbouwgodsdienst
landbouwideologie	Religie: type: landbouwgodsdienst
heilig [+ spatie]	Religieus fenomeen: heiligheid (sacraal)
heilige [+ spatie]	Religieus fenomeen: heiligheid (sacraal)
heiligheid	Religieus fenomeen: heiligheid (sacraal)
sacrale	Religieus fenomeen: heiligheid (sacraal)
heilige natuur	Religieus fenomeen: heiligheid van de natuur
heiligheid van de plaats	Religieus fenomeen: heiligheid van plaats
heiligheid van het water	Religieus fenomeen: heiligheid van water
gewijd	Religieus fenomeen: heiligheid: heiliging
komt men dichter bij God	Religieus fenomeen: verbondenheid tussen mens en god (tot God naderen)
waar men de goden het meest nabij is	Religieus fenomeen: verbondenheid tussen mens en god (tot God naderen)
zegenen	Religieus fenomeen: zegenen
en andere voorwerpen	Religieus voorwerp
heilige voorwerpen	Religieus voorwerp
altaar	Religieus voorwerp: altaar
als amulet afgebeeld en gebruikt	Religieus voorwerp: amulet, stieren-
Amuletten van de dubbele stier	Religieus voorwerp: amulet, stieren-
stierenamuletten	Religieus voorwerp: amulet, stieren-
vaasscherf die als amulet	Religieus voorwerp: amulet, vaasscherf-
fetisj	Religieus voorwerp: fetisj
Fetisjen	Religieus voorwerp: fetisj
beeldbrood	Religieus voorwerp: fetisj: beeldbrood
knuppel als symbool voor de berg	Religieus voorwerp: fetisj: knuppel
stier in de vorm van een beeld of vaas	Religieus voorwerp: fetisj: stierenbeeld of -vaas
gebalde vuist in vaasvorm	Religieus voorwerp: fetisj: vaas in de vorm van een gebalde vuist
vachtfetisj	Religieus voorwerp: fetisj: vacht
gulden vlies	Religieus voorwerp: fetisj: vacht (het 'gulden vlies') van koning Phrixus (Gr.)
beschermgod van de stad Ḫatenzuwa	Religieus voorwerp: fetisj: vacht van de beschermgod van de stad Ḫatenzuwa (H/H)
schapenvacht hangt als fetisj	Religieus voorwerp: fetisj: vacht van Ḫannaḫanna (H/H)
vachtfetisj van de godin Ḫannaḫanna	Religieus voorwerp: fetisj: vacht van Ḫannaḫanna (H/H)
vachtfetisj van de god Kappariyamu	Religieus voorwerp: fetisj: vacht van Kappariyamu (H/H)
vacht van Zitḫariya	Religieus voorwerp: fetisj: vacht van Zitḫariya (H/H)
vachtfetisjen van de god Zitḫariya	Religieus voorwerp: fetisj: vacht van Zitḫariya (H/H)
die hing in een eik in haar heiligdom	Religieus voorwerp: fetisj: vacht, in een boom opgehangen schapen-
eik, waarin een schapenvacht hangt	Religieus voorwerp: fetisj: vacht, in een boom opgehangen schapen-
'beschermgod vacht'	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: 'Beschermgod vacht' (H/H)
'beschermgod van de stad Zapatiškuwa'	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: 'Beschermgod van de stad Zapatiškuwa' (H/H)

buidel, gemaakt van een dierenvel	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: buidel, cultische
schild, gemaakt van een dierenvel	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: schild, cultisch
schilden voor een godheid	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: schild, cultisch
vachtfetisj is *kurša*	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: term: *kurša* (hett.) (H/H)
schild, gemaakt van een dierenvel	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: term: *kurša* (i.c.een cultisch schild (Volkert Haas) (hett.) (H/H)
schilden voor een godheid	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: term: *kurša* (i.c.een cultisch schild (Volkert Haas) (hett.) (H/H)
buidel, gemaakt van een dierenvel	Religieus voorwerp: fetisj: vacht: term: *kurša* (i.c.een cultische buidel (o.a. Taracha, Martirosyan, Arnold , Colavito) (hett.) (H/H)
Vaten in de vorm van borsten	Religieus voorwerp: fetisj: vat in de vorm van twee borsten, een dier of een wapen
wollen voorwerp (*uliḫi*)	Religieus voorwerp: fetisj: wollen voorwerp: term: *uliḫi* (hett.) (H/H)
gouden schijf uit Magnesia	Religieus voorwerp: fetisj: zonneschijf: term: *šittar* (hett.) (H/H)
symbool zijn de zonneschijven	Religieus voorwerp: fetisj: zonneschijf: term: *šittar* (hett.) (H/H)
zonneschijf (*šittar*)	Religieus voorwerp: fetisj: zonneschijf: term: *šittar* (hett.) (H/H)
zonneschijven, zoals de zonnegodinnen	Religieus voorwerp: fetisj: zonneschijf: term: *šittar* (hett.) (H/H)
zwaard als symbool voor de krijgsgod	Religieus voorwerp: fetisj: zwaard
tempelbenodigdheden	Religieus voorwerp: tempelbenodigdheden
ceremonie	Rite
Ceremoniën	Rite
rite [+ spatie]	Rite
rite.	Rite
rite:	Rite
riten	Rite
ritualistisch	Rite
ritueel	Rite
rituelen	Rite
dodenritueel	Rite: behandeling van de dode (dodenritueel)
begrafeniscremonieel	Rite: behandeling van de dode: begrafenis
begraven	Rite: behandeling van de dode: begrafenis
bijgezet	Rite: behandeling van de dode: begrafenis
begraven worden door zijn zuster Anat	Rite: behandeling van de dode: begrafenis: tijdelijke begrafenis op de top van de Ḫazzi (Ṣāp̄ōn) (NW-Sem.)
lichaam van Attis niet te laten	Rite: behandeling van de dode: conserveren
paleisbouwritueel	Rite: bouwrite
ceremonie, gericht op de berggod, bij	Rite: ceremonie van het 'aankleden' van een eik voor Šidduwa (H/H)
Dierceremoniën	Rite: ceremonie, dier- (ritueel waarbij dieren zijn betrokken)
Duivenceremoniën	Rite: ceremonie, dier-: duif
danst voor een kudde heilige herten	Rite: ceremonie, dier-: hert
herten krijgen brood en water	Rite: ceremonie, dier-: hert
hertenritueel	Rite: ceremonie, dier-: hert
voor stieren, koeien en schapen	Rite: ceremonie, dier-: koe
voor stieren, koeien en schapen	Rite: ceremonie, dier-: schaap
voor stieren, koeien en schapen	Rite: ceremonie, dier-: stier
beklimt 's morgens vroeg het gebergte	Rite: gebedsrite op een berg
Dit ritueel vindt plaats	Rite: initiatierite: kroningsrite (tot koning verheffen)
troonsbestijging	Rite: initiatierite: kroningsrite (tot koning verheffen)
troonsbestijgingsritueel	Rite: initiatierite: kroningsrite (tot koning verheffen)
koninklijke reinigingsriten	Rite: koningsrite (hofrite)
geboorteriten	Rite: overgangsrite: geboorterite
aan de vader wordt aangereikt	Rite: overgangsrite: geboorterite: overdracht van het kind aan de vader/moeder
troon gaat zitten, wordt hij geadopteerd	Rite: overgangsrite: opnemingsrite: adoptie(rite)
bruiloft	Rite: overgangsrite: opnemingsrite: huwelijkrite: bruiloft

rituele model	Rite: ritueel model
cultushandelingen	Rite: rituele handeling
rituele handeling	Rite: rituele handeling
reikt de koning een brood dat hij breekt	Rite: rituele handeling: aanbieden van brood aan de koning, dat hij breekt
herten krijgen brood en water	Rite: rituele handeling: aanbieden van brood en water aan de herten van de berggod
Ištar-muziekinstrument wordt bespeeld	Rite: rituele handeling: bespelen van een muziekinstrument
in het eigen **huis van de priester** geëerd	Rite: rituele handeling: bijzondere beeldverering in eigen huis van de priester
zich buigen voor de god	Rite: rituele handeling: buiging, diepe
danst voor een kudde heilige herten	Rite: rituele handeling: dans voor de herten van de berggod
'aangekleed'	Rite: rituele handeling: hangen van lappen (banden, kleren, woldraden) in een (heilige) boom
boom bij iemands graf worden kleren	Rite: rituele handeling: hangen van lappen (banden, kleren, woldraden) in een (heilige) boom
die met woldraden e.d. behangen was	Rite: rituele handeling: hangen van lappen (banden, kleren, woldraden) in een (heilige) boom
eik was **behangen met *taḫapši***	Rite: rituele handeling: hangen van lappen (banden, kleren, woldraden) in een (heilige) boom
Kleren van zieken werden	Rite: rituele handeling: hangen van lappen (banden, kleren, woldraden) in een (heilige) boom
rituele handeling waarbij de **tempel**	Rite: rituele handeling: openen van de tempel
beeldbrood eet en uit gewijde	Rite: rituele handeling: sacrament: heilig maal (offermaal)
cultische maaltijd	Rite: rituele handeling: sacrament: heilig maal (offermaal)
gemeenschappelijke **cultische**	Rite: rituele handeling: sacrament: heilig maal (offermaal)
offermaaltijden	Rite: rituele handeling: sacrament: heilig maal (offermaal)
Tonen van de afgesneden penis van een	Rite: rituele handeling: tonen van de afgesneden penis van een offerdier aan de koning om diens kracht te vergroten
verzoekt de vis het stukje brood naar	Rite: rituele handeling: vis naar de geest (god) zenden om brood, dat hij in zijn bek heeft, als offergave te overhandigen
gebruik is of was wijdverbreid	Rite: volksgebruik
gewoonte	Rite: volksgebruik
oude antieke gebruiken	Rite: volksgebruik, antiek (uit de klassieke oudheid)
vruchtbaarheidsriten voor het gewas	Rite: vruchtbaarheidsrite: landbouwrite (vegetatierite)
waterrite	Rite: waterritueel (waterrite)
rund	Rund
kalf	Rund: kalf
koeien	Rund: koe
stier	Rund: stier
tauromorfe	Rund: stier
godin zittend op een stier	Rund: stier van een Hett. aard- of berggodin (H/H)
bergen met zijn	Rund: stier van een Hett. weergod (H/H)
een stier, diens begeleider	Rund: stier van een Hett. weergod (H/H)
god, staand op een stier	Rund: stier van een Hett. weergod (H/H)
stier als (symbool van) de weergod	Rund: stier van een Hett. weergod (H/H)
bebaarde god op een stier	Rund: stier van een Pre-Hett. god (Pre-Hett.)
Attributen van Kubaba:	Rund: stier van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
ze is afgebeeld, zittend op een stier	Rund: stier van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
hemelstier	Rund: stier, hemel-
één stier en acht schapen	Rund: stier, offer-
offerstieren	Rund: stier, offer-
stier geofferd	Rund: stier, offer-
kelt-ital. *tarvos* 'stier'	Rund: stier: term: *tarwos** (Kelt.)
hurr. *tilla* 'stier'	Rund: stier: term: *tilla* (god) (hurr.) (H/H)
hurr. *Šenū-tilla* 'twee stieren', een	Rund: stier: term: *tilla, Šenū-* ('twee stieren') (berg) (hurr.) (H/H) [Šenū-tilla, Šēnu-tilla, Šēna-tilla]

Šēnu/a-tilla	Rund: stier: term: *tilla, Šenū-* ('twee stieren') (berg) (hurr.) (H/H) [Šenū-tilla, Šēnu-tilla, Šēna-tilla]
gr. ταυρος 'stier'	Rund: stier: term: ταυρος (Gr.)
stierkalf	Rund: stierkalf
stierkalf (*ḫubiti*)	Rund: stierkalf: term: *ḫubiti* / *ḫubidi* (god) (hurr.) (H/H) [hubiti, hubidi]
woudos	Rund: wilde ~: woudos (oerrund, oeros, aueros (Bos primigenius primigenius))
schepping	Schepping
schepping van het monster Typhon	Schepping: demonen (en reuzen), ~ van de
Zo wordt Typhon uitgebroed	Schepping: demonen (en reuzen), ~ van de: uit een ei: Typhon (Gr.)
schept in het begin	Schepping: stad, oer-; ~ van de
uitvonden	Schepping: uitvinding
brengt bij haar	Schepping: voortbrengen
brengt de vegetatie voort	Schepping: voortbrengen
creëerden	Schepping: voortbrengen
krijgt zeven zonen	Schepping: voortbrengen
mannenfiguur (gemaakt	Schepping: voortbrengen
vermeerderd	Schepping: voortbrengen
vervaardigd	Schepping: voortbrengen
vervaardigen	Schepping: voortbrengen
voort te brengen	Schepping: voortbrengen
voortgebracht	Schepping: voortbrengen
voortgekomen	Schepping: voortbrengen
product	Schepping: voortbrengsel
seksualiteit	Seksualiteit
seksuele	Seksualiteit
ontmannen	Seksualiteit: castratie
Attis ontmant vervolgens	Seksualiteit: castratie: zelfontmanning
ook de koning doet dit	Seksualiteit: castratie: zelfontmanning
= mannelijk en onder = aarde	Seksualiteit: coïtushouding
penis van een offerdier	Seksualiteit: fallus van het offerdier
vrouwelijk geslacht	Seksualiteit: geslachtelijkheid
Gala-priester	Seksualiteit: geslachtelijkheid, neutrale: term: *gala* (Mes.)
androgynie	Seksualiteit: geslachtelijkheid, twee-
tweegeslachtelijk	Seksualiteit: geslachtelijkheid, twee-
nog geen geslacht	Seksualiteit: geslachtloosheid of neutrale (non-binaire) geslachtelijkheid
benadert hiertoe	Seksualiteit: geslachtsdaad
geslachtsgemeenschap	Seksualiteit: geslachtsdaad
met haar slapen	Seksualiteit: geslachtsdaad
met stervelingen slaapt	Seksualiteit: geslachtsdaad
paring	Seksualiteit: geslachtsdaad
seksuele gemeenschap	Seksualiteit: geslachtsdaad
verenigen zich	Seksualiteit: geslachtsdaad
geslachtsdelen	Seksualiteit: geslachtsorgaan, mannelijk
kuise	Seksualiteit: onthouding, seksuele
hoer	Seksualiteit: prostitutie (prostituee)
tempelprostitutie	Seksualiteit: prostitutie, tempel- (sacrale -)
tempelprostituee	Seksualiteit: prostitutie, tempel-: prostituee, tempel- (of hiërodule)
verkrachten	Seksualiteit: verkrachting
bevrucht	Seksualiteit: verwekking, ontvangenis en zwangerschap
een zoon voort	Seksualiteit: verwekking, ontvangenis en zwangerschap
heeft laten vallen	Seksualiteit: verwekking, ontvangenis en zwangerschap
zwanger	Seksualiteit: verwekking, ontvangenis en zwangerschap

sperma	Seksualiteit: zaad van de (hemel)god
zijn zaad	Seksualiteit: zaad van de (hemel)god
halsketting van sierstenen	Sieraad: ketting, hals-: edelstenenketting
slang	**Slang**
chaosmonsters	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
draak	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
draakachtige **monster**	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
draken	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
kosmisch monster	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
slangenmonster	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
een door Poseidon gezonden zeemonster	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
slangendemonen	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
vuurspuwende Typhon	Slang: draak (slangachtig monster, vijandelijke ~, chaosmonster, slangendemon)
winterdraak	Slang: draak, winter-
Bašmu, de slang uit de oertijd	Slang: draak: oertijdslang
Bašmu, de slang uit de oertijd	Slang: Išḫara, ~ (‘Bašmu’) van (Mes.)
bašmu-slang van Išḫara	Slang: Išḫara, ~ (‘Bašmu’) van (Mes.)
Schorpioen, slang en hagedis	Slang: Išḫara, ~ van (NW-Sem.-H/H)
slangengodheden	Slang: slangengod (god als slang)
Bašmu	Slang: term: *bašmu* (‘giftige slang’) (Mes.)
Illuyanka	Slang: term: *illuyanka* (RIA) (hett.) (H/H)
Tannîn	Slang: term: *tannîn* (pl. *tannînim*) (hebr.) (NW-Sem.)
Tunnanu	Slang: term: *tnn* = *tu-un-na-nu* (ugar.) (NW-Sem.)
vuurspuwende Typhon	Slang: vuurspuwende ~
Bij de weergod Adad horen	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
dorp Sabue behoren	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
horen immers samen	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
nemen deel in	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
sibbelidmaatschap	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap: sibbelidmaatschap
Tot de publieke gemeenschap horen	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
tot een familie behoren	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
Tot hen behoren	Sociologie: deelneming (opneming, lid zijn of worden) in de gemeenschap
hun gevolg	Sociologie: gemeenschap van het gevolg
koningsgevolg	Sociologie: gemeenschap van het gevolg
bovengenoemde gevolg van	Sociologie: gemeenschap van het gevolg: gevolg van Šawuška-Ištar (H/H)
metgezel	Sociologie: gemeenschap van reizigers
publieke gemeenschap	Sociologie: gemeenschap, publieke (mensen, goden en geesten)
secte	Sociologie: gemeenschap, religieuze
Maatschappelijke	Sociologie: maatschappij
maatschappelijke	Sociologie: maatschappij

samenleving	Sociologie: maatschappij
publiekelijk	Sociologie: openbaarheid (publiekelijk, openlijk)
relatie god en dier	Sociologie: relatie met een heilig dier
relatie tussen mens en dier	Sociologie: relatie met een heilig dier
relatie met de dieren die daar thuishoren	Sociologie: relatie tussen dieren en hun omgeving
band tussen grootvader en kleinzoon	Sociologie: relatie tussen kleinzoon en grootvader van moederszijde
binding tussen Taru en zijn grootvader	Sociologie: relatie tussen kleinzoon en grootvader van moederszijde
scepter	Staf: scepter (alg.)
herdersstaf	Staf: scepter: herdersstaf
rechterhand een herdersstaf	Staf: scepter: herdersstaf van de Hett. zonnegod (H/H)
ijzeren scepter	Staf: scepter: koningsscepter
rotsblok	Steen
rotsen	Steen
steen	Steen
stenen	Steen
Kalkva 'steenvrouw'	Steen: 'Kalkva' (Georg.)
cultusstenen	Steen: heilige ~ (cultussteen)
heilige rots Timuwa	Steen: heilige ~: 'Timuwa' (Turk.-H/H)
opgerichte stenen	Steen: heilige opgerichte ~
richt een steen op	Steen: heilige opgerichte ~
waar zich een opgerichte	Steen: heilige opgerichte ~ van de god Ḫalwana **(H/H)**
stenen oprichten voor de goden Muwana,	Steen: heilige opgerichte ~ van de god Muwana (H/H)
stenen oprichten voor de goden Muwana,	Steen: heilige opgerichte ~ van de god Muwatalli (H/H)
opgerichte steen slacht men een **rund**	Steen: heilige opgerichte ~ van de god Zababa (H/H)
stenen oprichten voor de goden Muwana,	Steen: heilige opgerichte ~ van een vuurgod (H/H)
stèles	Steen: heilige opgerichte ~: stèle
opgerichte stenen (hett. sg. *ḫuwaši*	Steen: heilige opgerichte ~: term: *ḫuwaši* (hett.) (H/H)
kiezelstenen	Steen: kiezelsteen
marmeren	Steen: marmer
versteent	Steen: verstenen
versteende	Steen: verstenen (vb.)
aanvalt	Strijd en vrede: aanval
komt op de goden af	Strijd en vrede: aanval
los te laten op	Strijd en vrede: aanval
overmeesteren	Strijd en vrede: aanval
valt Kaniš aan	Strijd en vrede: aanval
gaat achter de stieren aan	Strijd en vrede: achtervolgen
antagonisten	Strijd en vrede: antagonisme
tegenstander	Strijd en vrede: antagonisme
vijand	Strijd en vrede: antagonisme
monster	Strijd en vrede: antagonisme: monster
vierde dier, het in Daniël	Strijd en vrede: antagonisme: monster: het 'vierde -' in het boek Daniël (Isr.)
anders de dood hem wacht	Strijd en vrede: bedreiging
dreig	Strijd en vrede: bedreiging
belaagt	Strijd en vrede: belagen
teisterden	Strijd en vrede: belagen
belegering	Strijd en vrede: belegeren
beschermen	Strijd en vrede: beschermen
bescherming	Strijd en vrede: beschermen
bewaakt	Strijd en vrede: beschermen
geweerd	Strijd en vrede: beschermen
bijtend	Strijd en vrede: bijten
jaagt men	Strijd en vrede: drijven
verdreven	Strijd en vrede: drijven

verdrijven	Strijd en vrede: drijven
verdringing	Strijd en vrede: drijven
verdrongen	Strijd en vrede: drijven
verjaagd	Strijd en vrede: drijven
verstoten	Strijd en vrede: drijven
Ajmr ('Verdrijver')	Strijd en vrede: drijven: term: *ayyamur* (verbale wapennaam) (nom. ag.) (NW-Sem.)
Jgrš ('Opdrijver')	Strijd en vrede: drijven: term: *yagruš* (verbale wapennaam) (nom. ag.) (NW-Sem.)
dwingt	Strijd en vrede: dwingen
afhankelijk	Strijd en vrede: gebondenheid
binnendrongen	Strijd en vrede: inval
binnenvallende	Strijd en vrede: inval
kwamen via	Strijd en vrede: inval
valt de stad ten prooi aan	Strijd en vrede: inval
verover	Strijd en vrede: inval
heroverd	Strijd en vrede: inval: herovering (herwinnen, terugwinnen)
te winnen door het	Strijd en vrede: inval: herovering (herwinnen, terugwinnen)
verslagen	Strijd en vrede: nederlaag
zich overgeeft	Strijd en vrede: overgave
overwinning	Strijd en vrede: overwinning
overwint	Strijd en vrede: overwinning
overwonnen	Strijd en vrede: overwinning
verslaan	Strijd en vrede: overwinning
Irnini	Strijd en vrede: overwinning: term: *irnintu*: *Irnini* (godin) (akk.) (Mes.)
Tarḫu	Strijd en vrede: overwinning: term: *Trh$_2$-u-enti** (IE): *tarḫu* (evar.) (ppa) (god) (Anat.)
opstand	Strijd en vrede: rebellie
gevecht	Strijd en vrede: strijd
oorlog	Strijd en vrede: strijd
strijd	Strijd en vrede: strijd
veldtochten	Strijd en vrede: strijd
gevechten tussen de goden	Strijd en vrede: strijd tussen goden
van de weergod tegen andere goden	Strijd en vrede: strijd tussen goden: de weergod enerzijds en de zeegod en de berggoden anderzijds (H/H)
strijd met Humbaba	Strijd en vrede: strijd tussen mensen en demonen
de goden en de winterdemonen	Strijd en vrede: strijd, kosmische
weergod tegen andere goden en	Strijd en vrede: strijd, kosmische
strijd aangaat met	Strijd en vrede: strijd, kosmische
tegen de machten van de winter in het	Strijd en vrede: strijd, kosmische
strijd tussen goden en slangdemonen	Strijd en vrede: strijd, kosmische
titanenstrijd	Strijd en vrede: strijd, kosmische
aangaat met de winterdemon Illuyanka	Strijd en vrede: strijd, kosmische: de weergod en Illuyanka, strijd tussen (H/H)
die tussen de **weergod en Illuyanka**	Strijd en vrede: strijd, kosmische: de weergod en Illuyanka, strijd tussen (H/H)
gaande tussen de winterdraak Illuyanka	Strijd en vrede: strijd, kosmische: de weergod en Illuyanka, strijd tussen (H/H)
Gigantomachie	Strijd en vrede: strijd, kosmische: Gigantomachie (tussen de Giganten (de kinderen van Gaia) en de goden o.l.v. Zeus) (Gr.)
gevecht tussen Ninurta en Asag	Strijd en vrede: strijd, kosmische: Ninurta en Asag, strijd tussen (Mes.)
strijd tussen Zeus en Typhon	Strijd en vrede: strijd, kosmische: Typheomachie (tussen Zeus en Typhon) (Gr.)
wedstrijden	Strijd en vrede: strijd, wed-
worstelwedstrijd	Strijd en vrede: strijd, wed-: worstelwedstrijd
strategisch	Strijd en vrede: strijdmethode

door slagen	Strijd en vrede: treffen
geslagen	Strijd en vrede: treffen
gewonde	Strijd en vrede: treffen
raakt	Strijd en vrede: treffen
uitgedaagd	Strijd en vrede: uitdagen
coalitie	Strijd en vrede: verbond
huiselijke vrede	Strijd en vrede: vrede, huiselijke
symbol	Symboliek
symbool	Symboliek
voorgesteld als	Symboliek
attributen	Symboliek: attribuut
knuppel of strijdknots is hun symbool	Symboliek: attribuut
toebehorende dier	Symboliek: attribuut
Symbolen als voorstelling van de goden	Symboliek: attribuut
symbool van Aphrodite	Symboliek: attribuut van Aphrodite (Gr.)
wezens die Ištar begeleiden	Symboliek: attribuut van Inana/Ištar (Mes.)
Symbolen van Išḫara	Symboliek: attribuut van Išḫara (NW-Sem.-H/H)
Attributen van Kubaba	Symboliek: attribuut van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
Kubaba o. gr. v. haar attributen	Symboliek: attribuut van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
mannelijke goden. Ze draagt	Symboliek: attribuut van Šawuška-Ištar (H/H)
Šawuška-Ištar is als volgt afgebeeld	Symboliek: attribuut van Šawuška-Ištar (H/H)
vrouwelijke goden. Ze draagt	Symboliek: attribuut van Šawuška-Ištar (H/H)
Beeldbrood als symbool voor een god	Symboliek: beeldbrood als symbool van een god
boven haar gemaal, gesymboliseerd door	Symboliek: bovenplaatsing (in een afbeelding) als symbool van een dominante positie
voorgesteld als een **jonge mannelijke**	Symboliek: god of godin, jonge; als symbool van groei en vegetatie (wasdom)
gouden schijf die de zonnegodin	Symboliek: goud als symbool van de zon
knuppel als symbool voor de berg	Symboliek: knuppel als symbool van de berg
personificatie van de Heerschappij	Symboliek: Kubaba, zittend op een stier, als symbool van de Heerschappij (NW-Sem.-H/H)
aanwezigheid van de godin vertegenwoordigen	Symboliek: luipaarden als symbool van de aanwezigheid van de godin
niet Syrië, maar het Seleucidische	Symboliek: monster [het 'vierde' - uit Daniël 7: 7-8] als symbool van het Seleucidische rijk (Matthews & Moyer, 2012)
symbool voor Syrië	Symboliek: monster [het 'vierde' - uit Daniël 7: 7-8] als symbool van Syrië (Haas)
troon gaat zitten, wordt hij geadopteerd	Symboliek: nederzitten op de troon als symbool van adoptie door de godin
personificatie	Symboliek: personificatie als symbool (alg.)
gouden schijf die de zonnegodin	Symboliek: schijf [ronde], rad of wiel als symbool van de zon
stier als symbool	Symboliek: stier als symbool van de hemel
stier als (symbool van) de weergod	Symboliek: stier als symbool van de weergod
stier in de vorm van een beeld of vaas	Symboliek: stier als symbool van de weergod
belichaming van de mannelijke	Symboliek: stier als symbool van vruchtbaarheid
vruchtbaarheid, gesymboliseerd	Symboliek: stier als symbool van vruchtbaarheid
als een groep 'struikrovers'	Symboliek: struikrovers als symbool van de Zevengodheid (H/H)
troon is **identiek aan de berg en dus**	Symboliek: symboliek van de troon
tekens	Symboliek: teken
heilsymbool	Symboliek: teken: heilsymbool
ijzeren troon	Symboliek: troon [ijzeren] als symbool van Heerschappij
Troon van ijzer	Symboliek: troon [ijzeren] als symbool van Heerschappij
troon hangt niet alleen nauw samen met	Symboliek: troon als symbool van het koningschap
haar dualistische karakter weergeven	Symboliek: twee groepen dienaressen [van Ištar] als symbool van Ištars dualistische karakter (Mes.-Syr.-H/H)
gouden schijf die de zonnegodin	Symboliek: vel [dieren-] als symbool van de zon

venster symboliseert hier de **grens**	Symboliek: venster als symbool van de grens tussen deze wereld en de andere wereld
de vorm van borsten, dieren en wapens	Symboliek: vormvat (borsten, dieren, wapens) als symbool van Šawuška (H/H)
gebalde vuist in vaasvorm	Symboliek: vuist [gebalde] in vaasvorm als symbool van de weergod (H/H)
zonneschijf (*šittar*)	Symboliek: zonneschijf als symbool van de zonnegodin (H/H)
overleden koninginnen voorstellen	Symboliek: zonneschijf als symbool van een overleden koningin
zwaard als symbool voor de krijgsgod Šulinkatte	Symboliek: zwaard als symbool van Šulinkatte (H/H)
taal	Taal
antwoordt	Taal: antwoord
Bericht	Taal: bericht
beschreven	Taal: bericht
beschrijft	Taal: bericht
beschrijving	Taal: bericht
beschrijving	Taal: bericht
mededelingen	Taal: bericht
meldt	Taal: bericht
vermeld	Taal: bericht
beveelt	Taal: bevel
bevel	Taal: bevel
woord van Gilgameš	Taal: bevel
Zevengodheid, echter, moet	Taal: bevel: wegzending van de demonen (alg.)
dialectvorm	Taal: dialect
sage	Taal: epiek: sage
sprookje	Taal: epiek: sprookje
spreekt over	Taal: epiek: verhaal
verhaalvorm	Taal: epiek: verhaal
Reisbeschrijving	Taal: epiek: verhaal, reis-
verhaal over een reiziger	Taal: epiek: verhaal, reis-
aanbeden	Taal: gebed
aangeroepen	Taal: gebed
aangesproken	Taal: **gebed**
aanroepingen	Taal: gebed
gebed	Taal: **gebed**
opgeroepen	Taal: gebed
oproeping	Taal: gebed
roept de ‘beeldaanbidder’ de	Taal: gebed
Spreuk van de priesteres	Taal: gebed
‘mijn god’	Taal: gebed aan ‘mijn god’ (H/H) + (Syr.)
‘onze god’	Taal: gebed aan ‘onze god’ (H/H) + (Syr.)
de **weergod** en de **zonnegod** hun zegen	Taal: gebed aan de weergod en de zonnegod (H/H)
spreuk tot Liluri	Taal: gebed aan Liluri (H/H)
spreekt de demones aan	Taal: gebed aan Wišuriyanza (H/H)
af te smeken	Taal: gebed: smeekbede
hen te bidden	Taal: gebed: smeekbede
Šidduwa wordt gevraagd	Taal: gebed: smeekbede
smeekt	Taal: gebed: smeekbede
smeken de zegen	Taal: gebed: smeekbede
gesprek	Taal: gesprek
godentaal	Taal: goden (en andere geesten), ~ der
heet bij de goden	Taal: goden (en andere geesten), ~ der
beweende	Taal: klacht
klaagceremoniën	Taal: klacht
klacht	Taal: klacht
Cultuslied	Taal: lied

gezangen	Taal: lied
lied	Taal: lied
duivenlied in de Hurritische taal	Taal: lied, duiven- (H/H)
krijgslied	Taal: lied, krijgs-
krijgszangen	Taal: lied, krijgs-
Religieuze liederen	Taal: lied, lof-
Hattische stierenlied	Taal: lied, lof-; ter ere van Taru: stierenlied (H/H)
stierenlied	Taal: lied, stieren- (H/H)
zingt het 'Lied ter oproeping	Taal: lied, tover-
lijst van de goederen van een landgoed	Taal: lijst van de goederen van een landgoed
tekst waarin de goden gerangschikt zijn	Taal: lijst, goden- (H/H)
leveringslijst	Taal: lijst, offer(leverings)- (Ebl.)
offerleveringslijst	Taal: lijst, offer(leverings)- (Ebl.)
offerlijst	Taal: lijst, offer(leverings)- (H/H)
Inventaris	Taal: lijst, voorraad-: cultusinventaris (tempelinventaris)
mensentaal	Taal: mensen, ~ der (i.t.t. die der goden)
geheten	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
aanspreekt	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
benaming	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
heette	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
heten	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
naam	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
namen	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
noem	Taal: naam (noemen, heten) (alg.)
naam van de koning en van wilde dieren	Taal: naam, dier- (naam van een dier)
stierennaam	Taal: naam, dier- (naam van een dier)
naam van het feest	Taal: naam, feest-
godennamen	Taal: naam, goden-
Godennamen	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
Išḫara als theofoor element	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
Namen en voorstellingen van **goden**	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
namen van de individuele goden	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
namen van heilige bergen of berggoden	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
theofoor element van de persoonsnaam	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
theofore persoonsnamen	Taal: naam, goden- (theofore persoonsnaam, als zodanig genoemd)
naam van de groep	Taal: naam, groeps-
Hun namen worden	Taal: naam, persoons- (eigennaam)
namen en namen	Taal: naam, persoons- (eigennaam)
persoonsnaam	Taal: naam, persoons- (eigennaam)
functietitel	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)
titel	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)
bijnaam	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)
epitheta	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)
epitheton	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)
titel	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)

titelatuur	Taal: naam, persoons-: bijnaam (epitheton, titel, appellativum bij personen)
aanroepingsnaam	Taal: naam, persoons-: bijnaam: cultische naam (aanroepingsnaam)
epitheton verwijst naar de berg **Amarig**	Taal: naam, persoons-: bijnaam: toponymische naam (die verwijst naar een plaats)
koningsnaam	Taal: naam, persoons-: koningsnaam
naam van de koning	Taal: naam, persoons-: koningsnaam
namen worden tot één begrip	Taal: naam, persoons-: naamvorming: samenvoeging van twee of meer namen
naam van een nabijgelegen plaats	Taal: naam, plaats-
plaatsnaam	Taal: naam, plaats-
berg kan zelfs naar de godin vernoemd	Taal: naam, plaats-: bergnaam
berg kent **verschillende benamingen**	Taal: naam, plaats-: bergnaam
berg kent **verschillende namen**	Taal: naam, plaats-: bergnaam
bergen hun naam	Taal: naam, plaats-: bergnaam
bergnaam	Taal: naam, plaats-: bergnaam
bergnamen	Taal: naam, plaats-: bergnaam
naam van de berg	Taal: naam, plaats-: bergnaam
namen van heilige bergen of berggoden	Taal: naam, plaats-: bergnaam
tonen in hun namen	Taal: naam, plaats-: natuurnaam; met verwijzing naar dieren
berg kan zelfs naar de godin vernoemd	Taal: naam, plaats-: theofore – of cultische -
naam aan de berg	Taal: naam, plaats-: theofore – of cultische -
noemt hem	Taal: naam, steen-
beth Elohim ('het huis van God')	Taal: naam, steen-: 'Beth Elohim' = 'Beth El' ('het huis van God') (Isr.)
steen *nuṣb*	Taal: naam, steen-: 'Nuṣb' te Duma (Arab.)
berg kan zelfs naar de godin vernoemd	Taal: naam: vernoeming (eponiem)
gaf haar naam	Taal: naam: vernoeming (eponiem)
Išuwa, maar mogelijk wel met	Taal: naam: vernoeming (eponiem)
Ḫazzi in de traditie	Taal: overlevering
Mesopotamische traditie	Taal: overlevering
Noord-Syrisch-Kanaänitische traditie	Taal: overlevering
overlever	Taal: overlevering
Philo van Byblos:	Taal: overlevering
Teksten uit Israël:	Taal: overlevering
Teksten uit Ugarit:	Taal: overlevering
traditionele stichter	Taal: overlevering
allitererend	Taal: rijm: alliteratie (stafrijm)
koningsechtpaar uit te	Taal: spraak
spreekt	Taal: spraak
ten gehore werden gebracht	Taal: spraak
beheksen met boze	Taal: spreuk
spreuk	Taal: spreuk
Spreuk van de priesteres	Taal: spreuk, vruchtbaarheids- (zegen-)
Kauzibi ilwai daae lilurenna abatenna	Taal: spreuk: frase: '*Kauzibi ilwai daae lilurenna abatenna tiyarenna manuzuna*' (hurr.) (H/H)
administratie	Taal: tekst
tekst	Taal: tekst
betreffende het Hettitische (Ḫ)išuwa	Taal: tekst, cultische (gebruikt tijdens de cultus)
organisatie van de cultus van de godin	Taal: tekst, cultus- (organisatie van feesten)
Teksten betreffende het ((Ḫ)išuwa-feest	Taal: tekst, cultus- (organisatie van feesten)
Fragment	Taal: tekst, fragmentarische
Tekst m.b.t. de oorlog	Taal: tekst, historische (kroniek)
Tekst m.b.t. historische gebeurtenissen	Taal: tekst, historische (kroniek)
Kroniek van de tempel van Marduk	Taal: tekst, historische: tempelkroniek
Bezweringstekst	Taal: tekst, magische

politieke document	Taal: tekst, politieke
rechtsdocument	Taal: tekst, rechts-
Hettitische rituele literatuur	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Rituele literatuur	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
rituele tekst	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Tekst betreffende een **paleisbouwritueel**	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Tekst betreffende een **ritueel**	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Tekst betreffende het ((Ḫ)išuwa-feest	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
tekst betreffende het dodenritueel	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Tekst m.b.t. een dodenritueel	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Tekst m.b.t. een paleisbouwritueel	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
Tekst m.b.t. een troonsbestijgingsritueel	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
tekst waarin de goden gerangschikt zijn	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
teksten betreffende het feest	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
teksten betreffende reinigingsrituelen	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
teksten m.b.t. het ritueel	Taal: tekst, rituele (beschrijving van riten)
geparafraseerd	Taal: tekst, samenvattende: parafrase
afschriften	Taal: tekst: afschrift (kopie)
kopiëren	Taal: tekst: afschrift (kopie)
boek	Taal: tekst: boek
bijbelboek	Taal: tekst: boek, bijbel-
brief	Taal: tekst: brief
inscriptie	Taal: tekst: inscriptie (tablet)
inscripties	Taal: tekst: inscriptie (tablet)
Tekirderbent-inscriptie	Taal: tekst: inscriptie (tablet)
thema	Taal: thema (alg.)
roept	Taal: uitroep: luid roepen
toelichting	Taal: uitspraak
verklaart Kaniš tot	Taal: uitspraak
beledigd	Taal: uitspraak: laster
'De koning drinkt de godheid'	Taal: uitspraak: theologische stelling: frase: 'De koning drinkt de godheid' (H/H)
versie	Taal: versie (variant)
vertaling	Taal: vertaling
verzocht	Taal: verzoek
verzoek	Taal: verzoek
vraagt aan	Taal: verzoek
vraagt haar om	Taal: verzoek
vraagt zijn vader	Taal: verzoek
roept Kumarbi ter	Taal: verzoek: manen (oproepen, dringend verzoeken)
gereciteerd	Taal: voorlezing
gereciteerd tijdens het **Purulliya-feest**	Taal: voorlezing: cultusrede
van de koning gereciteerd	Taal: voorlezing: cultusrede
gevraagd	Taal: vraag
vraagt:	Taal: vraag
woord	Taal: woord
begrip	Taal: woord: terminologie
term [voorafgegaan door een spatie]	Taal: woord: terminologie
gezang	Taal: zang
zingt	Taal: zang
gezongen	Taal: zang, samen-
zingen [+ spatie]	Taal: zang, samen-
beurtzang	Taal: zang, samen-: beurtzang
maa wiulla wiulla wiulla maa izzi wiulla	Taal: zang, samen-: beurtzang: frase: '*maa wiulla wiulla wiulla maa izzi wiulla wiulla šahabuna wiulla*' (hatt.) (H/H)
tijd [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Tijd

tijd. [voorafgegaan door een spatie]	Tijd
tijden [+ spatie]	Tijd
dag [+ spatie]	Tijd: dag (dagindeling)
dag.	Tijd: dag (dagindeling)
dag'	Tijd: dag (dagindeling)
dagen	Tijd: dag (dagindeling)
dag van het feest	Tijd: dag, feest-
Geluksdag	Tijd: dag, geluks- (gunstige)
dag des doods	Tijd: dag, stervens- (dag des doods)
Šiwatta, de dag des doods	Tijd: dag, stervens-: term: *šiwatt-* (god) (hett.) (H/H)
avond	Tijd: dag: avond
volgende dag	Tijd: dag: morgen (= de volgende dag)
hurr. *šeri*(*š*)	Tijd: dag: nacht: term: *šeri*(*š*) (stiergod) (hurr.) (H/H)
hurr. *Šera* (< *šeri*), een bergnaam	Tijd: dag: nacht: term: *šeri*(*š*): *Šera* (berg) (hurr.) (H/H)
's morgens vroeg	Tijd: dag: ochtend ('s morgens)
ochtend	Tijd: dag: ochtend ('s morgens)
Ḫurri(š)	Tijd: dag: term: *ḫurri*(*š*) (stiergod) (hurr.) (H/H)
Šiwat, de 'Dag'	Tijd: dag: term: *šiwatt-* (god) (hett.) (H/H)
eeuw	Tijd: eeuw (honderd jaar)
Honderd jaar	Tijd: eeuw (honderd jaar)
jaar	Tijd: jaar(indeling)
jaren	Tijd: jaar(indeling)
jaarlijks	Tijd: jaar, elk (jaarlijks)
herfst	Tijd: jaargetijde: herfst (najaar)
najaar	Tijd: jaargetijde: herfst (najaar)
lente	Tijd: jaargetijde: lente (voorjaar)
lente	Tijd: jaargetijde: lente (voorjaar)
voor- en najaar	Tijd: jaargetijde: lente (voorjaar)
voorjaar	Tijd: jaargetijde: lente (voorjaar)
winter	Tijd: jaargetijde: winter
zomer	Tijd: jaargetijde: zomer
Kalender van Ebla	Tijd: kalender, Eblaïtische (Syr.)
maand	Tijd: maand
april	Tijd: maand (mod.): april
maart	Tijd: maand (mod.): maart
mei/	Tijd: maand (mod.): mei
nov.	Tijd: maand (mod.): november
okt.	Tijd: maand (mod.): oktober
sept.	Tijd: maand (mod.): september
was naar haar genoemd: *itu* ^{d}*adammaum*	Tijd: maand (NW-Sem.): '*Itu* ^{d}*adammaum*' (ebl.) = mei
periode	Tijd: periode (tijdperk, tijden)
uit de tijd van	Tijd: periode (tijdperk, tijden)
feest duurt de hele dag	Tijd: periode, cultus-: duur: 01 dag
over **twee dagen verdeeld**	Tijd: periode, cultus-: duur: 02 dagen
zes dagen durend	Tijd: periode, cultus-: duur: 06 dagen
21 dagen	Tijd: periode, cultus-: duur: 21 dagen
34^{e} dag van het feest	Tijd: periode, cultus-: duur: 34 dagen
38 dagen	Tijd: periode, cultus-: duur: 38 dagen
32^{e} dag van het feest	Tijd: periode, cultus-: tijdstip: 32^{e} dag van het feest
33^{e} dag van het feest	Tijd: periode, cultus-: tijdstip: 33^{e} dag van het feest
34^{e} dag van het feest	Tijd: periode, cultus-: tijdstip: 34^{e} dag van het feest
ieder jaar	Tijd: periode, cultus-: tijdstip: jaarlijks (eenmaal per jaar)
jaarlijks offer	Tijd: periode, cultus-: tijdstip: jaarlijks (eenmaal per jaar)
jaarlijkse cultusreizen	Tijd: periode, cultus-: tijdstip: jaarlijks (eenmaal per jaar)
drie dubbeluren	Tijd: periode: drie dubbeluren
negen dubbeluren	Tijd: periode: negen dubbeluren
blijven bestaan	Tijd: temporaliteit: continuïteit

blijvend	Tijd: temporaliteit: continuïteit
Cultuscontinuïteit	Tijd: temporaliteit: continuïteit
ononderbroken	Tijd: temporaliteit: continuïteit
veelvuldig voorkomen	Tijd: temporaliteit: frequentie: veel voorkomend
geregeld	Tijd: temporaliteit: frequentie:geregeld (op gezette tijden, regelmatig)
Tegenwoordig	Tijd: temporaliteit: heden
hiernamaals	Tijd: temporaliteit: hiernamaals (leven na de dood)
ten tijde van	Tijd: temporaliteit: in dezelfde periode (tijdens, gedurende, ten tijde van)
tijdens	Tijd: temporaliteit: in dezelfde periode (tijdens, gedurende, ten tijde van)
lang:	Tijd: temporaliteit: lange ~ (lange levensduur)
sinds oeroude tijden	Tijd: temporaliteit: lange ~ (lange levensduur)
Sinds onheugelijke tijden	Tijd: temporaliteit: lange ~ (lange levensduur)
stand gehouden in Noord-Syrië	Tijd: temporaliteit: lange ~ (lange levensduur)
van oudsher	Tijd: temporaliteit: lange ~ (lange levensduur, van oudsher, sinds onheugelijke tijden)
Aion	Tijd: temporaliteit: levenstijd: term: αιων (reus) (Gr.)
jongere	Tijd: temporaliteit: navolgende periode (later, jonger)
later	Tijd: temporaliteit: navolgende periode (later, jonger)
Archaïsche	Tijd: temporaliteit: ouderdom
duizenden jaren terugreiken	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oeroud	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oud	Tijd: temporaliteit: ouderdom
Oud-	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oud [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oud: [voorafgegaan door een spatie]	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oude [voorafgegaan en gevolgd door een spatie]	Tijd: temporaliteit: ouderdom
Ouderdom	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oudere	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oudsher	Tijd: temporaliteit: ouderdom
oudste	Tijd: temporaliteit: ouderdom
Reeds vroeg	Tijd: temporaliteit: ouderdom
vroege [+ spatie]	Tijd: temporaliteit: ouderdom
tijdelijke	Tijd: temporaliteit: tijdelijkheid
Tijdstip	Tijd: temporaliteit: tijdstip
verleden:	Tijd: temporaliteit: verleden
voormalige	Tijd: temporaliteit: voorafgaande periode (vroeger)
godengeneratie, voorafgaand	Tijd: temporaliteit: voorafgaande periode (vroeger)
toenmalige	Tijd: temporaliteit: voorafgaande periode (vroeger)
voormalige	Tijd: temporaliteit: voorafgaande periode (vroeger)
vroegere	Tijd: temporaliteit: voorafgaande periode (vroeger)
voerde deze opdracht uit	Totaliteit: voltooien: uitvoeren
voert bij zonsopgang riten uit	Totaliteit: voltooien: uitvoeren
vult	Totaliteit: vullen
troon	Troon
bank	Troon: bank
bergttroon	Troon: bergtroon (heuveltroon)
godin = berg = troon	Troon: bergtroon (heuveltroon)
troon is **identiek aan de berg en dus**	Troon: bergtroon (heuveltroon)
Phrygische rotstroon	Troon: bergtroon: rotstroon, Phrygische (Turk.-Phryg.)
troonplaatsen	Troon: bergtroon: rotstroon, Phrygische (Turk.-Phryg.)
'troon van Nahat'	Troon: bergtroon: rotstroon: 'Troon van Nahat' = 'At'oṙ Nahatay' (Turk.-Arm.)

troon van Pelops	Troon: bergtroon: rotstroon: ‘Troon van Pelops’ (Turk.-H/H)
godin = berg = troon	Troon: goddelijke ~ (troon als god)
troon belichaamd door de Hattische	Troon: goddelijke ~ (troon als god)
troon is **identiek aan de berg en dus**	Troon: goddelijke ~ (troon als god)
getroonde	Troon: godentroon (troon van een god)
godentroon	Troon: godentroon (troon van een god)
godin = berg = troon	Troon: godentroon (troon van een god)
troon is **identiek aan de berg en dus**	Troon: godentroon (troon van een god)
troon van de **zonnegod**	Troon: godentroon van de zonnegod
ijzeren troon	Troon: ijzeren ~
Troon van ijzer	Troon: ijzeren ~
een troon zit	Troon: koningstroon
ijzeren troon	Troon: koningstroon
troon belichaamd	Troon: koningstroon
troon gaat zitten	Troon: koningstroon
Troon van ijzer	Troon: koningstroon
troon;	Troon: koningstroon
troonsbestijging	Troon: koningstroon
troonvertrek	Troon: koningstroon
zijn troon	Troon: koningstroon
stenen troon	Troon: stenen ~
paar [+ spatie]	Twee
paar,	Twee
paar.	Twee
paargoden	Twee
twee [+ spatie]	Twee
tweeledig	Twee
tweetal	Twee
dualisme	Twee: dualisme
dualistische	Twee: dualisme
dualiteit	Twee: dualiteit
dubbel	Twee: dualiteit
scheiding van hemel en aarde	Twee: splitsing: scheiding van hemel en aarde
tweede	Twee: tweede
eenheid	Twee: tweeëenheid
tweeëenheid	Twee: tweeëenheid
vat	Vat
bak	Vat: bak
beker	Vat: beker
drinkvat	Vat: beker
***tapišana*-bekers**	Vat: beker, *tapišana-* (hett.) (H/H)
bevat	Vat: bevatten (inhouden)
vaten drinkt	Vat: cultusvat (gewijd of geheiligd ~)
Vaten in de vorm van borsten	Vat: cultusvat: vorm: borst(en)
Vaten in de vorm van borsten, dieren	Vat: cultusvat: vorm: dier
Duivenvormige vaten	Vat: cultusvat: vorm: duif
de vorm van borsten, dieren en wapens	Vat: cultusvat: vorm: wapen
kookvat	Vat: kookpot
Plengvat	Vat: plengvat
schalen	Vat: schaal
schotel	Vat: schaal
Waterbekkens	Vat: schaal
waterschaal	Vat: schaal
een kan	Vat: schenkkan
talla-hulpmiddelen	Vat: term: *talla* (mog. ‘olievaatje’) (hett.) (H/H)
pronkvaas	Vat: vaas
vaasscherf	Vat: vaas

voorraadvaten	Vat: voorraadpot
gewassen	Vegetatie
planten [+ spatie]	Vegetatie
planten,	Vegetatie
vegetatie	Vegetatie
vegetatie	Vegetatie
plant [+ spatie]	Vegetatie
bladeren	Vegetatie: blad
bloem	Vegetatie: bloem
anemonen	Vegetatie: bloem: anemoon
granaatappel;	Vegetatie: granaatappel van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
gras	Vegetatie: gras
houten	Vegetatie: hout(en)
cederhout	Vegetatie: hout, ceder-
šuruḫḫa-hout	Vegetatie: hout, *šuruḫḫa*- (H/H) [šuruhha, suruhha]
graanoogst	Vegetatie: koren (graan)
koren	Vegetatie: koren (graan)
gerst	Vegetatie: koren: gerst
Ḫalki, 'Gerst'	Vegetatie: koren: gerst: term: *ḫalki* (god) (hett.) (H/H)
hertenkamp	Vegetatie: park, herten-
saffraan	Vegetatie: saffraan
vruchten	Vegetatie: vrucht
fruitoogst	Vegetatie: vrucht
amandelen	Vegetatie: vrucht: amandelnoot
amandelnoten	Vegetatie: vrucht: amandelnoot
woud	Vegetatie: woud
heilig woud	Vegetatie: woud, heilig
is de verzamelplaats van Tašḫapuna	Vegetatie: woud, heilig: Tašḫapuna en 'duizend goden', - van (H/H)
cederwoud	Vegetatie: woud, naald-
cederwoud	Vegetatie: woud: 'Cederwoud op de Libanon' (Syr.)
door de bergen weer bevrijd	Verlossing: object: Amirani (Georg.)
draak, bevrijdt Andromeda	Verlossing: object: Andromeda (Gr.)
plaag vormen voor de bevolking	Verlossing: object: mensheid (mensen)
bestemd is, blijft dus	Verlossing: object: offeraar
door de bergen weer bevrijd	Verlossing: separ.: banden
apotropeïsche	Verlossing: separ.: demonen (demonenverdrijving)
draak, bevrijdt Andromeda	Verlossing: separ.: demonen (demonenverdrijving)
ter afwering van de Zevengodheid	Verlossing: separ.: demonen (demonenverdrijving)
verdreven worden vanuit	Verlossing: separ.: demonen (demonenverdrijving)
Bezweringsritueel uit Ebla tegen slangen	Verlossing: separ.: slang
tegen de slangen	Verlossing: separ.: slang
gevrijwaard van ziekte	Verlossing: separ.: ziekte
gezond en wel maakt	Verlossing: type: genezing
helen.	Verlossing: type: genezing
niet gehinderd	Verlossing: vrijheid
onafhankelijk	Verlossing: vrijheid
onafhankelijke	Verlossing: vrijheid
mij te verheffen	Verrijzenis en wedergeboorte: verrijzenis
herleeft	Verrijzenis en wedergeboorte: wedergeboorte
herrijst	Verrijzenis en wedergeboorte: wedergeboorte
herrijzende	Verrijzenis en wedergeboorte: wedergeboorte
aanwezige	Verschijning: aanwezigheid
bestond	Verschijning: aanwezigheid
hebben bestaan	Verschijning: aanwezigheid
in aanwezigheid van	Verschijning: aanwezigheid
woont de ceremoniën bij	Verschijning: aanwezigheid

aanwezig te zijn om hun heil	Verschijning: aanwezigheid, goddelijke (geestes-)
aanwezigheid van allerlei **demonische**	Verschijning: aanwezigheid, goddelijke (geestes-)
aanwezigheid van de godin	Verschijning: aanwezigheid, goddelijke (geestes-)
aanwezigheid van **Nin-egal**	Verschijning: aanwezigheid, goddelijke (geestes-)
bevinden zich **numineuze machten**	Verschijning: aanwezigheid, goddelijke (geestes-)
goden het meest nabij	Verschijning: aanwezigheid, goddelijke (geestes-)
aangezien er geen	Verschijning: afwezigheid
ontbreekt	Verschijning: afwezigheid
uitblijven	Verschijning: afwezigheid
beeltenis	Verschijning: alg. verschijningsvorm
belichaamd	Verschijning: alg. verschijningsvorm
een half menselijk half	Verschijning: alg. verschijningsvorm
gedaanten	Verschijning: alg. verschijningsvorm
gestalten	Verschijning: alg. verschijningsvorm
Išḫara is een vorm van Ištar	Verschijning: alg. verschijningsvorm
manifestatie	Verschijning: alg. verschijningsvorm
manifesteerden zich	Verschijning: alg. verschijningsvorm
naar voren treden	Verschijning: alg. verschijningsvorm
optreden	Verschijning: alg. verschijningsvorm
te voorschijn	Verschijning: alg. verschijningsvorm
trad daarin op	Verschijning: alg. verschijningsvorm
uiterlijk	Verschijning: alg. verschijningsvorm
verschijningen	Verschijning: alg. verschijningsvorm
verschijningsvorm	Verschijning: alg. verschijningsvorm
verschijnt	Verschijning: alg. verschijningsvorm
vertoont	Verschijning: alg. verschijningsvorm
voorgesteld als	Verschijning: alg. verschijningsvorm
antropomorfe	Verschijning: antropomorfisme
astrale verschijningsvormen	Verschijning: astrale gedaante
die eveneens verschijnt als	Verschijning: astrale gedaante: Venus
verschijnt aan de hemel als **Venus**	Verschijning: astrale gedaante: Venus
dubbele verschijningsvorm	Verschijning: dualistische gedaante (twee ongelijke gedaanten)
twee gedaanten	Verschijning: dualistische gedaante (twee ongelijke gedaanten)
gedaante van een steen	Verschijning: elementvormige gedaante
leeft ze voort in	Verschijning: emanatie
herder, die in een wolf verandert	Verschijning: gedaantewisseling
man, die in een paard verandert	Verschijning: gedaantewisseling
verschijningen van de zonnegodin	Verschijning: incarnatie
verschijningsvormen van de grote	Verschijning: incarnatie
een droom verschenen was	Verschijning: openbaren, zich
epifanieën	Verschijning: openbaren, zich
zich openbaren	Verschijning: openbaren, zich
blijkt	Verschijning: openbaren: tonen
laten een grote	Verschijning: openbaren: tonen
tonen	Verschijning: openbaren: tonen
toont	Verschijning: openbaren: tonen
verwijst	Verschijning: openbaren: tonen
weergeven	Verschijning: openbaren: tonen
weerspiegelt	Verschijning: openbaren: tonen
weerspiegelt	Verschijning: openbaren: tonen
zien we	Verschijning: openbaren: tonen
berg is een **verschijningsvorm van de**	Verschijning: overig specifiek: berg
godin = berg = troon	Verschijning: overig specifiek: berg
troon is **identiek aan de berg en dus**	Verschijning: overig specifiek: berg
een droom verschenen was	Verschijning: overig specifiek: droomfiguur
in de gedaante van een steen	Verschijning: overig specifiek: steen
godin = berg = troon	Verschijning: overig specifiek: troon

troon belichaamd door de Hattische	Verschijning: overig specifiek: troon
troon is **identiek aan de berg en dus**	Verschijning: overig specifiek: troon
veelheid van voorstellingen	Verschijning: polymorfisme (veelsoortige gedaante)
een staat van	Verschijning: situatie
situatie	Verschijning: situatie
toestand	Verschijning: situatie
verdringing van de stiergod door de	Verschijning: substitutie
vervangen	Verschijning: substitutie
ruil	Verschijning: substitutie: ruil
de moedergodin heeft aangenomen	Verschijning: substitutie: verschuiving
vertegenwoordig	Verschijning: substitutie: vertegenwoordiging
tauromorfe	Verschijning: theriomorfisme
theriomorfe	Verschijning: theriomorfisme
verdwenen	Verschijning: verdwijning (verloren gaan)
verdwijn	Verschijning: verdwijning (verloren gaan)
visioen	Verschijning: visioen
voorbeeld	Verschijning: voorbeeld
vogels	Vogel
arend	Vogel: arend
arend is ook de **begeleider**	Vogel: arend van een Hettitische god (alg.) (H/H)
Manuzi(ya) heeft de arend Eribuški	Vogel: arend van Manuziya (H/H)
Zeus Kasios, de weergod met de arend	Vogel: arend van Zeus Kasios (Gr.-Sel.)
Ḫarana (de 'arendsberg')	Vogel: arend: term: *ḫara-*: *ḫarana* (berg(god)) (hurr.) (H/H)
duif	Vogel: duif
duiven	Vogel: duif
Kubaba wordt in het Hluw. schrift	Vogel: duif (?) van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
vogel (duif ?);	Vogel: duif (?) van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
duif is ook het symbool van Aphrodite	Vogel: duif van Aphrodite (Gr.)
duif;	Vogel: duif van Ištar en Šawuška-Ištar (Mes.)
duiven	Vogel: duif van Ištar en Šawuška-Ištar (Mes.)
gier [+ spatie]	Vogel: gier
mušen	Vogel: term: *mušen* = cun. MUŠEN = mušen (voor vogelnamen) (sum.) (Mes.)
valk	Vogel: valk van Ištar (Mes.)
zwaluw	Vogel: zwaluw van Ištar (Mes.)
goederen	Voorwerp
object	Voorwerp
voorwerp	Voorwerp
banden	Voorwerp: band
taḫapši (banden of gordels)	Voorwerp: band: term: *taḫapši* (hurr.-hett.-akk.) (H/H-Mes.)
buidel	Voorwerp: buidel
hulpmiddelen	Voorwerp: instrument (hulpmiddel)
geverfd	Voorwerp: kleurstof (verf)
kluwen	Voorwerp: knot (kluwen)
lus. [voorafgegaan door een spatie]	Voorwerp: lus
rietmat	Voorwerp: mat
mondband (*phorbeia*)	Voorwerp: mondband: term: gr. *phorbeia* (φορβεια) = lat. *capistrum* (voor fluitisten)
oven [voorafgegaan door een spatie]	Voorwerp: oven
Marmeren plaat	Voorwerp: plaat, stenen
hallucinogene	Voorwerp: roesmiddel (verdovend middel, hallucinogeen, narcotica, drugs)
sikkel	Voorwerp: sikkel
spiegel;	Voorwerp: spiegel van Kubaba (1) (NW-Sem.-H/H)
standaard	Voorwerp: standaard
Dubbelestier-standaarden	Voorwerp: standaard, stieren-
Stierenstandaarden	Voorwerp: standaard, stieren-

tafel	Voorwerp: tafel, offer-
woldraden	Voorwerp: wol
wollen	Voorwerp: wol
wollen voorwerp (*uliḫi*)	Voorwerp: wol: kluwen of lus van -: term: *uliḫi* (hett.) (H/H)
vlammen	Vuur
vuren	Vuur
vuur	Vuur
vuurmaken	Vuur: branden: ontsteking (wijze van -)
fakkel	Vuur: fakkel
haard	Vuur: haard(vuur) (huiselijk vuur)
flitsen en golven vuur en vlammen	Vuur: vuur spuwen
vuurspuwende	Vuur: vuur spuwen
laat zich horen	Waarneming: horen
zien, horen	Waarneming: horen
een dove	Waarneming: horen: doofheid (een dove)
voelt	Waarneming: voelen
kijkt	Waarneming: zien
zal zien	Waarneming: zien
zien, [voorafgegaan door een spatie]	Waarneming: zien
ziet	Waarneming: zien
een blinde	Waarneming: zien: blindheid (een blinde)
inzichten	Waarneming: zien: inzicht
zorg en aandacht	Waarneming: zien: opletten
uitziet	Waarneming: zien: toezicht
wagen	Wagen: Artemis, ~ van (Gr.)
koninklijke koets	Wagen: koningswagen (koninklijke koets)
ossenkar	Wagen: ossenwagen
strijdwagen	Wagen: strijdwagen
met stieren bespannen	Wagen: tweespan
twee gouden stierenfiguren gespannen	Wagen: tweespan
op zijn wagen geplaatst waarvoor	Wagen: weergod, ~ van de (H/H)
wapen	Wapen
wapens.	Wapen: ~ van Šawuška-Ištar (H/H)
boogpees	Wapen: boogpees
dolk	Wapen: dolk
bliksem van Teššub	Wapen: donderwapen: bliksem van Teššub (H/H)
donder van Teššub	Wapen: donderwapen: donder van Teššub (H/H)
wapens, die ook als zelfstandige goden	Wapen: goddelijk ~ (wapen als god)
knots	Wapen: knuppel (knots)
knuppel	Wapen: knuppel (knots)
strijdknots	Wapen: knuppel van Arnuwanda (H/H)
Ajmr	Wapen: knuppel van Ba‘al: ‘Ayyamur’ (NW-Sem.)
knuppels Jgrš	Wapen: knuppel van Ba‘al: ‘Yagruš’ (NW-Sem.)
voorzien is van een knuppel	Wapen: knuppel van Ḫalalazipa (H/H)
houdt hij een bronzen knuppel	Wapen: knuppel van Iškiša (H/H)
regenwolken van Teššub	Wapen: regenwolken van Teššub (H/H)
schild [voorafgegaan door een spatie]	Wapen: schild
schild;	Wapen: schild
schild met de afbeelding van een leeuw	Wapen: schild van Iškiša (H/H)
van Kaštama heft diens **schild**	Wapen: schild van Zaliyanu (H/H)
speer van *šuruḫḫa*-hout	Wapen: speer van Zababa (H/H)
speer van Zaliyanu	**Wapen: speer** van Zaliyanu (H/H)
een bijl in de rechterhand	Wapen: strijdbijl van Šawuška-Ištar (H/H)
stormen van Teššub	Wapen: windwapen: stormen van Teššub (H/H)
wonderwapens	Wapen: wonderwapen
zwaard	Wapen: zwaard
bewateraar	Water

water [+ spatie]	Water
water)	Water
water.	Water
water:	Water
Waterbekkens	Water
waterrite	Water
waterschaal	Water
water uit de bronnen	Water: bronwater
wateren	Wateren
bron [+ spatie]	Wateren: bron
bron)	Wateren: bron
bron,	Wateren: bron
bron;	Wateren: bron
bron’	Wateren: bron
bronnen	Wateren: bron
Beken en bronnen in het gebergte	Wateren: bron, heilige (alg.)
bronnen bij de berg Am(m)arig(g)i	Wateren: bron, heilige; bij de berg Ammarik (Syr.)
bron van Nerik	Wateren: bron, heilige; te Nerik (Turk.-Anat.)
Nerik (bron)	Wateren: bron, heilige; te Nerik (Turk.-Anat.)
een bron in een rotswand langs de rivier	Wateren: bron: ‘Afqa-waterval’ te Afqa (Lib.)
bron Wiriyatum	Wateren: bron: ‘Wiriyatum’ te Puškurunuwa (Turk.-H/H)
meren Van	Wateren: meer
zoutmeer	Wateren: meer, zout-
meren of zeeën	Wateren: meer: mythisch onderwereldmeer
moerassen	Wateren: moeras
zee [+ spatie]	Wateren: oceaan
zee.	Wateren: oceaan
zee’	Wateren: oceaan
zeebekken	Wateren: oceaan
zeegod	Wateren: oceaan
zeegodinnen	Wateren: oceaan
zeekind	Wateren: oceaan
zeemonster	Wateren: oceaan
zeereuzin	Wateren: oceaan
zeeën	Wateren: oceaan: mythische onderwereldzee
oerzee	Wateren: oerwateren
beek	Wateren: rivier
rivier	Wateren: rivier
Beken en bronnen in het gebergte	Wateren: rivier, heilige
negen rivieren	Wateren: rivier, mythische onderwereld-
monding van de rivier	Wateren: riviermonding (estuarium)
gevaar	Welzijn en ziekte: gevaar
heil [+ spatie]	Welzijn en ziekte: heil (geluk, voorspoed, zegen)
heil:	Welzijn en ziekte: heil (geluk, voorspoed, zegen)
Heil’	Welzijn en ziekte: heil (geluk, voorspoed, zegen)
zegen [+ spatie]	Welzijn en ziekte: heil (geluk, voorspoed, zegen)
ontvangen tot heil	Welzijn en ziekte: heil, familie-
charismatische krachten van de koning	Welzijn en ziekte: heil, konings-
heil van het koningschap	Welzijn en ziekte: heil, konings-
zijn eigen krachten	Welzijn en ziekte: heil, konings-
Aššiyaz, ‘Heil’	Welzijn en ziekte: heil: term: *Aššiyaz* (god) (H/H)
honger	Welzijn en ziekte: honger
Ištar heeft geen	Welzijn en ziekte: kinderloosheid
pijnigde	Welzijn en ziekte: lijden
misoogsten	Welzijn en ziekte: misoogst
ellende	Welzijn en ziekte: onheil
verschrikkingen	Welzijn en ziekte: onheil

plaag	Welzijn en ziekte: onheil: plaag, door goden of demonen gezonden
vruchtbaarheid en het welzijn van land	Welzijn en ziekte: rijkdom der aarde (goede oogst, aardzegen, aardse vruchtbaarheid)
vruchtbaarheid van het gebergte	Welzijn en ziekte: rijkdom der aarde (goede oogst, aardzegen, aardse vruchtbaarheid)
vruchtbare velden	Welzijn en ziekte: rijkdom der aarde (goede oogst, aardzegen, aardse vruchtbaarheid)
vruchtbaarheid en de bescherming van	Welzijn en ziekte: rijkdom van de veestapel
vruchtbaarheid van het gebergte en de	Welzijn en ziekte: rijkdom van de veestapel
Overvloed	Welzijn en ziekte: rijkdom: overvloed
Tarawaš	Welzijn en ziekte: rijkdom: overvloed: term: *tarawa* (Haas 1982) (hett.) (H/H)
Tarawaš, 'Overvloed'	Welzijn en ziekte: rijkdom: overvloed: term: *Tarawaš* (god) (hett.) (H/H)
daar niet in en	Welzijn en ziekte: succes: mislukken
mislukt	Welzijn en ziekte: succes: mislukken
verkommert	Welzijn en ziekte: verval, organisch
mannelijke vruchtbaarheid	Welzijn en ziekte: vruchtbaarheid (alg.: van mens en dier; viriliteit)
volk in stand te houden	Welzijn en ziekte: vruchtbaarheid (alg.: van mens en dier; viriliteit)
vruchtbaarheid	Welzijn en ziekte: vruchtbaarheid (alg.: van mens en dier; viriliteit)
welzijn	Welzijn en ziekte: welzijn
de zieke	Welzijn en ziekte: ziekte (zieke)
ziek persoon	Welzijn en ziekte: ziekte (zieke)
zieke	Welzijn en ziekte: ziekte (zieke)
ziekte	Welzijn en ziekte: ziekte (zieke)
Išḫara-ziekte	Welzijn en ziekte: ziekte: Išḫara, - van (H/H-Mes.)
'Greep van Išḫara'	Welzijn en ziekte: ziekte: Išḫara, - van: 'Greep van Išḫara' (H/H-Mes.)
een lamme	Welzijn en ziekte: ziekte: verlamdheid
daad	Werkzaamheid
treden op in	Werkzaamheid
treden ze	Werkzaamheid
werkzaam	Werkzaamheid
bevorder	Werkzaamheid: aanzetten
bijgedragen	Werkzaamheid: aanzetten
roept bij de	Werkzaamheid: aanzetten
stoelde op	Werkzaamheid: aanzetten
teweegbrengen	Werkzaamheid: aanzetten
veroorzaker	Werkzaamheid: aanzetten
actie	Werkzaamheid: actie
bedekt	Werkzaamheid: bedekken
besmeerd	Werkzaamheid: bedekken
begraven	Werkzaamheid: bedekken: begraven (alg.)
omwonden	Werkzaamheid: bedekken: omgeven
stelt de goden op de proef	Werkzaamheid: beproeven
bakte	Werkzaamheid: bereiden: bakken
gebakken	Werkzaamheid: bereiden: bakken
gemengd	Werkzaamheid: bereiden: mengen
šiyammi-pap	Werkzaamheid: bereiden: persen: term: *šiyammi* (subst. adj.) (pap) (hett.) (H/H)
dynamiek	Werkzaamheid: bewegen
golven	Werkzaamheid: bewegen: golven
woelend	Werkzaamheid: bewegen: kronkelen (woelen)

doet ze opspringen	Werkzaamheid: bewegen: springen (opspringen)
springt woedend op	Werkzaamheid: bewegen: springen (opspringen)
gelopen	Werkzaamheid: bewegen: voortgaan
lopen [voorafgegaan door een spatie]	Werkzaamheid: bewegen: voortgaan
voorwaarts gaan	Werkzaamheid: bewegen: voortgaan
zwaaiend	Werkzaamheid: bewegen: zwaaien
zwemt	Werkzaamheid: bewegen: zwemmen, drijven
geboeid	Werkzaamheid: binden
geboeid	Werkzaamheid: binden
inperken	Werkzaamheid: binden: beperken
aan een paal te binden	Werkzaamheid: binden: bevestigen
bevestigd	Werkzaamheid: binden: bevestigen
bond hem en	Werkzaamheid: binden: bevestigen
geklonken	Werkzaamheid: binden: bevestigen
vaste iconografie	Werkzaamheid: binden: gebondenheid
houdt een klein kookvat in haar hand	Werkzaamheid: binden: vasthouden
op hun plaats te houden	Werkzaamheid: binden: vasthouden
vasthouden	Werkzaamheid: binden: vasthouden
vasthoudt	Werkzaamheid: binden: vasthouden
breken	Werkzaamheid: breken
krommen, buigen, verwringen	Werkzaamheid: buigen (krommen, verwringen)
wišuriya [+ spatie]	Werkzaamheid: buigen: term: *wišuriya* (hett.) (H/H)
in de beek duwen	Werkzaamheid: dringen (duwen)
economisch	Werkzaamheid: ec. ~ (economie)
technisch	Werkzaamheid: ec. ~: ambacht (handwerk, kunstvaardigheid, techniek)
jacht	Werkzaamheid: ec. ~: jacht
agrarische	Werkzaamheid: ec. ~: landbouw
landbouw	Werkzaamheid: ec. ~: landbouw
fruitoogst	Werkzaamheid: ec. ~: oogst
graanoogst	Werkzaamheid: ec. ~: oogst
oogst [voorafgegaan door een spatie]	Werkzaamheid: ec. ~: oogst
fruitoogst	Werkzaamheid: ec. ~: oogst, fruit-
graanoogst	Werkzaamheid: ec. ~: oogst, graan-
aanplanten	Werkzaamheid: ec. ~: planten (aanplanten, poten)
weidt	Werkzaamheid: ec. ~: vee hoeden (weiden)
zaai	Werkzaamheid: ec. ~: zaaien
graaft	Werkzaamheid: graven (spitten, uitgraven, doorgraven, zich ingraven, uitgraven, delven)
grijpen	Werkzaamheid: grijpen (pakken, wegrukken)
een schapenvacht hangt	Werkzaamheid: hangen (neerhangen) (intransit.)
hing	Werkzaamheid: hangen (neerhangen) (intransit.)
uit het raam hangt	Werkzaamheid: hangen (neerhangen) (intransit.)
uit het raam van haar huis hangt	Werkzaamheid: hangen (neerhangen) (intransit.)
behangen	Werkzaamheid: hangen (ophangen) (transit.)
gehangen	Werkzaamheid: hangen (ophangen) (transit.)
hulp	Werkzaamheid: helpen (hulp, steun)
steun	Werkzaamheid: helpen (hulp, steun)
verhinderen	Werkzaamheid: hinderen
uitgekozen	Werkzaamheid: kiezen
klieft	Werkzaamheid: klieven
technisch (agrarisch	Werkzaamheid: methode: landbouwtechniek (agrarische techniek)
metallurgisch	Werkzaamheid: methode: metallurgische techniek
vermijdt	Werkzaamheid: mijden
gevallen zijn	Werkzaamheid: neervallen
behouden	Werkzaamheid: onderhouden
blijven Šiuš onder	Werkzaamheid: onderhouden

in stand te houden	Werkzaamheid: onderhouden
bewaard	Werkzaamheid: onderhouden: bewaren
geopend	Werkzaamheid: openen
openen	Werkzaamheid: openen
opent	Werkzaamheid: openen
opengesperde	Werkzaamheid: openen: gapen (opensperren)
beëindiging	Werkzaamheid: opheffen
opgerichte	Werkzaamheid: oprichten (rechtop zetten)
richt een steen op	Werkzaamheid: oprichten (rechtop zetten)
passieve	Werkzaamheid: passiviteit
gelegd.	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
geplaatst.	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
godenbeeld en offergaven geplaatst	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
legt daarop	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
legt hierin	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
legt **spijsoffers** op	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
legt ze op het	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
neergezet	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
Neerleggen	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
op zijn wagen geplaatst	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
opgesteld	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
opgezet	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
plaatst een tafel	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
plaatst. Ze	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
worden gelegd	Werkzaamheid: plaatsen: neerzetten
probeert	Werkzaamheid: pogen
restauratiewerkzaamheden	Werkzaamheid: repareren
tot Šarruma moeten richten	Werkzaamheid: richten (tot, naar), zich (z. wenden, z. keren)
ter geruststelling	Werkzaamheid: rustig maken
Verstoring	Werkzaamheid: schaden (verstoren, bederven)
verstoord	Werkzaamheid: schaden verstoren, bederven)
verstoren	Werkzaamheid: schaden verstoren, bederven)
gesloten	Werkzaamheid: sluiten
besmeert	Werkzaamheid: smeren
zalft	Werkzaamheid: smeren
afgesneden	Werkzaamheid: snijden
spreiden	Werkzaamheid: spreiden
stroomt	Werkzaamheid: stromen ((laten) vloeien, sijpelen)
komt water uit de bergwand tevoorschijn	Werkzaamheid: stromen ((laten) vloeien, sijpelen)
sijpel	Werkzaamheid: stromen ((laten) vloeien, sijpelen)
vloeien	Werkzaamheid: stromen ((laten) vloeien, sijpelen)
naar haar tuin te leiden	Werkzaamheid: stromen: irrigatie (water leiden)
nodigt behalve	Werkzaamheid: uitnodiging
uitgenodigd	Werkzaamheid: uitnodiging
verbergt	Werkzaamheid: verbergen
ḫod- 'opheffen'	Werkzaamheid: verheffen: term: *ḫod-* (wortel) (hurr.) (H/H)
Ḫutena-Ḫutellurra	Werkzaamheid: verheffen: term: *ḫod-*: *Ḫudena-Ḫuddellura* (nom. ag.) (godengroep) (hurr.) (H/H)
heft diens **schild**	Werkzaamheid: verheffen: wapen
neemt de **speer**	Werkzaamheid: verheffen: wapen
zonnegod niet te verheffen	Werkzaamheid: verheffen: zon (zonnegod)
zonnegod verheffen	Werkzaamheid: verheffen: zon (zonnegod)
lokken	Werkzaamheid: verleiden
brengt (het beeld van) Wišuriyanza naar	Werkzaamheid: vervoeren
en brengen het **naar het**	Werkzaamheid: vervoeren
en brengt beide naar	Werkzaamheid: vervoeren
en naar de berg gebracht	Werkzaamheid: vervoeren

gedragen [voorafgegaan door een spatie]	Werkzaamheid: vervoeren
hem de berg opdraagt	Werkzaamheid: vervoeren
mee te nemen	Werkzaamheid: vervoeren
meeneemt	Werkzaamheid: vervoeren
naar een ander gebouw gebracht.	Werkzaamheid: vervoeren
naar Ḫattuša gebracht	Werkzaamheid: vervoeren
naar Wišuriyanza te brengen	Werkzaamheid: vervoeren
worden naar hun stèles gebracht	Werkzaamheid: vervoeren
wordt een eik uit het gebergte	Werkzaamheid: vervoeren
zetten ze de steen juist ver van	Werkzaamheid: vervoeren
getrokken	Werkzaamheid: vervoeren: voorttrekken (voortduwen)
verwacht	Werkzaamheid: verwachten (ervan uitgaan)
in zich op	Werkzaamheid: verzamelen
maakt deel uit van	Werkzaamheid: verzamelen
maken deel uit van	Werkzaamheid: verzamelen
opgenomen	Werkzaamheid: verzamelen
toegevoegd	Werkzaamheid: verzamelen
toevoeging	Werkzaamheid: verzamelen
traden de **inheemse locale goden** toe	Werkzaamheid: verzamelen
uitgebreid	Werkzaamheid: verzamelen
verzamelen is	Werkzaamheid: verzamelen
klaargezet	Werkzaamheid: voorbereiden
rust zich uit tot	Werkzaamheid: voorbereiden
gaat als volgt verder	Werkzaamheid: voortzetten
waarschuwt	Werkzaamheid: waarschuwen
gezonden	Werkzaamheid: zenden
gooit	Werkzaamheid: zenden
slingert	Werkzaamheid: zenden
verplaatst	Werkzaamheid: zenden
zenden	Werkzaamheid: zenden
rondstrooien	Werkzaamheid: zenden: strooien
uitbarstende	Werkzaamheid: zenden: uitstoten (uitbarsten)
grootgebracht	Werkzaamheid: zorgen voor: opvoeden
basis vormde	Wet en orde: orde: grondslag
gebaseerd	Wet en orde: orde: grondslag
volgende	Wet en orde: orde: volgorde (opeenvolging)
volgorde	Wet en orde: orde: volgorde (opeenvolging)
chaos	Wet en orde: orde: wanorde
wanorde	Wet en orde: orde: wanorde
uitzondering	Wet en orde: orde: wanorde: afwijking (uitzondering)
koninginnenerfrecht	Wet en orde: recht, erf-: koninginnenerfrecht
oude recht op de *hieros gamos*	Wet en orde: recht, goddelijk: verrichting van de *hieros gamos* met de godin op een bergtop
oude recht van de god de ***hieros gamos***	Wet en orde: recht, goddelijk: verrichting van de *hieros gamos* met de godin op een bergtop
moederrechtelijk systeem	Wet en orde: recht, moeder-
beroept zich op	Wet en orde: recht: rechtmatigheid
gelegitimeerd	Wet en orde: recht: rechtmatigheid
legitimeert	Wet en orde: recht: rechtmatigheid
rechtmatige	Wet en orde: recht: rechtmatigheid
zich te beroepen	Wet en orde: recht: rechtmatigheid
zijn rechten	Wet en orde: recht: rechtmatigheid
toestaat	Wet en orde: recht: toestemming
toestemming	Wet en orde: recht: toestemming
staatsverdragen	Wet en orde: wet: contract: staatsverdrag
Hettitische eedsverdragen met Syrische	Wet en orde: wet: contract: staatsverdrag tussen de Hettieten en Syrische vorsten

verdrag tussen Ramses II en	Wet en orde: wet: contract: staatsverdrag tussen Ramses II en Ḫattušili III
eedsverdragen	Wet en orde: wet: contract: verdrag, eeds-
vrijdom van belasting	Wet en orde: wet: contract: vrijdom van belasting
herendienst	Wet en orde: wet: contract: vrijdom van herendienst
opdracht	Wet en orde: wet: taak (opdracht)
voorschriften kan	Wet en orde: wet: voorschrift, religieus
gereguleerd ritueel	Wet en orde: wet: voorschrift, ritueel
eisen	Wet en orde: wet: voorwaarde (eis, criterium, verlangen)
eist [voorafgegaan door een spatie]	Wet en orde: wet: voorwaarde (eis, criterium, verlangen)
vereist	Wet en orde: wet: voorwaarde (eis, criterium, verlangen)
verlangt	Wet en orde: wet: voorwaarde (eis, criterium, verlangen)
willigt de eisen in	Wet en orde: wet: voorwaarde: inwilliging (v.e. eis)
eist van zijn	Wet en orde: wet: voorwaarde: terugeisen
archeologie	Wetenschap: archeologie
archeologische	Wetenschap: archeologie
die welke gevonden	Wetenschap: archeologie: bodemvondst
vondsten	Wetenschap: archeologie: bodemvondst
geneeskunst	Wetenschap: geneeskunde (geneeskunst)
geografische	Wetenschap: geografie
samenstelling	Wetenschap: taalkunde: compositum
determinatief	Wetenschap: taalkunde: determinatief
afgeleid	Wetenschap: taalkunde: etymologie
afleiding	Wetenschap: taalkunde: etymologie
Andahšu(m) is vernoemd naar de	Wetenschap: taalkunde: etymologie
etymologie	Wetenschap: taalkunde: etymologie
hangt waarschijnlijk samen met	Wetenschap: taalkunde: etymologie
oudere vorm	Wetenschap: taalkunde: etymologie
verwant [+ spatie]	Wetenschap: taalkunde: etymologie
Ḫazzi is genoemd naar koning Kasios	Wetenschap: taalkunde: etymologie, volks-
Kasion is genoemd naar de reus Kassios	Wetenschap: taalkunde: etymologie, volks-
femininum	Wetenschap: taalkunde: genus: femininum
vrouwelijke determinatief	Wetenschap: taalkunde: genus: femininum
vrouwelijke naam	Wetenschap: taalkunde: genus: femininum
woordstammen	Wetenschap: taalkunde: woordstam
verandert	Wisseling
veranderen in dieren	Wisseling: goden in dieren, verandering van
in een wolf verandert	Wisseling: herder in wolf, verandering van
man, die in een paard verandert	Wisseling: man in paard, verandering van
Hij wordt later als boek (!)	Wisseling: mens in een boek, verandering van
die wederom kunnen veranderen in	Wisseling: neutrale krachten in schadelijke, demonische krachten, verandering van
waardoor het **dualisme** boven = hemel	Wisseling: ongedifferentieerdheid in gedifferentieerheid, verandering van (ontstaan van dualisme)
onveranderlijk	Wisseling: onveranderlijkheid
identificatie van stiergod en weergod	Wisseling: overdracht van eigenschappen of functies (van de ene god naar de andere)
verschuiving plaats van de	Wisseling: overdracht van eigenschappen of functies (van de ene god naar de andere)
weergod kreeg eigenschappen van de	Wisseling: overdracht van eigenschappen of functies (van de ene god naar de andere)
overgang	Wisseling: overgang
Tawananna toegevoegd aan het	Wisseling: politieke machtsverandering: overdracht van het ambt van Tawananna naar het koningschap van de koningin (H/H)
aan hun zonen konden overdragen	Wisseling: politieke machtsverandering: patrilineariteit, ~ van matrilineariteit naar

overgang van een matrilineair naar een	Wisseling: politieke machtsverandering: patrilineariteit, ~ van matrilineariteit naar
Šiuš verandert en wordt minder	Wisseling: religieuze verandering: degeneratie (verval) van de religie: vermindering van het belang van een god
en verspreiding van de Išhara-cultus	Wisseling: religieuze verandering: invoering van een nieuwe religie
verbreiding van de Išḫara-verering	Wisseling: religieuze verandering: invoering van een nieuwe religie
vervangen door het **dier als begeleider**	Wisseling: religieuze verandering: ontwikkeling van theriomorfe naar antropomorfe goden (vorm van evolutionisme)
voorstelling is intussen verlaten en	Wisseling: religieuze verandering: ontwikkeling van theriomorfe naar antropomorfe goden (vorm van evolutionisme)
deze verandering moet	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
Hurritische religieuze voorstellingen in	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
opgenomen:	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
Opneming van Hurritische goden in	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
syncretisme	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
syncretistische	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
vermenging van Hurritische goden met	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
zonnegodinnen te groot was	Wisseling: religieuze verandering: overnemen van vreemde religieuze elementen: syncretisme (overnemen en samengaan van vreemde religieuze elementen)
zien we de religieuze tegenstellingen	Wisseling: religieuze verandering: reactie op andere overtuigingen
cultus in ere hersteld	Wisseling: religieuze verandering: vernieuwing (hervorming, revival) van de religie
Vernieuwing van het ritueel	Wisseling: religieuze verandering: vernieuwing (hervorming, revival) van de religie
Vergoddelijkte	Wisseling: statusverandering: verheffing: vergoddelijking
onttroning	Wisseling: statusverandering: verlaging
troon en zijn ijzeren scepter aan	Wisseling: statusverandering: verlaging
veranderd. Zij zou tot	Wisseling: vrouw in steen, verandering van
regen	Wolk en regen: regen
wolkbreuken	Wolk en regen: regen: stortbui (wolkbreuk)
sem. *maṭr* 'regen'	Wolk en regen: regen: term: *maṭr* (Sem.)
wolk	Wolk en regen: wolk
regenwolken	Wolk en regen: wolk, onweers- en regen-
regenwolken van Teššub	Wolk en regen: wolk, onweers- en regen-: regenwolken van Teššub (H/H)
zon	Zon
Šimige	Zon: 'Šimige' (H/H)
ešta 'zon'	Zon: term: *ešta* (hatt.) (H/H)
Šimige	Zon: term: *šimige* (god) (hurr.) (H/H)
UTU	Zon: term: *UTU* (cun. sum.) (Mes.-H/H)
met rad	Zon: zonnewiel
schijf	Zon: zonnewiel
zonneschijven	Zon: zonnewiel

zonneschijven	Zon: zonnewiel
zonneschijf (*šittar*)	Zon: zonnewiel: term: *šittar* (hett.) (H/H)
Šittara (de 'berg van de zonneschijven'	Zon: zonnewiel: term: *šittar*: *šittara* (pl.) (berg(god)) (hett.) (H/H)
zonneschijf met vleugels	Zon: zonnewiel: zonneschijf met vleugels, Hettitische (H/H)
zon in het oosten opgaat	Zon: zonsopgang
zonsopgang	Zon: zonsopgang

[1] Haas, V. 1